

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний еколого-натуралістичний центр
учнівської молоді

Конкурс есе патріотично-громадянської тематики

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!»

Київ-2023

УДК 376–056.45 (477) (06) «2023»
ББК 74.00

Друкується за ухвалою педагогічної ради
Національного еколого-натуралістичного центру учнівської
молоді (протокол № 2 від 15.05.2023 р.)

Конкурс есе патріотично-громадянської тематики «Єднанням
сильні!» [збірка матеріалів / за заг. ред. доктора педагогічних
наук, професора В.В. Вербицького]. Київ: «НЕНЦ», 2023.
250 с.

Укладач: Федорова О.О., методист НЕНЦ

У збірці представлені творчі роботи учасників конкурсу есе
патріотично-громадянської тематики «Єднанням сильні!».

Конкурс проводився з метою консолідації та формування історичної свідомості учнівської молоді, збереження національної пам'яті та належного вшанування пам'ятних дат і ювілеїв, а саме на на відзнаку роковин з дня народження Т.Г. Шевченка.

Збірка розрахована на педагогічних працівників закладів загальної середньої та позашкільної освіти, керівників гуртків і організаторів позакласної роботи, викладачів та студентів закладів вищої освіти.

Матеріали збірки відтворено з авторських оригіналів, поданих до оргкомітету конкурсу. Відповідальність за грамотність, автентичність цитат, достовірність фактів та посилань несуть автори творчих робіт.

УДК 376–056.45 (477) (06) «2023»
ББК 74.00
© НЕНЦ, 2023

ЗМІСТ

ВСТУП.....	8
<i>Володимир Вербицький</i>	
Буде жити України і слава, і воля!.....	9
<i>Басенко Віолета Анатоліївна</i>	
Життя іде і все без коректур...	
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.....	13
<i>Бацай Валентин Русланович</i>	
Єднанням сильні!	16
<i>Бордюг Таїсія Вікторівна</i>	
Незалежність у нашій ДНК	20
<i>Брагінець Вікторія Олександрівна</i>	
Єднанням сильні	23
<i>Бернацька Ольга Сергіївна</i>	
Єднанням ми сильні!.....	26
<i>Братушик Назарій Олександрович</i>	
Невже це знову тільки сон... ..	27
<i>Бруславець Ольга Дмитрівна</i>	
Встане Україна, Світ правди засвітить.....	31
<i>Василенко Альона</i>	
Встане Україна,... Світ правди засвітить.....	34
<i>Васюрко Вікторія</i>	
Єднанням сильні... ..	38
<i>Вишиваний М.М.</i>	
Вільні. Назавжди незламний народ.....	43
<i>Владичко Злата Євгенівна</i>	
Впустіть у серце Україну.....	46
<i>Власюк Олександр Юрійович</i>	
Єднання – це сила, любов, терпіння й надія.....	49
<i>Власюк Христина Іванівна</i>	
Єдність – дуже велика сила!	51
<i>Герасименко Володимир Станіславович</i>	
Про тих, хто чинить спротив	54
<i>Гордієнко Яна Юріївна</i>	
Війна – це важке випробування для людини.....	58
<i>Гук Ангеліна Русланівна</i>	

Єднанням сильні!	63
<i>Гук Тайра Євгенівна</i>	
Єднанням сильні!	65
<i>Деркач Поліна Павлівна</i>	
Надія на зміни.....	69
<i>Дігтяр Варвара Василівна</i>	
Моя єдина Україна	74
<i>Дідик Микита Олегович</i>	
Єднанням сильні!	76
<i>Дмитренко Мирослава Олегівна</i>	
Єднанням сильні!	80
<i>Єресковський Ілля Володимирович</i>	
Встане Україна...Світ правди засвітить.....	82
<i>Загубигорілка Віталіна Віталіївна</i>	
І день іде, і ніч іде. І, голову схопивши в руки, Дивуєшся, чому не йде Апостол правди і науки?.....	84
<i>Закревська Вероніка Анатоліївна</i>	
Життя іде і все без коректур...	
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.....	87
<i>Занозовська Галина Михайлівна</i>	
Моя зброя – пророки української національної ідеї.....	89
<i>Запісоцька Юстина Іванівна</i>	
Встане Україна,...Світ правди засвітить.....	90
<i>Здерок Ірина Орестівна</i>	
Наша єдність – це сила.....	94
<i>Ігнатенко Дарина Олександрівна</i>	
Жовто-блакитне серце.....	97
<i>Ілляшенко Вікторія</i>	
Встане Україна, ... Світ правди засвітить.....	101
<i>Ілющенко Крістіна Станіславівна</i>	
Єднанням сильні!	104
<i>Каракоц Вікторія Віталіївна</i>	
Єднанням сильні!	108
<i>Карпової Анастасія Валентинівна</i>	
Шевченко – захисник сьогодення.....	111
<i>Каюдіна Владлена Олексіївна</i>	

Живу з Україною в серці	113
<i>Клевчук Анна Русланівна</i>	
Єднанням сильні!	117
<i>Климчук Дарина Святославівна</i>	
Наша сила у єдності та непорушності.....	121
<i>Кобищенко Катерина Олександрівна</i>	
Встане Україна, Світ правди засвітить.....	124
<i>Ковальчук Дарина Анатоліївна</i>	
Маленькими кроками до великої мети.....	129
<i>Корж Олег Костянтинович</i>	
Лист окупантові.....	133
<i>Коротич Андрій Олегович</i>	
Пам'ятаймо героїв своїх!	135
<i>Кошова Карина</i>	
Роздуми у прощени неділю	137
<i>Кузькіна Христина Сергіївна</i>	
Доборолась Україна до самого краю, гірше ляха свої діти її розпинають	139
<i>Лаврова Вікторія Євгеніївна</i>	
Де забарився апостол правди і науки?	141
<i>Ландар Катерина Олександрівна</i>	
З вірою в серці	143
<i>Лищенко Ольга Олександрівна</i>	
Єднанням сильні	147
<i>Манякіна Юлія Миколаївна</i>	
Життя іде і все без коректур... Прозрінь не бійся, бо вони як ліки»	152
<i>Михальчук Влада Олександрівна</i>	
Правда переможе!	156
<i>Мошківський Владислав Вікторович</i>	
Сила прозріння	159
<i>Нестеренко Карина Денисівна</i>	
Калина	162
<i>Павлова Олександра Володимирівна</i>	
Єднанням сильні!	165
<i>Павлунь Дарина Сергіївна</i>	

В єдності – сила	167
<i>Патрикей Соломія Євгеніївна</i>	
Моє життя: реалії і мрії	170
<i>Підгорний Денис Сергійович</i>	
І на оновленій землі врага не буде, супостата.....	173
<i>Пічкур Євген Григорович</i>	
Нація нескорених	177
<i>Плохих Софія Русланівна</i>	
Усе буде Україна.....	179
<i>Полюхович Дарина Олександрівна</i>	
Лист Тарасу Шевченку.....	183
<i>Прокопчук Давид Олександрович</i>	
І день іде, і ніч іде. І, голову схопивши в руки, дивуєшся, чому не йде апостол правди і науки?	185
<i>Пугач Юліан Андрійович</i>	
Єднанням сильні	187
<i>Решітник Юлія Юріївна</i>	
Благання. Сторінки щоденника	190
<i>Роборчук Валерія Олександрівна</i>	
Життя іде і все без коректур...	
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.....	193
<i>Сакара Костянтин Григорович</i>	
Встане Україна.....	197
<i>Сердюкова Валентина Іванівна</i>	
Світ правди засвітить.....	202
<i>Симоненко Анастасія Сергіївна</i>	
Єднанням сильні!	204
<i>Скороходова Лариса Павлівна</i>	
Коли паде дощ, або Коробочка з-під кави.....	206
<i>Сочивець Олена Олександрівна</i>	
В єдності наша сила	208
<i>Спицина Софія Валеріївна</i>	
Книга життя.....	211
<i>Тиха Катерина Олегівна</i>	
Встане Україна, Світ правди засвітить... ..	215
<i>Третяк Альона Віталіївна</i>	

Встане Україна, Світ правди засвітить.....	219
<i>Федоряко Владислава Дмитрівна</i>	
За покликом душі. Із записника волонтера.....	221
<i>Фесина Вікторія</i>	
Єднанням сильні	
(«І на оновленій землі врага не буде, супостата...»)	224
<i>Филонич Софія Андріївна</i>	
Єднанням сильні	227
<i>Ципічева Єлизавета Олексіївна</i>	
Життя іде і все без коректур...	
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки	229
<i>Чапліна О.О.</i>	
Соборна моя Україна	232
<i>Челбашева Злата Олегівна</i>	
Україна – земля, задивлена у свободу... ..	235
<i>Чернишова А.А.</i>	
Єднанням сильні!	237
<i>Черняєва Ксенія Дмитрівна</i>	
Об'єднані мовою	240
<i>Чумак Уляна Вадимівна</i>	
З думками про Україну.....	242
<i>Шатило Софія Олександрівна</i>	
Єднанням сильні!	245
<i>Шестобанська Кароліна</i>	
З вірою в народ	248
<i>Шнайгер Дарина Сергіївна</i>	

ВСТУП

Національний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді Міністерства освіти і науки України проводить системну роботу з національно-патріотичного виховання, вдосконалюючи зміст, методи і технології, створюючи єдиний простір, що поєднує формальну і неформальну освіту, просвітництво і стимулює творчу активність дітей.

Рідна мова була і є важливою сферою впливу на національну свідомість молоді, ідентифікаційним кодом нації. На таких заходах у січні-березні 2023 року педагогічний колектив Центру ініціював проведення конкурсу есе громадянсько-патріотичної тематики «Єднанням сильні!» на відзнаку роковин з дня народження Тараса Шевченка. Гасло цьогорічного конкурсу: «Встане Україна,...Світ правди засвітить...» (Т.Г.Шевченко «Стоїть в селі Суботові»).

Провідна ідея есе-роздуму – в поетичних рядках пророків української національної ідеї XIX-XXI століття:

«І день іде, і ніч іде.

І, голову схопивши в руки,

Дивуєшся, чому не йде

Апостол правди і науки?» (Т.Г. Шевченко)

та

«Життя іде і все без коректур...

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки» (Л.В. Костенко)

Організаторам приємно усвідомлювати, що автори есе демонструють незламну волю до Перемоги. Сподіваємось, що цей потужний імпульс переросте у злагоджену системну роботу молоді з відбудови України та перетворення її на потужну, успішну державу.

Володимир ВЕРБИЦЬКИЙ

БУДЕ ЖИТИ УКРАЇНИ І СЛАВА, І ВОЛЯ!

Басенко Віолета Анатоліївна

Опорний заклад освіти «Першотравневий ліцей»

Визирської сільської ради

Одеського району Одеської області

Поховайте та вставайте,

Кайдани порвіте

І вражою злою кров'ю

Волю окропіте.

Такий заповіт склав для нас Апостол правди і науки, борець за справедливість, безсмертний символ українського незламного духу – Тарас Шевченко. Ми завжди повертаємося до його слів, як до пророчих. Минають століття, а втім, поетичні рядки Кобзаря не втрачають своєї актуальності навіть з плином часу.

Чи впоралися ми з тим завданням, яке поклав на наші плечі цей мудрий та багатогранний митець.

Чи поховали ми його? Так, поет спочиває на омріяних українських землях, на Чернечій горі біля самої річки Дніпро.

Чи встали ми, чи порвали кайдани? Так, незважаючи на всі терзання, які довелося нам пережити, незважаючи на всю ту муку та біль, які супроводжували нас протягом століть, попри мордування та заслання, катування та знущання з нас, українців, ми вибороли свою незалежність, вибороли своє право на існування як окремої, самостійної держави.

Чи окропили ми ворожою кров'ю нашу волю? Так, ми це зробили! І продовжуємо робити!

Ворог, як той нещасний гедзь, в'ївся в нашу шкуру, і все продовжує та продовжує ссати кров. Його не зупиняють ані людські, ані Божі закони. Нам не було дано обирати собі сусіда, тому й маємо пити гірку чашу. Та скільки б іще труднощів нам не довелося пережити – ми не здаємось. Ми боролися, боремося, і будемо боротися, допоки агресора не буде знищено вщент. Лише разом, спільними зусиллями та стараннями, лише за умови злагоди, толерантності та взаємоповаги всередині країни нам вдасться здобути перемогу. Адже як

казав Симон Петлюра: «Нам не страшні московські воші, нам страшні українські гниди». Ми маємо дивитися правді у вічі, бо й серед нашого населення іноді трапляються колаборанти й зрадники.

Українці завжди славилися своєю щирістю, гостинністю й добротою душі. Питаючи іноземців про менталітет українського народу, завжди почуєш про розмаїття нашої кухні, про автентичність нашого вбрання, про унікальність наших прикрас, а найголовніше, що залишає по собі глибокий слід в душі кожного туриста в нашій державі, або просто тієї людини, яка хоча б раз цікавилася українською культурою, – це наша пісня, наші традиції й історія.

Багато стереотипів було створено про нашу країну, всі вони об'єднані поняттям «шароварщина». Цей термін ми вживаємо до всіх помилкових образів, які виникають у пересічній особистості, яка не заглиблювалася в питання української культури, а лише поверхово ознайомлювалася з перебіжною інформацією. Як приклад, такими стереотипними образами є козаки, вбрані в широкі штани, шаровари (від чого і пішла назва шароварщина), з оселедцем на голові та люлькою в роті. Таке вбрання пізніше приписували усім чоловікам, а жінки уявлялися вдягнутими в червоні спіднички й чобітки, з віночком із квітів у волоссі. Насправді ж українці завжди одягалися стильно. Чоловічий одяг був доволі простим, а втім, відповідав усім модним тенденціями. Кольори були неяскраві, але гармонійно поєднаними, що робило вигляд охайним, стриманим й водночас привабливим. Можемо згадати й про Шевченка, який був справжнім денді своєї доби. А Іван Франко? Цей чоловік вперше почав поєднувати традиційну вишиванку зі своїм офіційним костюмом-трійкою. Комбінація цих двох елементів одягу створювала враження про Франка як про інтелігентного, освіченого й європейського мужчину. Жінки так само переймалися питанням моди. Їхня одіж була більш помпезнішою: вишивані сорочки, юпки, шарафани, спіднички, крайки, очіпки, черевички – одні лише назви викликають захоплення й цікавість. А що вже казати про прикраси! Дівчата не шкодували

останніх грошей на коралі, дукачі, гerdани, хрестики, сережки й персні.

Український народ – це таємничий скарб, який так довго від усього світу намагалася приховати жадібна та егоїстична імперіалістична держава. Охоплена владою, вона кожного разу наважується погрожувати усім іншим і, на жаль, не отримує у відповідь достатнього опору, достатнього спротиву, аби припинити свою нахабну й небезпечну діяльність. Ця держава й поводитьсь дуже хитро, вводить в оману весь світ, силкуючись переконати його, що вона не коїть нічого поганого, що всі її дії – виправдані, а звинувачення – то наклепи. Але ми, українці, відчуваємо весь сморід брехні, який розповсюджує країна-агресорка. Ми, як той паросток, що страждає від вихлопних газів автомобілів на узбіччі доріг, страждаємо від отруйних вихлопів, що на нас їх випускає сусід. Яку б допомогу нам не надавали наші друзі, провідною супротивницею у цій битві є Україна. Саме вона стоїть в авангарді – сильна, безстрашна, войовнича. Вона забезпечує мир та спокій інших держав, вона є гарантом чистого неба над головами громадян сусідніх й віддалених країн. На її плечі впала ця мука, але Україна стійко взяла на себе тягар і готова тягнути його до останнього подиху, бо велич її – незламна, бо любов до всієї людськості її – безмежна, і своїм обов'язком вона вважає захистити себе і увесь світ.

Внесок України в творення світової історії важко переоцінити. Наша стійкість є прикладом для багатьох народів, а наша витримка до жорстокої сусідської агресії вартує поваги. Ми ніколи не боялися говорити про нашу долю, але завжди ставили вище власну гідність й свободу. Скільки разів кати намагалися зруйнувати нашу міць, стільки разів ми чинили їм опір й доводили, що нас не взяти ні силою, ні зброєю, ні матеріальними цінностями. Ніщо ми не цінуємо так, як свою честь. Споконвіку для нас важливим було залишатися ідентичними, унікальними, єдиними в своєму існуванні. Україна ніколи не цуралася інших народів, завжди налагоджувала добросусідські відносини. Але той, хто хоче викликати в нас страх,

наштовхнеться на українську лють! Наша помста буде справедливою, законною й чесною!

Як громадянка своєї країни, я можу сміливо сказати, що пишаюся носити звання українки. Я пишаюся, що виросла на цій квітучій землі, що маю таку різноманітну культуру, сильну й цікаву історію, таких видатних й унікальних представників мистецтва й науки, таких відкритих й сонячних людей поруч.

Я безмежно рада, що наша єдність зараз надихає весь світ, а сама Україна є символом незламності. Кожен день приносить усвідомлення того, що наша перемога – це лише питання часу, але вона неодмінно настане, неодмінно завітає до нашого краю, і коли це станеться, ми затягнемо довгу й пронизливу пісню. Ця пісня лунатиме на весь світ, в ній будуть чути нотки болю, нотки страждань, часом нотки люті й гніву, але лейтмотивом її буде горда, щаслива, велична мелодія, яка засвідчить про нашу велич. Ми будемо пишатися собою, нашим здобутком. У цій пісні буде окрема частина, яка складатиметься із нот вдячності усім тим, хто підтримував нас у цій складній боротьбі і до останнього залишався на нашому боці. Ця пісня стане всесвітнім гімном, бо вона буде присвячена кожній державі, кожному народу, кожній людині. Вона символізуватиме перемогу над злом.

Лиш єднанням держава сильна!

ЖИТТЯ ІДЕ І ВСЕ БЕЗ КОРЕКТУР...

Бацай Валентин Русланович

Чернівецький ліцей №15 «ОРТ»

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки

(Л.В. Костенко)

На перший погляд може видатися, що восьмий клас – це ще не той вік, коли час розмірковувати про плинність життя. Та насправді сучасні події і те, що відбувається нині в Україні, мимоволі наштовхують на роздуми про завтра. Яке воно буде? Що принесе нам? Чи здійсняться наші сподівання і чи не виявиться реальність далекою від очікувань?

Коли я читав рядки з вірша Ліни Костенко, мені спала на думку цитата з іншого твору. «Крилатим ґрунту не треба», – стверджує поетеса вустами чайки. «Як це?», – замислився я.

Серфлячи інтернет, натрапив на надзвичайно виразні образи героїв Небесної Сотні. Так, ми часто називаємо їх янголами. Але те, що нейромережа зосередила увагу саме на крилах, відображає одну з найважливіших і найпарадоксальніших рис українців: дивовижне вміння виринати з найжорстокіших випробувань.

Справді, українська нація пройшла надзвичайно складний і тернистий шлях. Попри це, вона не зламалася, навіть стала витривалішою і сильнішою. І якщо повернутися до образу чайки, згаданої мною раніше, то оця крилатість завжди давала українцям змогу вивищуватися над тими, хто хотів їх принизити, зігнути, а найчастіше – просто знищити.

Безумовно, історія будь-якого народу – річ неоднозначна, усе залежить від того, хто її тлумачить. Але я переконаний: наше вміння не просто долати перешкоди, а ще й робити певні висновки, допомагає нам упродовж століть. Зрозуміло, що виправити минуле не можливо (на жаль, машину часу все ще не винайшли), але й від звички наступати

на одні й ті самі граблі теж треба позбуватися. Ми – як наступне покоління – мусимо усвідомити, що за свободу треба розплачуватися потом і кров'ю. Кожна наступна похибка й віра у порядність споконвічного ворога вартує нам надто дорого. Саме зараз настав час остаточно позбуватися від ілюзій, споруджувати не лише буквальну стіну на буквальному кордоні, а й мур між світоглядами. Так, чимало хто з наших старших родичів може донині вірити у єдність східних слов'ян. Але врешті пора розплющити очі й визнати: між нами величезна прірва. У культурі, у світосприйнятті та, врешті, у ставленні до сильних цього світу. Ми можемо з дерев'яними щитами – під кулі. Ми можемо у мороз – під водомети. Ми можемо голіруч – на танки. З жовто-блакитним стягом – на вулиці окупованого міста. Ми – то не тільки етнічні українці. Ми, що крилаті, як ота птаха, – то і кримські татари, і грузини, і ще багато інших, які не бояться прозрінь. Які не бояться відірватися від звичного та комфортного «ой, що я можу зробити?» і зробити крок у бік «ніхто крім нас». Бо тоді ми перетворюємося у величезний стиснутий кулак, пальці якого розігнути надзвичайно складно. І скільки б ми не сперечалися між собою, якими різними не були б – щойно постає справжня загроза, ми зливаємося в єдину силу. Заради майбутнього кожного. Заради майбутнього усіх. Заради майбутнього неньки-України.

Ми маємо те, що називається багатий життєвий (чи, краще сказати, – історичний) досвід. Ми були незнищенними характерниками над ордами завойовників у козацькі часи, а через кількасот років – героями Крут. Ми вижили у часи Голодомору і сталінських катівень. Вистояли Кіборгами в Донецькому аеропорту, оборонцями Бахмута – коли «стіни горять, а я стою».

Ми, як фенікс, щоразу відновлювалися з попелу і повставали «на цвинтарі розстріляних ілюзій». Ми не озлобилися, ні – просто стали зліші. Щодо тих, кому стоїмо поперек горла. Саме цей праведний гнів допоміг нам пережити 24 лютого тривалістю більше року. І жити далі.

У нас є спільна душа, спільна мета і почуття родини.

Цього немає у ворога. Бо ті, хто прийшов до нас з мечем, то просто скупчення, об'єднаних спільною ідеєю знищувати все навколо себе і поглинуте неймовірною заздрістю до тих, хто живе краще. І буде з ними так, як у провіщенні: «Хто прийшов з мечем, від меча і загине». Ми не можемо дозволити собі програш саме тому, що тоді «нас» просто не стане. Тому терміново треба зцілюватися від давніх ілюзій, наївної віри у «добрих» сусідів і писати у книзі історії своє, рідне, унікальне.

Я щиро переконаний у правоті Василя Симоненка: «Народ мій є, народ мій завжди буде, ніхто не перекреслить мій народ».

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!»

Бордюг Таїсія Вікторівна

*учениця 10 класу Манжеліївського ліцею
ім. Героя Радянського Союзу О.О. Чайки
Глобинської міської ради*

*Борітеся – поборете!
Вам Бог помагає!*

Т. Шевченко

Того холодного 24 лютого 2022 року чорні, мов смола, тіні поранили сонце. Воно почало стікати кров'ю, освічуючи землю насиченим червоним промінням. Саме тоді тривожне світло розбудило українську лють, а разом із нею прокинулися душі наших славних предків.

Я скрізь бачу тіні. Вони вторглися не одні, а привели за собою їхню сестру – жорстокість. Ще з першої хвилини війни я точно знала, що мета цих нелюдів – вирвати геть усі квіти із синьо-жовтого вінка, розкидати, потоптати, знищити.

Пройшла весна, минуло й літо, але українці ні разу не чули співу птаха, бо його сполохала сирена. В укритті поселилися холод та сирість, але в таку годину нашу родину зігриває чашка ароматного чаю та «Кобзар». Під час однієї з тривог я довго роздумувала над висловом Тараса Шевченка:

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата.
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.*

Я впевнена, що ці слова – передбачення майбутньої перемоги нашої країни над тоталітарною росією. Це скоро станеться, але ж якою ціною? Україна стала Берегинею – Орантою, «нерушимою стіною» для всього цивілізованого світу, але не всі країни розуміють, як складно нам це дається. Вишиванку посікли важкі кулі, червоне намисто зірвали з шиї. Похорон за похороном, і нема тому ні кінця ні краю. І думаєш про тих, хто передчасно пішов за вічну межу через

воєнне лихоліття, зумовлене російською агресією: «Знаєте, він був би хорошим батьком, якби його навіки не забрала в свої обійми земля. А вона могла б стати співачкою, якби не згоріла заживо в торгівельному центрі, куди ворог прицільно вдарив ракетою...»

Але не вперше росія – країна-терорист – хоче забрати право українського народу на вільне існування. Ось візьму в руки «Кобзар» і повернуся у дев'ятнадцяте століття. І я вже тут... Іду селом, і на мене своїми старенькими вікнами, мов очима, дивляться хатинки. Зустрічаю змучених жінок, які несуть на спинах важкі мішки з панським зерном. Їхні тіла залиті потом, мов земля під час повені, а голодний погляд пронизує наскрізь. І згадується мені уривок із твору «Сон»:

А онде під тином

Опухла дитина, голоднеє мре,

А мати пшеницю на панщині жне...

Так було. «Обідрана, сиротою понад Дніпром» плакала Україна. Але 9 березня 1814 року розступилися гори перед могутнім потоком води, хмари розчинилися в повітрі – і прийшло на землю щось таке сліпуче й дивовижне. Народився Тарас Григорович Шевченко – вічний борець за справедливість. Гнобителі-кріпосники робили все можливе, щоб знищити те право на свободу, яке кожен українець мав ще з народження, але так боявся відстояти. І лише один маленький худорлявий білявий хлопчина взяв до рук найважчу зброю – слово. Після цього щось загрозливе й бунтівне почало оголеними руками перебивати кайдани. Поет-пророк був посланий Богом як рятівник української нації. Із «Кобзаря» озвалася гідність предків-козаків, які не хотіли терпіти насильства над собою, кликали до боротьби, а разом із Тарасовим полум'яним віщим словом прийшло прагнення єдності всіх українців. Відтоді жорстока царська влада не могла знайти спокою. А далі все буде так:

Розкуються незабаром

Заковані люде,

Настане суд, заговорять

І Дніпро, і гори...

Після цього я повернулася в наш час. У новинах повідомляють про кількість спалених танків і знищених окупантів. Я вдячна закордонним лідерам за поставку зброї, але переконалася, що для перемоги нам потрібно щось сильніше, ніж «Джавеліни» й «Байрактари». Я говорю про єдність народу – це найкраща зброя у всьому світі. Вона спопелить ворога, розплавить камінь, який завалив вихід, посадить нові квіти, які вороги безжально топтали ногами. Я вважаю, що згуртуватися нам варто навколо української мови, «свого не цуратися». Українцю, мені здається, що кожен раз, коли ти вмикаєш російську музику на телефоні, від осколкового поранення в утробі гине маленьке чудо, яке ще не встигло народитися й сказати слово «мама»: «...твої діти молодії...московською блекотою...заглушені».

Великий Кобзар сказав: «Доборолась Україна до самого краю. Гірше ляха свої діти її розпинають». І лише зараз, прочитавши в новинах про розкрадання гуманітарної допомоги, колаборантів – «рабів, підніжки, грязь Москви», я зрозуміла суть цих слів. Шевченко мав рацію, бо підлі вчинки деяких українців – «рабів з кокардою на лобі», «лакеїв в золотій оздобі» – свідчать про те, що дехто воює не з росією, а зі своїм народом. Нам треба позбутися «рідних каїнів», позбавлених патріотизму «землячків»-перевертнів (їх так ненавидів великий Кобзар!), які «за шмат гнилої ковбаси» здатні продати не тільки совість, а й Україну, свій народ.

Годі вже так часто говорити про зло, хоч його ще багато в людських серцях. Закликаю вас будувати! Зводити українську соборну державу, пам'ятаючи, що «в своїй хаті своя й правда, і сила, і воля». Кожна цеглинка в будівлі України – це свідомий громадянин, та об'єднує нас не цемент, а довіра один до одного. Лише тоді, коли брат своїм грудьми закриє брата, коли ми будемо згуртованими, одноставними, ніяка зла сила не зможе нас подолати – тоді ми збудуємо міцну, мов сталь, фортецю – Україну:

*Встане Україна,
І розвіє тьму неволі,
Світ правди засвітить,*

*І помоляться на волі
Невольничі діти!..*

А щоб держава вічно процвітала, потрібно дослухатися до заповідей не лише Тараса Шевченка, а й інших титанів української літератури.

Стікає кров'ю сонце, хмари затуляють Богу очі, щоб не бачив, як zostались сиротами діти, які так хотіли танцювати, але втратили здатність ходити. Протягують одне до одного свої тендітні пошрамовані ручки крізь інвалідні візки, щоб створити коло єдності, яке зруйнували дорослі. І знову чую Шевченкові слова:

*Обніміте ж, брати мої,
Найменшого брата.
Нехай мати усміхнеться –
Заплакана мати...
І оживе добра слава,
Слава України...
Обніміться ж, брати мої.
Молю вас, благаю!*

«НЕЗАЛЕЖНІСТЬ У НАШІЙ ДНК»

Брагінець Вікторія Олександрівна

*Чорнобаївська гімназія
Чорнобаївської селищної ради
Черкаської області, 11 клас
сmt. Чорнобай*

*«Життя іде і все без коректур...
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки»*

Л.В. Костенко

Усе навколо нас — історія. Ми вивчаємо історію, ми є частиною історії, ми творимо нову історію. Скільком людям довелося зустрітися, а скільком померти, щоб ми могли вільно відпочивати, навчатися чи ходити на роботу. Будь-яка подія в історії має свій наслідок, навіть незначний. Але що ж її буде?

Підручники з історії, викопні рештки мамонтів чи корона якогось європейського імператора? Ні, історія – величезний замок, побудований з людських вчинків, слів, рішучих дій – з людських життів. У народі кажуть: «Життя прожити — не поле перейти». Либонь, світ був би сірою плямою без тої плеяди людей, котрі справді прожили, а не просто перейшли. Час плине вічно. Він бачив піднесення і падіння народів, надзвичайну відвагу та безсоромне боягузтво; на його очах із землі й вогню створювалися герої; на його очах морально падали ті, кого називали славетними. Час побачить ще мільйони таких випадків, а людина? Життя в неї одне й недовге, порівняно з всесвітньою історією. Ще вчора вона вчилася тримати ложку в руках, а сьогодні одружується. Тривалість та насиченість життя у всіх різна до дрібниць, однак поєднує людей одне – як це життя прожити? Бути піщинкою в морі одноманітної статистики, а чи винятковим екземпляром? Жити у спогадах століть або щезнути разом зі смертю сім'ї та друзів, які тебе пам'ятали? Опинитися на суді суспільства чи на його п'єдесталі? І цей вибір постає ще з пелюшок... З перших дитячих днів, коли поступово формується уявлення про світ. Вибір свого

життя стосується не лише того, який саме внесок ти зробиш, а й ким ти будеш, коли його робитимеш. Яка ж користь з того, що ти став майстром своєї справи, проте був нікудишньою людиною, про яку нічого хорошого сказати? Хай там як, завше важливо бути на боці добра. Життя, прожите недарма, те, що зберегло свою моральну цінність. Без неї людина лиш порожнеча у шкіряній обгортці.

Зараз Україну та українців називають воїнами вільного світу, в якому немає місця для темряви. З самого народження українців як нації, ми були на боці боротьби проти зла. Ще з тих часів, коли боронили славу Гетьманщини; з часів Коліївщини, опришків і повстань Кармалюка; з часів створення УНР; з часів, коли перший воїн УПА присягнув на вірність Україні; з часів, коли дисиденти й шістдесятники переживали покарання у стінах психлікарень і таборів « советів ». З тих часів і до нині українці боронять і будуть боронити світло на цій землі. Ми народ, що знає не тільки ціну волі, а й ціну життя. Якось Василь Сухомлинський сказав: «Людина лише тоді по-справжньому дорожить життям, коли в неї є щось несумірно дорожче за власне життя». І справді. Для українців немає нічого дорожчого за свою Батьківщину, котру вони бажають бачити всміхненою та щасливою, тому й підуть заради цього на все. До чого ж тут правильно прожити життя? А до того, що Україна – це ти. Вона в тобі і вона з тобою. Її відвага, її міць, хоробрість і краса – все в тобі. Чи може погана людина нести в серці таке диво? Аж ніяк. Українець – не статус і не генетичне походження. Українець – це той, хто готовий присвятити душу синьо-жовтому стягу – стягу свободи й незламності. Це ім'я для тих, хто може відчувати страх, але однаково не зупиниться і не впаде. Це той, хто не тільки готовий умерти за свою найвищу цінність, а жити й любити. Бути українцем сьогодні – це нагадувати світові, що таке воля, сміливість і самостійність, незламність та віра. Українцями не народжуються – ними стають. І стають не ті, хто проходить путь власного життя, мов асфальтовану дорогу, а ті, хто йдуть тернистими стежками, обдираючи шкіру об каміння та заганяючи голки в ноги. Вони йдуть під пекучим сонцем і пронизливим холодом. Ні град, ні

рвучкий вітер, ні запальна блискавка не спиняє їх. Українцям щоразу доводиться спускатися на дно пекла, аби вільно літати. Це ті люди, що можуть віддати свою одну-єдину іскру, лиш би не згас вогонь нації. Українці не знають напевне, чи доведеться їм покласти душу в боротьбі за мирне небо, а чи пощастить під ним жити. Тому вони й уміють не просто «переходити поле». Українці – люди, що цінують життя. Свавільно до нього ставляться тільки вбивці, ґвалтівники й кати, які через це й існують у рабстві й злиднях. Кожен прожитий українцями день – подвиг, оскільки немає більшого героїзму, ніж нести промені перемоги. Ось у чому полягає українське життя, що пише правду, звиягу, відчайдушність – пише історію.

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ (ЕСЕ)

Бернацька Ольга Сергіївна

*Дубровицький ліцей
Дубровицької міської ради
10 клас (група І-1)*

Роздумуючи над тим, які Шевченкові твори мені найбільш припали до душі, перше, що приходить на думку, то є «Заповіт» і «Великий льох». Чимало митців, що несли у світ національну ідею, зверталися до «Кобзаря», а саме до цих двох творів, які пронизані духом українства та закликом до боротьби та єднання за спільні цінності. У той час, коли до країни заходить ворог, народ має максимально озброюватись. Він повинен вдягнути на себе панцир нації. Таким панциром для України є мова, історія та література.

Деякі люди говорять, що культура не на часі, але чому ж окупант знищує саме її? Чому горять бібліотеки, а особливо книги з історії України? Чому зносяться пам'ятники великому Шевченку, українським діячам культури? Якщо це не важливо, то чому ворог хоче нав'язати нам свою історію, мову і літературу? Залишу це питання відкритим.

Тарас Григорович вірив у світле майбутнє України. Він закликав звільнитися від кайданів і боротися за волю великого народу України, а зробити це можна лише шляхом боротьби («Заповіт»). Ми маємо будувати вільне суспільство, щоб, приїхавши деінде, могли з гордістю сказати: «Я українець(ка)».

Українці повинні аналізувати історичні помилки попередніх поколінь. Наприклад, однією з найважливіших в нашій історії є Переяславська рада 1654 року, яку Росія досі використовує як спосіб знищити українську державність. У поемі «Великий льох» автор засуджує українців, які свідомо піддаються ворогові, тим самим віддаючи на загибель цілий народ. Якщо кожен з нас не стане захищати «свій льох», то його прийдуть і розграбують. «Кобзар» Т.Шевченка був натхненням для написання багатьох націоналістичних праць, зокрема «Самостійної

України» Миколи Міхновського, «Заповіту Шевченка» та «Націоналізму» Дмитра Донцова. Він надихав цих людей іти за вічною ідеєю націоналізму: любити свою державу і бути самосвідомими. Джерелом українського націотворення передусім у поезіях Тараса Григоровича є український націоналізм, який виступає, як поєднання цінності особи та нації, самобутньої культури та державної незалежності.

Чимало у Шевченка творів, де оспівано Батьківщину, той край, де він виріс, де сказав перше слово і почав ходити. У них ми відчуваємо зв'язок поколінь. Щоб пізнати свою культуру і мову, припадимо вухом до рідної землі. Як колись сказав відомий український філософ Юліан Вассиян: «Дорога до Бога веде через батьківщину». На мою думку, люди, що не шанують і не мають любові до своєї отчини, безчесні та морально гнилі, тому Т.Шевченко писав:

*«І виріс я на чужині,
І сивію в чужому краї:
То одинокому мені
Здається — кращого немає
Нічого в Бога, як Дніпро
Та наша славная країна...».*

Більшість українців до сих пір не засвоїли урок, що немає кращого місця за батьківщину, і далі пхаються на чужину. Може, в цьому і є наша проблема? Ми не бачимо свого багатства, а шукаємо його в чужій стороні. «Головна причина нашого нещастя, – писав 1905 р. М. Міхновський, – брак націоналізму серед широкого загалу її... У нас на Україні націоналізм дуже принизився : наша нація, виключаючи небагатьох переважно із інтелігенції, – не націоналістична...».

Наш великий Тарас завжди говорив, що нашим найбільшим ворогом є москаль. Чи послухалися ми тих пророчих слів? Ні. Ми і далі продовжували вести бізнес з ворогами. Тоді виникає питання : як перемогти ворога ззовні, коли ми подаємо йому руку з середини? Українці повинні озброїтися не тільки залізом, але й духом, духом нашого народу. Ми маємо очистити від ворога країну з середини, тоді перемога буде швидка і неминуча. Велика людина на ім'я Степан Бандера колись

говорив : «Коли поміж хлібом і свободою народ обирає хліб, він зрештою втрачає все, в тому числі і хліб. Якщо народ обирає свободу, він матиме хліб, вирощений ним самим і ніким не відібраний». Згадуючи історію, ми завжди обирали «хліб» і тепер платимо за любов до ката.

Дивлячись на старших людей, які говорять, що в Радянському Союзі жилось краще, моя душа хоче кричати. Я говорю їм про голодомор, про Сандармох, а вони відмовчуються, ніби так і треба. Чому вони толерують гнобителя? Бо стали рабами. Для них важливіше, щоб їх шлунки були повні, а на великі людські цінності, а саме свободу, їм начхати. На підсвідомому рівні вони все ще лякаються повторення голоду. Ці люди до сих пір бояться влади. Я боюся стати такою. Я хочу жити у вільній країні без гнобителів, щоб влада зміцнювала націю, а не навпаки. За це боролися націоналісти, і ми повинні продовжити їхню велику справу.

Тарас Шевченко хотів, щоб майбутні покоління не повторювали помилок минулого («Великий Льох») і жили вільними без ярма. Саме тому у наших домівках висять портрети Шевченка, а не когось іншого. Я вважаю своїм обов'язком – виконати цей заповіт, адже наші діти не повинні пізнати, що таке рабство і війна.

Тож звільнімося від кайданів. Збудуймо нашу вільну країну і знаймо: хто наш друг, а хто ворог.

«ЄДНАННЯМ МИ СИЛЬНІ!»

Братушик Назарій Олександрович

*учень 5-В класу комунального закладу
«Вінницький ліцей №1 імені М.І.Пирогова»*

Українці – нація чудових людей, щирих, добрих, гостинних та працьовитих. Недарма нас порівнюють з бджілками. Кожний добросовісно виконує свою роботу, дбає про добробут. так буває до тієї миті, доки нас не турбують. Коли люди відчувають небезпеку, наче бджілки, об'єднуються та захищають своє.

І головне :у такі хвилини зникає слово «я», з'являється слово «ми» – нація, народ, нескорені та життєлюбні. Але при цьому – незалежні, вільні, із власними поглядами, своєю думкою, переконаннями та оптимізмом.

У час жорстокої війни, коли рашисти нищать наші міста, села, убивають людей, як ніколи, маємо бути згуртованими та разом давати відсіч ворогові. У кожного з нас свій фронт: воїни – наші козаки-кіборги, боронять землю та кордони на фронті. Матері, дружини та діти – готують їжу, допомагають збирати речі та кошти, плетуть сітки, малюють малюнки для солдатів та щирими молитвами оберігають їх.

Можна здолати одну людину, кілька, але не вдасться здолати народ, волелюбну націю та дух свободи. Якщо будемо єдині та непохитні, то зло та ненависть розчиняться, зникнуть. Не зможуть панувати у просторі добра, гармонії, любові до своєї Батьківщини. Зникнуть геть, не витримавши життєдайної енергії, підтримки й турботи, яка існує між українцями.

Настане той довгоочікуваний день, коли ми дружно виженемо ненависну орду з нашої землі, відбудуємо усі міста й села, а пісня «Ой у лузі червона калина», лунатиме зі сльозами на очах та вірою у світле майбутнє нашої неньки – України.

І справдяться слова нашого Кобзаря: «...врага не буде, супостата, а буде син, і буде мати, і будуть люди на землі!»

«НЕВЖЕ ЦЕ ЗНОВУ ТІЛЬКИ СОН...»

*Бруславець Ольга Дмитрівна,
учениця 9 класу
Лошкарівського ліцею
Першотравневської сільської ради
Дніпропетровської області*

*Встане Україна...
Світ правди засвітить...*

Невже? Хіба правда? Точно? Це не жарт?

Я не можу повірити!

Її погляд неможливо було описати звичайними словами, це було неймовірно прекрасно, її очі швидко наповнилися слізьми, слізьми, котрі чекали цього моменту не один день, не тиждень, і навіть не місяць...сльози радості, радості, яка переповнювала легені не просто повітрям, а повітрям із запахом миру, такого простого, але до солодкого болю рідного...Миру, на який чекали всі українці.

Звернення Президента України:

«Шановні співвітчизники, громадяни сильної, мужньої, радий наголосити, і вільної Української держави...

Ворог відступив. Відступив сьогодні о 2 ранку...»

Далі вона не чула... Витираючи сльози щастя, які не з'являлися більше року, вона тихенько про себе промовила : « Перетерпіли. Перейшли ці стіни і барикади. Відвоювали. Моя весна не буде пускати в небо літаки та ракети, вона буде розпускати квіт на деревах, більше не буде чути звуки повітряних тривог, а чутиме цвірінчання птахів, які повернулися на рідну, вільну Україну, з народним гімном слави, честі, гідності...». Щастя окутало її м'якою ковдрою...і вона прокинулася.

Це – сон. Просто фантазії, мрії...

Цей сон, сниться кожному українцю вже більше року, фінал якого чекають усі, кому небайдуже на «руський мир».

24.02.2022-ця дата змінила раз і назавжди життя українського народу, наше, і майбутнього покоління. Ніхто не

в силах нас зрозуміти, зрозуміти того, що ми пережили і переживаємо... Бомби, вибухи, ракети, обстріли, смерті знайомих, рідних. Це все не опишеш словами.

Наші воїни – справжні герої, які воюють і ведуть кривавий бій зі злом, тим злом, яке прикидалося щирим та теплим добром, але вилізло з овечої шкіри та показало зуби.

Коли запитати в українця, що він бачив, у кожного виникне питання в душі «а чого я не бачив?». Напевно, єдине, чого ми не бачили – «зуби руського миру», але бачили наслідки болісних укусів.

Неможливо підібрати слова, щоб виразити подяку тим, хто бачив ті страшні «зуби» і, віддаючи своє життя, взяв їхні атаки на себе, тим самим, оберігаючи зовсім незнайомих, але до болю своїх дітей, допомагаючи слабким, але, в свій час, сильним людям похилого віку.

Росія... Це слово зникло з українського словникового запасу ще 24.02.2022, воно змінило значення, тепер це не добрі «Сочі», і не грандіозний «Пітер» – це країна, чиєю рукою проливається людська кров, і море гірких сліз, а щоб більше сіяти зла, друга рука допомагає... Яку теж колись уважали братньою.

Чому в житті так виходить, що старі сиві президенти, які все життя жили в розкошах, робили те, що хотіли, і в якийсь момент вирішили у когось відібрали сина, немовля, рідну людину, домівку, спокій, і це все із-за клаптика землі, котрий у 28 разів менший за свій... Навіщо потрібні такі підлітки?

І в цій злій грі страждають 18-річні юнаки, які життя не бачили, але вирішили бути героями для своєї країни, слухати мудро на благо суспільства. Поки хтось дає інтерв'ю, посміхаючись, та говорячи брехню на камеру, хтось сонний, голодний та слабкий, бачить як помирає його товариш.

А найстрашніше, бачити в цінностях лише певну ціну, і все, не більше... Такі люди впевнені, що навіть людське життя, яке немає ціни, можна купити, або ж повестися з ним, як із сміттям, їм однаково, що мати, схрестивши руки, благає у Бога зберегти її єдине дитя.

Зламати тисячі людських життів, заради землі, це не підвладно розуму, душі, совісті тим принципам, яких навчали нас, наших батьків, дідів, прадідів.

Українські герої були, є і будуть, боролися вони і словом, і ділом, наша історія не закінчується, їх неможливо забути, вони найяскравіші небесні світила, які нагадують, що мир, добро, воля, думка, чесність, справедливість – це все нас об'єднує і об'єднувало завжди, і за них потрібно боротися.

У нашої Батьківщини багато героїв. Це і Тарас Шевченко, Леся Українка, Іван Франко, покоління «розстріляного відродження», шістдесятників; і яскрава зірка, справжній воїн, яка не залишилась осторонь і сьогодні, незважаючи на солідний вік, бореться словом проти окупанта. Це наша Ліна Костенко. І сучасні, янголи – охоронці: ЗСУ, медики, волонтери...

Щоб нам сказав зараз Великий Кобзар про тих, хто називав себе «братом», а за спиною тримав ніж? Як би назвав це безумство, яке творять «руські миротворці»?

Напевно так :

«Ми пишаємося вашими діями, вашою силою та вірою в добро, народ москалів заслуговує сурового вироку, покарання... Ви –стали мужнім поколінням! Ваші діти миттєво подорослішали, стають сильними, благородними, можете не хвилюватися за майбутню зміну, вона у вас гідна, навчена звичаїв і справедливості. Вони бачили та дізналися про те, що дітям не потрібно знати рано, але в 8–10 років вони розуміють те, що деякі не можуть зрозуміти за все життя.

Русня змінила пісню вашої душі, але життя України, яке квітло століттями, не втратило цвіту й аромату... Мир для вас тепер означає не просто слово, яке використовується в реченнях як антонім до слова війна. Ні! Тепер це кожна буква, кожен звук цього слова пережитий українцем, від малого до великого...

Вами керує воля, як і нами – в свій час! Ми з Вами, мужній наш народ! Благословляємо вашу боротьбу з небес! Ми пишаємося Вами! Ви обов'язково здобудете Перемогу! І до вас нагряне «Апостол правди і науки».

Ми впевнені, і маємо надію, що скоро сюжети снів, які сняться кожному українцю, придуть до нас у реальності з новою переможною весною, і повернуться до жінок чоловіки, до матері – син, до дитини – батько.

І президент скаже гучну промову, зі словами: «Українська вільна держава...»

Ми разом чекаємо того моменту, поки засвітить світло правди, і встане вільна, незалежна Україна, назавжди!!!

«ВСТАНЕ УКРАЇНА, СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...»

Альони Василенко

*«Новооржицька ЗОШ I– III ступенів
Новооржицької селищної ради»*

Полтавської області

Учениці 11 класу

*Зараз стане темно,
І впаде в агонії кривавий демон.
Значить ми боролись недаремно,
Значить ми дотисли, так шалено.
Значить все за планом, далі ранок,
А з ним перемога!*

Тарас Тополя

Україна... Чули? Знаєте, бачили!
Українців? Пам'ятаєте!

Ще з давніх-давен ми змушували ворогів тремтіти від могутності військової організації «Військо Запорізьке», яка була створена ще у XVI столітті. І зараз ворог кидає зброю і жорстоко деморалізується, коли чує про колишню Організацію українських націоналістів та Українську повстанську армію на чолі зі Степаном Бандерою, за голову якого, як виявилось, рашисти пообіцяли велику премію, так і не усвідомивши, що символи нашої боротьби незнищенні, вічно живі і безцінні.

Фортеця Бахмут, полк «Азов», Чорнобаївка... Коли я чую ці слова, я завжди думаю: «Боремось». А орки, які чують ці назви, складають зброю і в українському полоні щоранку дисципліновано співають гімн України та наполегливо вивчають нові слова: паляниця та укрзалізниця... Простіше кажучи, українізуються!

Ми – сильна і цивілізована нація, здатна зброєю і словом довести: нас не зламати! «Ми є. Були. І будем ми. Й Вітчизна наша з нами», – саме ці слова вибиті на надгробку Івана Багряного, який своїми творами вчить нас, українців, несхитно вірити: життя завжди перемаже; вчить любити рідну Україну, вірити у силу і мужність захисників, а це і є запорукою її незнищенності.

З-поміж безлічі героїчних історій про боротьбу українців за право жити, є історії окремих людей і сімей, почувши які, німіє душа... На сьогодні багато моїх співвітчизників не відчують тепла рідного дому. У когось немає даху в будинку, у когось немає будинку взагалі, а в когось немає навіть місця, де стояв будинок. І українці змушені їхати туди, де вони ніколи не відчують себе «живими», навіть якщо там вони будуть у повній безпеці. За кордоном не лунають повітряні тривоги, але українець ніколи не відчує там спокою і гармонії із власною душею. У чужій країні ніхто не стріляє, але українець не відчує там смаку життя, насолоди від заходу сонця (бо і воно там чуже). Спробувавши вижити з відчуттям наче тебе вирвали з корінням, українці повертаються додому, на рідну землю. Нехай навіть немає куди повертатись, нехай навіть вдома смертоносна небезпека... Вони побудують новий будинок, зберуть до найменших уламків зламане життя і почнуть все спочатку з гарантією на щастя і можливість дихати рідним повітрям на повні груди. Нещодавно я згадала рядки з пісні: «Краще нам тут згоріти, ніж там задихнутись!» – і мені подумалося, що це сказано про кожного українця, кого війна виставила за двері власного життя.

Я щиро вірю в те, що кожен земляк повернеться додому. Для багатьох із нас дім – це зазвичай не чотири стіни і дах, це близькі люди, це місце, де тобі комфортно, де звучить рідне слово. Історія кожного, хто змушений був покинути домівку у пошуках безпечного пристанища не просто хвилює, а пускає коріння у мою душу. І кожна трагічну долю я сприймаю як власну, бо кожен українець – це маленька частина України, а значить і мене.

Майже рік ідуть жорстокі бої. Ми тримаємо лінію фронту довжиною в тисяча триста кілометрів. Я не дарма написала «ми», адже бореться вся Україна, наближаємо країну до перемоги, безперечно, усі, але найбільше я завдячую тим, хто міцно стоїть на позиціях і не дає ворогу просуватись вперед, адже якщо воїни складуть зброю, то ми, українці, покладемо голови.

Сяє наша рідна Україна під весняним сонцем і світ не надивується її силі і красі! До столиці нашої держави з'їжджаються

світові лідери, підтримують, надають допомогу, бо знають: ця земля одвічний плацдарм, що лежить на межі двох світів, наймирніший у світі край, що знову став ареною бойовиська. І вкотре переконуються у правдивості Ліниного слова: «А ви думали, Україна так просто. Україна – це супер. Україна – це ексклюзив. По ній пройшли всі катки історії. На ній відпрацьовані всі види випробувань. Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни».

Ми надзвичайно тяжко, але гідно прожили рік, який став для нас випробуванням. Рік, який змінив усіх нас, наше переконання про те, що в житті є найціннішим; сплативши жахливу ціну, наша країна стала справжнім світовим трендом і жителі цивілізованого світу розуміють, що сьогодні «Україна дала світу щит. Воля, відвага, колосальна жертва українців дала Європі шанс і момент приготуватися, посилити оборону. Ми – бойове її крило, і в єдності з усім демократичним світом ми виграємо цю війну.» (Тарас Тополя). Так. Виграємо. Підніmemo із руїн зруйновані міста і села, модернізуємо країну, зростимо інноваторів у всіх сферах, станемо центром розвитку найсучасніших технологій, одним словом, здійснимо найсміливіші і найграндіозніші плани!... Урешті справдиться одвічна наша мрія, що звучить в українській стрілецькій пісні, яка була створена понад століття тому:

*А ми тую червону калину підійmemo,
А ми нашу славу Україну
Гей, гей, розвеселимо!*

«ВСТАНЕ УКРАЇНА... СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...»

Васюрко Вікторія

учениця 9-Б класу

*Я вам цей борг ніколи не залишу.
Ви й так уже, як прокляті, в боргах.
Віггайте мені дощ. Віггайте мені тишу.
Віггайте мені ліс і річечку в лугах.
Віггайте мені сад і зірку вечорову,
і в полі сіяча, і вдячну щедрість нив.
Віггайте мені все. Віггайте мені мову,
якою мій народ мене благословив.*

Ліна Костенко

Не питай у військових, що вони бачили на війні. Вони мовчатимуть – так, наче нічого й не бачили. Краще спитай, скільки вони бачили від Господа див...

Не питай Тараса, чому ми це переживаємо. Краще прийди до його пам'ятника в Бородянці і помолись. Помолись за його душу і душі мільйонів загиблих, що тримають зараз над нами небо. Тримають так, аби не впало. «Небо падає...» – кричав Устим Голоднюк на Майдані, думаючи в останню земну хвилину про інших, щоб не налякати.

Небо падає...

Тарасе, ти ж теж тримаєш над нами небо. Закриваєш його своїм Словом, затуляєш розстріляними грудьми, як робив це і в земному житті.

Небо падає...

Воно розверзлося 24 лютого на світанні. А Ти вже знав. Знав, коли на Твою любу Київщину ступили брудні берці ворога. Коли топтали і нищили, коли знущалися і гвалтували.

Небо падає..

Ти прийняв на себе кулі ворога, який боявся Тебе навіть у бронзі, бо Слово Твоє є вічним, воно надихає і веде вперед, воно тримає дух. Ти стояв під цим небом, у яке з Гостомеля здіймалися ворожі літаки, прагнучи покорити Київ за три дні.

Ти стояв і молився. «Свою Україну любіте...» І ми любимо – любимо працею, окопними свічками, яких виготовили вже тисячі і далі виготовляємо. І не тільки самі, а й проводимо майстерки, аби ніхто не стояв осторонь, аби їх було більше, а нашим хлопцям тепліше. І від полум'я свічки, і від відчуття дому.

Небо падає...

А ми тримаємо його, Тарасе, бо ти нам це заповідав. Бо ти даєш упевненість своїми рядками «За неї Господа моли-те...» Ми молимося. Просимо Богородицю Твоїми словами «Все упованіє моє на тебе, мій пресвітлий раю, на мило-сердіє твоє все упованіє моє, на тебе, Мати, возлагаю...»

Тримай над нами небо, Тарасе....

На уроках української літератури вчителька розповідала нам про буремну зиму 2013–2014 років. Про те, як від січ-ня щодня на сцені Майдану звучав Твій вірш. Твоє слово тримало Майдан. Твоє Слово і сьогодні є для нас дорогов-казом.

Здається, що Твоїми словами говорить сам український народ у цей лихий і холодний час. Навіть війна не може розлучити націю та її історичну культуру. Не було і немає в Україні поета, який був би подібний до Тебе. Не було у ньеньки України сина, який так ніжно і віддано любив свій народ і так страждав за нього. У багатьох творах Ти побачив майбутню долю української нації. Страшно, але сьогодні справджується і ще одне Твоє послання:

А поки що течуть ріки,
Кроваві ріки!

Твого слова злякалася вся муштрована Росія – тюрма поневолених народів – і підняла свій каральний меч, запроторила на довгих десять років у «солдати» в Оренбурзький край, позбавивши при тому права писати й малювати.

Це був Твій полон, Тарасе. А нині в російському полоні український воїн – випускник нашої школи, зовсім молодий хлопчина. Як жити його батькам? Як жити нам?

Ти ввібрав у своє єство незламну та незбориму генетику українського народу, і сьогодні вона тримає і нас, людей XXI століття.

Розпинателі України не скорили, не могли зламати твій во-
лелюбний дух. І з твого пера виходили рядки: «Караюсь, мучу-
сь, але не каюсь».

24 лютого 2022 року ми зробили вибір: не білий, а си-
ньо-жовтий стяг.

Небо не падає!

Карались, мучились, але не каялися і тисячі героїв, що за-
хищали своєю кров'ю кожну п'ядь української землі на сході
України. У моєму місті живе кіборг Олег Мулярчук – захисник
донецького аеропорту – сталевий, мов криця, воїн із сумними
очима, який нині знову став на захист рідної землі. Він і його
побратими тримали небо із землі у 2014–2015 роках. 242 дні
оборони...

Небо не падає!

Читаю поему «Сон», де названо головних винуватців траге-
дії в Україні:

*Це той перший, що розпинав
Нашу Україну,
А вторая доконала
Вдову сиротину.
Кати! Кати! Людоїди!
Наїлись обоє,
Накралися...*

Ти гнівно викриваєш і засуджуєш усю сутність російського
царизму, його загарбницьку політику. Це той царизм «неситим
оком на край світу заглядає, чи нема країни, щоб загарбать»...

І, як видно, росія путіна й сьогодні не відмовилась від полі-
тики експансії, поневолення інших народів, вона не хоче зми-
ритись з існуванням незалежної української держави.

24 лютого виповнився рік повномасштабного вторгнення
російських військ на мою землю. Не знайдено таких слів, аби
описати те, що наш народ пройти зміг. Пролунало більше де-
сяти тисяч тривог, більше тисячі ракет було в нас випущено,
але ми вистояли проти надпотужного удару і не втратили віру.
Пройшовши усе це, ми стали мудріші, сильніші, а найголовні-
ше – єдині. Це був рік болю і жалю, віри і єдності. Це рік на-
шої незламності. І тоді, коли ліпили вареники, і тоді, коли мій

родич придбав для фронту автомобіль і відвіз його туди, і тоді, коли ми з братом і друзями в холодному гаражі виготовляли окопні свічки.

Ти заповідаєш нам, що тільки «в своїй хаті – своя правда, і сила, і воля». Ти закликаєш усіх нас добре вивчати історію свого народу:

Все розберіть... та спитайте

Тогі себе: що ми?

Чиї сини? Яких батьків?

Ким? За що закуті?...

378 днів, 3 години і 42 хвилини ми захищаємо світ. Ти можеш гордитися своєю нацією, Тарасе. Ми знаємо, що легко не буде. Але, натхнені Твоїм словом, стаємо сильнішими, стаємо нацією.

«Основа нашої стійкості – люди. Звичайні люди. Звичайні Герої», – сказав Головнокомандувач ЗСУ Валерій Залужний. Сьогодні для мене героєм є кожний, хто нас захищає, а найперше мої рідні, які зараз на фронті.

«Свою Україну любіть...»

НЕБО НЕ ПАДАЄ!

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ...»

Вишиваний М.М.

*Учень 9 класу
ОЗ «Михалківський ліцей»*

*І день, і ніч іде. І, голову схиливши в руки,
Дивуєшся, чому не йде Апостол правди і науки.
Хто ми?
Куди йдемо?
Звідки прийшли?*

Я знайшов відповіді на всі три питання, які мене цікавили. Я знаю, як з'явилася перша людина. Знаю, чому якимось твариною перетворилася в істоту з настільки складним мозком, що вона здатна стала літати в повітрі, як птах, плавати під водою, як риба, пересуватися під землею, як черв'як... І розмножуватися, коли їй цього треба. Людина долає час і простір. Підкорює космос, використовує штучний інтелект, гальмує старіння клітин та взаємодіє з машинами... Проте найскладнішим залишається для людини жити в єдності з іншими.

Між тим, що я думаю, тим, що я хочу сказати, тим, що я, як мені здається, говорю, тим, що я говорю, і тим, що ви хочете почути, тим, як вам здається, ви чуєте, тим, що ви хочете зрозуміти, і тим, що ви розумієте, стоїть десять варіантів народження непорозумінь... Та все ж давайте спробуємо...

Можливо, вся ментальна пам'ять роду людського все ж еволюціонує на помилках цивілізації...

Може, все було так? Перший Каїн і Авель жили у сім'ї різних приматів і завжди боролись за прихильність своїх батьків до кожного з них? ПЕРШИЙ, сильніший і старший, рахував кількість ніжних доторків мами до милішого і розумнішого брата, ревнував до батькової уваги, – віри у те, що колись саме цей син витягне їх із глибокої темної печери. Може, саме це і стало причиною бійки, потім вбивства ДРУГОГО? А потім безумний гнів батька та злі очі матері і страх дали

неймовірну силу у лапи ПЕРШОМУ, що він по вертикальних високих стінах печери вискочив на сонячний світ ...

ВІН довго придивлявся і звивав до сонячного світла, принохувався до запахів і вітрів...Хотів примкнути хоч до якоїсь сім'ї чи стада, та реакції представників цих сімей були дуже ворожими і ПЕРШИЙ розумів, що він інший – за запахом, за формою. Йому важко було ловити здобич, бо у батьківську печеру їжа звалювалася з неба. ВІН розумів, що краще харчуватися корінням, листям чи тим протейном, що залишився після полювання хижаків. Один навик ПЕРШИЙ не забував ніколи. Мама вчила його слідкувати за хмарами. ВІН знає, що має чомусь завжди вчитись.

Ось декілька годин ПЕРШИЙ спостерігає за зграєю щурів. Як же ці хмаринки на них схожі...Він бачить пораненого щура, який пищить і борсається, але ніхто на допомогу не приходить. Коли щур втрачає сили, до нього підбігає сильніший ссавець і з'їдає його. ПЕРШИЙ робить багато висновків: суспільство щурів – жорстоке. Поранених, хворих, старих, ослаблених убивають, тільки-но вони покажуть слабкість. Вони не потрібні групі. Їх знищують чи виганяють. Суспільство гризунів жорстоке, але процвітає. Вони до всього пристосовуються.

Ось мурашник. ВІН завмер над мурашником і довго спостерігає за мурахами-воїнами. Дивиться, що відбудеться, коли відірвати лапку розвіднику. Мурахи підбирають його одноплемінники і забирають. А якщо дві лапки? Його забирають. Шість лапок? Знову забирають. Тоді ВІН відриває мурасі черевко. Тепер його кидають. ПЕРШИЙ резюмує, що група рятує свого члена, якщо є найменша надія на видужання. Суспільство мурах функціонує не так, як у щурів. Хворих, слабких і старих тут не кидають.

ВІН проводить багато різних експериментів над мурахами, не виключаючи найвідчайдушного – руйнування мурашиного міста. І спостерігає. Все організовано так, щоб як можна ефективніше протистояти розрусі. Робочі біжать рятувати потомство – дітей, а солдати кидаються кусати агресора.

Потім ПЕРШИЙ здалеку спостерігає за гієнами: як вони нападають на слабших, ділять територію, вирішують стосунки.

Точно так спостерігає за бегемотами, левами, буйволами, жирафами.

Кожна група знайшла свою відповідь на велике питання: «Як краще всього жити разом?»

Потім холод змінювала спека, минали дощі і вітри...І ПЕРШИЙ зустрів її...

ВІН рятував її...Потім ВОНА пішла у своє стадо народжувати від нього представника іншого схрещеного роду. А ВІН залишився один. ВІН вміє стояти прямо, як БАТЬКО. Відлякувати буком хижаків. Як МАМА, вміє визначати отруйну їжу, вміє наносити удари мордою.

ВІН засинає, і, саме перед тим, як його сонного, з'їдає голодний молодий лев, встигає подумати: «Як добре з нею було відчувати неподільність...Як добре було б, щоб ця цілісність і однастайність була з усіма і у всьому. Як добре було б жити і протистояти всім бідам... Які б гарні були дні.»

Не можна бігти в майбутнє, перескакуючи сходинки цивілізації. Проймаюли калейдоскопом дні, століття, епохи... Та одне залишилось незмінним – потреба людини в людях. Єднання відбувалося на суперечностях та крові, але відбувалося.

Українці важко і терпляче творили власну історію. Скільки б не старався зовнішній агресор ніжною силою влити чужої культури, ментальності, скільки б не старався впливати мовно та релігійно – завжди наштовхувався на протистояння.

Молода держава Україна в далекому 1991 році з великим минулим впевнено дивилась в майбутнє. Саме цей час можна вважати часом єднання. Суспільство знаходило і обирало форми співіснування і шляхи реалізації. Боротьба українців за свої права, яка отримала назву «Євромайдан», а згодом Революція Гідності, що стала наймасштабнішою подією в новітній історії України і логічним продовженням обстоювання прав людини і громадянина, продемонструвала зрілість суспільства.

Сьогодні проти ворога українці сильні в єдності. У тилу і на передовій, старі і малеча – усі єдині у бажаннях, емоціях, діях. Цілий народ український став смисловим центром, яким є символічний образ провідника нових ідей, поборника істини

у всьому світі. Він не випадково став гнівним апостолом правди і любові. А образ-символ апостола правди і науки увійде в його свідомість разом із такими поняттями як воля, правда, братерство, істина, боротьба. Та і образне уявлення про рушія духовного поступу не було якимось раптовим осяянням мого народу, а спиралося на сповідувані ним моральні та естетичні принципи.

Проблему єдності піднімали у всі часи в українській культурі усі думаючі люди. А ті, хто вправно володів словом, – розносили ідею єдності як правду та істину життя, що осідала в серцях і головах людей. Пророчими є слова Т.Г.Шевченка: «Де єднання – там правда». «Святої правди і любові Зоря всесвітня зійшла...»; «Ти матер правди на землі!»; «І засвітив, любомудре, Світоч правди, волі...»; «Встане Україна...Світ правди засвітить».

Іван Франко у повісті «Захар Беркут» розкриває основну ідею українського суспільства словами головного героя: «Сила народу – в його єдності, повазі одне до одного», а коли «Кожний дбає тільки про себе, не розуміючи того, що таким робом роздроблюються їх сили, ослаблюється громада». «...Чоловік сам один серед громади слабкий і безрадний, так і одна громада слаба і безрадна, і тільки спільне порозуміння і спільне ділання многих сусідніх громад може надати їм силу і може в кожній громаді поокремо зміцнити свобідні порядки...» Письменник наголошував на необхідності загальнонародного єднання, вважаючи, що лише тоді можна досягти найголовнішої мети.

«Один у полі не воїн» – каже народне прислів'я. Та й один палець на руці нічого не спроможний зробити. Тільки п'ять пальців руку роблять сильнішою.

Олександр Олесь у романі «Ярослав Мудрий» демонструє нам, якою стала Україна – багатою, заможною та найголовнішою – об'єднаною під рукою князя. Перед смертю Ярослав Мудрий заповів своїм нащадкам, щоб вони трималися разом, не сварилися, лиш тоді жоден ворог їм не страшний. Він казав: «Не сваріться, живіть в згоді: тільки мир збере усе, а незгода, наче вітер, по полю рознесе...»

Славетна Козацька республіка на Запорозжжі існувала завдяки єдності. Козаки виборювали свої права та свободу лише разом, разом відбивали напади ворогів.

У часи Другої світової війни тільки об'єднання людей у всьому світі воєдино привело до перемоги над фашистськими загарбниками. Війна залишила після себе горе, біль, руїни та смерть. Та завдяки взаємоповазі, а головне, єдності та взаєморозумінню, народ наш зумів відновити країну та повернути те, що було втрачено. Ця страшна війна стала уроком.

Сьогодні знову Україна складає іспит, боронячи свій громадянський вибір жити у вільній демократичній країні. Сьогодні світ складає іспит, боронячи свої цінності. І ми всі маємо згадати уроки історії: лише об'єднавши зусилля проти зла, можна перемогти його. Наша віра і любов жити у всьому світі для майбутнього має бути такою великою і світлою, щоб об'єднане зло розсіялось.

Згода, єдність будь-якого суспільства, союзу – чи то виживання Першого(батька людства), чи то людини сучасної(складної, амбітної) – має бути істиною життя на цій планеті. У неподільності, у єдності – зрілість соціуму.

Що ж таке єдність? Єдність – це тісний зв'язок між людьми, згуртованість, цілісність, неподільність. Через віки ми бачимо силу народу в його єдності. Майбутнє людства стає можливим лише тоді, коли ми разом. Разом проти зла, разом за життя в майбутньому. Будьте єдині! Наша сила – в єдності!

НАЗАВЖДИ НЕЗЛАМНИЙ НАРОД

Владичко Злата Євгенівна

Лицей № 17 «Інтелект»

Полтавської міської ради

Полтавської області

А клас

Зараз у нас багато думок. Вони такі швидкі, непередбачувані... Думки можуть лякати, травмувати й змушувати відчувати хвилювання та невпевненість. Заганяючи нас у пастку свідомості, пожирають зсередини й роблять дні життя нестерпними. Але ми намагаємося робити вигляд, що все добре, та не звертати уваги на це. Українці не знають, що станеться завтра, і взагалі не розуміють, що робити далі. Усі налякані теперішніми реаліями.

Усе більше людей утрачають те, що подаровано один раз і назавжди – життя. А що таке життя? Скільки ж думок і теорій на цю тему! Але в кожного своє розуміння цього слова. Його сенс настільки глибокий, що не може повністю вкласатися в нашої уяві.

Ми кружляємо у вихорі емоцій і почуттів, подій і новин, питань і таємниць. Люди приходять і йдуть із життя. Але всі часом набридають. Хочеться побути на самоті, відчути спокій і послухати тишу, поміркувати. Когось розслабляє музика, когось книга, а когось фільм. Ще дуже багато чого люди роблять для досягнення одної мети – умиротворення й гармонії в душі. Хтось малює, хтось танцюють, а хтось гуляє на вулиці.

Нас покинуло спокійне життя, але ми його повернемо. З боєм, звичайно. Ми кожен день боремося. З ким? Із самими собою. Ми приймаємо важкі рішення, робимо якийсь вибір. Ми переступаємо через труднощі, сумніви і власні амбіції, ми стоїмо перед великою кількістю варіантів, тренуємо витривалість і силу волі.

Чому в нас завмирає серце, коли ми зустрічаємо в магазині чоловіка, який завтра поїде на фронт? Чому ми за

декілька днів можемо зібрати багато сотень тисяч гривень на зброю й техніку? Чому всі підспівують під українські пісні, і зараз це вважається найкращою музикою? Чому? Бо ми – єдиний народ, який сильний своєю згуртованістю.

Чому зараз у нас немає того спокою і відчуття стабільності? Чому ми не можемо просто щасливо жити? Чому? Тому що зараз усе по-іншому. Але незабаром уся Україна буде стояти і, слухаючи виступ Президента під наш прекрасний гімн, радіти, що це все закінчилося. Та чи буде все як раніше? Ні. Багато міст просто стерті з лиця землі. Багато тисяч будівель зруйновано. Багато життів зламано. Ми не будемо відчувати тої повноти й цілісності.

Українці ніколи не забудуть це й не пробачать. Ми не будемо миритися з тим, що зараз відбувається. Але нам треба об'єднатися, знайти сили й не здаватися, не падати духом.

Як завжди, ми повні сумнівів і невпевненості, чи правильно довіряти комусь повністю на сто відсотків? Є люди, які кажуть не вірити нікому, а є ті, які можуть повністю тобі відкритися. Зараз через постійний стрес багато людей, а особливо підлітків, замикаються в собі. Але ми повинні бути стійкими, не опускати рук. Як нам зберегти надію, довіру й настрої у ситуації, коли ти розумієш, що всі змінилися, змінилося твоє життя й принципи, змінилися люди? Однозначну відповідь дати ніхто не може. Але треба пам'ятати, що все мине, просто цього треба дочекатися. Треба підтримувати державу й продовжувати своє життя далі, працювати й займатися тим, що надає тобі можливість розслабитися і відпочити. Треба вірити в перемогу, що об'єднає нас ще більше.

Я хочу завершити своїм віршем, який передає мої емоції, почуття й думки.

Якщо ми разом, то назавжди

І немає більше сліз.

Якщо стане тобі страшно,

Йди вперед, не зупинись!

Зараз складно нам, але

Ми – народ незламний!

І що робитимеш тепер,

*Коли у собі замкнений?
Життя на брехні тільки нелюд бугує.
Можливо, хтось прямо зараз за татом сумує.
Можливо, скоро все скінчиться
і настане світлий день,
Але завжди пам'ятатимемо
наших загиблих людей...*

«ВПУСТИТЬ У СЕРЦЕ УКРАЇНУ»

Власюк Олександр Юрійович

опорний заклад Соснівський ліцей

Соснівської селищної ради

Рівненського району Рівненської області

10 клас

Бути сліпим можна по-різному: очима, розумом, душею... Для тих, хто не бачить від народження чи травми, придумали шрифт Брайля, виготовили смугасту палицю, винайшли спеціальний електронний пристрій. А як допомогти тим, у кого задурені розум і душа?

Не хочу розмірковувати про агресивних сусідів, що рік тому розпочали активну фазу війни проти нашої України: вони ж зазомбовані путінською нерозумною пропагандою. Я не можу збагнути життєву позицію багатьох земляків...

– Ми ж з росіянами брати-слов'яни... – чув не раз від односельців.

– Та невже? А дослідження російських істориків про їхнє коріння у Золотій Орді читали? Якщо ні, то заугліть це питання і довідайтесь! Зробіть для себе відкриття, адже до наших днів збереглися праці академіка Олексія Шахматова про те, що малоруські (українські) племена полян, древлян, волинян, бужан, дулібів не мали жодного споріднення з племенами меря, мурома, весь, печора, мокша, мордва, які жили в X – XI століттях у землі Моксель, а пізніше – в Московії. Як вказує учений, Московія як князівство та сам «стольний град» вперше з'явилися у 1277 році з повеління татаро-монгольського Суверена і були звичайним улусом Золотої Орди.

А нам що протягом століть втокмачували у голови? Те, що й путін каже нині: «Ми адін народ!» Хочеться запитати: «А хто ж так чинить з людьми одного роду-племені, як робите ви?» «Словоблуди!» – це й про вас казав Великий Кобзар!

– А чому у нашій державі вирости цілі покоління російськомовних українців? На росії теж є подібне – україномовні росіяни? Ні, нема! Там такого не допустять!

– Нас стратегічно зросійщували ще з царських часів. Нашу мову знищували, забороняли, переслідували, починаючи з 1622 року, коли цар Михайло Романов наказав спалити всі примірники Ставровецького «Учительне Євангеліє». Про Валуєвський циркуляр 1863-го, Емський указ 1876 року знаєте з підручників історії та мови. Невже тим російськомовним землякам не стиснулося серце від нав'язаної думки:» Никакого малороссийского языка не было, нет и быть не может»? Навіть імена українські забороняли! А якщо заглянути у ближчу історію, то побачимо, що в 1918 році, коли Київ захопили московсько-більшовицькі загарбники, стратили 5 тисяч людей, бо вони розмовляли українською, носили національний одяг чи мали вдома портрет Шевченка. Скільки українських письменників знищено! На початку ХХ ст. було розстріляне Відродження України... Навіть літеру Г вилучили з нашого правопису! Оголосили політику злиття націй, закріпили законодавчо російську мову як загальнодержавну...

А нині, у час російсько-української війни, бачите, що діється на окупованих територіях? Ворог палить українські книги (художню літературу та підручники з історії України), змушує наших учителів навчати російською мовою, привозить педагогів з росії... Виходить, мова має значення! Це наш генетичний код! Завдяки ній ми можемо поєднати минуле із сьогоденням, запрограмувати майбутнє нашого народу.

Нещодавно у мережі «Фейсбук» побачив відеоролик, у якому український захисник з передової лінії фронту висловив думку, що мова не винна, бо поруч з ним воюють російськомовні, які теж захищають нашу Вітчизну. Усе, мовляв, залежить від людини. І мені так хотілося його запитати: «А чого ж досі, живучи в Україні, вони не вивчили державної?» Мої почуття вдячності змішалися з подивом і протилежністю мовних переконань. Думав, а що б відповіли ці чоловіки Лесі Українці, яка ще понад 100 років переконувала нас:» Нація повинна боронити свою мову більше, ніж свою територію». Адже загарбану ворогом землю можна відвоювати, а коли вмирає мова, то вмирає і нація. Правду ж кажуть, що мова – то ключ до Вічності, пароль до дверей Всесвіту.

А що б відповів автор відеоролика нашій сучасній поетесі Ліні Костенко, яка стверджує думку: «Нації вмирають не від інфаркту. Спочатку їм відбирає мову»? Невже не почули путінового наміру захищати російськомовних? Невже не розумієте, що мова – це ваша громадянська позиція, це вияв вашої свідомості й патріотизму? Невже ви вибрали насилля, відверте й завуальоване, як це зробила тьотя Мотя, героїня комедії «Мина Мазайло» Миколи Куліша, яка не посоромилася вигукнути: «Да лучше быть изнасилованной, чем украинизированной!»?

Як жаль, що багато укранців не чують зболеного голосу Тараса Шевченка до земляків, яким дорікає:

*Якби ви вчилися так, як треба,
То й мудрість би була своя...*

(« І мертвим, і живим...»).

Не чують! Та ще й дивуються:»...чому не йде апостол правди і науки?..» Не можуть збагнути, що кожен українець сам повинен стати носієм національної ідеї, як дванадцять апостолів з Нового Заповіту стали найближчими послідовниками, учнями Ісуса Христа. Потрібно жити за законами Любові, як це робив Син Божий. Будувати свою державу і високий храм у власній душі. І повсякчас пам'ятати:

Життя іде і все без коректур...

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки

(Ліна Костенко).

Коли ж усі вкраїнці стануть духовно зрячими, я вірю: наша держава розквітне, загоївши рани, і стане яскравою зіркою для усіх демократичних держав. Ми вже об'єдналися у боротьбі зі скажено лютим ворогом. Фронт і тил єдині. У нас волонтерять навіть діти і люди похилого віку. Нас підтримує цілий світ.

Прозрійте ті, хто помилявся, збайдужів, зневірився, втомився або вагається! «Учіться, читайте, І чужому научайтесь, Й свого не цурайтесь...» З нами правда і Бог! Впустіть у серце Україну, як це зробив Тарас Шевченко!

ЄДНАННЯ – ЦЕ СИЛА, ЛЮБОВ, ТЕРПІННЯ Й НАДІЯ

Власюк Христина Іванівна

*учениця 8 – А класу
Зносицького ліцею
Сарненського району
Рівненської області*

«Об'єднаємося ж, брати мої ...» – закликав нас Тарас Шевченко.

Людина народжується для життя. Його дає батько й мати, коли створюється сім'я. В сім'ї буває різна кількість дітей, але це люди, які проживають спільно та мають взаємні права та обов'язки. Батьки піклуються про дітей, доглядають їх. Діти поважають батьків, допомагають їм в усьому. Коли панує в сім'ї любов, підтримка, оте єднання між батьками й дітьми, тоді легко переборювати всі негаразди разом. Єдність дає велику силу переносити в сім'ї болі й страждання, вселяє надію на краще майбутнє.

У кожного з нас є рідна домівка. Дуже багато потрібно праці, щоб утримувати в ній порядок і лад, щоб було чисто й затишно, щоб жилося заможнo. Життя кожної людини складається по-різному. Але який порядок у себе заведеш, таке й життя поведеш. В єдності сила, коли вона є, життя можна прожити, сповнене радості й достатку.

Близькі та далекі родичі людини – це родина. Велика вона тоді, коли сім'ї багатодітні. А сильна, – коли підтримують один одного, співпереживають, допомагають, ні з чим не рахуються. Міцна родина тоді, коли їх об'єднує ота любов, в яких виростили вони в своїх сім'ях. Передається вона з твоєї родини у рід, різні покоління, що походять від одного предка. Сім'я займає особливе місце в житті кожної людини. І в цих людях, які живуть чи в селі чи в місті, є велич нашої країни.

Україна – наш спільний дім. Це не місце на карті, це кохання в серці кожної людини. Багато людей віддає своє життя за Україну. серед них – люди різного віку. Поклик їхньої душі

саме в цей час призвав їх до боротьби, до захисту країни, до єднання. Держава – це велика сім'я, а сім'я – це маленька держава і тримається вона на любові. Бог говорить із людиною шепотом любові. Якщо вона чує – то голосом совісті. А якщо вона і далі не чує – то через рупор страждань. Вся Україна отримала глибинні рани в серці, у яке б'є ворог. Цьому злу, цій люті може протистояти не лише військо, а кожна людина, об'єднавшись разом, може його подолати. Тож маємо всі дбати, щоб настав мир і злагода, добробут і лад.

Україна, об'єднавшись з усіма, з надією дивиться в завтрашній день, який неодмінно настане. Ми всі змінилися, кожна родина. Україна переродилася. І тепер маємо шанс полюбити свою країну ще більше. Любов проявляється в дії, коли кожен має діяти не для себе, а згуртувавшись, заради спільної перемоги.

*Річки не п'ють своєї води,
дерева не їдять своїх плодів,
сонце не світить саме собі,
і квіти не пахнуть для себе.*

Життя для інших – це закон природи. Давайте віддамо частинку свого серця Україні, зі словами « Я мрію, щоб Україна перемогла ». Тримайтеся за руки! Будьте всі разом. Добра звістка неодмінно прийде. Вже скоро...

«ЄДНІСТЬ – ДУЖЕ ВЕЛИКА СИЛА!»

Герасименко Володимир Станіславович

11 Клас

*І жах, і кров, і смерть, і відчай,
І клекіт хижої орди,
Маленький сірий чоловічок
Накоїв чорної біди»*

Ліна Костенко

Війна... Смерть. Біль. Щем. Гіркота. Зло. Стогін. Самотність. Брехня. Жаль. Смуток. Руйнування. Розпач. Страх. Вбивство. Звірство. Варварство. Дикунство. Лихо. Відчай. Сльози. Божевілля. Біженці. Неволья. Страждання. Втрата...

Усі ці поняття ввійшли в наше життя з війною! Прийшов рашизм, який не жаліє нікого: ні дітей, ні жінок, ні старих людей. Тисячами гинуть мирні ні в чому не винні люди. Кров українців на руках кожного росіянина, який підтримує, а більш того, виправдовує війну росії проти Україні.

24 лютого 2022 року... Дата, яка життя багатьох українців поділила на до і після. За вісім років окупації Донбасу та Криму апетит ворога значно зріс. З четвертої години ранку на всі мирні сплячі міста України одночасно полетіли смертоносні птахи апокаліпсису: ракети, літаки, «гради», «смерчі», «урагани»... Війна – злісна руйнівна сила, яка несе з собою страждання й порожнечу. Уже сім місяців оскаженілі російські фашисти руйнують на своєму шляху все, що українці роками будували, плекали, берегли, леліяли. Першочергово знищують заклади освіти, лікарні, музеї. Після прямого попадання ворожої ракети в музей Григорія Сковороди на Харківщині мене вже більше ніхто ніколи не переконає в тому, що в моєму місті може бути вулиця Пушкіна чи Достоєвського.

Ми довгий час вважали, що війна далека від нас. Життя ішло та «все без коректур». Більшість українців ніколи не бачили її, а тепер, на жаль, вона прийшла в кожен дім. Тепер ми – діти війни. Ніколи не забуду, як 24 лютого прокинувся

від відчайдушного крику мами: «Війна!». Цей страшний раник, певно, залишиться в пам'яті багатьох українців на все життя. Перші емоції, перші страшні думки: «Що робити?!», «Як таке з нами могло трапитися?». Паніка серед людей, відчай. «Прозріння», яке стало для всіх українців справжніми «ліками». А далі пішло: Чернігів, Суми, Буча, Гостомель, Ірпінь, Бородянка, Охтирка та інші наші знищені або поранені міста, які спливали кров'ю та не скорилися ворогові. Прекрасне місто Херсон і досі перебуває в лапах окупантів, але їм щодня нагадують місцеві партизани, що Херсон – це Україна. Щодня підриваються у власних авто місцеві колаборанти. Це розплата за зраду свого рідного міста, держави, народу.

Колись квітучий, а тепер багатостраждальний Маріуполь... Він тримався з останніх сил, перебуваючи в повному оточенні. Російські фашисти не дали жодного зеленого коридору для виходу мирних жителів з міста. Приватний транспорт з евакуйованими людьми постійно обстрілювали рашистські нелюди. Напевно, найбільшим жахом стала подія 9 березня 2022 року, коли був обстріляний Маріупольський пологовий будинок. Кадри з пораненою вагітною жінкою на ношах облетіли шпальти всіх відомих видань світу. Російські політики високого рангу цинічно заявляли, що це постановочні кадри. Жаль тільки, що «актриса» від отриманих поранень потім померла. Не вижила й її ненароджена дитинка, якій російські окупанти теж не залишили шансів на життя. Загинули тоді й інші люди, серед них маленька дівчинка.

Захисники Азовсталі до останнього стояли на своєму бойовому посту, не дивлячись на 3-тонні бомби, які падали з неба. Україна й зараз бореться за життя кожного бійця полку «Азов», який знаходиться в російському полоні. Їх катують, морять голодом, тримають в нелюдських умовах, але зламати їхню силу духу катам несила.

Нелюди! Виродки! Сміття роду людського! На інші слова вони просто не заслуговують. Вони зламали долі мільйонів українців: одних убили, інших – покалічили, багато сімей розлучили, вигнали з власних домівок, півтора мільйони українців

були примусово вивезені до Російської Федерації. Чи повернуться вони з вигнання – хто знає?

Триває контрнаступ славних ЗСУ, деокуповані сотні населених пунктів Харківщини, Херсонщини, Донеччини. Але ракетний терор затиснутого в глухий кут щура продовжується. Надалі ллються ріки крові невинних українців, які змішуються зі святою землею наших пращурів, що так само воювали колись за цю землю, щоб вона належала сьогодні нам. Та, напевно, найбільше горе, – це сльози рідних за загиблими. Кожне обірване життя – це розбите серце матері, осиротілі діти та український народ взагалом. До щему болить душа, коли ховають героїв. Неймовірно тяжко, коли гинуть люди, а особливо діти. Ніколи ворогам не буде прощення та виправдання. Ні ми, ні наші діти і навіть онуки не зможуть пробачити. Світла пам'ять героям, які віддали своє життя за Україну, за її волю, за народ!

У голові нормальної цивілізованої людини ніяк не вкладається, як можна творити такі звірства? Навіщо? Наша нація завжди їм стояла поперек горла. Голодомори, репресії, вигнання... Вони ненавидять нас тільки тому, що ми – українці. Ми завжди стоїмо пліч-о-пліч, бо розуміємо, що в єдності наша сила. Роками нам доводять їхні недолугі пропагандисти, що нації такої немає, мови такої немає... А з ким ви тоді воюєте? Як ви забороняли українську мову, якщо її не існує?

«Час іде, не стишує галопу...». Жодна війна не триває вічно. І ця війна має колись скінчитися. Хочеться вірити, що скоро. Наша нація працьовита, сильна духом, об'єднана спільним горем. А єдність – то дуже велика сила! Ми обов'язково все відбудуємо! Нетлінні слова Тараса Шевченка, – «Борітеся – поборете! Вам бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая!», – сьогодні як ніколи актуальні. Ми будемо жити, працювати, розвиватися, разом з європейською спільнотою йти в щасливе майбуття!

ПРО ТИХ, ХТО ЧИНИТЬ СПРОТИВ

Гордієнко Яна Юріївна

учениця 11-А класу

Пирятинського ліцею

Пирятинської міської ради

Полтавської області

Що таке свобода? В усіх людей є приблизно однакові відповіді на це запитання: свобода – це любов, свобода – це вибір, свобода – це щастя, свобода – це відсутність обмежень, свобода – це життя. Але, на жаль, для українців слово «свобода» стало максимально суміжним з словом «боротьба». Наш народ, як ніхто, знає ціну цього, для когось звичного, але для нас такого потужного явища. У той час, як проти України був весь світ, наші люди боролися. У той час, як нашу націю знищували, наші люди боролися. У той час, коли України як окремої країни на мапі світу не було, наші люди боролися. І навіть сьогодні, коли ми вже незалежні, ми досі змушені боротися за своє існування. На мою думку, якщо кожен з нас усвідомить, за що ми зараз стоїмо, то зможемо записати цю війну, як останню в історії нашої країни.

Чомусь лише цього року для всього світу символом свободи стала Україна, але мало хто згадує про те, що насправді свобода — у нашій ДНК. Богдан Хмельницький, Іван Мазепа, Пилип Орлик, Григорій Сковорода, Тарас Шевченко, Михайло Грушевський, Симон Петлюра, Володимир Винниченко, Дмитро Донцов, Нестор Махно, Євген Коновалець, Микола Хвильовий, Олена Теліга, Степан Бандера, Роман Шухевич, В'ячеслав Чорновіл, Василь Стус – і цей перелік можна продовжувати. Кожен має пам'ятати ці імена і ще імена багатьох українців, які пережили важкі часи історії нашої держави та вибороли нашу сучасну незалежність, яку протягом 20-го століття Україна проголошувала 5 разів. Це було результатом величезної праці, складної боротьби та втрачених життів. Щоразу українці раділи, сподіваючись, що це востаннє. Вони потребували власної незалежності.

«Попри спроби імперії знищувати нас голодом, цензурою та зброєю, ми залишаємось вільним народом. Адже навіть у найтемніші часи, як тоді, так і зараз, свобода — це світло, що перемагає темряву!». Читаючи цей вислів, нам на думку спадають сьгоднішні реалії. Не знаючи, хто це сказав, можна подумати, що це новий пост нашого Президента в «Інстаграм» чи мотивуючі вислови сучасного телебачення. Але це сказав Григорій Сковорода понад 200 років тому. Чи знав він тоді, що його вислів буде актуальним в 21 столітті?

Київ. Грудень, 2013 рік. Наш Президент не підписав ті угоди, які нам хотілося, і підписав ті, які для нас неприйнятні, після чого «беркут» жорстко розганяв мітингувальників, побивши близько сотні людей. Проти цього свавілля влади вийшли сотні тисяч, а то й мільйон українців.

москва. Лютий, 2022 рік. Влада росії підписує документи, які дозволяють їм вводити свої війська будь куди та з будь – якої причини. Російська армія десятками, сотнями тисяч вбиває громадян не тільки України, а й інших країн, де вона наплодила війни. А на червоній площі тихо. Тихо і в їхніх думках, де впродовж багатьох років викарбувалась фраза «я ні на що не впливаю та нічого не можу змінити». І це їхній вибір – бути бездіяльними. Вони вже зараз відчувають наслідки цього вибору.

Жоден з тих людей, що вийшли на Майдан Незалежності в 2014 році не думав, що «нічого не може змінити». І в цьому наша велика різниця. Ми про свободу, а вони про рабство. Ці поняття протилежні як світло і темрява, як тепло і холод, як добро і зло. Ми стоятимемо до кінця, коли вони просто не здатні встати. Бо інакше й бути не може.

24 лютого, 2022 рік. Найбільша країна світу йде з повномасштабним вторгненням на молоду, квітучу, але дуже могутню державу. Вже рік Україна чинить неабиякий опір «другій армії світу». Це доводить нам, що річ не в площі, не в кількості населення, а в нашій силі духу, у могутності нашої історії, у прагненні жити у свободній державі, у нашому бажанні, уже нарешті довести всьому світу, що ми вільні та незалежні, адже людина настільки вільна, наскільки дозволяє їй страх, а ми, як виявилось, безстрашні.

Вони хотіли розколоти країну, але ми згуртувалися, як ніколи. Вони хотіли стерти Україну з мапи світу, але про нас зараз говорить і надихається нами весь світ. Хіба можна злякати цей народ? Виють сирени... А вони все голосніше читають дітям казки. Тікаючи з під обстрілів, перш за все рятують свого домашнього улюбленця, а потім уже речі. Коли відключають світло, вони влаштовують романтичні вечори при свічках. Віддають останні гроші на армію. Будують нові будинки, знаючи, що туди може прилетіти ракета. І попри все закохуються, одружуються і навіть народжують дітей. А сидючи у підвалах, вони голосно співають свій гімн. Незламні та непереможні. Люди з великими серцями.

Звичайно, є люди, які з часом забувають, за що ми боремося і навіщо, або навіть не усвідомлюють цього. «Все змінилось 24 лютого, коли почалась війна», – такий вислів досить часто можна почути від людей, які навколо нас. Але що змінилось? Лише кількість того, що і так було. Ця війна почалась не 24 лютого і навіть не 8 років тому. Ця війна триває вже понад чотири століття. І сьогодні в нас є шанс завершити її. «Ми вже втомилися боротися», – це теж можна почути від багатьох. Але чи можемо ми втратити шанс на своє майбутнє? Саме своє, наше, яке сплануємо та побудуємо ми. Без чужих, нав'язаних нам традицій, культури, цінностей. Своєю силою, без чиїхось вказівок та настанов. Чи можемо ми собі зараз дозволити слабкість та здатися? Коли будете відповідати собі на це питання, уявіть очі дитини, яка в 1933 році просто хотіла їсти, лежачи біля її вже мертвої мами. Уявіть українців, яких насильно вивозили до Сибіру, де не було ні тепла, ні води. Уявіть українських вояків Другої Світової війни, які боролися за нашу незалежність, хоч і усвідомлювали, що в той час це було неможливо. Вони помирили за наше майбутнє. Уявіть очі своїх майбутніх дітей чи онуків, які вивчаючи історію наших часів запитають «Ми що знову програли? Програли за крок до...?»

Аналізуючи поведінку свого оточення, я зрозуміла, що не всі усвідомлюють, що ми боремося не лише за свою територію. Не можна боротися за незалежність і одночасно бути залежними

від чужих цінностей, традицій, культури, думок і, врешті-решт, мови. Зараз саме той момент, коли ми маємо повернути все те, що у нас забирали протягом багатьох століть, русифікуючи нас. Маємо повернути своє і почати цінувати його.

Я вважаю, що свобода – це не лише щось фізичне, а це те, що всередині нас. І вона наступить лише тоді, коли ми відмовимося від російського контенту, літератури, музики, коли нам буде зовсім не цікаво дивитися як росіяни страждають від санкцій, коли ми перестанемо шукати «хороших росіян», коли українці, почувши російську мову, не матимуть сумніву, що перед ними чужинець. Нам потрібно об'єднатися заради однієї великої мети та йти проти ворога, і тоді ми переможемо. Хто чинить спротив, той має право на майбутнє.

ВІЙНА – ЦЕ ВАЖКЕ ВИПРОБУВАННЯ ДЛЯ ЛЮДИНИ...

Гук Ангеліни Русланівни

учениці 10 класу

Попаснянського ліцею № 25

Попаснянської міської територіальної громади

Севєродонецького району Луганської області

Всі ми з'являємося на світ у певний час і в певному місці. І, на мій погляд, все це не випадково. Нам не дано право вибору, де народитися та в якій сім'ї. На все власна наша доля. Але нам дано право розпоряджатися всім тим, що нам дають батьки, і з повагою ставитися до того, що нам дарує рідна земля. Мені пощастило! Я громадянка найпрекраснішої країни у світі – України, єдиної і неподільної, і які б життєві обставини чи події не сталися, так буде завжди!

Багато випробувань випало на долю нашої рідної неньки. За довгі часи свого існування вона чимало всього пережила і витерпіла, але народила сильних духом людей, які і сьогодні доводять всьому світові міць української нації, її рішучість і непохитність – це боротьба сотень поколінь українців за власну землю і за власну долю! На превеликий жаль, сьогодні українці знову змушені брати зброю в руки, щоб боронити рідну землю. Проявляючи надзвичайні мужність і героїзм, вони намагаються вигнати всю ту нечисть за кордони України, а разом із тим захистити – наші сім'ї. Прошло більше століття, а рядки Кобзаря нам близькі як ніколи:

І день іде, і ніч іде.

І, голову схопивши в руки,

Дивуєшся, чому не йде

Апостол правди і науки?

Війна в моє дитинство прийшла непрошеною і нежданою, перевернула все: плани, надії, мрії і бажання. Нічого не віщувало біди, але у липні 2014 року наше місто Попасна почали активно обстрілювати. Окупанти чомусь вирішили, що нашу землю та наш народ потрібно негайно «звільнити». Це було просто

жахіття, яке назавжди залишиться у моїй пам'яті! Моїй родині доводилось ночувати у підвалі, готувати їжу на розведеному біля під'їду багатті, так як ворог перебив газогін та електромережу. На початку вересня обстріли припинилися, незважаючи на те, що до лінії розмежування було всього сім кілометрів, діти, як завжди, пішли до школи, і я – не виключення, вчителі намагалися провести заняття, ми – наполегливо вчилися, але час від часу траплялися обстріли і нам доводилося опановувати предмети у коридорах, подалі від вікон, які були закладені мішками з піском, бо укриття у нашій гімназії не було. Так ми провчилися до зимових канікул. А у січні 2015 року почався справжній жах! Снаряди летіли по всьому місту. Попадання були у житлові будинки, в об'єкти інфраструктури, магазини. Важко передати стан, коли бачиш, як палає станція швидкої допомоги, місцева друкарня, хлібозавод, квартири твоїх знайомих і друзів, саме в такі моменти замість сліз на обличчі з'являлась ненависть, люта ненависть до окупантів, за те, що у мій рідний куточок принесли весь жах війни, який мені раніше доводилося лише бачити з екрану телевізора та читати про нього у книжках. Обстріли були настільки інтенсивними, що ми вже не витримали. Двадцять восьмого січня 2015 року мені з родиною вдалося покинути рідну домівку і шукати притулок у іншому місті. Як це було незручно і, водночас, боляче, але я продовжувала йти назустріч всім труднощам, хоч на той момент мені було всього 8 років. Я пам'ятаю кожен день нашого «нового», «вимушеного» життя! Разом з братом відвідувала школу у місті Северодонецьк. Вчителі та нові однокласники ставилися до нас гарно і зі співчуттям, але все-рівно не було відчуття захищеності, постійно щось турбувало, як потім я сама собі зізналась, що мені дуже хотілося до дому, до своїх однокласників, до свого міста. Таким чином, довелося закінчити навчальний рік не в своїй рідній школі. У червні 2015 року ми все ж таки наважилися повернутися в рідну домівку, як я раділа, коли тато приніс звістку про те, що обстріли припинилися і наше житло вціліло.

З радісним обличчям та великим натхненням ми все ж таки приїхали додому. Але наше місто все ще перебувало на лінії зіткнення, а ми вважалися жителями зони АТО. Ми ще чули

інколи вибухи, але по місту вже не прилітали снаряди. Нам, як дітям постраждалим від воєнних дій, наша військово-цивільна адміністрація почала пропонувати поїздки до дитячих таборів. Таким чином, мені вдалося помандрувати по всій країні. Переді мною постала велич Києва, морська краса Одеси, Херсона, Скадовська і Бердянська, мінеральні джерела Трускавця, затишок Івано-Франківська і Ворохти, історичні краєвиди Старобільська і Львова, охайність і чистота Житомира і Вінниці, містика і романтизм Чернігова, колорит Полтави і Миргорода.

Дуже багато вражень, сотні нових знайомих і друзів, з якими і зараз я підтримую стосунки. З кожного міста я обов'язково привозила з собою сувенір на згадку. Крім того, ми з родиною часто їздили відпочивати на море, річку та водосховище Оскол. Ще нашим улюбленим місцем відпочинку був аквапарк «Джунглі» у м. Харкові. Це таке яскраве відчуття! На вулиці сніг та мороз, а ти пірнаєш у теплу воду і навіть на мить забуваєш про все – і про війну, яка триває у твоїй країні, біля твого рідного вікна...

А наше рідне місто Попасна... Воно кардинально змінилося у кращий бік! По всіх вулицях, маленьких та великих, було прокладено новий асфальтований шлях, з'явилося 2 фонтани, які я бачила тільки у містах обласного призначення, пригадую, з яким задоволенням ми сиділи з подружками на лавах біля нього і їли морозиво, з нетерпінням чекаючи сутінків, щоб милуватися кольоровими бульбашками і загадувати бажання.

Всі мешканці міста з давніх-давен шанували народні традиції і з великим задоволенням кожного року брали участь у святах, організованих місцевою владою: «День українського борщу», «День вареників», «Масляна». Звичайно, святкували День міста, День Незалежності, день Конституції, День захисту дітей та День Прапора України. Найбільше, особливо в умовах війни, згадується встановлений у нашому місті рекорд 23 серпня 2021 р. на розгортання найдовшого Прапора України, скільки мешканців добровільно прийшло на цей захід, які горді були люди, що мали честь нести таке, до болю рідне, полотно. Його розгорнули по вулиці Миру та виміряли. Довжина його склала 200 м та 5 см, ширина 3 м.

Скільки можна всього пригадати з того, минулого, мирного, не обпаленого жахіттям життя: у 2020 році у патріотичній акції-флешмобі «Луганщину єднає слово Кобзаря», ми разом з іншими однолітками закладів освіти міста декламували рядки Т.Г. Шевченка з сатиричної поеми «Сон» – неперевершене відчуття, коли стоїш на сцені і очікуєш, що наближається та хвилина, коли ти повинна читати рядки твору, як трохи тремтять руки і ноги, затьмарюють очі прожектори, які направлені на сцену і музика, від якої хочеться плакати і сміятися водночас, але з гордістю вимовляєш рядки Кобзаря і пишаєшся тим, що ти українка, праправнучка великого Тараса.

Як щасливо ми жили! Під патронатом мера міста Ю.І. Онищенка була створена футбольна команда «Локомотив», в яку форвардом був запрошений мій брат. Ця команда захищала честь та гідність нашого міста на обласних та всеукраїнських змаганнях. А наш найкращий у місті Попаснянський ліцей, в якому здобували освіту і мої бабуся з дідусем, і батьки, і ми з братом був капітально відремонтований, оснащений сучасними засобами для навчання, для того, щоб учні мали змогу повноцінно отримувати знання і спілкуватися в гарних сучасних умовах. Нашому класу було подаровано смарт-телевізор – і не тільки уроки, а і позакласні заходи заграли новими фарбами!!!

Все це мирне, безтурботне життя Російська Федерація перекреслила в одну мить! 24 лютого 2022 р. о 5:00 ранку без попередження, російські війська атакували кордони України. Почалася війна українського народу проти російсько-фашистських загарбників. Страх, розгубленість, непорозуміння того, що відбувається навколо, нестерпні репортажі з екрану телевізора, сльози і розпач.....Тоді я ще не уявляла, що все це затягнеться на рік!!!

У нашому місті снаряди полетіли по житлових будинках та об'єктах інфраструктури вже 25 лютого, а 2 березня почали гинути люди від осколкових поранень, несумісних з життям. Ворог гатив безперервно і вдень, і вночі. Декілька разів окупанти влучали у водогін і електромережу. Раз за разом наші фахівці намагалися у найкоротший термін усувати пошкодження, але не завжди їм це вдавалося. Нашій родині доводилося

ночувати в підвалі та інколи у коридорі між двох стін. Але останньою краплею нашого терпіння стало влучання снаряду у наш балкон. Він був зруйнований повністю, а також вилетіло скло разом з рамою в моїй кімнаті. Досі у моїй пам'яті дзвін скла, яке посипалось у кімнату і сильний вітер, який увірвався у нашу незахищену домівку разом з москвитами. На щастя ніхто не постраждав, ледве дочекавшись закінчення комендантської години 11 березня о 7:00 ми все ж таки наважилися покинути свою маленьку Батьківщину, можливо, назавжди. На даний час наше місто окуповане та зруйноване на 80%, а, можливо, вже і повністю. Тепер я зі своєю родиною можу спостерігати фото міста у соцмережах, які інколи там з'являються, і від кожного такого фото щимить серце і виникає лють до народу, який колись називав себе «братським», і до солдат, які не залишили на моїй землі жодного вцілілого будинку, жодного необстріляного «клаптику», до тих, які принесли у мою країну безлад і хаос, зруйнували плани і мрії.

Пов'язуючи наше майбутнє з рядками Т. Шевченка

І день іде, і ніч іде.

І, голову схопивши в руки,

Дивуєшся, чому не йде

Апостол правди і науки...

я впевнена, що прийде час і ми підніmemo голови, зустрічаючи Апостола правди, справедливості, Перемоги і, нарешті, Миру. Можливо, наша Україна ще довго буде оговтатися від такого важкого поранення, можливо, і державна влада недосконала, можливо, в неї є недоліки, але Батьківщина – це мати, а жодна нормальна людина не стане соромитися своєї матері, а вже тим більше не відмовиться від неї, попри наявні мінуси. Тому ми повинні прийти на допомогу і зробити для своєї держави все можливе, що від нас залежить, як це роблять сьогодні військові, волонтери і всі, хто боронить її на «своєму» фронті, не чекати, поки хтось створить для нас прекрасне майбутнє. Це майбутнє в наших руках. Наша головна задача – вчитися, здобувати знання та працювати. Щоб наша славна Україна була щасливою, ми повинні її безмежно любити. Адже, тільки з любові народжується нація, народжується держава і людина.

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!

Гук Тайра Євгенівна

*КЗО «Навчально-виховний комплекс №59
«загальноосвітній навчальний заклад –
дошкільний навчальний заклад»»
Дніпровської міської ради
9-Р клас*

«Життя іде і все без коректур...». Чомусь усе частіше спадають на думку слова Ліни Костенко – улюбленої поетеси моєї вчительки української мови Вікторії Сергіївни. Так, дійсно, сьогодні багато чого відкриваєш для себе нового.

За вікном пахне весною, лопаються бруньки на бузку, у дворі вздовж стежки повилазили, щойно сніг зійшов, підсніжники... Сонячний зайчик вранці розбудив ласкавим поцілунком. З кухні приємно пахне кавою... Хочеться читати: «Стояла я і слухала весну...», вірші про кохання :«Ви знаєте, як липа шелестить у місячні весняні очі?» Але раптом (усе ніяк не зможу звикнути) веселе щебетання горобців перериває сигнал тривоги. І ти починаєш розуміти, що зима ще не закінчилася. Цілий рік на календарі 24 лютого 2022 року. У цей день ми усі швидко подорослішали, за цей рік ми стали ще старші.

«Життя іде і все без коректур...» Ми навчилися жити під сиренами, ми зуміли побороти темряву і, сидючи в підвалах, не відчували вже страху, коли лунали вибухи, – була тільки злість і віра в наших захисників. Я по-новому осмислила слово «патріот», хоча раніше багато про це писала творів. І знову згадуються слова із поезії В. Симоненка «Лебеді материнства», який ми вчили до війни: «Все на світі можна вибирати, сину, вибрати неможна тільки Батьківщину...» Серце обливається кров'ю, коли бачиш, що ворог зробив із квітучою Україною. І сповнюється надією і вірою в те, що скоро це страхіття скінчиться, бо, як говорив Великий Кобзар:

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

*За вас правда, за вас слава
І воля святая!*

Так, Тарасе, обов'язково переможемо! І розквітнуть квіти Перемоги біля твого пам'ятника на високому пагорбі, під яким «реве ревучий», наш народ – сильний, дружній, мужній і красивий – нікому не здолати. Я пишаюся херсонцями, які руками зупиняли ворожі танки, я пишаюся харків'янами, які, попри постійні обстріли, відновлюють зранені вулиці й парки, я пишаюся своїми дніпрянами, які наближають Перемогу в тилу. Я схиляю голову перед нашими захисниками, які мужньо борються із російською навалою. А ще хочу подякувати нашому Президенту, який у цей важкий час разом зі своїм народом.

Отже, ми «єднанням сильні»!

«Життя іде...» Так, Ліно Василівно. За зимою прийде весна (такий закон природи!), розквітнуть квіти, повернуться з вирію птахи, зацвітуть вишні й яблуні, засяють посмішки на обличчях людей... Бо це буде незвичайна Весна – це буде Весна нашої Перемоги!

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ»

Держач Поліна Павлівна

*Чернігівська загальноосвітня школа I-III ступенів № 13
Чернігівської міської ради Чернігівської області
9-Б клас*

*Життя іде і все без коректур...
Прозрінь не бійся, бо вони як ліку*

Життя – народити. Життя – пізнати. Життя – любити. Життя – прожити. Життя – віддати. І все це про життя – неповторне, швидкоплинне, «без коректур».

А в чому ж його справжній сенс? Для кожного він свій. Учора – це народити людину, сьогодні – віддати життя за Україну. Учора – виїхати за кордон, сьогодні – повернутися додому. Один живе в любові до родючої, квітучої рідної землі, до народу, інший продає все це заради своєї наживи.

Іноді складається враження, що неможливо вплинути на свій життєвий шлях, усе давно вирішено за нас. І наразі в думках немов вічний туман, проте він все ж таки почне розсіюватися. Сонце зійде – і туман спаде. І знову з'являться думки: що ж треба зробити основне, як скерувати життя й крокувати ним у безперервному русі подій. Може, на мить зупинитися, зібратися з думками, спланувати, продумати і діяти. А час летить, «не стишує галопу». Ні, не треба зупинятися, крокуй далі. Хто, як не ти, пройдеш свій шлях. Хто, як не ти, сам виправиш помилки. Хто, як не ти, полюбиш, створиш, побудуєш, посадиш, зростиш, будеш усім цим милуватися, надихатися й надихати інших. Не будь байдужим, не стань безликим, «..людині бійся душу ошукать». Ти пройшов – і за тобою підуть. Залишай по собі слід, справжній, Слід, за який буде не соромно – людський слід. І так буде вічно. Життя – це народити...

Життя... Яка його вартість? Чи можна його змінити? Чи під силу людині відвернути невідворотне? У вирі подій, які насунулись на нашу Батьківщину, наче чорна грозова хмара, звучать німі питання. Їх справді безліч. Хто винен? Чому? За що? Як усе

змінити? Вони тиснуть, неначе нестерпна мігрень, нагадуючи про себе так само неочікувано, із невимовним болем, не даючи забути про нестерпні страждання аж до моменту дії ліків, але все-таки здаються. Затихають у пітьмі втоми і пролитих сліз. Жити маривом більше не вдасться, як би ми не намагалися повернути життя «до». Нічого вже не буде так, як раніше.

Здавалося б, декілька місяців тому ми безтурботно насолоджувалися моментами щастя, розділяючи їх із друзями та близькими людьми, навіть не припускаючи думки про те, що все може зникнути через декілька годин. Переносили справи на завтра, будували плани на майбутнє й розмовляли про прийдешню контрольну з хімії, на яку йти зовсім не хотілось. Ми, люди, часто проживаємо своє життя, наче «на чернетці», легковажачи власними думками, словами та вчинками, не усвідомлюючи або забуваючи, що минуле не повернути, не змінити, а кожна наша дія має наслідок. Шум сирени став для українців початком довгої дороги випробувань. Перерваний сон стрімко відійшов на другий план, адже тіло, немов оголений нерв, здригнулося від чіткого свисту над головою. Ракети влучили в ціль. Поцілили в самісіньке серце, яке наливалось кров'ю з кожним новим вибухом за вікном. Били в душу, де жевріла віра в те, що це все лиш страшний сон. Били туди, де залишалась надія. Яким же сильним виявилось розчарування, коли постріли й ракети почали руйнувати житлові будинки, не розрізняючи тих, хто «за» і тих, хто «проти».

Нас залякують ракетними ударами й атакою дронів. Нам намагаються довести нашу слабкість і нестійкість духу. Нас відчайдушно хочуть зламати, підкорити, щоб керувати, володарювати. Але наскільки ж у нас сталеві життєві принципи й безмежна любов до своєї країни, що навіть під кулі готові стати, але не зрадити Батьківщини. Про яку слабкість можна говорити, коли звичайні мешканці окупованих московитами територій виходили на протести й мітинги, показуючи свою непокору та спротив новій владі?

Проте ми можемо спостерігати й духовну сліпоту, яка вражає своєю темнотою. Безліч росіян затьмарені брехнею, підступами, невимовною злобою, агресією, бо повірили пропаганді,

піддалися тому бруду, який щоденно заливав усіх із телеекранів. Створивши ореол непоборності держави й непереможності їхнього головнокомандувача, російський терористичний режим домігся того, що сотні тисяч росіян ідуть на чужу землю безпощадно вбивати безневинних українців. Затьмареність розуму якраз і виявилась духовною хворобою, вилікувати яку здатне лише світло правди. Але, як бачимо, оздоровлення неможливе, якщо людське серце наповнене егоїзмом, гординою, злістю, ненавистю й жорстокістю. Серця цих людей закриті до правди, закам'янілі й не відчують людського горя. Їхній пріоритет – матеріальне збагачення, жага помсти й смерті тих людей, які обрали волю, власну державу, а не їхню диктатуру.

Неможливо передати словами весь біль від втрат, який відчують українці, потерпаючи від чергових ударів ненаситного й затьмареного злобою московського ворога. Життя неначе зупиняється з кожним новим ударом, а серце відстукує ритм безмежно довгого очікування на повернення до звичних справ.. Усе, здається, стає на свої місця після гучного оповіщення в телефоні: «Відбій повітряної тривоги». А тоді життєвий ритм знову повертається у звичайне русло. Але ми зовсім забуваємо про тих, хто дарує нам цю можливість. Воїни день та ніч стоять на сторожі нашого спокою, прикриваючи наші спина, поки ми спимо. Беззахисні, ми охороняємось найстійкішими. Вони з кожним новим днем дають нам зрозуміти, наскільки важливу роль відіграє кожен із нас. Хтось зараз боронить України на передовій. Хтось допомагає на інформаційному й технологічному фронті. Хтось волонтерить, рятуючи життя десяткам тисяч людей. А хтось надсилає кошти на армію... Внесок кожного є потрібним і бажаним.

Я, як дочка українського народу, із гордістю і водночас із гіркотою в серці переживаю за долю нашої неньки-України, землі якої лютий ворог розриває ракетами, спалює вогнем, проливаючи дорогоцінну кров. Невимовний біль прошиває моє серце з кожною новиною про захоплені території, про звірства, від яких холодне кров у жилах, і людей, які, чинячи спротив, помирають від рук загарбників.

У цей момент наче більмо спало із очей сотень тисяч

українців, які не могли повірити, що у двадцять першому столітті можлива така жорстокість від того народу, що називав себе братом, що стільки часу вдавав із себе щирого друга, готового на все заради захисту слабшого.. Комплекс меншовартості, думка, що без російської імперії і влади в Україні неможливе повноцінне життя, – усе це ще донедавна було насаджено моїм співвітчизникам. Російський загарбник чітко знав, на що тиснути й куди ефективніше можна вдарити. Ні, це не ніж у спину. Це циклічна історія, яку нам, людям, властиво забувати. Проте, на мою думку, цих прозрінь не варто боятись, бо вони наче ліки. Ми пізнаємо істину, і вона визволяє нас. У серці кожного українця віддунюють болем Кобзареві слова: «Свою Україну любіть. Любіть її.. во время люте..» Українці справді стали вільними, бо об'єдналися, бо побачили, що є злом, а що — добром, усвідомили, хто ким є насправді. Протягом століть голосом совісті і світлом правди для українців були наші великі пророки й апостоли: письменники, науковці, громадські діячі.... Вони своїм словом, яке черпали із Божого, живлячись патріотизмом і любов'ю до своєї Батьківщини, будили український люд, за що зазнавали страждань від ворогів. Проте кожен із них стійко стояв на сторожі волі, так, як стоять сьогодні українські воїни – найкращі сини й дочки величної української держави, жертвуючи всім, навіть найдорожчим – власним життям.

Кожен із нас є тою рушійною силою, яка веде нашу державу до перемоги. Недарма щоденно з трепетом промовляємо слова в пісні молитви : «В єдності сила народу». Варто пам'ятати, що минулого не змінити, не переписати, а кожна наша дія є надзвичайно важливою, бо наше життя не чернетка. Ми відповідальні за рідну, Богом даровану землю. Ми відповідальні за майбутнє наших нащадків і повинні докласти максимум зусиль заради вільного майбуття у правді, мирі й любові. Віримо, що вже близько той час, коли, як писав Шевченко, «оживе добра слава, слава України».

Опорний заклад «Шишацька спеціалізована школа ім. В.І. Вернадського Шишацької селищної ради Полтавської області»

НАДІЯ НА ЗМІНИ...

Дігтяр Варвара Василівна

10-А клас

Двадцять четверте лютого. Четверта ранку. Раптовий три-вожний дзвінок розірвав ранкову тишу... Жахливе повідомлення про те, що бомблять Миргород, Харків та інші міста і села накрило хвилию відчаю, нерозуміння, страху. Разом з тим у мене з'явилося одне єдине питання: «За що?». Відповідь на нього я не можу знайти й досі. Мабуть, я на все життя запам'ятаю кожную хвилину того ранку. Все це не вкладалося моїй голові. В цей день я, напевне, подорослішала років на десять, а то й більше. Дійсно, війна привласнила собі моє дитинство, мрії та навчила відчувати кожної миті тривогу, співчуття, милосердя, надію, а ще вона дала багато безсонних ночей для роздумів. Про що я тільки не думала...

Пройшов вже рік... Рік дорослого життя. Я дізналася, що таке волонтерство, шахеди, повітряна тривога, бомбосховища та безліч такого, чого в мирному житті я ніколи б не почувала. Людина зникає до всього і вчиться аналізувати. Як на мене, то в моєму житті аж занадто багато виникає думок про всі ці зміни. І найперше, що змінилося в буденності – це відсутність російської мови.

Після подій двадцять четвертого лютого, моє ставлення змінилося і до Росії, і до російської мови. Вони почали цю війну, перетворили безліч населених пунктів України на грудю каміння, спричинили велику кількість смертей. Росіяни викликали відразу не лише до себе, а й до всього, що з ними пов'язано. Того ж дня російська мова була мною забута.

Я провела своє дослідження. Чому українську мову відсували на другий план? Чому її краса та милозвучність залишалися довгий час поза увагою? Я перечитала історію, все глибше та уважніше її вивчаючи. Факти мене вразили. І цим хочеться зараз поділитися. Давайте повернемося трішки назад в часі.

Я почну з сімнадцятого століття, коли повсюди спалювалися українські церковні книги.

Не дуже гарний початок у нашої з вами подорожі в минуле. Але вісімнадцяте століття теж не несе нічого доброго. «Зіркою» цього періоду є Петро I. Він висунув найбільшу кількість заборон. Цей правитель примусово скоротив кількість студентів Києво-Могилянської академії. Кращим науково-просвітницьким силам наказав перебратися з Києва до Москви. Також він заборонив книгодрукування та наказав вилучати українські тексти з церковних книг. Вже наступного року видав наказ цензурування українських книг. Трішки пізніше через нього всі державні постанови та розпорядження переписали з української на російську. На цьому «зірковий» час Петра I для нас завершується.

Далі постаралася Анна Іоанівна, запропонувавши російську мову замість української в діловодстві.

Свою лепту внесла і Катерина II. Вона заборонила викладання українською мовою в Києво-Могилянській академії. Руйнування Запорізької Січі та українських шкіл при полкових козацьких канцеляріях теж знаходяться на її рахунку.

Можемо переходити до дев'ятнадцятого століття. Тоді за царським наказом було заборонено навчання українською мовою. І вже з цього моменту в історії з'являються перші переслідування українських письменників. Також заборонили видання підручників українською. Навчання в початковій школі велося виключно російською. Згадаємо Олександра II. Саме за його наказом заборонялося друкувати та ввозити з-за кордону будь-яку українську літературу. Ще в цей період заборонили українські сценічні вистави, а також друк українських текстів під нотами. Олександр II заборонив використання нашої мови в офіційних установах. Ба більше, не дозволялося хрещення під українським іменем. Тоді ж заборонили перекладати з російської на українську. Такої кількості заборон мови ви, певно, ще ніде не бачили. А це ми з вами навіть не дійшли до двадцятого століття.

Відбулося закриття всіх українських культурних товариств та видавництва. Заборонили читати лекції та створювати будь-які не російські клуби. Було заборонено відзначити 100-літній ювілей Тараса Шевченка. Також за наказом Миколи II українська преса теж була під заборonoю.

Не можна не згадати 26 січня 1918 року. В цей день почався штурм Києва російськими більшовиками. Водночас 29 січня відбувся сумнозвісний кривавий бій під Крутами. Близько 500 молодих гімназистів, студентів та київських курсантів протягом п'яти годин протистояли 4-тисячній російській Червоній гвардії. Наступ героїчно зупинили, незважаючи на різницю в кількості. Пізніше було знайдене поховання двадцяти семи юнаків. Вони потрапили до полону більшовиків та були жорстоко страчені. Раніше я не надавала цій даті такого великого значення. Проте зараз прийшло розуміння, що ті хлопці мої однолітки. Те, на що вони пішли, незбагненно для їхнього віку. Михайло Грушевський назвав їх героями, що загинули в нерівній боротьбі, а Павло Тичина присвятив вірш «Пам'яті тридцяти», який пробирає до самого серця. Для мене страшний і той факт, що все повторюється. Ті люди, які зараз перебувають на фронті, повторюють долю героїв бою під Крутами. Росія завжди діяла однаково жорстоко по відношенню до України. Їхню владу ніколи не цікавило життя людей своєї держави. Що вже говорити про наші... Вони завжди прагнули знищити саму Україну та все українське будь-якою метою.

Що ж?... Продовжимо нашу подорож? Далі почалися масові арешти визначних українських діячів різних сфер. Приймається новий український (русифікований) правопис. З'являється постанова «Про додаткові заходи щодо подальшого вдосконалення і використання російської мови в союзних республіках». Наступного року з'являється ще одна «Про додаткові заходи з поліпшення російської мови в ЗОШ та інших навчальних закладах союзних республік». Росія пригнічувала та намагалася знищити й інші мови, але не так довго як нашу.

Йдемо далі. Бачимо, що з'являється наказ про переведення діловодства в усіх музеях на російську. В школах зарплатня для вчителів російської підвищена на 15%, порівняно з вчителями української мови. Дещо пізніше виходить постанова про «Законодавче закріплення російської мови як законодавчої». Наступного року Верховна Рада СРСР прийняла ще один закон. Тепер російська офіційна.

Навіть на початку двадцять першого століття, в якому ми з вами живемо, у 2012 році розглядався закон, що передбачав можливість офіційної двомовності в регіонах, де чисельність меншин становить 10%. Яка сумна статистика!

Не дивно, що російська мова так сильно «в'їлася» в побут українців.

Звичайно, безліч людей, які займаються корисними та необхідними справами, зараз все ще розмовляють російською і від цього вони чи їхні вчинки не стають гіршими.

До прикладу мій вітчим, який завжди був російськомовним. Проте, потрапивши на війну, перейшов на українську. Ми розмовляли з ним про це. Дійшли висновку, що це було цілком правильно та необхідно. Хоча військові, що розмовляють російською, так само віддають свої життя та воюють за свободу і незалежність нашої країни.

Справа тут не в тому, що хтось може стати «хорошим» чи «поганим» залежно від мови, якою розмовляє, а в тому, що не всі розуміють наскільки нашій культурі необхідна підтримка, насамперед від нас – українців. Її винищували не одне століття, проте так і не змогли лишити самотності та неповторності.

На цьому зараз ґрунтується, так зване, «мовне» питання. Воно призвело вже до багатьох непорозумінь, беззмістовних дискусій та порожніх сварок. Та хіба це потрібно? З раннього дитинства нас навчають вирішувати конфлікти. Та, на жаль, ми ще й досі не зрозуміли, як саме потрібно це робити. Люди, що вважають наче тут не може бути компромісу чи мирного рішення, як на мене, помиляються. Просто треба спокійно пояснювати іншим – нащо це все потрібно, до чого призводить та як стосується саме їх. Ніхто не любить, коли щось нав'язують криком та істерикою, навіть, якщо це рідна мова. В такі моменти, навпаки, з'являється бажання зробити все по-іншому. Тим паче, що деякі з цих людей були готові до переходу на рідну солов'їну, але боялися критики, яка повалить на них з усіх щілин.

Я вважаю, що все повинно відбутися спокійно. В мережі вже давно поширився такий термін як «лагідна українізація», який завжди йде в обговореннях пліч-о-пліч з «мовним» питанням.

В нашому житті вже почався період змін, але, на жаль, є ті, хто досі боїться чи не наважується це зробити, і ті, хто заважає іншим та критикує їх за найменшу помилку. Підтримка – це те слово, яке відоме кожному українцеві. Вона потрібна і тут також. За українською мовою наше майбутнє.

Цей рік вніс свої корективи... Я почала інакше ставитися до багатьох речей окремо і до життя в цілому. Ніколи не знаєш, що станеться з тобою вже через хвилину. Я давно змінили своє відношення до планів, бо бажання робити їх довготривалими в нас забрали, а життя ще триває. Думаючи про все, що відбулося протягом цього року, я прийшла до того, що живемо ми зараз. Не потрібно чекати, якихось особливих умов чи дат. Якщо вже і варто щось робити, то саме тут і в цю хвилину. Любити, дружити, радіти, говорити про свої почуття, вносити корективи – все це можна зробити лише зараз. Ми живемо не в тій ситуації, коли є час боятися змін. Вони нам потрібні. Я впевнена в тому, що якщо вже і вносити їх, то наважитись потрібно саме в цей момент, бо іншого такого ж може вже не бути.

Протягом цього року я все більше й більше пишаюся нашою країною, мовою та культурою, українцями та тим, що сама є українкою. За цим стоїть майбутнє України. Воно в наших руках.

«МОЯ ЄДИНА УКРАЇНА»

Дігук Микита Олегович

Гімназія № 15 м. Новомосковська, 11 клас

Моя Україна – єдина, багатоліка, різнобарвна, сильна, незламна, чарівна, квітуча... Вона, як і будь-яка країна у світі, має власні перемоги та помилки, біль і радість. Кожен народ у світі проходить свій власний історичний шлях, що визначає його подальшу долю, але горе тому, хто забуває своє минуле та не робить висновків.

Мені випало жити у доленосні часи для нашої держави. Зараз ми маємо не простий шанс, а історичний – довести всьому світові, що ми самостійна і сильна держава, гідна і мужня нація.

Землі, на яких жили українці, багато століть були роз'єднані та перебували під владою чужинців. Наші предки не лише працювали, а й проливали кров за чужі інтереси. Та це не завадило їм плекати надію на єдину родину з власною державою. Князі і гетьмани, філософи і поети працювали над об'єднанням нашого народу. І нехай кожен по-своєму уявляв це, та мрія була спільна – вільна і соборна Україна.

На мій погляд, найбільшим проривом у досягненні цієї мети був Акт Злуки Східної і Західної України. Один із творців Акту державний секретар ЗУНР Лонгин Цегельський говорив про 22 січня 1919 року: «Це така дата, що її виучувати будуть напам'ять українські діти грядущих поколінь побіч таких дат, як дата Хрещення Русі, як битва над Калкою, як битва під Полтавою або зруйнування Січі». І він не помилився – цей день буквально вріс у нашу національну ДНК. Він не щез ні в тюрмах НКВД при Сталіну, ні в психлікарнях чи за колючим дротом за часів «дорогого» Леоніда Ілліча. Український народ плекав і беріг, як ніжний паросток, пам'ять про 22 січня 1919 року, про це яскраво свідчить демонстрація українців у місті Хусті в січні 1939 р. І ось минуло 50 років, до проголошення Незалежності залишалось трохи більше ніж півтора року: 21 січня 1990 року майже три мільйони людей узялися за руки та з'єднали Львів і Київ. Цей живий ланцюг мав початок в Івано-Франківську (столиця ЗУНР).

На жаль, ми отримали гіркий і трагічний урок: не доклавши потрібних зусиль, не змогли тоді створити власної держави. Давньогрецький філософ Сенека стверджував, що «історія час від часу дає нам гіркі уроки, і люди, щоб не пожинати тяжких наслідків, мають робити правильні висновки». Ось чому так важливо пам'ятати про ці болючі, але неоціненні уроки. Без пам'яті про них, без правильних висновків ми будемо немов сліпі: «...і день іде, і ніч іде. І, голову схопивши в руки, дивуєшся, чому не йде Апостол правди і науки?» (Т.Шевченко).

Війна... Вона навчила нас цінувати кожну мить, проведену з родиною, цінувати кожен день життя, нехай і не завжди тепер спокійного. Навчила любити свій дім, Батьківщину, мову. Навчила терпляче чекати. А ще навчила радіти дрібницям, наприклад, посмішкам наших воїнів, яким махаємо, коли вони їдуть повз наш двір у потязі. Хоча ні, це не дрібниця. Ці посмішки та помаху рук наповнюють моє серце гордістю – бо мені відповіли на вітання наші Герої-захисники!

Війна змінила нас усіх, але не спинила. Вона не змусить нас коритися, не затаврує культом жертви. Не розчавить, не зламає! Ми вже вразили весь світ своєю стійкістю, своєю силою, незламністю духу.

Я вважаю, що нам потрібно перестати боятися згадувати трагічні сторінки історії, той біль і муки, навпаки – ми повинні пам'ятати їх. І, що найважливіше з цих уроків – розуміння єдності: пам'ятати і пишатися, бо «Однині воєдино зливаються століттями одірвані одна від одної частини єдиної України ...» І зовсім не важливо, де ти живеш: на Сході чи Заході, у маленькому містечку чи у столиці – ми один народ, єдина держава, що лише разом ми здатні подолати те вікове зло, що так давно мріє нас знищити, зробити безликою масою. Ми країна борців, волонтерів і митців, ми такі різні і водночас, такі схожі. Ми – українці! Час вийти з тіні страху перед жахливим минулим, бо лише так ми побачимо вірний шлях до незалежності та свободи:

...Але не бійся прикрого рядка.

Прозріль не бійся, бо вони як ліки.

Не бійся правди, хоч яка гірка,

не бійся смутків, хоч вони як ріки... (Ліна Костенко)

»ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!«

Дмитренко Мирослава Олегівна

*учениця 10 класу
Полтавська область
Лубенський район
Село Чевельча*

*Життя іде і все без коректур.
Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.*

Л. Костенко

Моя Батьківщина – країна з багатою, цікавою, унікальною історією розвитку. Вона не відразу створилася як велика багатонаціональна держава, якою є на даний час. Багато століть будувалася наша Батьківщина, розширювалася її територія, різні народи в різних період були причетні до історії України. Процес цей був важким та суперечливим.

Були і міжусобні війни, проливалася кров під час повстанських рухів, гинули люди від політики чужоземців, що захоплювали нашу територію, але є в Україні одна незмінна риса – завжди, в усі часи, люди могли знайти в собі сили, щоб об'єднатися і протистояти спільному ворогові, який дуже часто намагався затягти нашу країну в кризу, смуту, зламати дух нашого народу та знищити його культуру, багату творчу спадщину. Варто лише пригадати величезну кількість хвиль ополячення та русифікації. І кожного разу під час такої хвилі українцям постійно навіювали, що «...українського народу не було, немає і не буде. Це лише польський/російський народ, що розмовляє на діалекті...». Та все пережили українці, все витерпіли.

І от знову у сучасному світі нове віяння від наших північних сусідів: «України ніколи не було, її в ХХ столітті штучно створив Ленін». А голосні фрази на кшталт «денацифікація», які спочатку здавалися смішними, на сьогодні викликають реальне занепокоєння, адже тут слід розуміти справжній геноцид українського народу.

Сьогодні як і десять та сто років тому українцям допомагає об'єднатися у скрутну хвилину віра в себе, у свої ідеали, у краще майбутнє і, нарешті, віра в Бога. Чудова фраза, яка мандрує просторами інтернету: «Ворог знав, що ми дуже любимо чубитись між собою, але він не врахував, що ще більше ми любимо когось гуртом бити!»

Український народ неодноразово доводив усьому світу, що може бути згуртованим і міцним духом у величезному бажанні відстояти і звільнити рідну землю. Сторінки далекого минулого змусили мене замислитися над складними питаннями: про життєвий подвиг, про боротьбу людей за свої переконання, про мужність і героїзм найпростіших людей, які відстоюють незалежність нашої країни. Всі ці риси притаманні українському національному характеру.

Але і сумна сторона багатьох українців. В наш час люди, прагнучи власної вигоди, часто підставляють інших людей, щоб мовчки переступити через них і йти все вище і вище.

Сьогодні, щоб стати успішним, необхідно вміти лестити, бути нахабним і в жодному разі не допомагати іншим людям, бо не дай боже, вони вирвуться, опиняться попереду. Такі якості як співчуття, чуйність і жертівність вважаються слабкостями, що не властиві більшості сучасних людей.

Гірко усвідомлювати, що коли людство дедалі більше просувається вперед у плані наукового прогресу, їх духовні якості падають дедалі нижче. Для когось мрія – це ідеал, якого треба прагнути, але досягти ніколи не вдається. Для мене ж мрія завжди була цілком здійсненим предметом, нехай і вимагає неймовірних зусиль, але все ж таки здійсненим.

Можливо, тому що я завжди тверезо оцінювала ситуацію і не плекала надій, яким, можливо, ніколи не справдитися. Моя мрія здатна здійснитися, але для цього потрібні зусилля кожної людини, яка живе в Україні. Моя мрія – бачити щирих людей без жодної фальші, щоб люди звертали увагу на біди інших людей і не зловтішалися, бо в іншого нещастя, а спробували б допомогти.

Завжди важливою є навіть не матеріальна допомога, а душевна підтримка, можливість підняти людину з колін. Хто

знає, раптом у майбутньому вам також допоможуть і підбадьорять?

Все у житті повертається назад, добро повертається до добра, зло до зла. Іноді буває не по собі від того факту, що зовсім недавно, за мірками історії, люди продавалися іншими людьми, як худоба, як звичайна річ. Продавати собі подібних, знущатися з людей, бити їх, катувати жорстоко і витончено, вигадуючи все нові й нові види покарань, думати, що вони істоти байдужі і гідні вільного життя – це найбільший злочин історія людства. Страшно визнавати, але більшість з цих речей зараз у XXI столітті відбувається в Україні російськими військовими та колаборантами.

Жага наживи, можливість урвати якомога більший шматок, насолоджуватися, дивлячись на кров і сльози людей, насолоджуючись своєю жорстокістю, ілюзією всемогутності, влади над беззахисними людьми – ось основні рушійні сили «російських визволителів».

Сьогодні, нехай і набагато меншою мірою, але люди продовжують використовувати один одного, наживатися на чужому горі і радіти нещастю іншої людини, думаючи, що з ним чогось подібного не станеться. Ні! Завжди знайдуться люди, які не заплющат очі і не вдадуть сплячих або байдужих до чужої біди.

«За мовчазною згодою байдужих відбувається все зло Землі». Тільки осмисливши своє минуле, дослідивши уроки історії ми зможе нарешті не повторити помилок своїх предків та зажити щасливим життям. МОВА – має значення і вона має стати символом об'єднання. Згадаймо вавилонську вежу, коли всі почали розмовляти різними мовами, процес будівництва припинився. Наша толерантність призвела до знецінення всього українського, а державну мову і до сьогодні вважають мовою селяків, а не еліти. Наша байдужість, коли ми у своїй країні боялися зробити зауваження, тим хто «шокав» призвела до війни.

Нині, як ніколи раніше, нам треба згуртуватися. Україна має бути сильною на своєму нелегкому шляху – виборюванні своєї незалежності. У цьому непростому світі плутанини і хаосу

інформації, перекручуванні історичного минулого ми повинні докласти всіх зусиль, щоб підтримати справжню історію, свій народ та свою Батьківщину.

Сила людей у єдності, лише разом люди здатні подолати перешкоди, тільки разом можна досягти підвищення духовної культури, розвитку таких якостей як любов, шляхетність, чуйність, доброта, порозуміння, співчуття, щирість, здатність згуртувати людей в ім'я захисту загальнолюдських цінностей – саме це і є моєю мрією.

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ

Єресковський Ілля Володимирович

Білокуракинський ліцей

Білокуракинської селищної ради

Луганської області

«Не вбий»

6-та заповідь із Біблії

«І день іде, і ніч іде.

І, голову схопивши в руки,

Дивуєшся, чому не йде

Апостол правди і науки?»

(Т.Г. Шевченко)

Боже, я знаю, що десять заповідей були створені Тобою для людей. Але чому, Господи, чому тоді Твоя земля носить таких людей, які не можуть їх зрозуміти? Які не читають, не хочуть, не виконують, не вміють? Чому?... Я не сподіваюся бути почутим. Мені просто треба про це «писати вголос». Мені треба в когось про це питати, комусь це проговорювати.

Колись давно Дарвін сказав, що всі люди пішли від пітекантропів. Я йому повірив. Так, вони пішли, і пішли дуже далеко. Але, виявляється, не всі. Ось і вона – головна помилка відомого вченого в його еволюційній теорії про людей, бо є такі індивіди, що нікуди не пішли і залишилися «пітекантропами». Не вміють жити самі й заважають іншим. Я гадаю, що саме вони не вміють читати твої заповіді, Боже. Даремно старався... Ні, не даремно. Існує й інша теорія людства. Не знаю хто перший її озвучив, але озвучив влучно і, найголовніше, впевнено: хороших людей більше! І це нас врятує, бо хто-хто, а ми, українці, вміємо відрізнити хороше від поганого, відокремлювати зерно від половини, вибирати між правдою і брехнею. Нас визначають одвічні духовні цінності. «Найбільша цінність – воля!» – так сьогодні звучить сучасна українська пісня. «Найбільша цінність – воля!» – так говорили в унісон триста козаків під Берестечком. «Найбільша цінність – воля!» – з цими

словами помирали хлопці під Крутами. Хіба ми можемо думати інакше. Не маємо права! А то буде нам тоді від Шевченка оте: «славних прадідів великих правнуки погані».

Та ми ніколи не станемо поганими правнуками для славних прадідів, ми не станемо поганими дітьми для своєї Батьківщини. Ми всі змінилися, ми стали інші. Ми ніколи вже не будемо як колись. Нас змінила ситуація, яку ми не обирали. Моє відчуття внутрішньої свободи зараз, як ніколи раніше, пульсує в скронях і бринить нервом в кожній клітинці. Національна пам'ять, підживлена адреналіном, загострює зір, підсилює слух. Мені здається, ще трохи і ми відчуємо запах думок. І тоді вже ми не схибимо. Ми дізнаємось, хто наш друг (бо хто наш ворог, знали завжди).

Тепер, коли ми вирвані із свого звичного середовища, відрізані від рідних людей, змішані і розкидані, травмовані тим, чим не мали б, ми відчули нестерпне бажання відчувати один одного, бачити один одного і розуміти, що ми одна родина – сильна й незламна. В родині головне – відчуття ліктя. Саме воно нас заспокоює, дає надію, віру в перемогу. А в голові, як молитва звучать слова: «разом нас багато – нас не подолати».

«ВСТАНЕ УКРАЇНА...СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...»

Загубигорілка Віталіна Віталіївна

9 клас

Любимівський ліцей

Любимівської сільської ради

Дніпровського району

Дніпропетровської області

Я народилася у вільній Україні, тому не можу згадувати ті часи, які дорослі називають «радянщиною». Я не пам'ятаю, якого кольору був прапор Української радянської республіки (не держави), що символізував герб і що славилось у гімні... І не хочу це знати, бо все те було чужим, нав'язаним кимось, а не виплеканим моїми предками.

Зате я завжди пишаюся тим, що живу серед такого працелюбного, вільнолюбивого, талановитого народу, який має свої державні символи. Саме вони й підкреслюють те, що найдужче цінується у нашій країні: хліборобська праця, ВОЛЯ, мир та незалежність.

Навчаючись у школі, я думаю про своє майбутнє, здобуваю знання, необхідні для моєї обраної професії.

Але... Виявилось, що хтось знову вирішив розпоряджатися долями наших дорослих і дітей...Комусь не вистачило величчя слави, а, може, розуму чи здорового глузду?

І вони НАПАЛИ ... підло, жорстоко, нищівно!

Пам'ятаю ніч, котра стала початком пекла для мого народу, такого довірливого, доброго, толерантного, хлібодарного з діда-прадіда. Тоді я зрозуміла, що простір дорослих не захищений, що право сили не перестало діяти навіть у цивілізованому світі. І мені стало страшно...Так ось у що вилилося нібито піклування наших сусідів про нашу безпеку!.. Ось як вони хотіли нас захистити від впливу аморального Заходу!..

Руйнування, страждання, смерть... Покалічені тіла, знищені цінності, закреслені долі, забрані життя.

Так оце той оспіваний пропагандою «руський мир»? Оце їх добробут та опіка?

А що нове я побачила, почула, відчула і зрозуміла, коли мій народ потрапив у таке лихоліття?

Я побачила, які наші люди рішучі та сміливі: на захист рідної землі піднялися всі, хто має змогу боротися. Не важливо ти молодий чи середнього віку, чоловік чи жінка, досвідчений чи не дуже.

Західні країни відкрили кордони для наших громадян, щоб рятувати життя жінкам та дітям, хворим та людям похилого віку. Думаєте, що всі кинулися за допомогою? Зовсім – ні!

Я схилиюся перед самовідданістю наших воїнів, котрі більше року захищають країну від окупантів. Я вклоняюся низько тим, хто, не жаліючи себе, приєднався до волонтерства і надає не-оціненну допомогу військовим та потерпілим. Я горджуся нашими поліцейськими та надзвичайниками, які перебувають на постах цілодобово і миттєво реагують на всі трагічні ситуації, рятуючи людей у біді. Я захоплююсь нашими медиками, котрі не залишають наших військових без допомоги, борються за життя кожного пораненого чи потерпілого. Я вдячна всім людям, які не залишають свої робочі місця, а продовжують обробляти землю, вирощувати хліб, доглядати тварин, навчати та виховувати дітей, забезпечувати безперебійну роботу всіх комунальних служб.

Вони і ми – всі тут, бо тут наші батьки і брати, друзі і знайомі, котрі боронять нашу країну, а ми їх підтримуємо, надихаємо, бо любимо!

Тепер я усвідомлюю, що все «руське» мені ненависне, що воно несе мені і моїм близьким лише горе, що я тепер буду шукати способи, як допомагати людям, котрі потрапили у біду. Тепер я буду готуватися до захисту моєї України в майбутньому, бо знаю, що лише наші воїни-захисники можуть врятувати світ від дикунської орди.

Я вірю, що моя держава з такими синами вистоїть, витримає, збере сили й очиститься від навали назавжди.

За нами Перемога, бо з нами – Правда!

«І ДЕНЬ ІДЕ, І НІЧ ІДЕ. І, ГОЛОВУ СХОПИВШИ В РУКИ, ДИВУЄШСЯ, ЧОМУ НЕ ЙДЕ АПОСТОЛ ПРАВДИ І НАУКИ?»

Закревська Вероніка Анатоліївна

Черняхівський ліцей №1

10 клас

Житомирська область

Ви здивуєтесь, але завжди, скільки пам'ятає себе людство, правда не була загальнодоступна. Люди невпинно шукають та поширюють правду, але, в той самий час, більшість приховує її. На мою думку, вона дає прозріння, іноді не лікує, а вбиває. Але те, про що я хочу написати сьогодні – є прикладом лікувальних властивостей правди, які ведуть до життя. Тож це есе ґрунтується на такій думці: «Правда – джерело життя сучасної України.»

Немає людини, яка б не знала про жакхливий, болючий період, який зараз переживає моя люба Україна – про російсько-українську війну, яка триває вже майже рік.. Наша хоробра нація бореться з ворогом і впевнено йде до перемоги, до свободи. І саме правда є зброєю, яка наближає нас до мети.

Сусідня країна – росія, рососія, оркостан, кацапія – це є країна рабів та неправди. Чорна, непроглядна пелена закрила їхній розум, очі та серця. Вони вірять в те, що війна – це правильно, добре; це допомога та порятунок, необхідність і єдине розумне рішення. Чому ж у двадцять першому столітті хтось вважає війну добром? Перетинаючи кордон країни-агресора, правда втрачає свої крила і не має змоги подарувати людям прозріння. Російський вождь (не хочу згадувати навіть ім'я цього одоробла) обрізає крила, які несуть істину, які спішать відкрити очі та розум, зняти чорну пелену. Натомість він ще сильніше приклеює суперклеєм неправду, цвяхами забиває очі людям і собі. Таким чином, ховаючи правду і поширюючи брехню, путін змушує людей давати дозвіл на свої дії, підтримувати його. Безперечно, багато росіян знають правду

і все одно підтримують війну. Боляче визнавати, що є люди, які в розквіт цивілізації підтримують смерті жінок, чоловіків, дітей, катування, знущання, згвалтування, одним словом – геноцид.

Щоб прийшов жаданий «Апостол правди», треба прокласти шлях. Обов'язком кожного громадянина України, кожної свідомої особи, є просування правдивої інформації про війну. Висвітлювати, поширювати, говорити про всі військові злочини російської армії, які вона чинить на території України. Пришивати відірвані крила правді, щоб прозріння зійшло на засліплених, щоб відкрилися очі.

Мені скажуть: «Вероніко, в цьому немає сенсу. Прошло стільки часу, нічого не зміниться. Раби залишаться рабами!». Можливо, але ніколи не передбачиш, що відбувається всередині людини, в її свідомості, що саме може змінити її думку та повернути ясність розуму. Побачивши фото мертвої дитини, яка загинула від влучення ракети в житловий будинок, мати-росіянка зрозуміє весь жах, який робить її народ. Ми не можемо цього знати, але натиснувши кнопку «поширити», кожен з нас робить один шов на тих відрубаних крилах і на міліметр просуває нас до перемоги. А десять мільйонів міліметрів – це десять кілометрів. Єднанням ми сильні!

На превеликий жаль, ховаючись від мороку війни, вже одинадцять місяців я перебуваю в Італії зі своєю сім'єю і вимушена соціалізуватися в італійське суспільство. Я вважала своє перебування тут прокляттям. Мене мучив тягар: «Чому я тут? Чому все так? За що?». Мені не давав жити пронизуючий біль та туга за Батьківщиною, рідним домом, друзями. І раптом питання від італійського однокласника: «А в Україні що, війна?». Моїй злості та гніву не було меж, заціпеніле тіло не могло поворухнутися, замкнені вуста не могли промовити ані слова. «Хіба не увесь світ говорить про війну? Чому він не знає нічого про це? Як? « – ці думки не покидали мене. І ось воно! Ліки! Прозріння! Я біженка – і це не прокляття, це моя можливість допомогти Україні!

Далеко не всі чули про війну, вони не знають правди, не розуміють, що відбувається насправді. І я можу це змінити. Кожен українець: чи то біженець, чи переселенець, чи звичайна

людина – кожен може це змінити. Нам треба прокладати шлях Апостолу правди. Люди повинні знати про хоробрість українців, про кровопролиття, яке триває майже рік, про те, що вони можуть жити далі тільки завдяки тому, що Україна не дозволяє ворогу пройти вперед. Чим більше правди знають іноземці, тим більше допомоги отримує українська армія та потерпілі від війни.

Отже, ми на своїй землі, нам є кого і що захищати! Правда – наша зброя, наш шлях до свободи, джерело нашого життя – життя українців, українських дітей, наше майбутнє! Добро та правда за нами, і тільки нашими діями Світ правди засвітить. За рік повномасштабного вторгнення я побачила, наскільки сильною та незламною є моя нація, українці ніколи не стануть на коліна. Боротьба за національну самобутність ще більше сприяла єдності та згуртованості українського народу. Борімося й поборемо! Єднанням сильні! Слава Україні!

«ЖИТТЯ ІДЕ І ВСЕ БЕЗ КОРЕКТУР... ПРОЗРІНЬ НЕ БІЙСЯ, БО ВОНИ ЯК ЛІКИ»

Занозовської Галини Михайлівни

*учениці Тинненського ліцею 10 – В класу
Сарненського району Рівненської області*

«Життя іде і все без коректур...

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки»

Життя. Більшість людей сприймають це слово досить легковажно. І дуже часто просто не розуміють його цінності. Здавалося б, що це такі банальні слова: про швидкий плин життя вже твердять мільйони цитат, сотні впливових людей говорили про це у своїх інтерв'ю. купа життєвих історій циклічно голосять про те, наскільки важливо цінувати кожну мить і наскільки несуттєвим є наше життя. Ось, до прикладу мій авторський вірш «Небуття»:

*«Здається, життя – лише мить,
мить перед вічністю та любов'ю,
але платим за неї ми
своїм серцем, своєю кров'ю.
Життя – лише сходинка до небес,
не час для планів, клопотань
це, навіть, не еволюційний прогрес,
просто місце для щастя й страждань.
Життя – це не вічність і не безмежжя,
так само і ми – не вічні усі,
бо лиш секунду ми на узбережжі,
а потім потонем у небутті.»*

Ні для кого не секрет, що наша буденність може змінитись у будь-який момент, тож варто насолоджуватися тим, що маємо сьогодні, бо ніколи не знаєш, коли тебе може спіткати невдача чи трагедія.

І ілюзію цих трагедій створюють нам помилки. Як часто люди, остерігаючись помилок, не роблять взагалі нічого. А якщо помиляються, то відчують неабиякий розпач. Наприклад, я неймовірно боюсь, що зазнаю невдачі, через це

зазвичай відмовляюсь від непоганих пропозицій і, як наслідок, втрачаю хороші можливості. Бо, сказати чесно, страх невдачі — це страх, який мені складно побороти. Адже загальноприйнятим є правило, що відсутність помилок — секрет успіху. З самого дитинства помилка, наприклад, у контрольній роботі вартувала нам хорошої оцінки в школі, за яку вчителі нерідко змушували відчувати провину.

З іншого боку, зважаючи на те, що наше життя не має коректур, ми не можемо виправити власні погрішності, то навіщо через них так перейматися? У книзі Массімо Пільюччі я прочитала дуже влучну цитату: «Боже, дай мені душевний спокій прийняти те, що не можу змінити, відвагу – змінити те, що можу, і мудрість, аби відрізнити одне від другого». І це справді істина. Краще хвилюватися за те, що ми ще можемо змінити, а не про минулі похибки, які вже не виправити.

Тим більше, іноді, наші помилки, навпаки, роблять нас кращими. Якщо винести з них правильний урок. Нерідко, після невдач приходять справжнє усвідомлення, прозріння, яке допомагає жити далі, яке вдосконалює наше життя.

Щоразу, коли я помиляюся, програю чи зазнаю невдачі в якійсь сфері, то відразу впадаю в стан апатії. Відчуваю себе невдахою, загалом, відчуваю цілий спектр деструктивних емоцій. І, пізніше, ці емоції заганяють мене в роздуми. Я просто починаю думати про те, що зробила не так, що я могла би зробити краще, ну і як мені це виправити. В результаті, нівечення себе депресивними думками закінчується. І виходить непогана робота над помилками. Я не знаю, наскільки нормальним та ефективним є цей метод, проте мені він допомагає.

Отож, помилки — невід’ємна частина нашого життя. І якщо витратити час на те, щоб через них картати себе, то, і не встигнете кліпнути очима, як щось змінювати буде вже пізно, бо: «Життя як вірш без пунктуацій, а смерть поставить крапку і тире» – Ліна Костенко. Тому, допоки крапки ще немає, наповнюйте свій вірш яскравими епітетами, та різноманітними римами...

МОЯ ЗБРОЯ – ПРОРОКИ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОЇ ІДЕЇ

Запісоцької Юстини Іванівни

*Львівська українська гуманітарна гімназія
імені Олени Степанів
6(10)-В клас*

День. Ніч. Знову день... Чекаю зцілення, щоб прозріти. Мислю, сумую, плачу...Тямлю лише те, що поки чую й бачу. Дивуюся, вигоюю надії. «Кобзар» вже вкотре я гортаю: світоча істини уявляю. Стараюсь далі жити: мріяти, радіти сонечку, садити квіти, бігти на побачення. Роблю все, що можу, як дитина. А вмюю я вже багато: волонтеру, плету маскувальні сітки, підтримую переселенців, своєю творчістю допомагаю. Добре вчуся. Я сильна – знаю! Нинішнє мене таким зробило. І не тільки мене...

Любити Батьківщину та боротися за неї мене шалено спонукає відзначення пам'ятних дат провісників української національної ідеї XIX-XX століть. Сьогодні, як ніколи актуальні пророцтва великих геніїв нашого краю: Тараса Шевченка та Ліни Костенко. Ці головні Герої України завжди будуть зі мною. Поетичні рядки провидців вселили у мені віру в силу держави та впевненість у перемозі. Вони – моя зброя!

Моя дорога зараз терниста. Це шлях через будь-які перешкоди до правди. Безмежно люблячи свою Батьківщину, ніколи не жалію про те, що обираю. Незламність веде мене, українку, до залізної волі. Реально починаю розуміти життя, сміливо дивлюся правді у вічі. «Людину, яка береже національну пам'ять, не перемогти» – гідно кажу собі. Я – частинка країни, сильної єднанням. Я, моя рідня, мої друзі – ми одна країна, одна родина. Де б я не була (а я нікуди не заберуся зі своєї землі!), буду пишатися своєю сильною країною, її справжніми українцями. А мої вимоги до себе і до суспільства є справжні. Щиро люблю Україну!

Я – вільна людина і ніколи не схилюсь перед загарбницькою навалою. Моє серце відкрите, моя віра непохитна у гідне майбутнє мого сильного народу. Адже могутні стають єдиними! Україна встане: засвітить «світ правди» на своїй Господній землі!

«ВСТАНЕ УКРАЇНА,...СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...» Т.Г. ШЕВЧЕНКО. «СТОЇТЬ В СЕЛІ СУБОТОВІ»

Здерок Ірина Орестівна

*здобувач освіти 9 – Б класу
Стебницької гімназії № 11
імені Тараса Зозулі*

Сторінки життєвого годинника рухаються вперед... Вони пишуть історію: історію світу, нації, роду... Історію, творцями якої є ми, українці. Сильні! Незламні! Єдині! Народжені на рідній землі, зрошеній кров'ю козаків та оплаканих вдовами й сиротами. Міцні, бо годовані грудьми української матері – берегині роду людського! Виховані під щедрим сонцем в українському небі.

Я впевнена, що наша земля — то неосяжні лани золотого колося, дрімучі ліси й високі гори, де ще й досі витає опришківський дух, древні степи, що добре пам'ятають татарські навали... Україна — то старий Дніпро, ще давні греки нарекли його Борисфеном, Чорне море, яке вабило аргонавтів у пошуках золотого руна. Наша Батьківщина — то земля єдиного народу, ймення якого — Українці! Як писав Тарас Шевченко: «Здається – кращого немає Нічого в Бога, як Дніпро Та наша славная країна...»

По-перше, ми — нащадки далеких племен з єдиною загальноєвропейською трипільською культурою. І ще тоді, у сиву давнину, ми стали володарями права називати себе європейцями! Серед наших пращурів — жодного східного сусіда, тож звідки взялися « брати старші» у нашому домі? Але ми сильні, бо господарі на батьківській землі!

По-друге, ми, українці, – це люди, тож, як і кожен народ, гадаю, маємо право на помилки... На жаль... Допускаючи їх, ми теж були єдиними, бо довірливі, а часом — слабкі через зраду... Трималися разом, щоб вистояти в одвічній боротьбі перед ласими на багатий шмат української землі. Як тоді бракувало тої єдності, що додає сили! Боляче, що тут, в Україні, є свій сад Гетсиманський: він квітне і плодоносить у серцях зрадників, яким не потрібна єдність, бо цінності в них інші... Не наші, не українські... Помиялися, бо, мабуть, повірили у свободу і право на вільний політ, коли держава

тільки народилася, ставши з колін. Це було її ене народження, бо Україна — безсмертна! Ми схибили, довіривши свою гостинність підступним та зрадливим, повіривши у братерство (досі не второпаю чому). Я впевнена, що історія не пробачає помилок, а вони, помилки, лише загартовували нас і вчили бути єдиними.

Українці століттями прагнули волі. Не розумію чому, але, вже вкотре здобуваючи її, знову і знову втрачаємо. Ми наче рибалки серед безмежного океану, які, впіймавши здобич, не можуть зтягти її у човен, хоч міцні та кремезні. Бо забракло сили. Мабуть, не було єдності, що тої сили додає? А міцність народу, і це безжодних сумнівів, — то його сила. Воля здобувається силою, а сила — у єдності! Ось проста формула, яка здатна зробити щасливою нашу Батьківщину.

Нація з єдиним минулим — єдина у боротьбі! І майбутнє, впевнена, заслуговує єдине: вільне й квітуче. «Ми мусимо навчитись чути себе українцями — не галичанами, не буковинцями, а українцями без офіційних кордонів», — писав Іван Франко.

Поняття єдності, як на мене, є дуже широким. Мова не тільки про те, щоби, як кажуть у народі, триматися купи. Ось, наприклад, Шевченко вбачав нашу силу у єдиній українській мові: «Ну що б, здавалося, слова... Слова та голос — більш нічого. А серце б'ється — ожива, Як їх почує!..» Прикро, що мовне питання до тих пір не сходить з уст та думок і політиків, і пересічних громадян. І хоч наступаємо на одні і ті ж граблі, а бути єдиними чомусь не вдавалосьь...

З одного боку, єднатися — означає руйнувати кордони непорозуміння, але передувати цьому, і я в тому упевнена, має якась ідея, спільна ідея. Як важко об'єднатися заради єдності! Мимоволі спадають на думку поетичні слова: «В єдності — сила народу, Боже, нам єдність подай!» Дійсно, час єднання — неминучий час: єднання у помислах, думках, мріях... Це аж ніяк не перекреслить нашу індивідуальність, неповторність кожного зокрема, а навпаки — підкреслить ідентичність, піднесе значущість генетичного коду нації як єдиного народу.

А з іншого боку, єднатися — це бути спільними в молитві до Бога. Мені здається, що єдина віра, єдина церква, єдина мова — це найпотужніша зброя в руках українців. Так, саме українців. Але

як бути з тими, хто ніколи ними не був, але з давніх-давен живе тут, на Богом даній нам землі? І кров у їхніх жилах не та, і міцність духу — інша... Як достукатися до їхніх опустілих сердець? Як зібрати воєдино розпорошені думки? Як допомогти їм відшукати себе у загубленому світі, переконавши виголосити: «Я — українець! Це моя земля! Моя Батьківщина!» Та лиш єднанням можна цього досягнути. Це непросто, особливо в умовах нинішніх реалій. А ще каяття... Воно, на мою думку, інколи так потрібне у нашій буденності. Можливо, земля, просочена молодого кров'ю новітніх Героїв, зарясніє щедрими плодами нових українців, для яких мова ще донедавна не мала значення. Нехай пророчими стануть слова В'ячеслава Чорновола: «Немає в нас бандерівців та москалів, східних і західних. Всі ми — народ України».

Бувало, задумуюся, що лиш прозріння, здобуте ціною тисяч юних життів, здатне спокутувати багатовіковий гріх. «Прозрінь не бійся, бо вони як ліки», — писала Ліна Костенко. Тож нехай відкриваються очі навмисне сліпим, вуха — глухим з власної волі, а серце — готовим бути єдиними з Україною.

А стрілки годинника все йдуть та йдуть... І час біжить — його не зупинити, не повернути чи змінити. І циклічність подій у життєвій круговерті українців вже стала ознакою нашої долі. Та її не плетуть язичницькі Мойри. Доля — у наших руках, у нашій єдності, що додає сил нарешті стати вільними — вільними назавжди! Чого, зрештою, ще бракує нам, християнам, маючи Заповіді Господні та Святе Письмо, родючі землі й повноводні ріки?

Якби ж то кожному з нас дослухатися до заклику Пророка української нації Тараса Шевченка: «Любіться, брати мої, Україну любіте і за неї, безталанну, Господа моліте.» Не шукати провідника — вершителя праведних дій, а почати з себе, відчувши особисту відповідальність за долю свого народу і майбутнє Вітчизни — частини Всесвіту. Так, саме Всесвіту, у якому безліч таких як ми: занадто різних, але з єдиною мрією у серці — бути щасливими. Складається враження, що поняття єднання виходить далеко за межі однієї нації, одного народу... Людяність не має кордонів, бо Заповіді Божі для усіх єдині.

У єдності наша сила! Тут немає жодних сумнівів! Ця аксіома не потребує доведень, як і саме право України на її цілісність

і неподільність, непорушність кордонів і державність української мови. Ще за часів Київської Русі Ярослав Мудрий дбав про міцну державу, тож давав розумні настанови своїм нащадкам: « Не сваріться, живіть в згоді: тільки мир збере усе, а незгода, наче вітер, по полю рознесе...» Але час минав, і слова лідера нації та могутнього володаря однієї з найбільш розвинених країн Європи того часу наче розвіялись по вітру... На жаль, на думку Ліни Костенко, «... ми — ушкоджене покоління. Ще від предків щось узяли, а нащадкам вже не маємо що передати». Шкода, що нові покоління так і не змогли визначити справжню ціну єдності. А новітні, на мою думку, вже давно зрозуміли, що єдині — це згуртовані, а значить — стійкі, витривалі, непереможні... У нас не можна вбити любов до своєї землі, бо вона закладена з материнським молоком. Не можна знищити віру, бо ми — українці. Степан Бандера, провідник нації, писав:» Віра найбільше скріплює сили душі.» І знову про єднання! Кожна людина, і це без сумніву, має відчувати єдність своїх думок та вчинків, покликань і діянь. А це, мабуть, не просто, бо треба бути чесним перед самим собою.

Ведучи мову про єднання, замислююся над єдністю поколінь. Пам'ятаймо, що міць держави — це ще й духовність, та невидима сила, яка підтримує полум'я патріотизму. Справжнім духовним багатством є культура нації, а це — багатовікове надбання наших предків, той ланцюжок, розірвавши який, утрачаємо все, бо в ньому — безцінний досвід пращурів, їхній дух і творчий спадок. Це робить українців особливими, цікавими, неповторними.

Отже, час поспішає, і стрілки годинника вже не йдуть, а мчать... Придивіться уважно, вони теж єдині! Гармонійно й злагоджено рухаючись, вимальовують на циферблаті нашу долю на отчій землі, такій багатій та неподільній. І збудуться пророчі слова Кобзаря: «...Встане Україна. І розвіє тьму неволі, Світ правди засвітить, І помоляться на волі Невольничі діти!..»

Хай долинуть до Бога слова Шевченкової « Молитви» як заклик до всього світу: «...А всім нам вкупі на землі Єдиномисліє подай І братолюбіє пошли».

«НАША ЄДНІСТЬ – ЦЕ СИЛА»

Ігнатенко Дарина Олександрівна

*Ніжинський ліцей Ніжинської міської ради
Чернігівської області при Ніжинському державному
університеті імені Миколи Гоголя
природничий, II курс (11 клас)*

«Наша єдність – це сила»

Перегорнем сторінку днів плинких

Та правда обернеться берегами.

У істині немає не правих –

Там є лиш чесні й схилені літами.

Світлокрила правда нашого життя оминає перешкоди сьогодні. Довгий час вона летить через поля страждань, минаючи найпотаємніші куточки людського серця. Долає айсберги людської совісті, сонячним променем пробуджує весняну землю нашої свідомості. І нібито все їй під силу, але в кожного своя правда, і чи справді вона є праведною – невідомо.

Сьогодні не раз акцентує увагу на ідеях цьогогорічних подій. Страшна війна, що прийшла на територію нашої держави, не з'явилася просто за чийось бажанням – це варто розуміти. Ніякий правитель, навіть наймогутніший, не може примусити значну частину людства виконувати його забаганки, а особливо жертвувати собою, використовуючи будь-які методи. Адже людина – це особистість, що має власні цінності. Насамперед це життя, яким користуватися має право лише вона. Чому ж тоді ми бачимо таку ситуацію? Чому люди жертвують собою заради однієї людини – старого чоловіка, який ніяк не вплине на їхнє життя? Усе дуже просто – правда! Ця невгамовна та неправдива віхола, що крутить сальсу в їхніх думках, накручена вигаданими історичними відомостями, невдалими фактами та підробленими аргументами. Ось як насправді одна людина може маніпулювати цілим суспільством. Він користується власним народом для досягнення своєї мети, зомбувавши людей, надавши їм неправдиву інформацію, що котиться історією

ще з часів СРСР. Люди піддаються цим провокаціям, молоде покоління росте на несправжніх моралях і заплутується й без цього переплутана історія предків. Виглядає так, ніби настає кінець світу... Тільки люди стають зомбованими не через укус, а телевізор, переповнений російською пропагандою.

Зрозуміло, що нічого нового в цих рядках ви не побачили, але ж до чого я про це пишу. Досить намагатися достукатися до зомбованого соціуму агресора! Деякі з них і так прекрасно розуміють, що відбувається. Наші слова – це лише привід загострити агресію. Ми маємо довести не словом, а ділом те, за що боремося.

Ви пам'ятаєте, як мирні жителі Херсону зупиняли танки голіруч та навіть одного разу осідлали один з них, прикрасивши все «дійство» українським прапором. Їм довелось пережити багато страшних речей, але вони не здалися, і їхня воля та віра в перемогу допомогли звільнити окуповану територію. Варто згадати Анастасію Тиху, що завжди любила тварин. Разом зі своїм чоловіком Артуром вона ще задовго до початку війни почала рятувати безпритульних котів та собак. Загалом дівчині вдалось рятувати близько 15 собак, 5 котів, хамелеона, черепаха, хом'яка та павука. А Героїчне протистояння в Енергодарі, що є одним з найвизначніших подій цієї війни... 2 березня тисячі мешканців міста не дозволили російській військовій техніці зайти в місто, де розташована найбільша в Європі атомна електростанція. Їхня відвага захистила не лише нашу неньку Україну, а й цілий світ від неминучої катастрофи. Вражає героїзм і незламність захисників Маріуполя, які тримали оборону в облозі протягом 86 днів. Без додаткових боєприпасів, достатньої кількості їжі, води та медикаментів українські військові зробили неможливе. Лише після трьохмісячної оборони захисники отримали наказ зберегти життя та здоров'я особового складу, після чого їх евакуювали. 16 лютого 2023 року більшість із них була звільнена з полону.

Ці люди надихають нас боротися за своє майбутнє. Вони – приклад нашої нескореності. Наша єдність неодмінно доведе нас до мети! Кожен із нас має розуміти, що є визначальним у єдності. По-перше, допомагаючи одне одному, ми зможемо

перемогти амбіції наших судів. Усі мають робити те, що добре вміють. Так, поки одні воюють, зберігаючи наше життя, інші допомагають матеріально, морально, духовно. По-друге, варто бути стійкими до провокацій. Наші сварки та агресія будуть допомагати ворогу виконувати безжалісні плани. По-третє, потрібно дотримуватися інформаційної гігієни. Якщо ми не будемо перевіряти інформацію, що нам надходить, то ненароком допоможемо агресору. На жаль, в інфопросторі кожного дня з'являються нові способи маніпуляції та афери, тому росіяни можуть поширювати неправдиві дані. Ми повинні бути стійкими до такого способу впливу на нашу свідомість і не піддаватися йому. По-четверте, нам варто поширювати українську культуру та мову, адже без цього ми не можемо існувати як нація! Якщо й надалі розмовляти російською, слухати музику мовою агресора, думаючи, що це не стосується політики, то чим же ми будемо відрізнятись від росіян? Навіщо тоді боротися за наші права, помирати за світле майбутнє... Звісно, ми маємо ставитися до інших культур та мов з повагою, але найгарнішою, найкращою та найспівучішою повинна бути одна – своя! А головне – ми маємо вірити в нашу правду, адже без цього не бачити перемоги! Ми – Українці! У кожного з нас палає серце, горить душа, усе стискається всередині від болю, але... Не здаємося, тримаємося, адже в єдності МИ – СИЛА!

ЖОВТО-БЛАКИТНЕ СЕРЦЕ

Ілляшенко Вікторія

*Нехай житом, пшеницею,
як золотом, покрита,
не розмежованою останеться
навіки од моря і до моря —
слов'янська земля.*

Т.Г. Шевченко

Сміливий вітер б'є в обличчя, степом гуляє. З-за горизонту буйні коні виступають. То козаки додому вертають. Кріпко тримають знамено. За нашу правду й волю борються.

Січень 1846 року. Історик Костомаров, учитель Білозерський, державний службовець Гулак, письменник Куліш, етнограф Маркович, а після приїзду в Київ і поет Тарас Шевченко утворили Кирило-Мефодіївське братство. Вони боролися за слов'янську єдність, за українське відродження.

Вітер холоду й суму несе нас крізь час до української революції. Михайло Грушевський довів безперервність історії українського народу, створив науково обґрунтовану базу для здобуття незалежності. Бути Україні!

І ось 24 серпня 1991 року. Україна нарешті офіційно стає незалежною. Українці вибороли свободу своєї держави. Не поодинці, а гуртом по цеглинці вибудовували країну мрії, продовжуючи боротися за справедливість. Понеслося по запорізьких степах Шевченкове слово, загули Дніпрові пороги, зацвіли мальви, народилися козачата у вільній Україні. Замайорів жовто-блакитний гордо й велично. Укотре заявили про себе: Ми є! Ми завжди будемо! Ніхто не перекареслить наш народ!

І б'ється жовто-блакитне серце!

І настав час, коли один вигукнув: «Слава Україні!» Мільйони підхопили: «Героям Слава!»

Та знову зима. Люта-прелюта.

Ніч. У віконцях де-не-де вогники, у хатах – згода, мир, тишина. Усе як у класика Івана Петровича Котляревського, а згодом і у Великого Генія Тараса Шевченка. Та хто посмів? Хто

порушив спокій? Залізні птиці прогарчали над містами, вогняні стріли пустили на людей. Переляк. Страх. Крик. Паніка. Це не сон.

24.02. 04:31 – новий код в історії України.

Лунає перша повітряна тривога. Люди прокидаються від страшних вибухів, не розуміючи, що відбувається. Усі налякано читають новини, сподіваючись, що все це закінчиться швидко. Уже до восьмої ранку українці сидять у метро та підвалах, обіймаючи своїх дітей та домашніх улюбленців. Вони ще не знають, що їм чекати, що це вже їхній притулок надовго, що в декого немає дому... В очах – страх, на душі – біль. Але наш народ незламний, він збирається з силами. І лунає пісня. Спочатку чути поодинокі тихі голосочки, ніби бояться зломити тишу, що висить залізним куполом над усіма, оберегаючи жінок, дітей, стареньких. Та з часом звук сильнішав, важчав, набиралося в груди повітря. І ось «У лузі червона калина» б'є акордами по стелі метрополітену, розносить страхи, із мільйонною силою вдаряє по ворогу.

А на дорогах формуються кілометрові черги, люди намагаються врятуватися від кривавої війни. За інерцією їдуть уперед, не знаючи, що там може чекати кінець. Уже через деякий час вони будуть відчувати себе зрадниками своєї країни, їх зжиратиме совість. Та б'ється жовто-блакитне серце! Навіть за кордоном вони волонтерять, збирають людей, донатять. Це їхнє особисте поле бою. Як говорив В'ячеслав Чорновіл: «Де б тільки в світі не билося українське серце – там є Україна!» З початком повномасштабного вторгнення українці по-справжньому відчули, чиї вони діти, хто їхня ненька.

Золотоверхий Київ. Майдан Незалежності – історичне місце. Скільки бачено, скільки почуто! Бруківка береже в собі пам'ять про кожного полеглого за Свободу. Це місце сили, а тепер і місце скорботи... Маленький хлопчик зі сльозами на очах мужньо пише ім'я свого тата на прапорці. Батько більше не приїде, не обійме, не скаже, як сильно любить свого єдиного сина. Хлопчик стрімляє прапорець у мерзлу землю до сотні таких же жовто-блакитних сердець. Малюк уже не плаче – мовчить. Справжній козак. «Не можна рюмсати, ти

ж хлопчик», – повчав колись тато. По холодній маминій щоці тихо скотилася кришталева сльоза й цокнула об каміння, стала свинцем. Тисячі таких сплавів, мов кулі, розсипалися по всій Україні. Стережіться, воріженьки, горе вам буде! За кожную сльозу, за кожен схлип отримаєте по заслугі!

14 січня. Дніпро. Жахливе влучання ракети в житловий будинок. Сотні людей під завалами намагаються подати знак, що вони ще живі. Дитина зі страхом та болем кричить: «Мамо, я не хочу помирати!» Але, на жаль, вона його вже не врятує. Жителі міста разом із рятувальниками розбирають завали, перевертають машини, навіть діти по цеглинці передають наступним. Занадто боляче. Українці вкотре повторюють: «Ніколи не пробачимо!»

Військові рятують наші життя, забуваючи про своє. Вони думають не тільки про людей: солдат із Краматорська виїжджає з котом на руках. А ті, що повертаються з полону, у жахливому фізичному та моральному стані. Але не здаються. Відомий ресторатор після майже року на війні вперше виїжджає на мирну територію. Таким хворобливо худим чоловік ще ніколи не був. Контраст вражає, голова не сприймає, серце відмовляє розуміти. Глибокі вирви під очима, вилиці нахабно стирчать, скроні неголені... Тільки очі, великі-великі, ніби вмістили весь світ у собі. Сумні, але які ж красиві очі українського воїна! Він їсть свіжий фрукт із неймовірним задоволенням, наче це був сенс його життя. Солодкий нектар розтікається живильною рідиною по клітинах, які вже давно пустують, сумують за смаком із мирного життя:

*І навіть якщо ця зима буде тривати роками,
навіть якщо світ болітиме кожним вдихом –
будь його диханням і руками,
будь голосом його, будь його сміхом.
Маєш тепер бачити за тих, хто не бачить,
Маєш тепер любити за тих, хто не любить...*

(С. Жаган)

Тепер усе буде по-іншому. «Як було, ніколи не буде», – нова аксіома воєнного життя.

І б'ється жовто-блакитне серце.

Гаслом нашого незламного народу стали слова: «Хто, як не я!» Черги в лікарнях, військоматах: люди ідуть в тероборону, здають кров. Сирена волає, вуха не можуть витримати це виття, а серце кличе стати на захист своєї Держави. І вже нас так багато!!! Ми об'єдналися, стали одним цілим! Нас не зламати! Тож тримайся, вороже, начувайся, рашо! МИ-УКРАЇНЦІ! Усі хочуть допомогти, занадто багато постраждалих. Байдужих немає. Ми не втомилися!!!

Минуло 365 днів жаху, болю, страждань і втрат!!! Лютий довжиною в рік... Колись мене вчили, що назва походить від страшних, лютих морозів... Але сьогодні кожен українець знає справжнє праслов'янське тлумачення: суворий, злий, жорсткий. У підручниках з історії це пропишуть «carn lock».

Цей жах ще не скінчився, але Україна не покладає рук.

Ще коні не вернулися з походу, ще вітер в полі не спочив...

Ми відбудуємо наші міста! Ми повернемо наших людей!

Розквітай, мій дім! Розквітай, мій рід!

ЖОВТО-БЛАКИТНЕ СЕРЦЕ НІКОЛИ НЕ ЗДАЄТЬСЯ!

«ВСТАНЕ УКРАЇНА, ... СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...»

Лющенко Крістіна Станіславівна

*Новоселівський ліцей Української сільської ради
Синельниківського району Дніпропетровської області
9 клас*

Коли я думаю про Тараса Григоровича Шевченка, то відразу уявляю прикрашений вишитим рушником портрет, з якого поет дивиться своїми проникливими очима, трохи втомлений, самотній. Я відчуваю його тугу за Україною, цей сумний погляд, здається, ніби він занурений у свої думки і водночас бачить майбуття...

Тарас Шевченко – вічний символ української незламності, українського національного духу, духовного відродження, найвищого, жертовного служіння Батьківщині, віри у перемогу Правди. Це був поет-пророк, Месія українського народу. Маючи талант, залишився безталанним, не мав ні сім'ї, ні дому, мужньо зніс і поневіряння, і сирітство, і кріпацтво. Водночас ніжний, добросердий до всіх поневолених, жалісливий до всіх скривджених, чутливий, вразливий та разом з тим непокірливий, вольовий, бо прагнув чогось вищого.

Іван Франко про Шевченка скаже непереревершено:

«Він був сином мужика і став володарем у царстві духа.

Він був кріпаком і став велетнем у царстві людської культури.

Він був самоуком і вказав нові, світлі і вільні шляхи професорам і книжним ученим...

Доля переслідувала його в житті скільки могла, та вона не зуміла перетворити золота його душі в іржу, ані його любові до людей в ненависть і погорду...

Найкращий і найцінніший скарб доля дала йому лише по смерті — невмирущу славу і всерозквітаючу радість, яку в мільйоні людських сердець все наново збуджуватимуть його твори.

Отакий був і є для нас, українців, Тарас Шевченко»

Він мав Божий дар: в душі – вогонь. Його полум'яне серце горіло-палало, ніколи не згасаючи, праведним болем за рідну Україну, за дітей її, скривджених та поневолених.

*Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?*

«Кобзар» – книга української незламності, вірші його – віщі, слова – пророчі.

І ні вирок Миколи: «Під найсуворіший нагляд із забороною писати й малювати», ні заборона Шевченкових книжок, ні майбутні валуєвські циркуляри, ні кати українського народу ХХ та ХХІ століття, які з піною біля рота будуть стверджувати, що нас немає, й що України ніколи не було, – ніщо не зможе знищити народ, його волю, його мову. Бо хіба можна стримати вітер, приборкати збурунене море, затулити сонце? Так і правду – не знищити, не здолати. І нехай знадобилися десятки літ, щоб розбудити свідомість нашу і волю до свободи, та тепер ми розуміємо, що саме отой садок вишневий коло хати – то рай на своїй землі, де

*... на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.*

Шевченка і нас віддаляють вже дві сотні літ, часом задумуюся, а чи був він звичайною людиною, інколи починаю сумніватися в цьому, скоріше це був Титан – спадкоємець Прометей, що поєднав в собі всю велич духу людського, він величезну скорботу ніс у житті, немов спокуту, тільки ж за чиї гріхи? Рядки «Кобзаря» стали немов священні, вони викарбувані в серцях, це і скарб, і дороговказ наступним поколінням. Шевченко – хрещений батько всіх послідовників – поетів, похресників по духу і незламності, які присвятили своє життя служінню Україні.

Він житиме і в геніальній, мужній Лесі, бо і вона у серці мала те, що не вмирає, буде жити у неперевершеному Франковім «Мойсеї» – другім «Заповіті».

*Шевченко житиме і в незламнім Стусовім:
Як добре те, що смерти не боюсь я
І не питаю, чи тяжкий мій хрест.
Що перед вами, судді, не клонюся...
І в неповторнім Симоненковім:
Народ мій є! народ мій завжди буде!
Ніхто не перекреслить мій народ!
Та в пророчім:
Україно, ти – моя молитва,
Ти моя розпука вікова...
Гримотить над світом люта битва
За твоє життя, твої права
І в незламнім Ліниному:
І жах, і кров, і смерть, і відчай,
І клекіт хижої орди.
Маленький сірий чоловічок
Накоїв чорної біди.
Це звір огидної породи,
Лох-Несс холодної Неву.
Куди ж ви дивитесь, народи?!
Сьогодні ми, а завтра – ви.
І в Жадановім:
Хай уві сні розмовляють діти,
І вгорі над ними висять планети,
Цієї ночі так хочеться жити,
Що від цього можна просто померти*

Тож наш народ, нашу Україну нікому не знищити, нашу мову не відібрати, хіба що наказати «занімій», чи «закам'яній»... але заніміти усьому народу? Ніякому кату і тирану це не під силу. Ніколи і нікому не здолати нації, яку оберігають янголи – нащадки Прометея

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!»

Каракоц Вікторії Віталіївни

Криворізький ліцей № 129

клас 10-Т1

«Життя іде, і все без коректур...

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.»

Життя – це моменти, коли тепло серця відчуваєш в кожному подиху, коли кожен день розкриває перед тобою незвідані простори світу, коли кожна зустріч додає кольору твоїй історії. Це мелодія, що змінюється з кожною нотою. Воно заповнене миттєвостями, радістю та болем, успіхами й поразками, любов'ю та ненавистю.

Життя – це світло в вікні, гучний дитячий сміх, шрам на коліні від першої поїздки на велосипеді. Кожна хвилина, на яку ми навіть не звертаємо увагу.

Життя – це двійка по фізиці, конспекти, уроки й... Помилки. Невід'ємна складова людини, те, що змінює долі. Те, що може відкрити мільйони доріг, закривши основну. Подивившись на ліс ви підете протоптаною дорогою, чи будете шукати свою? А чи точно це саме ваша дорога? Маленька поразка, або вісімка з контрольної роботи, до якої не готувався, відчувається так, ніби зараз тепле літо, ти відкусиєш величезне кисле яблуко, сік тече по руках, а батьки пішли вперед і ти думаєш, як все обігти так, щоб перегнати їх. Ти теж шукаєш свою стежку. Але все може бути інакше...

Холодна зима. Нестримний, скрижальний вітер, який вже не щипає щічки, а ніби робить з тебе їжачка, пронизуючи щось неприємне до кінцівок тіла. Містична й занадто тиха ніч. На тобі тяжкий теплий одяг, що зовсім не гріє й ліхтарик. Жовте світло під ногами, ні краплі світла в очах. Основну дорогу не видно, завіяло хуртовиною. І ти йдеш, не знаючи, куди, навіщо, що буде в кінці. Але йдеш, адже десь в середині досі живе маленька дитина, яка хоче спробувати, побачити нове, а потім лягти на диван і дивитися мультики,

вона ніби кожного разу каже, що у тебе все вийде. Ти віриш, пам'ятаючи, як уявляв себе супергероєм в 5 років. А хіба супергерої здаються? Хочеться спати, величезний круглий місяць, і десь далеко чутно вовків. Страшно. Головне, що стежка залежить від тебе, захочеш, звернеш ліворуч, будеш йти зігзагом, а може взагалі з останніх сил побіжиш назад, зрозумівши, як вирішити проблему, або ляжеш і зрадиш маленького галасливого себе. Це твій шлях. Він один, як і ти!

Усвідомивши все, розумієш, що сам надаєш всьому сенс. Якщо хтось подивиться на яблуню, згадає, як читав під нею книжку, коли восени почув перші пісні пташок, а хтось надасть цьому великий філософський сенс, порівнявши дерево з життям.

Літо 2021. Батьки відправляють мене в табір. Звичайний український табір, зараз на тимчасово окупованій території, з російською музикою на дискотеках. Ні в кого не виникало питань, ми просто діти, які грали в карти на пляжі, обмінювалися одягом, вночі збиралися в кімнатах, дивилися страшні фільми, сміючись з них, і розмовляли про майбутнє. Майбутнє в Україні. Незалежній і сильній країні, в якій люди піклуються про інших, займаються улюбленими справами й нічого не бояться. Ми будували плани, запрошували один одного в гості, хоч і розуміли, що живемо в різних містах і нас ніхто так далеко не відпустить. Зняли відео, де пообіцяли зустрітися в наступному році на цьому ж місті. Остання дискотека. Вивчені напам'ять пісні, величезне багаття. Море, яке стало ще більше від кількості сліз всіх присутніх дітей. Обійми. Але я не плакала, знала, що ми ще зустрінемося. Наші великі зелені футболки, чорний маркер і підпис великими літерами «Кривий Ріг-Маріуполь-Харків». Всю осінь і зиму ми спілкувалися ледь не кожного дня.

Маріуполь... Перші вибухи, ніхто не відповідав. Я зазвичай все переношу через жарти, але тоді було зовсім не смішно. Проїшов тиждень, бачу повідомлення, що одній дівчинці вдалося виїхати. Через тиждень дізнаюся, що знайоми з Харкова теж почали виїжджати за кордон. Наступне, що

вразило мене ще більше, зміна деяких контактів на російські номери. «Дякую, що живі!» – подумала я.

Тато майже одразу пішов захищати кордони країни, де живе він, його сім'я, де будуть жити онуки. Розуміючи те, що в нього була своя дорога, люди з ним, він будував плани як йти далі й вмить все змінилося, стає трохи моторошно. Моя мама, якій довелося покинути роботу, залишити все, аби я і молодша сестра були в безпеці. Всі близькі, які розмовляли все життя російською й перешли на рідну солов'їну. Кожен громадянин України, який робить маленькі кроки, йде з дитячою лопаткою під час хуртовини чистити нашу спільну дорогу від снігу – Герой.

Яскраве холодне світло вдарило в очі багатьох різко й боляче. Безжалісно, змінивши життя назавжди. Ми вже не будемо тими безтурботними дітлахами й не зустрінемося на тому ж місці. Як мінімум, тому що там майже нічого не залишилося. І це, звісно, – не основна проблема, адже все відбудується й повернеться. Все, крім життя й дитинства. Багатьох людей з відео більше немає, а деякі виявилися зрадниками. Кожному довелося обирати свою сторону і, якщо раніше було багато часу на роздуми, цього разу треба було довіритися серцю. Ми навчилися гордо й чітко відстоювати свою позицію, свої думки. Зрозуміли, що багато друзів виявилися зовсім і не друзями. В той час подорослішали навіть вже зовсім дорослі.

Ми заснули в теплій, затишній кімнаті, на холодному ліжку, зі зробленими уроками на завтра. А прокинулися в темному зимовому лісі, самі, без ліхтарика. Було чути лише голос батьків, які намагалися робити вигляд, що тримають все під контролем, хоча знаходилися в більшій темряві. Але ми йшли, звідкись брали сили. Зустрічали нових людей, яким допомагали, боролися з чортами, які хотіли повернути нас з основного шляху. Під сильну хуртовину паніки всі йшли. Йшли наосліп. Падали й отримували рани, набиралися сил і бігли. Всі ходили своїми маленькими стежками, не здогадуючись, що утворюється невичерпна магістраль. І вона світиться. Кожен міліметр – це біль і сила, віра й любов.

Життя йде без коректур, ми робимо багато помилок, не звертаючи увагу на щось більше, ніж просто будення. Забуваємо про інших, відкладаємо мрії на потім. Не переслідуюємо конкретну мету перебування тут і зараз. Наші поразки ніхто не знає й не може виправити крім нас. А хіба їх треба виправляти? Це частина нашої історії, цікавої, рідної, веселої. Нашої. Прозріння – це світло, в когось воно йде від подарованого ліхтарика, в когось від серця, а в когось від очей. Ми досі будуємо дорогу, будуємо повільно, але знаємо, що нас захищають, що такі ж люди як і ми, які теж бояться, сплять в холоді у військовій формі й роблять це за нас. За наше спільне майбутнє в вільній Україні, з свідомими громадянами.

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!

Карпової Анастасії Валентинівни

учениці 10-А класу

*Село Любимівка Дніпровського району
Дніпропетровської області*

*«І день іде, і ніч іде.
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?»*

(Т.Г. Шевченко)

Чи є сенс намагатися виправити помилки минулого? Краще забути чи прийняти їх?

Помилки — це частина життя, тому не можливо виправити, але про них треба пам'ятати, щоб уникнути проблем у майбутньому.

Усе своє буття людина займається пошуком правди та доказів власних істин. Вона настільки зосереджується на цьому, що не помічає плину часу.

Коли ж людина отримує всі знання, а головне —результат від них, то неочікувано може розчаруватись, адже наші упередження та мрії не завжди відповідають очікуванням. Вони дуже легко можуть розбитись об гострі леза кинджалів життя.

Ці леза не книжки, не музика або релігія. Ці леза — час та люди, їхні вчинки, помилки й слова.. Усе це відкриває нам істини життя. А це і є саме життя.

Тож краще прийняти свої помилки, проаналізувати й уникати в майбутньому. Та, на жаль, не так усе просто.

Досить проаналізувати історію шляху України до незалежності та перечитати поему Тараса Шевченка «Кавказ». Цей твір є проявом поваги пам'яті народам Кавказу, що боролися за свою незалежність, попри загарбницькі війни росії.

Росія напала на Кавказ по завершенню Кримської війни 1845 року. Українські поля й моря вже були загарбані, але

для росії цього було мало. Точніше не для росії, а для її царя, в розумінні московитів, бога.

*«Тільки-гайте
Свої сині гори
Остатнії... бо вже взяли
І поле і море.»*

Чому ж Микола I вирішив загарбати не тільки плодovиту Україну, Фінляндію, а ще й піти на Кавказ? Тому що він відчував безкарність, яка підживлювала найбільший гріх народу російської імперії і його повелителів, — ненажерливість. Більше жорстокості, крові, страждань, утисків. Розділення людей, що мали б бути громадянами своєї країни та жити щасливо, на раб-господар.

Ця жорстокість і ненажерливість була і є великою помилкою московитів – замість розвитку своїх територій, свого народу, вони весь час лізли до інших, до нас. Але об Русь-Україну вони завжди обламували свої зуби.

Та чому ж пропри це, Україна так часто опинялась в окупації та під утисками московитів? Бо ми весь час припускались однієї й тієї ж самої помилки. Ця помилка — довірливість і дружба з Московією. Кожен раз, коли Україна отримувала шанс стати незалежною, ми спочатку через насилля з їхнього боку, а згодом через комплекс меншовартості, який вони ж нам і втовкмачили, небажання пам'ятати своє минуле, культуру та історію, повертались до росії.

Згадаймо українсько-російський договір 1654 року, згідно з яким Україна ставала протекторатом Московського царства, залишившись незалежною, але згодом стала колонією.

Будь-які спроби українців відстояти свої права і свободу завершувалися кровопролиттям, приниженням, ліквідацією Гетьманщини, Січі, козацького стану, русифікацією та знищенням української державності.

Перша війна радянської росії проти УНР 1917–1918 років призвела до довгої окупації України радянською владою.

Після розпаду СРСР ми знову вибороли шанс на незалежність. Це не давало спокою «братньому народові», який розпочав війну на Донбасі. Навіть тоді українці намагались

домовитися з росією, але не через комплекс меншовартості, а через свою доброту та бажання тихого й мирного життя. Тому весь час відмовлялися вірити в наслідок, який завжди очікував – геноцид. Адже заради того, щоб отримати бажане, росія готова порушувати всі закони, заповіді та норми моралі. І це сталося 24 лютого 2022 року. Криваві кати нації не сподівалися, що весь світ стане допомагати Україні, хоча й не одразу.

Навіть сьогодні, після дев'яти років війни, жахіть повномасштабного вторгнення, наші люди можуть продовжувати, сидючи під сиренами в підвалі, слухати російську музику, читати їхні книжки та дивитися фільми, вважати, що не всі росіяни погані.

Українці, схаменіться! Нам треба навчитися брати відповідальність за свої вчинки, згадати власне коріння, та дивитися вперед, у бік Європи. Не озиратися назад. Ми маємо винищити й випалити все, що так чи інакше пов'язує нас із росією.

Я дуже рада, що наразі існує багато свідомої української молоді, яка пам'ятає своє минуле, з усіма поразками та перемогами. Яка взялася за зброю й захищає Україну. Яка розплющила очі й бачить шанс. Шанс сепаруватися від московії та всього, що вона нам нав'язала, і почати краще життя. Мене переповнює гордість за тих, хто продовжує розвивати українську мову, літературу, історію, науку, музику, танці, живопис та скульптуру. Захоплююся тими, хто піклується про наше довілля та допомагає одне одному. Саме завдяки цій небайдужій молоді, на руїнах старого, віджитого, зможемо побудувати нову, вільну незламну й квітучу Україну.

ШЕВЧЕНКО – ЗАХИСНИК СЬОГОДЕННЯ

Каюгіна Владлена Олексіївна

ОЗО «Лицей «ПЕРСПЕКТИВА»

Троїцької селищної ради»

Сьогодні Тарасу Шевченку двісті вісім років. Він уже давно сидить на гранітних п'єдесталах та споглядає з портретів, як плине час. Та скільки б не минуло літ із днів його смерті, Тараса Григоровича звать пророком, Кобзарем та духовним вождем українсько нації. І не даремно.

Шановний митцю! Створюючи свої воістину геніальні шедеври, чи міг ти передбачити, що вкладеш у них таку правду, яка залишиться нею й через дві сотні, і, можливо, п'ять сотень років? Сьогодні я читаю твої твори з особливими відчуттями. Ти так багато пишеш про зраду: в почуттях, дружбі, братерських відносинах. І як важко це пережити. Зараз моя країна і весь український народ тяжко переживає удари, які наносить колись близький товариш, а сьогодні запроданець. Ти навіть не помилявся з особами. Застерігав, як міг. Ти, Великий Митець, – не минуле, ти – сьогодні. Ти важливий для тих, хто живе тепер, і молодих, хто тільки починає своє життя, і для старших, і для всіх тих, котрі зв'язують себе з Україною. Як би ти відповів на мої незліченні питання?

– Що надихало тебе, майстре, коли писав ти?

– «Давала наснаги мені правда, хоч якою гіркою вона не була».

– Де брав, Тарасе, ти натхнення?

– «Одна тіль свободи людину підносить».

Тіль свободи... Сьогодні ми за це боремося денно і нічно.

Мабуть, такі відповіді я почула б із твоїх уст. За свої сорок сім років життя ти встиг сказати і зробити більше, ніж дехто й за вік не спромігся б. Тебе турбувало все: і майбутнє українців, і їх свобода, і нелегка доля країни. Про це ти не мовчав. Не мовчиш і нині. Порівнюючи твій і мій час, я помічаю не так уже й багато відмінностей. Тобі, Великий Тарасе Григоровичу Шевченку, було б що сказати і сьогодні.

Чи може мовчати й терпіти кривду й неправду український народ, вихований невмирущим «Кобзарем»? Звісно, ні! Збереться в один кулак, та виставить міцний щит, захищаючи честь і гідність. Ціною власної крові і життя прокладе шлях до нового життя, нового добра в країні.

24 лютого 2022 року наш український народ у повній мірі повстав проти принижень. Багато втрат на цьому важкому шляху, та до світлого майбуття веде спільне бажання, спільна мета. Тільки боротьба принесе кращу долю. Минулого року Президент запровадив «День єднання», бо тільки об'єднавшись ми зможемо розчавити ту орду, яка безперестанно намагається пролізти на наші землі. Гаслом сьогочасної боротьби є слова Великого митця :

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люде на землі.*

ЖИВУ З УКРАЇНОЮ В СЕРЦІ

Клевчук Анна Русланівна

*вихованка літературної студії «Муза»
комунального закладу позашкільної освіти
«Семенівський Будинок дитячої та юнацької творчості»
Семенівської селищної ради
Полтавської ради,
учениця 7 класу Семенівського
ліцею № 1 імені М.М. Хорунжого
Семенівської селищної ради
Полтавської області*

Встане Україна, Світ правди засвітить...

І сниться сон (можливо, віщий... чи... як Тарасові колись...)... І бачу пройдений вже шлях людьми, які невтомно всім відкривали правди світ і світ науки. Княгиня Ольга, мудра і рішуча, смілива і стійка, сама хрестилася й народ до християнства підвела. А князь-Святитель (онук її – Володимир Великий) Україну-Русь охрестив, і флот наш потужно зміцнив, і про духовність дбав, і землі воєдино об'єднав... Усе далі я лечу... Розвиток творчості, писемності бачу в маленькім вікні, і Ярослава Мудрого в своїм чудовім сні, і «Євхаристію» у храмі на стіні... І далі я лечу: мене тримає міцно могутній дзвін Каменяра, відлуння сильного, гарячого та поетичного Лесиноного слова і заповіти Кобзаря... Як раптом чую хрускіт, звук рваного паперу, скло розлітається по всій коморі. Десь в темній кімнаті бачу серп і молот, якими безжалісно ламають пам'ять.

Хочу спитати: «Де я?» і чую по мові, що в есересер. І йдуть мурашки по шкірі, і страшно стає, але згадую, що невидима, і це рятує мене.

Бачу, як у когось удари батоном гніту лягають ранами-рубцями на лиці. Чую, як мова ворожа лишає відпечатки брудних чобіт в українській душі... Біжу і плачу від безсилля, падаю, встаю і бачу, як гордо майоріє стяг український і щасливо крокує в майбутнє народ. Радію: піднялася з колін Україна, живе

і цвіте все кругом... Дивлюсь на яскраве небо і вмить чорніє воно...

А далі вже не сон... І ось знову лютий, який триває цілий рік, і пам'ятаю я кожну сльозинку із перших найважчих днів. Це, як той ліфт, що бачив радість і сміх тих, кого вгору ніс, а в один момент зупинився і в пам'яті все зберіг.

Мій 2022 лютий ніколи не буде щасливим, бо коли він настав, я забула, хто є і хто ким буде. Забула, як говорити і що таке пісня. Кудись поділося все в один момент, натомість – усі стали такі близькі. Пишу зараз і плачу, що не цінувала кожну щасливу хвилинку, сиджу і розумію, що не побачу більше Катю, Сашу і Марійку, не зустрінемося ми більше в Кирилівці на відпочинку...

Та більше крає душу, що не залікує час ці рани. Болить серце за кожного солдата, за кожну матір і невинну дитину, що не побачила ще світу.

Та здійметься янгол миру й обійме кожного із нас, і підніме неньку Україну, і буде вона вічно жити. І мова буде квітнуть, і правда в словах горіти...

Я так пишаюся нашим народом, непереможною нацією і світлом турботи. Згадую квітку, що з-під завалів розквітла, «Пташку» неймовірну, півника, що непохитно тримався, уклоняюся кожному захисникові й волонтеру. Дякую рятувальникам і медикам, які тримали тисячі життів. І кожному, хто на своєму місці невтомно робить важливу справу. І знаєте, це справжня, щира допомога не заради слави...

І за всі ці пекельні, страшні дні відчула й байдужість... Не здивована, бо знаю: є й такі... Та розчаровуватися не слід, бо кожна твоя зупинка відпочити й перечекати – це втрачений час допомоги, у який хтось янголом здійметься туди...

«У кожного свій фронт...» вислів не новий, але актуальний. Наш фронт – навчання. Ми потрібні своїй державі розумними, освіченими, кмітливими. Заради нас таких іде боротьба.

Українці приклад мужності й нескореності. Увесь світ вражений нашою міццю й силою духу, а ще – добротою й почуттям гумору. Стрічка в Тік Ток рясніє від відео бійців

з урятованими тваринками, цікавими смішними історіями, що мотивують не тільки побратимів, а й нас із вами.

Пригадую: улітку ми з однокласниками вирішили організувати благодійний ярмарок на підтримку ЗСУ, приготувати солодощі, патріотичні сувеніри. Усе випікали й робили з любов'ю й вірою в наближення перемоги. Зробили декілька таких ярмарків у центрі селища. Незчулися, як і самі стали героями ролика в Тік Ток: заїжджі волонтери-захисники так подякували нам за небайдужість. Скажу відверто: бажання не зупинятися зробилося ще більшим, а сума допомоги нашим воїнам-випускникам стала вагомою. А згодом нашу ініціативу підтримали всі учні ліцею. Для нас було за честь долучитися до збору на антидронову рушницю. Отримали в соціальних мережах подяку від народного депутата України Олексія Гончаренка. Та це тільки початок... Ми продовжимо проводити наші ярмарки навесні, улітку й восени, коли дозволятимуть погодні умови, а поки – передаємо бійцям на передову наші вітальні листівки й листи, власноруч спечені солодощі й виготовлені обереги.

Переповнює гордість, що ми такі не одні! У кожному селі, селищі, містечку чи у великому місті таких прикладів сила-силенна! Це надихає наших сильних і відважних!

Перед тим, як писати есе, я малювала малюнок для захисника. Я не знаю його імені, прізвища, не знаю, скільки йому років, але... Я знаю, що він чекає на цей малюнок і на інші... Бо знаєте що? Він сам зателефонував і попросив... Я пишу і плачу... Йому не потрібні продукти, одяг, взуття... Йому потрібна турбота, теплота наших сердець, світло наших душ і віра в них... Ось такий він **НАШ СПРАВЖНІЙ ЗАХИСНИК!**

Історію нашу ніхто не порушить, і душу народу ніхто не стривожить. Будемо говорити і писати, читати і співати, мову солов'їну оберігати. Бо коли б мова була не важлива, то чому її хочуть знищити вже скільки років? Чому?!

І ось, майже через рік від того мого сну, учора мені знов наснився сон (упевнена – віщий!), іду я алеєю серед жовто-синіх квіточок і чую, як шепоче вітер: «Ми змогли! Ми перемогли!», і посмішка обличчя обіймає. Іду до колись зламаного

нелюдами моста, а він розфарбований дитячими долоньками, а на перилах висять замки із надписом: «Кохайте, люди!»

Прокидаюсь і згадую, як щиро люблять наші люди... І знову засинаю... І знов, як наяву бачу пару в патріотичних світшотах, а там хлопець дівчині дарує блакитно-жовтий шопер.

І знов співає душа, бо бачу біля потяга любляча дружина зустрічає коханого з-під Бахмута. І це справжнє кохання не розділене ні часом, ні обставинами. «Люди ми тільки тоді, коли дуже сильно любимо!» гукаю всім...

І знов лечу... лечу в літаку «Мрія», і приземляється він на героїчному гостомельському аеродромі...

Як нам не тяжко, та ми боремося... Як не хотіли, щоб ми зупинилися, але ми вчимося... Нам ще країну будувати й за тих, хто теж хотів побачити її щасливою, за це й життя віддав...

«Прозрінь не бійтесь, бо вони як ліки...» І ми прозріли... І відбудуємо державу, у якій усім захочеться ЖИТИ! А не їхати з неї в пошуках кращого життя... Ми зробимо це самі, адже підтримка світу в нас неймовірна! У нас вірять! Ми мотивовані, сповнені сил і насаги! Ми – українці! У нас міцне коріння! А головне: ми – єдині!

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ !»

Климчук Дарини Святославівни

*учениці 10-Б класу
Вараського ліцею №2*

Україно, моя нене, мій отчий краю! Земле неповторної краси, не раз бита канчуками, січена шаблями ! Горіла ти в полум'ї та стогнала від смертельних ударів то заморських заброд-завойовників, то ненажерливих сусідів, то була розтоптана фашистським чоботом, а то корчилася від болю, завданого власними синами. Але ти не здавалася, вмивалася росою-сльозою, підіймалася з колін, тягла до сонця німічну голівку і вкривалася спочатку тендітним, а потім розкішним барвистим цвітом, запашним та до щему солодким, і витав над ним особливий дух – дух волі та свободи. А щоб цей дух утвердився на українській землі, потрібно було пам'ятати змішане зі сльозами золоте слово Святослава, вчинки найвеличнішого правителя стародавньої України Ярослава Мудрого у розбудові тодішньої держави, згуртованість запорозьких козаків, останнє слово Захара Беркута, звернене до тухольської громади : « Доки будете жити в громадському порядку, дружно держатися купи, незламно стояти всі за одного, а один за всіх, доти ніяка ворожа сила не побідить вас.»

Прагнення гідності і свободи, правди і справедливості генетично закладено у свідомості українців. Історія століттями диктувала нам війни і битви за власну свободу та за власне життя, виграти ж їх допомагало насамперед єднання. Своєрідною зброєю у боротьбі ставало і слово.

Укоотре Шевченкова весна знову прийшла до нас. Згадуємо мудре й живе слово нашого Пророка, твердимо про здійснення Тарасових мрій і сподівань.

Наш геніальний поет писав:

*І день йде, і ніч йде.
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?*

Ці рядки було створені під емоційним впливом вітру суспільних змін, коли наш Пророк нетерпляче очікував перемир'я на краще, хоча і розумів, що на це потрібен час. Та лише одного часу замало.

Під впливом лише одного часу не змінюється нічого. Хтось, дивлячись на скелі у морі, може сказати, що вони змінились, бо минули десятки років. Проте не слід забувати, що камінь точить не час, а морські хвилі, які роками омивають базальт і граніт. Український народ, як те море – штормить і б'є хвилями, виборює власне щастя, щоб одного разу коливатись блакитним атласом – стати штилем.

Минають століття, проте шторм у нашій історії все ніяк не стишується: Дніпро все ще реве, а поле під Берестечком багряніє на заході сонця.

Великі козацькі битви замінюють революції на Майдані, червоніють вже не поля, а бруківки та покриті асфальтом дороги. Коли ми говоримо про битву, це не завжди означає прямий і масштабний конфлікт, кавалерію козаків чи піхоту українських воїнів. Інколи битва займає всього невеличкий клаптик землі на площі міста, а ворогами виступають самі українці. Так було на Євромайдані, під час Революції Гідності, коли влада України забула, чиїми союзниками хоче бути більшість громадян держави, чиї ідеї та прагнення вона має підтримувати. І лише молоді студенти, жага яких до змін була сильнішою за страх перед автозаками та шокерами, вийшли проти мовчазної загибелі цінностей Батьківщини, закладених ще багато років тому.

Коли людина ранить себе, природа зробила так, що на місце ушкодження переміщуються лейкоцити, їх завдання – захистити рану та очистити її від інфекції. Це закладено природою, прописано у генетиці людини. У той страшний вечір «кровоточив» центр Києва – боліло саме серце України. У генетичному коді українців прописано допомагати тим, хто знаходиться у біді, тому на наступний день у центр Києва з'їхалися тисячі жителів найрізноманітніших сіл та міст. Везли шини, каремати, їжу, теплий одяг, ліки – усе, що могло би дати людям протриматись довше. Адже революція – як та хвиля і скеля – потребує

єдності та часу. У цей переломний для України час Майдану та Революції Гідності слова нашого Апостола правди – Тараса Шевченка – зазвучали з новою силою. Згуртованість наших співвітчизників допомогла вистояти перед кулями і приєднатися до європейської спільноти.

«Життя іде і все без коректур», – нагадує нам Ліна Костенко – поетеса, що свого часу стала легендою. Життя не має чернеток, все відразу пишеться у чистовий варіант людського буття. Те, що трапилось, не змінити, це викарбовано, випалено, наче символ чи шрам. Ми не можемо внести правки, відкладати на потім наші дії, а найголовніше – не маємо права робити помилок. Все, що можна робити після, – це пам'ятати. Пам'ятати задля чого все робилося, розуміти, чому сталося так, а не інакше.

Ми щодня відстоюємо свою свободу та гідність. У цей непростий час надихають пророчі вірші Ліни Василівни. Кращим синам і дочкам моєї Вітчизни болить (як і поетесі), що

*Розп'ято нас між заходом і сходом.
Що не орел – печінку нам довбе.
Зласкався, доле, над моїм народом,
Щоб він не дався знівечить себе!
(«Берестечко»)*

Біда наша в тому, що не мали єдності і «суголосся», а у когось просто спало сумління.

У своїх легендарних строфах про « маленького сірого чоловічка», який накоїв лиха, Л. Костенко пророче попередила вже цілий світ:

*Куди ж ви дивитесь, народи?!
Сьогодні ми, – а завтра ви.*

Авторка прагне достукатися до сердець громадян інших держав і об'єднатися для боротьби з московією.

Сьогодні в Україні заплакані очі, щемить серце і болить душа. Вона все ще бореться, все ще втрачає, все ще кровить. Знову ми змушені відстоювати свою державність, своє право на існування. «Один у полі – не воїн», – переконує народна мудрість. Сучасні реалії підтверджують це. Українці, де би вони не перебували, об'єдналися у боротьбі проти підступного ворога.

Хтось є волонтером, а хтось на передовій. Наближають перемогу всі: дошкільнята й школярі, жінки і літні люди – кожен тримає свій фронт. Нас почули європейські країни та держави інших континентів і допомагають здолати ненависного ворога. Усе це сплітається в один вишитий червоною ниткою візерунок, який можна назвати єднанням. Проте одного візерунку мало, він має перерости в готову цільну картину – вишиванку, котру з часом зможе одягнути наша ненька Україна і замайоріти у своїх синьо-жовтих барвах.

Коли важко, коли серце крається від розпуки і нестерпно ридає душа, ми звертаємося до Слова. Сьогодні слова Кобзаря на сторожі нашої волі. У його творах ми знаходимо відповіді на питання, що нас хвилюють. Нині як наказ звучить Шевченкове: « Борітеся – поборете!» і не менш актуальне : «Обніміться ж , брати мої. Молю вас, благаю!» Тарас Григорович був посланий нам Всевишнім як Титан ідеї соборності України. Тому й ідемо до нього, «чуємо його крізь століття», щоб набратися наснаги до життя, віри в яснішу долю свою, виконати його заповіти.

Вірю в Україну, вірю в її людей і повторюю за Є. Маланюком:

*Ти не загинеш, мій народе,
Пісняр, мудрець і гречкосій.*

Отож, тримаймося разом, щоб ожила наша земля, щоби лунала наша українська пісня, щоб дзвінкоголосо сміялася малеча, бо єдність – велика і нездоланна сила!

НАША СИЛА У ЄДНОСТІ ТА НЕПОРУШНОСТІ

Кобищенко Катерина Олександрівна

*Учениця 10 класу
Лисичанського ліцею № 6
Севєродонецького району
Луганської області*

«Борітеся – поборете, Вам Бог помагає!»

Коли Великий Кобзар писав ці рядки, майже 180 років тому, я думаю, йому навіть у голову прийти не могло, що протягом такого довгого періоду буде прокидатися наша українська національна свідомість. Це диво, що вона наразі почала підніматися, але, як бачимо, не до кінця. Все одно знаходяться покручі й манкурти, які до сих пір вважають, що найголовніше те, що кажуть у телевізорі та набити пузо, а все інше є непотрібним у цьому житті.

Тарас Григорович завжди намагався розбурхати у жилах українців їх дух, але люди тоді були настільки втомлені – їм ніколи було думати ще й про майбутнє. Намагалися вижити, та знайти собі хоч якусь можливість для того, щоб діти жили краще, ніж вони самі. Але це вдавалося далеко не всім. Кобзар постійно зважав на те і підіймав такі болючі і потрібні теми у ті часи, але вони не знаходили відгуку у суспільстві. Чому? Бо більшість людей дбають лише про своє надбання, їм байдуже до проблем оточуючих. Десь там кріпаки погано живуть – хай, вони самі у всьому винні. У чому саме винні ніхто ніколи не уточнює, бо нащо? Дарма... Хіба є нам якесь діло до того, як живуть десь там? Ні, звичайно. Саме у тому і полягає проблема нашого народу.

Українська нація є однією з найкращих у світі, але тільки ми з вами знаємо, наскільки цей народ є іноді найгіршим. Вбивають більше не ракети та обстріли, а саме байдужість. Вона здатна знищити все те добре в душі, що ти мав колись взагалі. Коли людина починає мірятися з іншою своїми статками – це нормально, але коли людина байдуже становиться

до того, що комусь погано. Навіть не намагається зовсім допомогти, хоча б словом, це і є найстрашніше.

2022 рік приніс нашому народу страшне випробування – справжнє повномасштабне вторгнення сусідньої держави. Ми, мешканці Луганської області, ніколи й не забували про те, що цей ворог підступно чекає моменту, коли напасти знову. Адже ми один раз вже все це відчували. Щоправда, не в таких масштабах руйнувань та каліцтв. Тому на початку війни ми й уявити не могли, що вже дуже скоро будемо розкидані по всій Україні. Наше життя, друзі, майно буде покинуте нами самим і розтягнуте гарними сусідами та руськими виродками, які прийшли на нашу землю. Виїхавши з тієї страшної території, де день і ніч не вщухали канонади снарядів та літаків, я сподівалася побачити Україну, де всі люди стали на захист та добробут. А виявилось – не так.

Я з мамою проїхала майже всю країну, періодично зупиняючись на якийсь період часу у різних містах. Тому можу зробити свій власний висновок стосовно нашого єднання народу. Так, багатьох ця війна навчила тому, що треба бути єдиними й показала – хто справжній ворог України. Але лишилися до сих пір люди, які вірують у те, що все ж таки нас намагаються посварити політики. А скільки людей, які продовжують допомагати ворогу? Безліч! Я прикро здивована наявністю музики та пісень мовою агресора, яка продовжує волати у кафе, ресторанах, просто по вулиці. Навіть у таксі та деяких магазинах. Мене це просто вражає. Не розумієш – чого гинуть наші хлопці? Щоб ця погань продовжувала жити так, як і жила? Адже в них нічого не змінилося. Ну виють тривоги, ну десь прилетіло, але вони не бачать зв'язку між музикою, фільмами та ракетами.

Ні, звичайно є і гарні люди. Я знаю одне село, яке з початку війни робить все для перемоги України, тими силами, якими можуть. А саме: влаштовують ярмарок, щоб зібрати гроші на ЗСУ, готують їсти для хлопців і возять у найгарячіші точки, виготовляють окопні свічки, невтомно плетуть маскувальні сітки ... Всього й не перелічити. Я сподіваюся, що таких людей

більшість, ніж тих, що підтримують росію, хоч і несвідомо у деяких випадках.

Не можна не сказати й про роль нашої влади у об'єднанні народу, як нації. Раніше, для цього робилося багато, але зараз бачиш, що «всі люди рівні, але дехто рівніше». Витрачають кошти на те, що не треба наразі, що можна зробити й потім. Дуже прикро, що по-різному ставляться до ВПО. Ця категорія людей наразі найбільша, їм важче за все, але одним допомагають багато, на інших не звертають уваги. Образливо чути, що «східняки», тобто населення східних регіонів (я, наприклад), самі у всьому винні, адже чекали на росію. Можу сказати чесно – ніхто її у нас не чекав. Купка дурних, які лишилися у окупації. Всі хто виїхав – всім серцем за Україну. Дуже боляче, що знаходяться люди, які цього не розуміють. Але є й інші – більшість все ж таки допомагає, ставиться до нас не як до ВПО, а просто як до людей. Відповідно судять не по області, з якої ти виїхала, а за тим, яка саме ти є людина. Це приємно. Я дуже сподіваюся, що ця війна нам послана Богом, щоб об'єднати наших людей, об'єднатися націю. Пробудити, нарешті, нашу самосвідомість, національну самобутність, повернути до життя!

Вірю – майбутнє нашої нації саме у єднанні! Коли ми перестанемо ділити на Схід – Захід-Центр-Північ – Крим, коли перестанемо ділити на правильних і неправильних, коли перестанемо звертати увагу на «попереднков», а будемо дивитися на те, що робимо саме ми. Легко критикувати, набагато важче робити щось самому. Сила наша у тому, щоб йти вперед, незважаючи ні на які негаразди! Сподіваюся, що все-таки дочекаюся цього світлого майбутнього й буду жити в ньому багато років у щасті, мирі та злагоді з українським народом та сім'єю!

«ВСТАНЕ УКРАЇНА, СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...» (Т.Г. ШЕВЧЕНКО, «СТОЇТЬ В СЕЛІ СУБОТОВІ»)

Ковальчук Дарина Анатоліївна

*учениця 10-А класу
Великокучурівського ЗЗСО I-III ступенів
імені В. Бузенка
Чернівецького району
Чернівецької області*

«Встане Україна, Світ правди засвітить...»

23 лютого. Близько 20:00–21:00

Добре пам'ятаю той вечір середи. Я збиралася зранку йти до школи, четвер тоді був завантаженим днем: багато уроків, позашкільних справ. Тоді мене турбували вони, мене турбувало питання «що одягнути завтра?», це було життя. Таке, яке воно є насправді...

Напевно, це був останній спокійний вечір.

Звичайно, розмов про ймовірність повномасштабної війни з боку росії було дуже багато, але я, як і більшість людей при ясному розумі, не могла повірити в цей абсурд... А даремно. Ой, як даремно.

Якщо бути відвертою, то ми все ж таки морально готувалися до цього, бо вже дев'ять років знаємо, що з себе уявляє наш сусід по карті. Та до ранку, який настав 24 лютого, не був готовим ніхто. Я була б рада розповісти якісь подробиці того дня, але не пам'ятаю...

Пам'ятаю тільки страх, незнання і нерозуміння всього, що відбувалося довкола. І ні, це не був звичайний страх, до якого ми звикли, це — розбиття всього, що було «до». Іноді кажуть, що перші дні після якоїсь біди найважчі, але ні. Війна — це період, який априорі не буде легким, ніколи.

Війна — це період єдності й розлуки, період нестерпного болю, а інколи — неймовірної радості. Так, радість у такі дні теж присутня.

Війна — це період, коли між «нормальним» і «ненормальним» занадто тонка межа, яка одразу ж стала розмитою.

Війна — це війна. Вона не може бути інакшою. Це жорстокі вбивства, катування, це знищення всього важливого для українців як нації. Це – відвертий геноцид.

Я збиралася писати без емоцій, з холодним розумом та чистою головою, чесно...

Та ця війна в моїй країні, яке тут «без емоцій»? Здавалося б: ми всі знайомі з історією, прекрасно розуміємо, що таке війна і «з чим її подають». На уроках історії десятки разів чули про передумови, причини, результати воєн, але. Є одне велике «АЛЕ»: нас ніколи ніхто не вчив жити у війні.

Тому я не можу говорити про те, чи щось змінилося, бо змін зазнало все, всі, повсюди.

Ми навчилися розрізняти звуки вибухів і моменту, коли сулід вибиває килим, хоча й далі продовжуємо лякатися, ми навчилися планувати свій графік настільки гнучким, щоб планові відключення електроенергії не ставали перешкодою, ми навчилися робити і знаходити все, що потрібно нашим захисникам, навіть те, що здавалося б, дістати неможливо. Ще ніколи раніше я не відчувала такої єдності зі своїм народом, з країнами, які стали нам беззаперечною опорою і підтримкою. Важко передати, наскільки емоцій під час війни загострюються.

Моє серце радіє кожній перемозі так, ніби вона перша, воно розривається на маленькі шматочки, коли очі бачать всі звірства, скоєні росіянами.

Кожнісінького ранку в українців тепер нова рутинна — збирати себе з уламків. Ми читаємо новини, які заганяють у безвихідь, але за цей період стало зрозуміло, що для нас безвиході немає і бути не може! Тепер для нас не існує неможливого, просто на це «неможливе» потрібно більше часу і ресурсів.

Ці дні змінили нас, змінили наші думки, погляди на життя, цінності. Ми всі хочемо повернутися в той час, де «ДО» війни, але я впевнена, що так, як було раніше, не буде ніколи. Нічого не буває безслідно. Ми пам'ятали, пам'ятаємо і точно пам'ятатимемо. Війни забирають найдорожче – життя... У книжках з історії ми бачимо тільки цифри, у новинах знову ті ж самі цифри, а в цих цифрах – люди. Люди, діти, чий життя обірвалися так тихо й безслідно.

Нас відверто бажають знищити.

Та хіба можна знищити тих, хто на своїй землі обороняє свою правду?

Тих, хто вірить всім серцем, тих, хто донатить все, що заробляє, а інколи – більше, ніж заробляє, тих, хто допомагає всім: чужим кров'ю, але рідним духом.

Можна перемогти країну, громадяни якої в перші дні війни заповнили всі військові частини, щоб відправитись на фронт, стояли в кілометрових чергах, щоб здати кров для поранених?

Наші люди під окупацією закопували прапори — особливо бережно, з неймовірною любов'ю, — бо вірили, бо знали, що про них пам'ятають, що їх точно звільнять. Я пишу ці рядки, і мурашки не перестають бігати по моїй шкірі, не зупиняються сльози на очах, бо це не якийсь новий бестселер, це — життя теперішнього українця.

І якщо повертатися до 24 лютого, дня, який запам'ятеється назавжди, то я впевнено можу сказати, що ми тоді — це не ми тепер.

Тоді кожен із нас боявся. Ми жили «на валізах», у будь-який момент могло статися так, що треба було тікати. Так, тікати...

Залишити все: рідний дім, у якому кожний куточок затишний і теплий, рідне місто, у якому знаєш кожну вуличку, рідну країну, яку не можу описати, бо занадто сокровенно.

Тоді своє «завтра» не знав ніхто, ми не знали, чи буде це «завтра» в Україні...

Та минули дні оборони. Хоча ні, не минули.

Наші захисники виборювали ці дні, як і виборюють дотепер. Стало зрозуміло, хто нам друг, а хто тільки ілюзія. І ні, життя «на валізах» не закінчилося, ми досі маємо тривожні рюкзаки, ми готові до багатьох махінацій, про які раніше навіть не мали уяви, але зараз немає того страху, який був напочатку. Українці достеменно розуміють, за що і для чого борються. Ми знаємо, що воюємо проти нелюдів, які використовують небачену жорстокість, знаємо, що будемо робити це доти, доки кожен клаптик нашої землі не буде поверненим, доти, доки кожен громадянин зможе повернутися до свого дому. На жаль, не домівки, бо вцілілих будинків там вже точно немає...

Та у нас вціліла віра, вціліла жага до перемоги і свободи. Вціліли МИ, які підуть до кінця.

Я точно знаю, що скоро настане день, який я теж запам'ятаю назавжди. Запам'ятаю не через те, що не знатиму, як жити далі, а через повне розуміння майбутнього. Вірю, що зможу написати про нього, але не так, як писала про той день.

Я писатиму з тими ж мурашками, які бігають по шкірі, з тими ж слізьми, але вони будуть слізьми щастя. Звичайно, ці рани... Вони не загояться, вони залишаються назавжди такими ж болючими й кровопролитними, але вони будуть виправданими. Вони будуть «не просто так».

Як часто впродовж цього року ви чули слово «незламність»? Думаю: доволі, проте кожного разу воно лине прямісінько до серця, у ті клітинки й куточки, де ви зберігаєте спомини. Можливо, у вас збився рахунок — це нормально, бо незламність повсюди.

Вона зосереджена в думках кожного українця, якого так близько спіткала війна.

Ми перестали боятися, та не припинили боротися, у нас вичерпалося відчуття меншовартості, але напрочуд зміцнилося відчуття віри та впевненості, ми вистояли!

Тепер незламність — це заміник крові, бо саме вона протікає в наших судинах.

Хіба могли ви уявити своє життя таким?

Ні, саме таким, яке воно є зараз.

Воно не зламалося, бо вистояли ви — вистояли ми!

Я не збрешу, якщо зізнаюся, що маю осьоливе ставлення до таких слів.

Вони знаходять відлуння в найпотаємніших куточках моєї душі, вони — і є ця душа.

Ми незламні, бо це було закладено в нашій ДНК, бо це наша сутність, бо це — українець.

Не здивуюсь, якщо почую думку про те, що ці слова дуже заїжджені та банальні, але вони, написані тисячі разів, як ніщо інше описують теперішніх «нас». Потрібно навчитися це сприймати, бо бути такими, як ми є зараз — не соромно, не «занадто».

Це — Незламно!

Зараз в кожного українця одне, єдине бажання на всі можливі свята і моменти, коли можна загадати це бажання.

А всі ми дуже добре знаємо, що коли чогось дуже сильно хотіти, то це обов'язково станеться, так ось...

Перемоги України всім серцем бажають мільйони, то хіба є ймовірність того, що це не станеться?

МАЛЕНЬКИМИ КРОКАМИ ДО ВЕЛИКОЇ МЕТИ

Корж Олег Костянтинович

КЗО «СЗШ №74» ДМР

9-А клас

Великі філософи та мислителі, науковці та вчені, я та мої батьки. Здавалось, що може об'єднувати цих усіх людей? Відповідь проста та одночасно незбагненна: роздуми про сутність життя, пошук сенсу в кожному дні, знаходження власного «я».

Кожен хоч раз у своєму житті задумувався, для чого він копить небо, проте частенько відповідь на це питання не знаходилась і думка швидко йшла з голови. Добре це чи погано? Це і добре, і погано. Багато роздумувати про сенс життя не варто, можна легко загубитись у пошуках та припинити отримувати насолоду від життя. Не думати взагалі – злочин, адже ми для чогось приходимо у цей світ, повинні знайти ланку розвитку для себе, для реалізації. Складне питання, відповідь на яке шукають весь час існування людства.

Я переконаний, що у житті є декілька сенсів, можливо, на кожному етапі розвитку нас, як людини, вони змінюються. Ставимо цілі, досягаємо їх і бачимо, що щось вже не таке важливе, а щось розташовується на першому шпальті. Далі ми невпинно рухаємось вперед, несучи цю ціль до наступного фінішу, проте згадаймо слова Ліни Костенко: «...і кожен фініш – це, по суті, старт». Так і є. Ми завершуємо щось і в ту саму хвилину переходимо до нового, посеред шляху замислюємось чи дійсно ми на правильній дорозі, чи заради цього живемо.

Життєві цілі можуть змінюватись, сенс життя швидкоплинний, але є те, що за плечами не носити – знання, досвід. Це те, що знадобиться завжди, який би життєвий шлях людина не обрала для себе. Час швидкоплинний, а існування бентежне, ніколи невідомо, що буде завтра та навіть через хвилину.

«Почну з понеділка», «зроблю це на наступному тижні», «ось виросту...», «ось настане мир...», «ось зароблю грошей...».

Знайомі кожному з нас думки, нічого поганого у них нема, нічого, крім того, що час йде, невпинно і не знає шляху назад. Потрібно діяти вже сьогодні. Ключовим словом є «діяти».

З дитинства нас навчають: під лежачий камінь вода не тече. Можна мріяти багато, сподіватись, що майбутнє принесе подарунок долі, але потрібно прикріплювати кожну мрію дією. Мрієш про вступ до університету – кожен день потрібно вчитись, цінувати вчителів та батьків, які забезпечують життя, поки здобуваємо знання. Вчитись потрібно багато та невпинно, щось буде нецікавим, щось занадто нудним, але ніколи невідомо, коли ці знання знадобляться. Помічаю, ніскільки простіше вчитись тим, хто робив це ще з першого класу, хто випрацював у собі вміння пізнавати щось нове кожного дня. Наш мозок як губка, поглинає усе, щось ми використовуємо постійно, а щось потрібно інколи. Саме це «щось» робить нас тими, кого називають розумними та освіченими. Чи відразу вийде легко освоїти новий матеріал? Ні, будуть труднощі, інколи буде здаватись, що ти нічого не розумієш, але трішки зусиль – буде результат.

Взяти до прикладу прочитання книги: придбати книгу, покласти її на столі та ходити навколо неї кожен день і не брати в руки, бо є страх, що вона занадто велика, то, звичайно, так можна і ніколи не прочитати. А ось якщо кожен день читати хоча б по дві сторінки, будь-яка велика книга буде прочитана. У читанні книг, як і будь-якій справі, є один секрет: найважче почати, проте коли починаєш щось робити, через деякий час приходиться захоплення, неможливо відірватись, хочеться ще і ще. Нізвідки береться натхнення, друге дихання, а за цим приходиться і успіх. Не можна досягнути будь-чого просто сидячи та чекаючи. Слушно висловився Тарас Шевченко:

*«І день іде, і ніч іде.
І голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки!»*

Чи прийдуть знання та досвід до нас самотійно? Риторичне запитання. Щоб чогось досягти потрібно працювати з дня на день.

Чи завжди успіх чекає нас на порозі нової справи? Звичайно, ні. Чи кожна справа взагалі приречена на успіх? Також ні. Можна подумати, що якщо досягнути чогось – це складно, то і не варто починати, але це не так. Велика робота завжди починається з чогось маленького. Щоб дійти до вершини гори обов'язково потрібно опинитися у підніжжя, а потім маленькими кроками прагнути ввись. Іноді ноги будуть сковзати, деколи доведеться робити кроки назад, але ціль зрозуміла – не зупинятись та рухатись вперед.

І так у кожному починанні відбувається, деякі «гори», тобто справи, можуть бути нам непосильні, проробивши великий шлях ми топчємось у підніжжя і сили йти немає. Це також нормально. На життєвому шляху точно буде те, що не вдасться, проте з кожної невдалої спроби можна винести для себе урок у майбутнє, і хтозна, коли саме знадобиться він нам. Важливо не впадати у відчай, а спробувати щось знову. Багато видатних людей досягнули успіху далеко не з першого разу, проте не полишали цілі отримати бажане. Кожна велика справа починається з маленького, з помилок та невдач, але найменшими кроками варто йти до мети. Колись мій друг сказав, що якщо немає сили йти до мети, до неї потрібно повзти, а якщо і на це нема натхнення – то варто хоча б лежати у напрямку своєї цілі.

Зараз ми живемо у складний час, наша рідна Україна досягає свободи та волю великими стражданнями, але це показовий момент для кожного з нас. Щоб отримати перемогу над ворогом Збройні сили України борються за кожен шматочок землі, навіть маленький успіх, звільнений сантиметр території – це шлях до звільнення цілих гектарів. Уявімо, якби наші військові склали зброю та відмовились від своєї цілі, бо в якийсь момент ворог був сильніший, і їм довелось відступити. Що б тоді було? Певно, тоді б вже окупанти захопили усю країну. Але наші герої навіть не припускаються такої думки, бо мають мету, до якої прагнуть і обов'язково досягнуть її! Ми вже бачили приклад, коли українські військові залишали території, але точно знали, що повернуться знову, потрібно тільки набратися досвіду та сил – і вони

повертались, несучи мир та спокій на звільнені від ворога території.

Кожен із нас повинен допомагати наблизити перемогу, адже навіть найменший внесок – крок до миру. Кожен із нас повинен вчитись у наших військових стійкості та цілеспрямованості. Коли Україна переможе, їй будуть потрібні ті, хто може творити майбутнє, хто не здається при найменших проблемах, а досягає вершин. Якщо є бажання відкрити бізнес, який допоможе відродити країну після перемоги, потрібно вивчати його особливості уже зараз, будувати бізнес-план, ставити цілі. Деколи буде здаватись, що усе занадто складно, що успіх десь дуже далеко, потрібно згадати про кожного військового, який не здався.

Навіть якщо цей проект не вдасться, не варто засмучуватись, бо те, що ти дізнаєшся – важливіше. Ці знання можна буде втілити у новий задум, а потім ще один, далі утвориться снігова куля зі знань та умінь – саме вони одного разу допоможуть досягнути бажаного.

Тож будьмо сильними, цілеспрямованими та мужніми, як ЗСУ! Прямуймо маленькими кроками до своїй цілей, вчимось кожного дня, не здаваймось при проблемах – попереду точно здійснення бажань та перемога. Перемога України та перемога кожного з нас над своєю невпевненістю, лінню чи незнанням.

ЛИСТ ОКУПАНТОВІ

Коротича Андрія Олеговича

КЗО «Середня загальноосвітня школа №62»

Дніпровської міської ради

11 клас

Ніколи, чуєш, ніколи не буде по-вашому. Я навіть не думав, що можна так ненавидіти когось, не одного, хто зробив тобі зле, а цілий народ. І бажати йому зникнути назавжди з очей, радарів, новин в Телеграмі, з нашої планети. Чуєш? НАШОІ! Бо потвори – це тільки в страшному кіно, жахливих квестах, з яких обов'язково є вихід, ти знаєш про це й не боїшся. У вашому ж квесті панує Смерть, а ви – її покірні найманці – орки, що не тільки крадуть життя змучених голодом немовлят і їхніх збожеволілих матерів, не тільки руйнують і грабують створене людськими руками, а й заперечують духовне надбання людства – Десять заповідей Божих, спотворюючи не тільки тіло, а й душу у власного народу, перетворюючи його на зомбоване ніщо, яке проклинає весь світ.

Говориш, твій батько пішов звільняти нас від фашистів? А він ґвалтує й калічить українських дівчат, позбавляючи їх права стати матерями, продовжити наш рід... А чим завинили немовлята, що з'явилися на цей світ у брудних підвалинах і померли на руках у матерів, які закривали їх від уламків бетону своїми тілами? А ти мелеш про геройство «другої армії світу»?!

Ніколи вам нас не здолати. І справа не в подарованій зброї. Ні! На самому початку війни наші герої голірuch пішли на танки й розчавили ваші «п'ятижиди орденоносні» кантемірівські та таманські дивізії, утерши носа сусідам, які, «співчуваючи» нам, радили скласти зброю на милість рашистської наволочі, не усвідомлюючи, що вони – наступні!

Імперія існує доти, доки завойовує інші території. Ви кидаєтеся «наводити порядки» в чужій державі, вперто не помічаючи злиднів, генетичного пияцтва, тотального культурного занепаду, вимирання не тільки селищ – міст, відсутності доріг, водопостачання, електрики. Ваш царик зробив вас людьми

без потреб, що скандують патріотичні гасла, перескакуючи через калюжі бруду під час травневих демонстрацій під баянчик з пляшкою горілки. Начувайтесь, бо «велікая і неделімая» тріщить по всіх швах, а «малі народи» мріють позбутися вашої любові й опіки, бо ви огидні їм.

Є час розкидати каміння, є – збирати його. Закони світу не перекреслити. Ми відвоюємо свою Українську Землю, вилікуємо її рани, народимо дітей, яким будемо розповідати не казки про фантастичних створінь, а справжні історії про героїв, подвиги яких стали легендами. Ми довели всьому світові, що наша українська сила в єдності, яку нікому не зруйнувати, в любові до рідної землі, яку не зрадимо, бо всі ми – незалежно від віросповідання й запису у свідоцтві про народження – діти України!

ПАМ'ЯТАЙМО ГЕРОЇВ СВОЇХ!

Кошова Карина
учениця 11 класу
ОЗ «Гвіздівецький ліцей»
Сокирянської міської ради
Дністровського району
Чернівецької області

*Пам'ятаймо героїв, не забудьмо про всіх,
Хто за неньку Україну, в лютій битві поліг.*

Михайло Брунський

Україна – це земля вільних людей, які ніколи не підкорювалися ворогу. Це територія, на якій зародилися козацькі повстання проти поневолення, прогриміла визвольна війна під проводом Богдана Хмельницького. Це земля, на якій з часів української революції та національно-визвольних змагань живе і процвітає міцний махновський дух. Це край, у якому під час Другої світової війни партизани та підпільники робили так, щоб у нацистів земля горіла під ногами. Це земля славного волелюбного народу, яка до цих пір воює за право існувати.

Національна пам'ять українців зберігає спомини про подвиги та жертвність наших мужніх героїв на важкому, політому кров'ю, шляху проголошення незалежності України і створення власної самостійної держави. Воїни Русі-України, лицарі Костянтина Острозького, козаки Петра Сагайдачного, Богдана Хмельницького та Івана Мазепи, воїни Армії Української Народної Республіки, воїни часів Другої світової війни, воїни Української Повстанської Армії протягом століть хоробро захищали від ворогів, здобували героїчні перемоги і віддавали свої життя за українську землю.

Найбільш трагічною сторінкою в становленні незалежної України є боротьба з колоніальною державою. Конотоп, Крути, Вапнярка, Гурби, Савур-Могिला – у цих та сотнях інших боїв українське вояцтво самовіддано, не шкодуючи себе, боронить Україну від московії.

Спливають століття, але ворог України – той самий: російська імперія, радянська росія, російська федерація. Мужні та хоробрі українці, які відроджуються на революції Гідності... Підступний ворог-брат (як любить себе називати) ... Донецький аеропорт, Дебальцево...АТО...ООС... У 2014 році росія окупувала Крим і розпочала війну на Донбасі, а 24 лютого 2022 року російська армія розпочала широкомасштабне вторгнення на територію України. 8 років українська армія дає відсіч агресору, а тепер веде справедливую війну за відновлення своєї територіальної цілісності. Міф про братерство між нами та нашими північними сусідами розвалився остаточно. До того ж усі українці неначе прозріли — активно очищається наша культура та побут від усього «руського», «общего», «братского». Ми переоцінили своє життя і зрозуміли, що нам є що втрачати. Знаємо, якою важкою та дорогою ціною воїни виборюють нашу незалежність, право жити у вільній країні.

Болюча туга полонить душі, бо численність загиблих не спиняється. Війна не має жалю ні до бійців, котрі виконують свій обов'язок на полі бою, ні до цивільних.

Наші герої-воїни, перегородивши шлях цій «дикій орді», захищають кожного з нас ціною власного життя, доводячи всьому світові, що ми – патріоти рідної Батьківщини і ніхто чужий не може зазіхати на нашу землю.

Хвилини мовчання, зустрічі на колінах полеглих Героїв, мітинги-реквієми – болісні реалії сьогодення. Ми – молоде покоління, навчилися дякувати Богу за те, що живі, а кожному Герою – за те, що можемо жити у вільній та незалежній країні.

Бережімо власну історію, бережімо кожного, хто творить її, і пам'ятаймо подвиг кожного воїна, хто віддає сьогодні найдорожче, щоб ми з вами жили. Пам'ятаймо усіх поіменно...

РОЗДУМИ У ПРОЩЕНУ НЕДІЛЮ

Кузькіна Христина Сергіївна

*Плосківська гімназія імені Петра Накигалука
Тараканівської сільської ради*

Сьогодні Прощена неділя. Хоча небо важке і похмуре, але у повітрі уже пахне весною. Чути шурхіт крил. Над нашим селом пролітають гуси.

У цю Прощену неділю я, здається, не всіх прощу. Моє життя, мій світ, мої почуття – усе змінилося у березні минулого року. Рік минув, але я ніколи не забуду, як тато зібрав речі, обійняв нас усіх і причинив за собою двері...

Війна... Про великих полководців та бойові дії ми читали у підручниках історії. Це було таким далеким, жахливим і водночас цікавим. А тепер «російська чума» принесла війну на нашу землю. Перед моїми очима постають попелища на місці квітучих міст, заплакані дитячі очі, вбиті і закатовані українці. Російські «асвабдітелі» принесли нам так званий «руській мір» і разом з ним смерть і страждання. Ворог забрав у моєї бабусі спокійну старість, у мене дитинство, а у когось найцінніше – життя.

У травні 2022-го я враз стала дорослою. Ніколи цього не забуду. Центральна вулиця села всипана квітами: палахкотять червоні тюльпани, срібляться ніжні ромашки... Ні, це не свято. Це в останню дорогу проводжають Козака Назара – чудового хлопця, мого односельчанина. Йому було лише 26.

Найперші питання, які я ставила собі: «За що це нам?» Чим більше розмірковую про причини цієї трагедії, тим більше розумію, що війна була неминучою. Сусідня держава з імперськими амбіціями не могла терпіти біля себе більш демократичну, більш успішну, проєвропейськи налаштовану Україну. Росія – держава мародерів, вбивць і ґвалтівників. Уже наразі озвучені плани російського «фюрера»: змусити українців покинути Батьківщину, патріотів знищити, інших відправити у сибірські табори.

Тому вихід один – воювати. Ми не просто воюємо – ми перемагаємо «другу» армію світу. Ми не просто захищаємо

Україну – ми захищаємо Європу і світ. Ми не порушили чужих кордонів, а захищаємо своє. За нами правда. А де правда, там і Бог. Згадаймо пророчі слова Тараса Шевченка:

Встане Україна.

І розвіє тьму неволі,

Світ правди засвітить...

Відкриваю підручник історії для 8-го класу. Розділ «Козацька Україна». Українці створили державу, та не змогли її захистити. Головні причини: боротьба за гетьманську булаву, пошук ворогів серед своїх, відсутність єдності. Уроки історії треба пам'ятати. Лише в єдності наша сила. Якщо ми не воюємо на фронті, то воюємо в тилу: плетемо захисні сітки, організуємо благодійні ярмарки, відправляємо на фронт смаколики і малюнки, щоб підтримати бойовий дух захисників.

Відколи тато пішов воювати, у нашій хаті тихо-тихо. Бабуся мовчазна. Мама рідко усміхається. У вільний час вони плетуть шкарпетки військовим. Ці шкарпетки зігріють не тільки ноги, але і душі наших бійців. За найменшої нагоди я відправляю татові коротке відео про те, як ми живемо, як господарюємо... Мені приємно бачити, як під час відеозв'язку тато усміхається у відповідь на мої відеоблоги. Я вважаю, що навіть у цей жакликий час не можна впадати у відчай та опускати руки. Треба вірити у себе, треба вірити в Збройні сили України. Я особисто точно знаю, що настане день, коли ми почуємо довгоочікуване слово «ПЕРЕМОГА». Цю перемогу допомагає нам наближати увесь цивілізований світ. Сьогодні він єдиний у своєму бажанні здолати зло.

Надворі пахне весною. Наперекір смерті починає оживати природа. Сьогодні Прощена неділя. Бабуся каже, що в такий день пробачати треба усім, навіть ворогам. Я не погоджуюсь. У цю Прощену неділю я, здається, не усіх прощу. Ми з росіянами ніколи не були братами і ніколи ними не будемо. Ми, може, і зможемо пробачити, коли загояться наші душевні й тілесні рани. Через кілька поколінь...

ДОБОРОЛАСЬ УКРАЇНА ДО САМОГО КРАЮ, ГІРШЕ ЛЯХА СВОЇ ДІТИ ЇЇ РОЗПИНАЮТЬ

Лаврова Вікторія Євгеніївна

учениця групи Л-9Г

Наукового ліцею «Політ»

при Обласному коледжі

*«Кременчуцька гуманітарно-технологічна академія імені
А.С. Макаренка» Полтавської обласної ради*

«Доборолась Україна до самого краю, гірше ляха свої діти її розпинають». Ці слова великого митця Тараса Григоровича Шевченка є актуальними й зараз. Щоб зберегти свою країну, потрібно бути свідомим громадянином, брати участь у вирішенні доленосних питань, не допускати вирішення будь-яких питань корупційними схемами, спілкуватися рідною солов'їною мовою. Яким же чином «свої діти» руйнують Україну?

Від початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну, питання мови, яке було актуальним ще за часів Т. Г. Шевченка, стало більш «гострим». Перші вважають, що українці мають розмовляти виключно українською, другі – що зараз головне допомагати армії, а треті – що людина має говорити тією мовою, якою їй зручно. На мою думку, кожен свідомий громадянин має спілкуватися державною мовою, в нашому випадку – українською. Так людина демонструє відданість, вірність і вдячність своїй державі. Одна із причин російської агресії є саме мовне питання. Значна частина населення України спілкується російською. Хтось свідомо почав вивчати українську, а хтось і досі відстоює своє право говорити російською. Але, виїжджаючи за кордон, українцям доводиться вивчати мову країни, до якої вони виїхали. І чомусь там так не наполягають на тому, що будуть розмовляти мовою, якою хочуть. Однозначна позиція кожного і кожної щодо необхідності української мови і як державної, і як повсякденної через роки дасть покоління, яке не сумніватиметься, що рідна мова – українська. Це буде нова хвиля патріотизму, згуртованості, соборності, приналежності до єдиної країни – України.

Деякий час громадяни нашої країни не проявляли активну громадську позицію щодо політичної ситуації. Декому було байдуже, декому – не вистачало сміливості, комусь своє благополуччя було важливішим. Поступово в країні вибудовувалася система, за якої до влади приходять люди, які хочуть відстояти свої інтереси, а не народу.

Особливо боляче сприймається це під час війни. Звідки в чиновників валізи грошей, із якими вони виїжджають за кордон? Чому наша митна служба їх не конфісковувала? Чому багато державних закупівель здійснюється за завищеними цінами? Чому приймаються закони, які дають можливість державним службовцям виходити сухими з води? Чому після початку військової агресії ще в 2014 році не були припинені торгово-економічні відносини України з Росією? Чому ми просимо весь світ ввести санкції на сусідню державу, утримуючи на своїй території підприємства, що й досі працюють на неї? Чому на полицях магазинів ще досі можна зустріти товари російського виробництва? Чому велика кількість гуманітарної допомоги не доходить до простих людей?

Зараз дуже багато людей допомагає армії: хтось фінансово, хтось речами, хтось їжею, а хтось доставляє це все на передову. Завдяки підтримці цих людей ЗСУ знаходить сили й надалі захищати кордони України.

Багато людей сподівається, що після закінчення війни, військові наведуть лад в країні і такого більше не буде. Але, на мою думку, боротися з цим потрібно вже зараз. Важко вести «паралельну» війну, та необхідно.

Я хочу, щоб моя держава була процвітаючою. Живучи на такій багатій землі, маючи безліч здібних людей, відомих всьому світу, – це можливо.

Опорний заклад «Шишацька спеціалізована школа ім. В.І. Вернадського Шишацької селищної ради Полтавської області»

ДЕ ЗАБАРИВСЯ АПОСТОЛ ПРАВДИ І НАУКИ?

Ландар Катерина Олександрівна

учениця 5-А класу опорного закладу

*«Шишацька спеціалізована
школа ім.В.І.Вернадського
Шишацької селищної ради
Полтавської області»*

Ранок...Плаче мама...Для мене це щось незвичайне. Хто міг образити найдорожчу у світі людину? І досі пам'ятаю те страшне слово «війна». З того моменту в моїй душі поселився страх за те, що можу втратити рідних, друзів. Він розростається і пожирає всі мої думки і надії, наповнює моє життя чорною фарбою. І ні про що інше не можу думати.

Намагаюся заспокоїтися. Перебираю пальцями книги на полиці. Відкриваю «Кобзар» Т. Шевченка. Впадають в око його слова:

*І день іде, і ніч іде.
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?*

Розумію, що поет силою свого слова намагався пробити мури людської байдужості, бездуховності, неосвіченості. У творах зображував підневільне життя народу. Боротьбу за ідеали волі і правди на землі він пов'язував з поширенням серед народу освіти, тієї зброї, яка виведе людей із рабства, почне їх життя із чистого паперу.

Я вважаю, що життя людини – це чисте полотно, а ми усі художники. І як художники на ньому можемо намалювати будь-що: радість і страждання, добро і зло, героя і боягуза. Ми вільні у виборі малюнка.

Сьогодні деякі люди використовують цю свободу так, що наше життя перетворилося за одну хвилину на пекло. Одній людині захотілося написати картину знищення світу. Вона використала цю свободу так, що усі страждають від її сюжету. Як зупинити цього монстра-художника? Можна все життя прожити

в темряві, а можна в один момент набратися сміливості і запалити свічку, щоб несподівано побачити, що навколо існує інший світ: чистий, різнобарвний, де всі люди вільні і щасливі. Відповідь одна: потрібно, щоб люди світу об'єдналися у добрих намірах і запалили оту одну маленьку свічку миру, щоб з'явився вогник і поборов темряву. Про цей вогник мріяв наш великий народний поет Т. Шевченко, про нього зараз мрію і я, мої рідні, однокласники. І вірю, що тоді на нашу землю прийде апостол правди і науки, а з ним і мир.

«З ВИРОЮ В СЕРЦІ»

Лищенко Ольга Олександрівна

учениця 8 класу

*КЗ «Полтавський міський багатопрофільний ліцей № 1
імені І. П. Котляревського
Полтавської міської ради
Полтавської області»*

*Не сумуй, коли мене немає,
Помолись і поцілуй гитину,
Пам'ятай, Господь оберігає
Тих, хто захищає Батьківщину!..*

Живучи в час лихоліття, переживаючи щоденні трагедії, влаштовані противником для нашої країни, люди об'єднуються разом задля допомоги одне одному, з метою перемоги та початку нового життя. У нас усіх одна ціль – перемога, заради якої ми маємо діяти воедино. Життя кожного повернулось на всі сто вісімдесят градусів, проте ми подолаємо всі біди й доведемо сторону правди й добра. Поруч один з одним – ми сила!

«Мій ранковий ритуал змінився зі звичного на якийсь незрозумілий і невідомий. Щодня прокидаюся з різних причин. Сьогодні – від чергових обстрілів наших позицій, проте ... я живий, тож, дякуючи Богу, можу й далі жити, у мріях знову прокинутись від співу пташок за вікном, з якого відкривається чудовий краєвид; від сміху маленької донечки чи плачу новонародженого сина; чи такого смачного запаху ранкових сирників, зроблених моєю коханою. Проте це все в мріях. Щовечора я мрію про зміну свого взуття, котре побувало в декількох метрах від смерті; їжу зі звичного красивого посуду, а не з банок з-під консервів; зручний одяг, а не той, який я ношу не знімаючи. Моє життя змінилося на «до» й «після». Когось з побратимів, які стали мені настільки близькими, я більше не зможу побачити, а когось заберу з собою до Перемоги. Мрію знову жити, як раніше: не в окопах, а в комфортній квартирі;

не в лісах, а в житловому районі Полтави; не з побратимами, а з сім'єю; не зі зброєю в руках та бажанням помсти, а з гарячим горнятком кави в руках, будуючи плани на сьогодні-завтра. Але хто, як не я? Хто ж буде захищати нашу землю, людей і культуру? Я громадянин цієї держави, тож несучи обов'язок зберегти кожен клаптик нашого дорогоцінного чорнозему, кожен квадратний метр рідної землі, кожну душу, яка знаходиться під загрозою, від чужих рук. Обов'язково повернуся додому, де мене чекають моя рідні. Маю надію, що зовсім скоро все стане на свої місця. Лише такими думками я можу жити. Лише вони заспокоюють мене під час уже звичних звуків важкої артилерії».

Життя кожного українця розділилося на дві частини. У цю мить, чуючи свист ракет, хтось востаннє бачить своє кохання; хтось плаче, адже більше ніколи не почує голос своєї дитини, не побачить її емоції, не обійме її; не відчує аромат парфумів, яким користувалася рідна людина... У когось це останні секунди дихання, а в когось – перші. Проте ми маємо й надалі боротися за майбутнє нашої держави, за майбутнє наших нових поколінь, за мрії наших предків. Сьогодні, як ніколи, нашу націю формує сила єднання! І цим ми наближаємо перемогу!

«...не думала, що телефонна розмова може спричинити такий біль. З березня я не бачила тебе, коханий. З березня я вмиваюся слізьми від горя, не від щастя, яке ти мені дарував. Як мені сказати малій правду? Як розповісти, що таке війна і що її тато в небезпеці? Як не трамвувати її крихітне сердечко? Вона бачить, як я страждаю, але не розуміє чому. Що б там не було, о вісімнадцятій наш всесвіт сидить на кухні, і чекає на тебе, мама молиться, а я волонтеру. Без тебе моє життя втрачає сенс. Єдиний вогник, що показує мені радість, може й не щирю, але дарує посмішку вона – наша маленька дівчинка. Заради неї я готова йти далі, хоч і не бачу, куди йду, озираючись назад, на дні, коли ти був вдома. Повертайся живим щонайшвидше, не залишай мене одну в цьому світі. Будь зі мною, будь ласка. Я не бачу майбутнього без тебе. Як мені жити далі, з розумінням того, що ти в справжньому пеклі? Як мені заплющити очі і спати, знаючи, що в цю мить ти віддаєш

своє життя заради нас? Чому це сталось саме з нашою сім'єю, милий? Будь зі мною поруч завжди. Мені так не вистачає твого тепла».

Сьогоднішні події залишили великий шрам навіть для найменших дітей. Переховуючись у сховищах разом з сім'ями, вони почувались спокійно, хоч і зі страхом, проте з розумінням того, що їх не залишили й не збираються залишати на самоті в таку тяжку годину. Ми даємо їм опору, любов і піклування. Ми – їх світ, тож маємо завжди бути пліч-о-пліч, як і один з одним в цей нелегкий для усіх час.

Встане Україна, Світ правди засвітить...

«– Мамо, а татко скоро прийде додому? Я хочу погратись з ним в нашу гру.

Донечко, татко прийде, але не зараз. Трішки потерпи, ви обов'язково пограєтесь.

Такі слова я чую майже щодня. Коли він з речами переходив поріг квартири, пообіцяв, що прийде з роботи скоро, але не завтра, поцілував і пішов. Зазвичай він приходиться десь о 18, тому ми з Баксом(кіт) чекали на нього на кухні. Мама чомусь зачинила двері у свою кімнату і впустила туди тільки бабусю, яка приїхала до нас вчора. На кухні я гралася з котиком, ляльками, мені дуже хотілось випити чаю з тістечком, але я чекала на тата (ми завжди вечеряємо разом), але він не прийшов. Весь день у садочку я чекала на тата, бо він щочетверга забирає мене, і ми йдемо в наш улюблений парк, але, на моє диво, прийшла бабуся. Вона ще ніколи не забирала мене з садочка. Ми зайшли в парк, бо я думала, що може там знайду свого татечка, проте його там не було. Так минав мій перший тиждень від того березневого дня. Татко так і не прийшов... але я досі ходжу з бабусею щочетверга в парк і мрію побачити татка. Там вона показує мені зірки в небі, розповідає старі історії, ми п'ємо гарячий шоколад з кав'ярні навпроти, а потім ідемо додому, де нас чекає мама. Останнім часом вона немов закам'яніла. Напевно, дуже багато роботи... Вона у мене лікар. Літніми вечорами моя надія на повернення батька майже згасла, але нещодавно ми з бабусею й мамою відправили йому посилку, тож знову повірила у свою мрію. Подружки кажуть, що він

поїхав у відрядження, далеко до моря. але чому не взяв мене з собою? чому так легко залишив мене, нічого не сказавши?»

«...Що ж ти, синочку ріднесенький, так рано вирішив зоставити матір одну, пішовши в бій зі зброєю в руках... Що ж ти, синочку маленький, таким сміливим умить став? Тепер ночі безсонні свої я тобі присвячую. Зі свічкою в руках навпроти ікони тихесенько молюся за твоє життя (хоч би ти повернувся живим!), за щастя сім'ї твоєї... Неспокій не полищає мене, усе відчуваю провину за собою, що не врятувала тебе від лихого долі. Що ж я, синочку, без тебе робитиму? а дочка твоя? дружина? Як же ти нас самих тут зоставив? Серце мліє, як подумаю, що ти під градами в окопах сидиш... Не боюся я вже тих обстрілів, не тремтять мої руки старечі, коли чую свист у небі. Байдуже мені, синку, за життя своє, за душу. Як тебе витягти з тієї прірви, що так і манить на смерть швидко й таку трагічну. Як мені тебе вберегти? Чи допоможуть ті пролиті сльози? Чи захистять мої молитви, свічі за життя твоє у церкві? Нехай Боженько твоє життя врятує, коли я не можу. Пташкою б летіла до тебе, закрила б крильми від усякої біди. Ох, який толк від мене, старої? У тебе ще все життя попереду, я ж своє прожила...! головне, тобі часу приділила, тебе виховала. Як же мені, синочку рідненький, без тебе жити? Як мені простити себе за те, що не врятувала тебе? Усі мої пролиті сльози, усі мої молитви, усі мої сни тривожні – все тобі я відсилаю. Нехай янголом і моєю любов'ю оберігають тебе».

Єднання – важлива умовна зброя, яка дає віру й надію в перемогу. Збройні Сили Україні рятують наші дні постійно, завдяки ним ми можемо спокійно спати, прогулюватися парком, відвідувати заходи, навчитися, кохати й бути коханими. Зараз, як ніколи, потрібна допомога звичайного населення. Єднання тримає в собі велику силу, – силу, яка допомагає не тільки матеріально, а й морально, адже наші захисники й захисниці розуміють, заради чого віддають свої безсонні ночі, терплять біль, не здаються до останнього. Єднання втілює надію на майбутнє. Бачачи, як ми допомагаємо нашій країні, віра в перемогу стає ще більшою й надійною. Моральна підтримка посідає одне з найперших місць допомоги. Разом ми зможемо все!

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ

Манякіна Юлія Миколаївна

*КЗ «Тернівський ліцей №4 Тернівської міської ради
Дніпропетровської області»
10-А клас*

«Лихо, брате-отамане, ей-богу, лихо». Не хочеться писати про страждання, але вони – глибинна сила. Ми на землі лише гостюємо, тож мусимо віддати належне зматеріяльзованому світові. Провадити й робити те, для чого, власне, кожен зродився, боротися зі шкідливим. Але розуміти, що є первні, які треба плекати та якими поступитися не можна ніколи й за жодних обставин – це нація, її високі ідеали, інтереси та основні державотворчі чинники: мова, церква, історія. Ми відсахнулися від того. Тому тепер я пишу про страждання.

Станьмо перед дзеркалом – подивімося на своє відображення в ньому. Що там? Закривавлене обличчя, обтягнене з усіх боків чорним флером. Внизу – заліплений рот, а на ньому наліпка усміхнених губ з яскравим мазивом. Вибалушені, отетерілі, неприродно гедоністичні очі шукають нового пана для підкорення йому. І таки знаходять. На шиї мотузка – її легко зірвати, але ж хворий розум вважає честю носити таку прикрасу. А що руки? Б'ються з рідними за шматок хліба, за нові автомобілі, діаманти, чини й посади; вибивають подушки, стелять перини чужинцям, ждучи, що ті неодмінно підкинуть «долярів» та й щастя горстку видадуть овшім. У думках: «сталін, дедушка лєнін, спасіба за щасліває дєтства», «ах, фсьо ета вайна – не мая вайна; ета не могут паделіть дєньгі между сабой алігархі», «то деда мароза забірают, то васьмое марта, то дєнь пабєди. Не нравітся дєд мароз, так зделайте діда мороза», «не важна, на каком язике гаваріш, главнає, што гаваріш», «не важен народ, важен – чєлавек!». А з тих страшно змучених, загублених очей крапають сльози. А тілом ллється кров.

«Лихо, брате-отамане, ей-богу, лихо». Не хочеться писати про страждання, але вони неодмінно супроводжують кожну хвилю, коли бачиш таку бестію без голови, такого малороса.

«Що ж таке малорос? Це — тип національно-дефективний, скалічений психічно, духово, а — в наслідках, часом — і расово. На нашій Батьківщині, головним історичним родовищі цього людського типу, він набрав особливо патологічного й зовсім не такого простого характеру, як, на перший погляд, здавалося б. Завдяки такому, а не іншому, перебігові історичного процесу на нашій землі, тип малороса ставав (принаймні, по містечках і містах) масовим, а що найгірше, традиційним» «У нас фатально закорінилося майже переконання, що малорос — то, мовляв, неосвічений, примітивний, недорозвинений українець без національної свідомості, словом, як то кажуть, темна маса. Вистачить, мовляв, його при допомозі «Просвіти» просвітити, переконати й усвідомити — і справа поладжена. Але кожен, хто давав собі труду зупинитися на цій проблемі, знає, наскільки вищеподана схема далека від дійсності», — Євген Маланюк.

Звідтам і думки про щастя в ссрс, звідтам і заліплений рот, що не може повернутися до лона істини-правди. Ми не випережалися — я бачу це кожного дня. Реально харкаємо кров'ю, оплакуємо героїв-воїнів, а потім заплющуємо очі, стуляємо уста й продовжуємо пристосовуватися до кон'юнктури. Особливо це стосується мовної царини. Мова зазнала найбільшого терору, зазнає і зараз (мова — це не тільки букво-фонетичний прояв духу рідної землі, а й ті генії, яких мордували за Українське Слово (до прикладу Агатангел Кримський, Сергій Єфремов, Всеволод Ганцов та Андрій Ніковський, що були репресовані советською властью за створення чотирьох томів «Російсько-українського словника» 1924–33 рр.)), при чому з жахливим спротивом не лише московитів чи інших загарбників, а й етнічних українців-відступників, мовляв, ми ж маємо бути толерантні, як то — карати за недотримання мовного закону! Всі ж люди, нехай лагідно українізуються. Ні, панове. Я певна того, що вам відомо, про що я пишу, бо знаю зі свого московоротого міста, що мовний конфлікт — неспинний і непроминальний. Те, про що я пишу повсякчас відгукуватиметься в серці: комусь спротивом, а тим святим одиницям — істиною. Без української мови Україна не «Встане», не піднесеться, а лиш розчиниться, як сіль, в Європі. Мова втримала нас, коли не мали держави,

мова вилеліяла, коли були розтерзані межі ворогами, мова виробила силу і стійкість, коли боротися, здавалось, уже не було сенсу. Вона – український ген, якого ми так старанно позбуваємось, вибльовуючи московські словеса. Але даремно. Ген убити не вдасться, бо то – природа. Бо то – дух землі.

Це є перший контекст моїх рефлексій.

Другий – проблема незнання українців власної історії. Страшно. Адже саме ця проблема закриває українцям двері у вічність, у пізнання себе на Землі й у Всесвіті. Тому що історія – це те, що завжди. Історія – не перелік дат і фактів. Вона є уособленням найважливішого й першоджерельного. Вона показує хто ми, а, Господи, чи це не головне питання, що стоїть перед кожним? НЕ МОЖНА зрікатися своєї матері через те, що вона слабка, НЕ МОЖНА йняти віри принадливим фразочкам чужинців-«братів» і вбивати національну свідомість, НЕ МОЖНА знищувати пам'яті про свій рід і коріння його, бо в когось-там історія «ліпша», НЕ МОЖНА продавати історії (як то зробив Теофан Прокопович, – а його висвітлюють як добродія у шкільних підручниках – продавши петру першому давній український хоронім «Русь» у грецькому варіанті «Росія»). Бо тоді дістанеш плату за відступництво, плату за любов до ката. А ми дістаємо вповні. Ракетами в голови, які ще й досі не всіх прокинули. Без знання власної історії, не маючи винятково СВОГО погляду на будь-які події, ми дуже легко можемо віддатися на поталу пуйловського шобла, основні концепти якого – денацифікація, денационалізація та демілітаризація українців. «Денационалізація — це те саме, що коли б хтось порядну з моральними основами жінку силою зводив до ролі повії. Денационалізована людина не може бути сильною, не може мати міцного морального хребта, не може бути повним характером», – пише Улас Самчук. Все прозоро. Не треба клясти когось, коли не керуєш власним життям. Війна сьогодні – це лиш наслідок того, що відбувалося за тридцять років незалежності. Це закон детермінізму.

І, нарешті, третій контекст –

національна ЗРАДА.

«Апостол правди і науки,

*Котрого ждав ти день по дню,
Прийшов, простяг потужні руки, —
І легіон ім'я йому.
Но ті, що змаленьку кормились
Дум твоїх скорбних молоком,
Що всьому світові хвалились
Тобою, с в о ї м співаком,
Ті, як нового гостя вздріли,
Позатикали вуха всі,
А то й в поліцію побігли,
Низькопоклонники твої»*

Іван Франко

Основний ворог України не на кордонах, а в самій середині. Тому що з московськими дегенератами все і так зрозуміло, вони ж-бо одвічно були ворогами. Але яничари – ооо! То категорія неосяжна за своїм внутрішнім виродженням. При чому вони поділяються на дві різні за своїм змістом площини: одні – віддаються московським ідеалам через особисте занедбання розвитку й знань, як наслідок довголітньої окупації українських земель і мізків, тому їм шлях «рускава міра» видається єдиноправильним (малороси); а другі – свідомі манкурти, які зраджують через свій бізнесовий або інший (на кшталт попереднього) інтерес. Іван Франко чітко виписав історію сприйняття Шевченкового «Апостола правди і науки»: повного занедбання і зведення всіх Шевченкових постулатів нанівець, задля улягання під чужі цінності. От вам і «низькопоклонники». Бо реально більшість покинула наслідування імперативів «свого співака» Шевченка, а лиш одягає його в різні костюмки та масочки й радіє з того, що «осучаснює» Пророка. Так і Україну-матір «просвітити сучасними огнями» європейських традицій хоче. «Повести за віком, за німцями недоріку, сліпую каліку». Для чого це постійне зазирання крізь чужі шибки, вишукування помочі, правди в далечині? Щоби Україна здійнялася, повстала і розвіяла тьму неволі, боротися треба самим! І відстоювати передусім кордони мови, культури, історії та віри – тільки тоді території не будуть постійно під загрозою.

«Лихо, брате-отамане, ей-богу, лихо». Обмине нас те лихо і впаде з крахом! І здобудемо перемогу на всіх фронтах своєю силою, вірою та відданістю. Але маємо пекельно працювати, щоби змити кров з лиця, щоби не було більше у свідомостях «дедушкі лєніна», «нє маєй вайни» та «нє важно, какім язиком гаваріть і што слухать». Тому що це Дамоклів меч над Україною, тому що «коли – все одно (якою мовою говорити і т.і.), то це значить, що все одно для вас, хто є ми самі!», – каже Улас Самчук. Тож не забуваймо хто ми і для чого на цім світі живемо. А як кожен малорос стане українцем, як вся Україна заговорить українською мовою, як знатиме свій історичний шлях та силу предків, то «Встане Україна. І розвіє тьму неволі, Світ правди засвітить, І помоляться на волі Невольничі діти!..»

«ЖИТТЯ ІДЕ І ВСЕ БЕЗ КОРЕКТУР... ПРОЗРІНЬ НЕ БІЙСЯ, БО ВОНИ ЯК ЛІКИ» (Л.В. КОСТЕНКО)

Михальчук Влада Олександрівна

17 років

вихованка гуртка «Фотоекологи»

Донецького обласного еколого-натуралістичного центру

Чомусь завжди зберігаю надію на світле майбутнє, на те, що люди справді прагнуть розвиватися та самовдосконалюватися, але як тільки виходжу зі свого звичного кола спілкування, починаю розуміти, що ми ще дуже далекі від тієї ідеальної картинки, яка так і засідає у голові. Саме так працює так звана інформаційна бульбашка. Ви знаходите для себе усім відому істину, принаймні, як вам самим здається, знаходите людей, котрі вважають так само, а потім сидите у своїй зоні комфорту, вважаючи, що усі думають так само як і ви, бо це вам здається таким очевидним. Але потім ви випадково зустрічаєте людину, яка має взагалі іншу думку щодо вашої «істини» і ви розумієте, що людина неправа і ваші думки може підтвердити наука чи свідоме суспільство, але вашому опоненту буде просто начхати на це, бо він далекий від усього цього. Звісно, у кращому випадку людина прислухається до ваших аргументів та пояснень і змінить свою думку, але в іншому випадку ви просто будете неправим дурнем в її очах, бо вона теж сидить в інформаційній бульбашці, тільки от різниця між вами буде лише у тому, що ви свідомий громадян чи громадянка, ви усвідомлюєте усі наявні проблеми нашого суспільства, розумієте як усе це працює і яким чином це можна виправити, а людина просто «спить» та не усвідомлює усього, що відбувається, не розуміє у цьому проблеми. Вона не хоче, або не може, побачити як усе є насправді, бо просто спить. І у цьому є дисонанс, бо не можна будити сплячих, адже, скоріш за все, ви нічого не зміните і просто витратите час просто так. Прийде час і людина сама прокинеться з цього марева, вона має сама усвідомити усе, що відбувається навколо неї у суспільстві, у державі, у світі.

Можна було б скинути усе це на вік людини, але, нажаль, він ні на що не впливає. Людина може бути свідомою особистістю у п'ятнадцять, звісно, без того досвіду, який має дорослий і у цьому має перевагу над дитиною, але й навпаки, при всьому життєвому досвіді, навіть у п'ятдесят людина може бути досі несвідомою особистістю, сидіти у своїй інформаційній бульбашці, де усі їй щось винні, де будь-яка форма насильства над іншою людиною – це норма, і немає значення – психологічне чи фізичне. Все просто тому, що людина завжди так жила усе своє життя у світі, де такі проблематичні теми толеруються суспільством. І у цьому є велика проблема, бо людина не бажає бачити інше життя і виховує так само і своїх дітей. І коли таких людей багато, вони починають давити свідомих, коли ті намагаються хоча б щось змінити у цьому житті чи у власній країні. І ви спитаєте:»Чому вони так роблять?», а все простіше, ніж здається. Люди просто не хочуть виходити з цієї зони комфорту, навіть якщо вона лайнова. Вони можуть на підкорці розуміти, що щось не так, але через страх неприйняття іншими, просто не роблять нічого, щоб якимось чином змінити своє життя на краще, почати самовиражатися та самовдосконалюватися. А інші люди можуть цим вдало скористатися і використати це задля своєї вигоди. Для прикладу візьмемо вигадану мною ситуацію, яка цілком може статися: маємо три дійові особи – директор дитячого садочку, звичайний дорослий та дитина. Садочок має гарні умови, кухарів, багато додаткових секцій для дітей, чудових вихователів і ви хочете відправити свою дитину туди, але директор вам каже, що ви маєте стати у чергу з розгляду вашої справи, що перед вами було ще тридцять людей з дітьми і він має спочатку переглянути справи попередніх, щоб вирішити їх долю, і тільки потім зможе дійти вже до вашої ситуації і не факт, що вас приймуть до цього дитячого садочку. Але двері у кабінет закриті і вам пропонують вирішення проблеми – ви можете заплатити десять тисяч гривень, щоб вашу справу розглянули прямо тут і зараз, можете заплатити двадцять п'ять тисяч гривень, щоб вашу справу розглянули і прийняли без черги, або можете заплатити п'ятдесят тисяч гривень, щоб вашу справу навіть не

розглядали, а одразу прийняли вашу дитину у дитячий садок. Звичайний дорослий, який виріс у суспільстві, де толерується корупція у будь-яких її проявах, погоджується на очах своєї дитини заплатити директору за його послугу. І що ми при цьому маємо? Маємо несвідому людину, яка звикла толерувати корупцію, бо усі так живуть, значить і ми маємо. Маємо директора, який вдало це використовує для себе і отримує від цієї людини п'ятдесят тисяч у власний карман. І варто зауважити, що ми говоримо тільки про цю людину, а чи відомо, скільки таких людей приходиться до цього дитячого садочка щодня і погоджується на «послугу» директора? І, звісно, що найважливіше, маємо дитину, яка змалечку бачить, як її батько чи мати дає хабар директору дитячого садочку, яка змалечку бачить, що таке у нашому суспільстві толерується, і яка у майбутньому теж буде толерувати таку проблематичну тему, як корупція. І наше коло замкнулося, любі читачі.

Ця проблематика є дуже токсичною для нашого суспільства. І не має значення, саме чого це стосується – чи це корупція, чи толерування домашнього насильства. Якщо люди не почнуть копати у серце проблеми, наша країна та наше суспільство буде стояти на одному місці без розвитку. Жінки, чоловіки та діти будуть потерпати від домашнього насильства, активістів, які виступають за збереження нашої національної ідентичності і виступають за інтереси народу та нашої країни, будуть саджати у в'язниці та навіть вбивати проросійські діячі, як це було із Катериною Гандзюк, справу котрої досі не розкрили. Саме тому важливо бути свідомою особистістю. Життя – це постійний розвиток і ми маємо завжди розвиватися та вчитися на своїх помилках, та помилках інших, маємо здобувати досвід і робити усе, щоб наше суспільство йшло далі у розвитку, бо це і є життя.

Але, нажаль, як мені здається, наші люди ще не скоро придуть до абсолютно свідомого суспільства, бо поки що це важко влаштувати. Важко, бо не кожен може набратися сміливості і вирвати з корінням усю ту гниль, з якою жив усе життя і вже звик до цього. А ще варто розуміти, що багатьом важко відмовитися від думки: «А що ж подумає моя родичка зі сторони

матері, через її двоюрідну сестру, котра колись вийшла за Миколая Ковалю, який страх як любить випити, бо його п'ятиюрідний брат любить собак?». Але я вірю у нашу молодь, бо вже зараз бачу, які люди мене оточують і яке далі підростає покоління. На зміни піде багато часу, ніхто й не заперечує, проте вже зараз можна побачити той прогрес, якого ми досягли: з початку повномасштабного вторгнення росії у нашу країну. Молодь масово почала цікавитися нашою історією, підлітки вивчають історію, літературних творців і навіть самі пишуть свої вірші та твори, багато людей нарешті перейшло на рідну мову і повчає цим дорослих. Ви навіть не уявляєте, скільки творчих та креативних молодих людей є у нашій країні, скільки творців серед молодого покоління існує, яка кількість завзятих музикантів працює щодня, аби у нас було майбутнє. І усі чимось займаються: хтось вивчає український побут, плете силлянки та прикраси з бісеру, які можна було побачити тільки у старих шухлядах знайомих старців, яким вже по сто років. Хтось вивчає місцевий фольклор і ширить його у соціальних мережах, щоб інші люди дізнались щось нове із давно забутої культури предків. Інші ж пишуть картини, які у майбутньому, безперечно, будуть красуватися у галереях сучасного мистецтва, а треті пишуть вірші та прози, які колись будуть вивчати у школі майбутні покоління нарівні із Шевченком та Лесею Українкою. Але у нас не буде такої тяжкої долі, як у останніх. Я вірю, що з усіма цими людьми ми зможемо зберегти нашу національну ідентичність і привести суспільство нарешті у майбутнє, а не залишимося у минулому.

Тарас Шевченко якось писав:» І день іде, і ніч іде. І голову схопивши в руки, дивуєшся, чому не йде апостол правди і науки!«. Я згодна з роздумами письменника, але я вірю, що прийде час і ми зможемо стати тим свідомим суспільством, котрого так прагнемо, навіть якщо на це піде дуже багато часу та наших сил, але ми маємо це зробити. Ми досягнемо усього, що не встигли пройдешні покоління. Бо це маєш зробити ти. Так, саме ТИ. Чому саме ти, а не хтось там за хутором? Тому що країна починається з тебе!

«ПРАВДА ПЕРЕМОЖЕ!»

Мошківський Владислав Вікторович

*Національний університет
біоресурсів і природокористування
Гуманітарно-педагогічний факультет*

Правда... Прочитав рядки гасла конкурсу і замислився... Глибинно занурився в себе, аби зрозуміти, яку ж вагу має правда. Начебто одне-однесеньке слово, а скільки відповідей воно може розкрити. Наприклад, та сама історична правда, яку як і хто тільки не переписував. У мене навіть виникала думка, що заміщенням правди володарі займались переважно тоді, коли відчували свою неавторитетність або бездіяльність. І тому чимало питань у мене виникає про минуле. А що ж таке «правда»? Як я зрозумію, що прочитавши певне джерело, я буду впевнений, що саме так було, а не інакше? Досить філософські питання. Але я впевнений в тому, що досягнення певної істини – це надвипробування, де ціна може ототожнюватись не з одним витраченим життям. Чим глибші питання, тим більше зростатиме й намагання до неї доторкнутись.

Я ненавиджу московське царство і російську імперію. Адже, починаючи від царя михайла (славетне ім'я Михайло не підходить цьому мерзеннику), завершуючи ніколаєм (до Миколи воно не тягне) обмежувалось використання та поширення української мови та культури, хоча самі з 12-го до 18-го століття мали лише перекладну літературу! Єкатеріна друга у 1763-му році заборонила викладання українською в Києво-Могилянській академії. Цікаво, що в 2023-му, в тому ж самому закладі заборонили в повсякденному житті розмовляти вже московською. А скільки смороду піднялось з-за мокшанських болот! У 1847-му заборонили твори Тараса Шевченка, Куліша і Костомарова...У 2023-му нащадки тих самих катів приписують до своєї «великої культури» Гоголя та Шевченка. А у самих-то що? Пушкіна, якого вони вважають «батьком московської літератури», був нащадків ефіопа Ганібала. Того самого,

який був рабом петра першого. У жилах Пушкіна тече кров французська, італійська і єфіопська, а не московська. У побуті ж «батько» розмовляв французькою. Пастернак ізраїльтянин. Лермонтов шотландець. Тютчев італієць. Ідемо далі! Блок, Салтиков–Щедрин і Фет були німцями. Українське коріння також мав Бунін, тобто Буньковський. Дід Достоевського був священником на Вінничині і підписувався «Андрій», а не «Андрей»! А прадід Чайковського родом із Кременчука, а його прадід нащадок козацького роду Миргородського полку! А музей мистецтва Метрополітен визнав Репіна та Айвазовського українцями! Шах і мат.

Я ненавиджу советський союз і це м'яко кажучи. Бо скільки горя та страждань принесло українцям це непорозуміння, охоплене брехнею, маніпуляцією та пропагандою. У призмі з правдою, я уявляю той час таким чином: живеш ти собі, вчиш історію свого народу і тут нависає червоний терор, який вже диктує вигідне для себе «минуле твого виникнення». Щось, звісно, вигадують, як-от «сталін об'єднав Україну». А щось спробують приховати, як злочини проти українського населення та діячів культури. Причому, тих, хто хотів відродити правду або зробити певний розголос суспільству, чекали вбивчі методи катів. Шануймо представників «розстріляного Відродження», які ціною свого життя намагалися зробити розголос до українства!

Я ненавиджу росію, бо воно схоже на советський союз. Навіть не так, воно і є тим продовженням того самого терору. Методичка та сама, тільки на календарі не двадцять, а двадцять перше сторіччя. Путін, як сталін каже нам якісь незрозумілі та нелогічні речі, як те, що «ленін вигадав Україну», чи «Крим повернули у рідну гавань». Перепрошую за наведені вище цитати, самому бридко. Коли їхнє військо потрапляє нам у полон, вони, наче перебуваючи у якомусь психотропному стані кажуть: «А ми думали тут уже польське військо». Яку «правду» поглинає їхнє суспільство, ми можемо тільки уявити схрестивши пальці!

Війну, яка триває вже понад дев'ять років, я називаю національно–визвольною. Визвольною від національного гніту,

історичного переписання, привласнення українських діячів культури та зазіхання на «правду»!

Та у Шевченкових словах правда не віддільна від тієї по-статі, яка наважується її нести. Донедавна апостолами правди виступали наші славетні класики–письменники. Сьогодні ж список апостолів значно збільшився. До них я віднесу журналістів, вчителів, дослідників та аналітиків, які виконують неабияку роль формуванні світогляду українців під час війни. А також, на мою думку, апостолами правди зараз є всі українці, які, хай би де вони були, розповідають всьому світу правду про злочини росії, про її імперські зазіхання, про її брехливу пропаганду та перекручення історії.

Слава Україні!

Правда переможе!

СИЛА ПРОЗРІННЯ

Нестеренко Карина Денисівна

*Остерський ліцей№1 Остерської міської ради
Козелецького району
Чернігівської області
Б клас*

Життя іде і все без коректур....

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки....

Геніально сказала наша Ліна Костенко. Пророчі слова, особливо якщо міркувати про наше сьогодення. У світі є багато понять, які кожен з нас оцінює по-своєму, звіряє потім свої висновки з думками інших, упевнюється у своїх переконання чи, можливо, задумається про похибки. Імовірно, нам потрібно мати непохитну силу волі, щоб правдиво оцінювати будь-яку інформацію, тому що іноді можемо отримати прозріння, яке зруйнує твій усталений світ, твої світоглядні переконання...

Прозріння для мене – 24 лютого 2022 року. Це не просто дата, вона викарбувана у моєму серці страхом перших днів, нестримним хвилюванням, неспокоєм, який іноді фізично відчуваю, холодним дотиком страшного зла. Сторінка буття, написана чорним димом спалених міст і селищ, пронизана мільйонами куль, спаплюжена чорним відбитком ноги нелюда-завойовника. Я вже ніколи не буду такою, як раніше. Це зараз чітко починаю усвідомлювати. Не знаю, як це пояснити, але зі мною щось відбулося. Усе пережите – жорстоке, страшне, цинічне, змінило мене. Змінило, але не знищило! Я зараз починаю розуміти, що начебто щось зникло в мені, зникло те, що було моєю ніби зайвою оболонкою, панциром.. І тепер, звільнившись, пройшовши крізь страшні душевні переживання, я починаю вчитися розуміти себе, дослухатися до своїх відчуттів, прагнень. Чи сильно мені страшно? Страшно. Але що означає мій страх у порівнянні зі страхом того маленького хлопчика, який, плачучи, сам перетинає кордон? Що значить мій страх у порівнянні зі страхом кожного українця, щоб повернулися додому живими їхні батьки, сини, доньки. Я знаходжуся

у відносній безпеці, бо за мене віддають своє життя зовсім незнайомі, але найрідніші мені люди. Доземно їм вклоняюсь, щодня щиро молюся, прохаючи Божого захисту для них. А ще з часом зрозуміла найголовніше: поняття сили ніколи не можна оцінювати з фізичного застосування, бо груба сила завжди програватиме силі духу, силі волі, силі хороброго серця, яка формує як окрему людину, так і націю в цілому. Точно знаю, що ми перемаємо, бо ми неймовірно сильні. Міць цю не виміряти кількістю озброєння, танків чи бронемашин... Кожного з нас окрилює сила розуміння хто ми є. На перший погляд, це дуже просто: ти українець! Але я ніколи не забуду репліку полоненого завойовника, який доводив своє бачення, постійно повторюючи одну-єдину фразу "ти ж розмовляєш російською мовою, значить, ти "русский". Коли її почула, то якимось невидимим жалом торкнулося серця, було ніяково і дуже страшно дивитися, як наш захисник на мить опустив голову, а потім, підняв очі й гордо й твердо відповів: « Так, це було, але тепер я дякую тобі, завойовнику, за те що ти показав мені, хто я є. Я переродився, знайшов себе. Повір, ніколи більше не буду мати ні на макове зернятко будь-якої ознаки приналежності до твоєї національності Я нащадок волелюбного народу славетних козаків, які мали частку і славу, яку щойно віднайшов». Сльози текли по моїй щоці, а перед очима вже був не гарний воїн у камуфляжі, а мужній козак з минулого. Я думаю, що для багатьох це час важкого прозріння, але воно дуже необхідне. Ми повинні розуміти, якого кореня ми є пагонами, якими плодами зарясніє дерево нації, які зерна посіються у благодатну українську землю для майбуття. Усвідомлюючи це, ми будемо розуміти, що не маємо ніякого відношення до насильства, руйнації, безправ'я, які панують у душах сусілів. Ми зовсім інші! Прикро, що ми дуже часто були надзвичайно м'якими, піддатливими для всіляких підступів і хитрощів наших ворогів. Ми довірливі, аж занадто довірливі, легко й невимушено впускаємо знайомих у своє серце, у свою душу. Ми ділимось своїми скарбами, надбаннями і думаємо, що так і потрібно. Ми оцінюємо інших, як самих себе. І страшно буває, коли помиляємося, коли нашу гостинність, доброту, толерантність та

гуманність сприймають як слабкість. Хіба не знають вороги історії нашої? Хіба не читають книги, не мають достовірних джерел інформації? Ой леле! Як же ж вони помилялися! Ми сильні! Сильні настільки, що навіть і самі здивовані своєю силою, самі ще оглядаємось і думаємо іноді: невже це ми!? От ми козаки! От ми лицарі-українці! Хіба може бути інакше? Ні! Ні! Ні! Сила, яка є в кожному, при згуртуванні нації робить неймовірні, непередбачувані та фантастичні речі. Країна бореться, країна волонтерить, країна навчається, країна лікує, країна тяжко працює всупереч сигналам повітряних тривог, з вибухами та руйнаціями, але не зупиняється і не зупиниться ніколи! Країна живе! Країна наближає перемогу!

«КАЛИНА»

Павлової Олександрі Володимирівни

учениці 8-В класу

Лисичанський ліцей №8

Севєродонецького району

Луганської області

У лютому для мене був шок. У березні – розгубленість і зневіра. Треба покинути рідну оселю, бо небезпечно в моєму місті! І ми вимушені були виїхати. Недовго збирались, ризиковано залишатись, бо Лисичанськ – зона бойових дій. У березні 2022-ого року.

І час від часу думки вертають мене до тої жахливої дати. Та ні! Ця війна почалася не 2022-ого року. Ця війна почалася навіть не 2014-ого року. Ця війна тривала завжди.

Зараз ми в Кропивницькому. Я, мати та мій улюбленець – пес Жора. Опинившись у чужому місті, я від березня шукала волонтерську діяльність. Треба щось робити корисне, по моїх силах. І знайшла місце, де я потрібна, тільки наприкінці травня – плетіння маскувальних сіток. Я плету їх і досі.

Початок повномасштабного вторгнення. Шоста ранку. Я вигулюю Жору на дворі. Якийсь чоловік стоїть біля смітників та гортає щось в телефоні. Жора нюхає траву. Вибух.

– Это что сейчас было? Взрыв, что ли? – питає він, обернувши до мене повне жаху обличчя.

Другий вибух. Я не відповідаю на питання й окрики. Негайно додому! Крутнувшись на місці, вскочила до під'їзду. З Жорою біжимо до квартири. Я помічаю, що мене трусить. Жора радісно дихає, підстрибує. Певно, думає, що я з ним так граю.

Пам'ятаю, як заходила в соціальні мережі на сторінки російських блогерів. Нічого. Тиша. Смайлики, прапор РФ або знак рук, що моляться, та прапор України. У когось на каналі вийшло відео:

– Нам очень жаль. Мы этого не хотели. Мы не виноваты. Это всё власть. А мы – просто народ.

«Просто народ»...«Просто народ»... Бо це – Росія.

В Україні нема «просто народу». А є Майдан! Є Герої Небесної Сотні!

Ні, їм не зрозуміти українців, бо вони «просто народ».

Раніше я вірила росіянам. Що вони безсилі. Я сиділа в коридорі під звуки обстрілів та співчувала їм, виправдовувуючи їх бездію. Це ж «просто народ».

У квітні я почала розуміти, що щось тут не те. Я перестала дивитися російський контент, але все ще слухала російську музику. І сама того не розуміючи, спонсорувала війну.

У нас колись викладала вчителька української мови та літератури. Більшість учнів її зневажали, навіть глузували за спиною. Боялись. Вона справжня патріотка. Вона сильна духом людина, тому її й боялись. Сильні люди для натовпу – страх.

У липні я перейшла на українську. Вирішила, що назад не повернусь. Я видалила всю російську музику, бо дізналась, що прослуховування йде в статистику виконавцю, статистика в прибуток, а прибуток в податки. Я не хочу спонсорувати смерть.

У дитинстві родичі розповідали мені, як їм не пощастило жити в такій «халупі», як Україна, «– а от Росія..!». А я вірила. У 8 років я думала про те, що коли виросту – переїду до Росії. «Не просто ж так кажуть, що так класно». У 10 років я передивилась свої погляди щодо країни, але поїхати з України все одно хотіла. Бо жити «тільки б не в Україні, де живе невиховане бидло та глупі селяни».

Ця війна повністю змінила мене. Та й не тільки мене. Я часто прокручую подумки вірши Шевченка:

*«Та не однаково мені
Як Україну, злії люди
Присплять, лукаві, і в огні,
Її окраденую збудять
Ох, не однаково мені...!»
Мені теж не однаково.*

Ця війна почалася не 2022-ого року. Ця війна почалася не 2014-ого року. Ця війна тривала завжди! Україна століттями виборювала право на свободу, право на вибір. Право бути вільними! Незалежними! Ця війна показує, хто є хто.

Росіяни не жертви. Вони спонсорують війну. Вони обрали шлях спостереження за подіями в Україні, по – рабськи мовчать. І головне, вони винні в цій жахливій війні.

Українці вистоять у кривавій січі. Бо так має бути! Україна буде квітнути і на далі, як червона калина навесні.

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!»

Павлунь Дарина Сергіївна

учениця 11-Б класу

Рівненського ліцею №25

Я дихаю тобі ж у спину... Слідкуючи за спішими роками, відчуваю трепіт твого тіла. Що буде завтра, тобі тривожно? Чи зможеш ти змінити день, переступивши через переконання? Я є земля, що бачить кожен успіх та поразку, праведників та грішників – усіх, хто не скорився слову доля.

Людина, що матиме натхнення і талант, зможе закарбуватися в історичному понятті. Кожного, хто відчуває в жилах свіжу кров, чекатиме свобода та нескора як і українців... Наша держава вшановує кожного, хто протягом століть боровся за право на ідентичність, хто, переступаючи через власний біль, боровся на святій землі чи то розумом, чи вірою, чи шаблею. Я вважаю, що таке потужне коріння не вирве жоден московський катюга, історія якого – невідома, ідентичності якого – не існує.

Люди, що володіють трепотом до справедливості, усі вшановуватимуться та оспівуватимуться в кожних поетичних рядках чи піснях наступників. Пам'ять про таких ніколи не зникає, як і не згасне про сьогоднішні події та їхніх героїв. Україна бореться за право на свій день та ніч, за право бути почутим, за менталітет та не москальську долю.

Сьогоднішній день – то час на прозріння. Хто ти є? Звідки твоє коріння? Ким є твої пращури? Аби не бути звичайним сином чи донькою для землі, ти маєш знати відповіді на ці запитання. Робимо висновки: аби не стати травинкою в полі – ти повинен знати історію рідного краю, щоб розуміти звідки відштовхуватися в майбутнє, бачити, хто твій ворог, а хто є другом, хто ж «притісняв» та знищував право на життя твоїх батьків. Стати апостолом правди ти можеш уже сьогодні або й залишитися звичайним пішим для землі.

Отже, сьогодні творить історію та руйнує стереотипи саме Україна. Ось держава, яка є серцем Європи і борцем за

цивілізований світ... Наша мати творить нову історію, а ми – єднанням сильні! Встанемо разом з нею в справі свободи, аби ж не стати пилом для родючої землі.

А пилом не стане той, хто творить, працює та розуміє історію, адже саме ця база є потужним фундаментом, який виділятиме тебе з-поміж травинок, що слідує вітру та не уявляють життя без нього.

«В ЄДНОСТІ – СИЛА»

Патрикей Соломія Євгеніївна

учениця 9-В класу

Сарненський ліцей №1 ім.Т.Г.Шевченка

Моя люба земле! Моя понівечена земле, як ти? Як твої рани, болять? Скільки їх у тебе? Чи можна їх злічити чи це неможливо? Є слова, якими ти плачеш? Чи тобі настільки болить, що ти в німому болі приречено чекаєш, коли твої діти прийдуть на поміч?..

Так тобі вже було. Тоді, коли татари гнали своїх коней і палили села, виселки, хутори, міста, які принадно білили поміж зелених шат, ваблячи ворога достатком, добром, молододою силою, красою. Вони плюндрували ворожими кінськими копитами тебе, витолочуючи поля, випалюючи їх, і тоді у тебе були попечені рани. Ти чорніла ними у Всесвіт, кличучи на поміч. А коли ворог гнав ясир, ти гула вітрами, шарпаючи за поли полонених, прощаючись, бо хтозна, чи ще побачиш, пекла сонцем, бажаючи спопелити ненависного ворога, шмагала дощами, як батогами, – прагла хоч чимось допомогти любим дітям своїм. А коли вдавалось, ховала під крилами ночей утікачів, світила місяцем – маяком аж до рідних місць. І що що хату спалили? Зведемо. І що що поле колосом висипалось? Засіємо знову. А діти? Малі янголята... Древні душі... Ви все знали, правда? Так легше думати, щоб з цим жити далі. Багато болю у тебе в пам'яті, земле. Ми росли.

Так тобі вже було. Тоді, коли прийшла фашистська нечисть і своїми чобітьми топтала тебе тисячно з бажанням зробити убогою сиротою, забрати навіть твої чорноземи, вивозячи їх, твоє майбутнє – юнь, зробивши їх яничарами. Злиднота! Вони демонстрували світу свою надкультуру, ходили в театри, дивились балет, а їхнє військо вбивало в цей час людей, вважаючи їх бидлом. Тоді найвідчайдушніші і найсміливіші із твоїх синів і доньок гинули в концтаборах смерті, на полі бою, в тюрмах. Люди смертні, але не ідеї! О,

вони не змогли знищити ідею волелюбності твоїх дітей, їхню ніжну любов до тебе, земле! Ми безупинно росли.

Навряд чи затягнуло твої рани, аж знову тіло шматують бомби, тиснуть танки, печуть вогні пожеж! Новий старий ворог: це мало статись. Віки пройшли, поки цей двобій відбувся. Ворога як сарани! Варвари. Вони гірші за всіх попередніх: вони хочуть знищити нас до ноги. Вони мерзенні злодії: вкравши нашу історію, наші традиції, привласнили твоїх талановитих дітей собі, кажуть, що нас нема! Сліпці. Ми виростили і кажемо своє слово: ми є. Усі герої загинули не дарма. Зброї ми не складемо. Господь з нами і за нас. Земле, ти з нами і за нас. Ми кажемо: досить! Витримай ще це, земле, освячена, окроплена кров'ю і насінням квітів, які посіяні на Перемогу. Блисне твоє далеке сонце своїми теплими променями, ковзне по тобі – і проросте той вінок, яким ми будемо віншувати наших і твоїх, земле, дітей-переможців, воїнів світла!

Єднанням сильні

*Яка ти зболена, моя земля...
Яка розкішна, коли весни прийдуть!
Які покроєні снарядами поля!
Які то діти з твого лона вийдуть?
Що буде з тими, що у погребях
сиділи по пів року тихо?
Чи вабитиме небо у зірках
тих, хто ківшем черпав тут лихо?
Пів року без води, тепла, в підвалі
вже не очікуванням жить, а так..
Свого житла нема... Що далі?
давно не ївши добре всмак..
Вмирають діти від зупинки серця,
Лишаючи малюнки світлих днів.
А ті, у кого серце б'ється,
молитви давні вивчили усі.
Нас хоче зло у темряву загнати,
вуста зімкнути, спину надігнуть,
забрати мову, пісню – все забрати,
і, зрештою, в могилах всіх замкнуть.*

*І нас не стане... Нас не буде, люди!
І кров'ю зрошена земля змовчить,
полізе ворог звігусюди,
давно паскудний дух смердить.
І що, ми це дозволимо зробити,
розвівши суперечки між братів?
Дозволимо себе занастити,
Знеціним смерть загиблих вояків?
Зарано хочемо ми скласти зброю!
Наказу відступати не було!
Щільніше стрій! Один за всіх – горюю!
Над нами Богове крило!
Єднаймося, друзі, бо в ЄДНАННІ сила!
На полі бою хто чи у тилу,
дорослий воїн чи мала дитина-
ми маємо усі одну мету:
В здоров'ї жити в вільній Україні,
духовно вирости, в достатку процвітати,
І жити всім у прагненні єдинім:
могутню УКРАЇНУ збудувати!
В ній працюватимуть щасливі люди,
Ростимуть діти день при дні.
І на оновленій землі врага не буде!
ВКРАЇНЦІ житимуть на цій освяченій землі.*

МОЄ ЖИТТЯ: РЕАЛІЇ І МРІЇ

Підгорний Денис Сергійович

вихованець літературної студії «Муза»

*КЗПО «Семенівський Будинок
дитячої та юнацької творчості»*

Семенівської селищної ради

Полтавської ради

*учень 6 класу Семенівського
ліцею № 1 імені М.М. Хорунжого*

Семенівської селищної ради

Полтавської області

Як добре жити в мирі! Насолоджуватись кожним днем, планувати майбутнє, мріяти... Здається, усі цього хочуть. Та, на жаль, ні. Виявляється, є й такі, для яких правила та закони замінюють зброя, гніт та терор. А коли вони ще й твої сусіди, то...

Я не хочу чути ревіння сирен, гул винищувачів і гуркіт канонади, я не хочу бачити руїни будинків і сльози матерів та дітей. Та життя вносить свої корективи, і ти розумієш, що безсилий... Що робити? Як діяти? Не можна сидіти й чекати, бо життя йде. Потрібно вирішувати: яким буде твій внесок у загальну справу?

У свої 12 років (майже) я розумію: ця війна не за території. Це війна жорстокого середньовіччя зі свободою, війна застарілого з прогресом. Це двобій добра і зла. І, так, це не казка, та добро неодмінно переможе. Та тільки моя країна заплатить за цю перемогу дуже дорогою ціною...

Коли мій дідусь усе повторював: «Чекай біди зі сходу», я, малий, не зовсім розумів, про що це він, але уважно та вдумливо його слухав. Пригадалась мені ця фраза з початком жорстокого вторгнення. Запитав у тата. Він знавець усяких висловів, уміє «розшифровувати» їх прихований зміст. І робить це по-своєму: цікаво, оригінально і головне – зрозуміло. «Під сходом, синку, як на мене, убачається початок чи то дня, чи то якоїсь справи. Коли, наприклад, пишеш твір і не можеш

підібрати правильних слів на початок, перекреслюєш написане, пишеш щось нове і знову перекреслюєш, а як тільки готовий перший абзац, далі все стає набагато простіше, з'являється прозріння... Та тепер зі сходу прийшла справжнісінька, реальна біда. І те, що нам принесли вороги, не перекреслити, не виправити. Дідусь наш знав їхнє нутро, от і відчував, що рано чи пізно доведеться долати цю «бїду», тому й давав таку настанову».

Я вірю: перемога буде! Доведеться заплатити страшною ціною, скалченими долями, непоправними втратами. Бо протистояти доводиться величезному кровожерливому звіру з його непомірним імперським апетитом. І ми знаємо, що росія (вибачте, та я не хочу писати з великої літери назву цієї недокраїни) прийшла на наші землі не просто щось захопити, ні, вона прийшла вбивати та нищити, як робила це й раніше. Здається, цивілізація оминула цю Богом забуту країну, залишивши її гібіти у власній ненависті й злобі. І тепер цей монстр прагне перетворити життя вільного свободолюбного народу (а ми завжди були вільні та незалежні!) на зубожіння під гнітом.

Та цього не станеться. Це розумію я, це розуміють усі українці, це розуміє увесь світ. І навіть росія це розуміє, тому й перевершує себе в цинізмі й жорстокості. Так, вона вже програла цю війну, та, як смертельно поранений звір, завдаватиме нам якнайбільше болю і шкоди, як і колись. Зруйнована Козацька Січ, більшовицький терор, Голодомор – це все справа рук московських царів (хай там як їх не називають – президентами, генеральними секретарями чи вождями – вони залишаться царями) і їх терплячих рабів. Та зараз ця імперія має бути не просто покараною, ні, вона має бути знищена й більше не загрожувати людству.

Що можу я робити для перемоги? Ну, мій вклад точно не буде вирішальним, однак чудово розумію, як наразі поводитися. Насамперед – добре навчатися, стати освіченою людиною. Розумна людина завжди робить свідомий вибір, уміє аналізувати, мислити. Мені це потрібно, щоб бути справжнім європейцем, сповідувати європейські цінності. І жити, просто жити

у вільній демократичній Україні, де не буде зла. Бути стійким, терплячим, розважливим, брати участь у суспільних патріотичних проєктах (мені ж уже майже 12!). І вірити в нашу армію, бо з часів Козацької Січі наші воїни були і є найкращими!

Упевнений, що після перемоги розпочнеться зовсім інше життя: ми – рівноправні партнери в ЄС, ми захищені й можемо захистити інших, бо в НАТО. Ми відбудуємо зруйновані міста та села й згодом проведемо фінал Євробачення (звісно, ми його виграємо) у Маріуполі, а фінал Ліги Чемпіонів – на «Донбас Арені». Ми зробимо Крим центром європейського туризму, а степи Херсонщини знову нагодують нас смачними солодкими кавунами. І ми завжди пам'ятатимемо подвиг наших воїнів та прославлятимемо їх у піснях і творах, бо завдяки їм усе це в нас буде!

Якою ж є перемога для мене? Найголовніше – скрізь пануватиме мир. Я спатиму, не прокидаючись від ревіння сирен, дивитимуся телевізор, коли захочу, не чекаючи, що вимкнуть електроенергію. І я, нарешті, піду до школи! Прощайте, онлайн-заняття, тепер тільки живе спілкування!

...Та зараз усе ще війна. Усе ще топче наші поля ординський чобіт окупанта, усе ще вибухають міни та снаряди, усе ще ллється кров... Маємо стримати цю навалу, стати сильнішими й урешті-решт викинути російську наволоч з нашої землі. Бо ж недаремно нам Кобзар заповідав: «І на оновленій землі врага не буде, супостата...»

Ми перемаємо! Так має бути, і так буде, бо добро завжди перемагає зло. Слава Україні!

P.S. Моя мама говорить, що есе вигадав добрий учитель, щоб кожен учень міг просто поділитися своїми думками, а не переписувати стандартні, і отримати високий бал (за умови грамотного письма). Так от, мамо, буду відвертий з тобою: дуже складно підібрати потрібні слова, коли Батьківщина потерпає від ворожого вогню, а справжні герої віддають свої життя за її порятунок.

«І НА ОНОВЛЕНІЙ ЗЕМЛІ ВРАГА НЕ БУДЕ, СУПОСТАТА...»

Пічкур Євген Григорович

учень 10 класу

*Кізілівського ліцею імені В.П.Лугового
Чорнухинської селищної ради Полтавської області*

*Ми б'ємось за те, чому нема ціни
в усьому світі, – за Батьківщину.*

О. Довженко

Немало проблем за весь час свого існування пережили українці... Незалежність є дійсно дорогою річчю і водночас ми нею найбільше дорожимо. Якщо заглибитися в історію, то саме волі наш народ прагнув весь час. Але знайшли своє місце в цьому світі і поневолювачі...

Сучасна імперіалістична загарбницька зовнішня політика Російської федерації бере свої початки ще з сивої давнини. Так, за часів Литовсько-московських війн, Велике князівство Московське, після захоплення та підкорення сусідніх територій, почало зазіхати на Київську спадщину. Це був перший масштабний конфлікт між нашими предками, що на той час перебували у складі Великого князівства Литовського та Руського, та московитами. Тобто вже у XV столітті наш горе-сусід зазіхав на історично наші території та наше минуле. Проіснувавши лише 200 років, Московія вже почала точити зуб на сусідів. Зародження російської нації відбувалося в чужій крові з бажанням привласнити чуже. Ці жахливі події, на жаль, є історичними фактами.

1654 р. гетьман Війська Запорозького Богдан Хмельницький присягнув на вірність Московському царю Олексію Михайловичу та були укладені Переяславські домовленості. Їх причиною стало бажання Хмельницького автономії Гетьманщини, через що він мав обрати союзника. Гетьман обрав Московське царство з багатьох різних причин. Нас об'єднувала одна православна віра, мали між собою зручне географічне положення

тощо. Згодом змінився гетьман, змінилася політика, змінилися думки та дії. Неприязнь до Росії наростала. Але останньою краплею стало втручання Московського царства у козацьку міжусобну боротьбу. Виговський розірвав угоду з Московією, натомість перейшовши за Гадяцькою угодою до складу Речі Посполитої.

На мою думку, судити Богдана Хмельницького за Переяславську угоду не можна, оскільки в тій складній геополітичній ситуації Гетьманщині знадобилася б будь-яка допомога в боротьбі за хоча б автономію, оскільки між такими сильними сусідами як Османська імперія, Річ Посполита та Московське царство незалежність втримати не вдалося б. Гетьман був вимушений пристати до одної з сторін, і, як ми бачимо, найприхильніше тогочасна старшина ставилася до московитів. До того ж, у XVII столітті справжній лик звіра був не таким видимим, особливо з тої геополітичної ями, в якій перебувала Гетьманщина.

В свою чергу Тарас Шевченко з цього приводу у своєму творі «Розрита могила» висловлювався негативно: «... Ой Богдане! Нерозумний сину!.. Ой Богдане, Богданочку, Якби була знала, У колисці б задушила, Під серцем приспала». Таке ставлення поета до тих подій можна легко зрозуміти, оскільки ця ж царська Росія і спалювала не лише його життя, а й життя більшості його співвітчизників. Шевченко в свій час намагався розплющити очі закріпаченим українцям, хотів достукатися до їх свідомості та розказати у своїх творах про наше славне вільне минуле та тодішнє безвольне рабство. За це Тараса та інших таких борців і боявся царський режим. Що б сталося, якби все те селянство стало свідомим щодо власної сили? Піднялося б величезної сили постання, на придушення якого потрібні ресурси. Саме тому Росія запровадила тотальну цензуру та різного роду репресії проти борців за свободу. Таким способом царський режим намагався приховувати огидну правду про себе.

Селяни відбували панщину по шість днів на тиждень, працюючи від світанку до ночі, не маючи ніяких прав (більшість не мала навіть власної землі). Кріпака могли легко продати чи

обміняти на собаку. Фізичні покарання та заслання були розповсюдженим явищем.

Кобзар за свої твори теж був відправлений на службу до царської армії на десять років, де йому було заборонено писати та малювати, хоча, незважаючи на заборони, Шевченко продовжував творити. Через важкі тамтешні умови здоров'я Тараса ослабло, тому він і пішов з життя у ранньому віці.

Та все ж кріпосне право відмінили третього березня 1861 року, тобто Шевченко ще був живий, але тяжко хворів та був за крок до смерті.

Хоч селянська реформа і була проведена, поміщики не хотіли одразу відпускати селян, тому більшість із них замовчувала відміну кріпацтва, користуючись майже безкоштовною робочою силою й далі. З часом ситуація змінилася в кращу сторону. «Кобзар» було надруковано, люди дізналися всю правду. Та не тільки українці, а й весь світ. У наш час «Кобзар» перекладено більш ніж ста мовами. Але, на превеликий жаль, масового поширення ідеї Тараса набули занадто пізно. Як писав Остап Вишня: «Тарас Шевченко! Досить було однієї людини, щоб урятувати цілу націю».

Ліна Костенко чимось була схожа на Тараса. Її погляди були незмінними, не дивлячись на зовнішній тиск. Вона завжди відстоювала ідеї самостійності України, а також висловлювала своє невдоволення тодішньою радянською владою публічно, знаючи, що саме таких, як вона, в ті часи активно репресували. Та навіть більше, Ліна не лише не боялася потрапити за ґрати, а й намагалася всіляко допомагати іншим. Так, вона була на багатьох судових засіданнях, наприклад, Михайла Осадчого чи Мирослави Зваричевської. Подавала листи-протести проти арешту української інтелігенції. За таку діяльність, активну громадянську позицію, її було занесено до «чорного списку», її твори не друкувалися у радянській Україні 16 років.

Ця особистість могла перевернути хід історії в кращу сторону. Авжеж, кровопролиття було б неминучим, оскільки Росія дорожила Україною як величезним джерелом людських та земельних ресурсів. Московити завжди вбачали в Україні лише наживу, запорошуючи очі словами про братські

народи. І більшість у це свято вірили, інші ж – не мали вибору. Нав'язування свого московити проводили словом або силою, і нічого більше. Так було за часів Московського царства, Російської імперії, СРСР, так є і зараз.

Аж ось 1991 року Україна отримує незалежність, нас та наші території визнає весь світ, проводиться політика щодо вступу до ЄС, а згодом і НАТО. Здавалося б, боротьба, що тривала століттями, завершилася і ми нарешті можемо жити спокійно на своїй землі, ніби ось вона – нагорода за сотні тисяч смертей наших предків. Та не так сталося, як гадалося. Нас, як і двісті років тому, намагаються підкорити московити. Тобто, їхні погляди, їхня ідеологія залишаються незмінними.

Саме тому і в наш час твори Тараса Григоровича, Ліни Костенко та інших борців за незалежність залишаються надзвичайно актуальними. Зараз, як і в ХІХ столітті, начасною є шевченківська викривальна творчість, якою він хотів застерегти всіх читачів від російського багна, яке так прагне поширитися на весь світ.

Нам дуже пощастило, що ми мали і маємо таких співвітчизників, що по-справжньому люблять свою батьківщину, що готові життя своє віддати задля того, щоб їхні діти жили у вільній країні, ходили по своїй землі, дихали вільним повітрям, піклувалися про свій народ і могли самі вибирати свою долю, а не діяти за наказом іншого. Тож нехай наша історія, наше минуле та наші герої стануть нам не лише тлінними спогадами, а уроком, прикладом, взірцем!

НАЦІЯ НЕСКОРЕНИХ

Плохих Софія Русланівна

Добростанський ЗЗСО I-II ступенів

8 клас

*Львівська обл., Яворівський р-н,
с.Добростани*

*І день іде, і ніч іде.
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?*

Т. Шевченко

Час. Він як вода, як пісок. Він летить і повзе. Він безмежний і обмежений. Він безцінний і згаєний. Як тільки його не характеризують, але я знаю точно – він незворотній. Тому кожен прожитий день – це вже історія. Історія, яку треба знати, яка нас вчить, як не робити тих чи інших помилок, інакше все буде повторюватись знову і знову.

Плачемо. Бідкаємось. Нарікаємо... І мало робимо висновків. А час летить. А історія, як і природа, має циклічність – здатна повторюватись! На жаль, погані події повторюються чомусь частіше.

1843 рік – час, коли побачила світ Шевченкова «Розрита могила». Цей твір не випадковість, а осмислення вражень від побаченого: археологічні розкопки могил – наруга над історичною пам'яттю українців, зганьблена руїна колишньої слави!

А що маємо сьогодні? Війна! Знову сусіди-гробокони розривають могили, грабують, вбивають, плюндрують... Колись знищили Батурин, а зараз стерли з лиця землі десятки сіл і міст нашої Батьківщини. Ворог лютує, як лютував сотні років поспіль і щораз із більшою жорстокістю. Московити – нелюди із кривавим минулим, злобним теперішнім і просто без майбутнього. Плем'я бандерлогів, які не визнають жодних людських законів. Скільки зла принесли вони у цей світ: окупація Придністров'я, яке стало сірою зоною зі зруйнованою економікою та ізоляцією від світу, вторгнення в Грузію 2008 року під приводом захисту населення республік

Південна Осетія та Абхазія, вторгнення в Сирію для захисту режиму Башара Асада, зрівняний із землею Грозний... І знову Україна, яка як кістка поперек горла стоїть у кривавого диктатора.

Пишемо історію. На цей раз не лише свою, а усього світу! Так, без перебільшення – усього світу! І не маємо права на помилку, бо дуже висока ціна за цю доленосну віху. На жаль, не всі усвідомлюють важливість цієї події – є багато зрадників, які переходять на бік окупанта, «діти юродиві» чекають приходу «русского міра». Дочекаєтесь, але не на «освободітелів», а на неминучу розплату за ваші вчинки! Не можна їсти хліб, який виріс на землі, яку зраджуєш і пити із джерел, яких ненавидиш! Кара Господня на таких покручів, що продаються за мідний гріш.

Сьогодні все ж акцентуємо увагу на тих синах і дочках нашої землі, які платять життям за нашу свободу. Ту свободу, яка живе у наших серцях з діда-прадіда. І це важливо, бо вільних серцем не можна купити за гроші чи за інші блага, їх не можна залякати жодними режимами – вони крилаті. І це почуття окриленості підносить нас над світом брехні, жорстокості, ницості і підступності.

Ми сьогодні єдині, як ніколи. Ми стоїмо пліч-о-пліч, долаючи спільного ворога, кожен на своєму фронті: хтось волонтерить, хтось збирає кошти, хтось лікує поранених, а хтось молиться... В єдності наша сила! Ми переможемо, інакше бути не може, головне, щоб менше було жертв, щоб не гинули невинні люди.

Час. Він лікує. Загояться рани в наших воїнів, заколосяться ниви, де зараз вирви від снарядів, повернуться лелеки у зруйновані гнізда, а люди у свої міста і села, навіть якщо їм поки що немає куди повернутись. Все відбудуємо, відновимо. Найважче матерям, які втратили своїх дітей, їх серця будуть плакати, доки вони будуть жити. І це нестерпно! Можна витерти сльози з очей, а з серця ніколи! Низько схиляємо голови перед вами, матері героїв!

*І на оновленій землі
Врага не буде, супостата,
А буде син, і буде мати,
І будуть люди на землі.
Слава Україні!*

УСЕ БУДЕ УКРАЇНА

Полюхович Дарина Олександрівна

*Державний заклад «Луганський державний
медичний університет»*

(м. Рівне)

*здобувачка вищої освіти
медико-фармацевтичного факультету*

Життя іде і все без коректур...

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки

Я вірю: усе буде Україна!

Не думала, що у свої 18 частіше буватиму на похоронній процесії, ніж на дискотеці, частіше чутиму «Герої не вмирають», ніж якийсь жарт «Кварталу 95»... Але, на жаль, саме герої вмирають... Героями вистелений шлях у майбутнє... мое майбутнє... у майбутнє майбутніх моїх дітей...

Нам часто говорили: «Діти виростуть – збудують міцну державу». Діти виростили... Вони будують... Точніше, не дають знищити! Минуле було. А майбутнє чи буде?!

Я вірю: усе буде Україна!

Майбутнє – це наші діти. Так, учора ми були дітьми... але ми вже не діти... ми дорослі діти, які живемо тут і зараз і творимо свою історію, карбуємо її на скрижалях вічності, вписуємо кров'ю імена, що стали фундаментом майбуття... вписуємо без коректур... І ми, на щастя, не боїмося прозрінь, хоч би якими гіркими вони не були. Бо прозріння – це ліки, а ліки майже не бувають солодкими, вони завжди гіркі.

Але якось треба, щоб майбутнє було. «Дорога тяжка, захарашена... Ми повинні розчистити!» Старше покоління вважає, що якось воно буде. Ні! Не буде! Просто нічого не буде. Уже зараз мовчати не можна, не треба, не будемо... оскільки «ми дійшли вже до такої межі, яку просто переступати – це вже в прірву!» Є в Ліни Василівни слова, які написані ще 1991 року: «Покотили Україну в прірву». «А зараз уже докотили...». Звикли... на жаль... Але прозріння буде.

Знаю, що життя йде без коректур, тому зникати не треба, зникати не будемо! Треба «бути природними людьми – і ніхто нас не перемаже».

Я вірю: усе буде Україна!

Мій час, моя історія – це моя молодь, яка пішла на Помаранчеву революцію. Це молодь, яка творила Революцію гідності... моєї гідності... гідності й честі моєї держави. Чому? Бо в нас є прозоріння !.. (хочу в це вірити!).

«Тяжку епоху переживаємо». «Скоро буде погано нашій державі». Це, мабуть, і настав цей час. Але «історія почне підсумовувати» згодом. «Тепер дивись на Україну, дивись – давись сльозами». Кожна, кожна українська душа переживає цей біль зараз... Горе зайшло в кожне місто і село... «Пройшов по селах смертоносний ангол – дорогу в рай показував мечем...» Оповило вихрем ... не дай Боже, щоб приспало...

«Лежить зглузована Вкраїна, схрестивши руки всіх своїх шляхів». «Хоч би в невір-землі, а то у тебе ж дома, тобі ще й руки скручує чужак...Сидиш в полоні, на Оболоні, питаєш долю: «чому живу?..» А вартові швандрикають по-своєму ... кишать Вкраїна кишлами орди... І Бог згортає чорними сувоями твоє терпіння, виткане з біди...!»

«Як тяжко люди настраждалися! Що день грядущий їм несе?» «Що тут було?! Які ще Божі карі?!..»

Я вірю: усе буде Україна!

Якщо відбудеться переоцінка поглядів, моралі, цінностей, тоді можливі зміни. Дивлячись на ці імена, вкарбовані у вічність, думаю, що майбуття не може не відбутися... ми не маємо права схибити. Хочеться вірити, що мораль, внутрішня совість мають стояти на найвищому п'єдесталі, мають бути якимось особливим мірилом. Бо «що лишилось нам крізь цей бедлам і жах, і лихоліття? Дивитися, як зносить океан сумних людей 21 століття?» «Бо сидить диявол десь» і вирішує: «Гей, по чім сьогодні душі?..»

Я вірю: усе буде Україна!

Страшно, тяжко, боляче бачити, що люди звикають до болю... Але кожен з нас вірить і знає, що ми сильні, ми незламні, ми стійкі і вперті...

Стоїмо непорушною стіною, бо бачили очі своїх побратимів, своїх однодумців, яких зрадити не можна: «А на Страшному стрінемось суді, Богун мені подивиться у вічі, – що я скажу йому тоді? Він брат всього святого у мені...» І тут надія, віра, що «все буде Україна!»

«Земле ж моя! Нащо ти рожаїста? А чом же ти, земле, не з каменю-трути, що кожна прожра бажа тебе з'їсти?» «Горе на нашу землю – зайти ці прителепані!» І щонайгірше – «дурні люди невиліковні». І ці зайти – це вороги в нашій хаті, що роками пускали своє коріння; ці зайти в нашій хаті «віднімали довго нашу історію, людей, цілі етапи нашого розвитку, нашу гордість, нашу гідність...»

«Одні держави – це вже порошок, прах, а наша тільки шлях собі проторює. Впритул, звичайно, все криза, крах, з дистанцій часу – так іде історія...»

І ось тепер ми розуміємо, що круговерть історії йде циклічно. А нас, на жаль, за століття часу ніщо не навчило. «Розгорніть мені історію – нічо не видно через тин...» На щастя, розуміємо, прозріваємо і, головне, повертаємо втрачену пам'ять. Так багато зараз шириться просторами прихованої та замовчуваної роками інформації. Замовчувалися імена людей дуже високої якості. З призми часу кажу: «Що це ж не могили! Це ж не окопи! Це ж ті мертві, які тримають лінію оборони» вже віки. «А зараз тримають Ангели свободи і незалежності. Ті вже мертві, а ці живі в окопах... і ми з вами в тому числі».

А щоб вижити нам як нації, «треба прислухатися до меншості. Бо вона завжди готова покласти життя і душу за те, що вона думає. І чим менша меншість, то та й на каторгу піде за свої ідеї. Ось до якої меншості треба прислухатися. Треба виховувати більшість так, щоб вона соромилася свого плебейства, і щоб вона почала мислити...».

Я вірю: усе буде Україна! Вірю в наш народ, подвижницький, замучений, шляхетний, який несе біль через віки, але виживає... Бачу, що прийшов той, на кого ми чекали... Який каже: «В своїй державі яюсь розберусь. Так ні ж, повзуть, нема од них одгону. Як свині, риють до моїх границь...» Якому на слова «Слава Україні» мільйони відповідають: «Героям слава!»

У наші дні птахи співають разом із сиренами, літають разом із ракетами. А ми живі й маєм жити. Я хочу сидіти за одним столом з родиною, а не за їх портретами над могилою, чути шалений сміх дітей, а не їх прощання з батьком. Я почала частіше молитися. Молитися... щоб вимолити в Бога щасливу долю, щоб хрестиком червоним і чорним у серці вишити любов до своєї квітучої землі, до солов'їної нашої мови, рідної, милозвучної, до пам'яті роду козацького... любов і тугу до всього нашого генетичного...

І все буде Україна! Так! Україна буде! Не маєм права на поразку. Бо бореться моє покоління! І не тільки моє – батьків, дідів і всіх їхніх минулих поколінь. Ми – немов тризуб! Величні у своїй єдності!

А вкотре прийшла весна, хоч досі в серці українців лютує та страшна зима. Та нас вона вже й не гріє, нас гріє відроджена любов до України й гаряча кров, яка змушує нас бути сильними. Тому ця весна заграє новими барвами й ми піднімемо свій прапор вгору як знак нашої перемоги !... Я в це вірю. Не страшно згадувати, не страшно плакати... страшно забути!

Я вірю: усе буде Україна!

Нація відродиться! І буде прекрасна держава! Бо народ прекрасний! Може, навіть унікальний!.. Буде Україна!

«ЛИСТ ТАРАСУ ШЕВЧЕНКУ»

Прокопчук Давид Олександрович

*Здолбунівський ліцей №6
Здолбунівської міської ради
Рівненської області
10-А клас*

Слава Україні, Тарасе Григоровичу!

Пише Вам лист «крізь вічність» звичайний учень 10 року навчання, простий український юнак із західної України!

Ви знаєте, Ваша боротьба за волю українського народу надихає мене... Простота, чистота і щось дуже людське відчувається у Ваших творах. Я повністю згоден з Вами, що «Встане Україна,...Світ правди засвітить». В нашій країні живуть миролюбні добрі люди, які ніколи ні на кого не нападали. Та на жаль, так і не маємо ми спокою, хоча в єдності наша сила.

Я вважаю, що історія нашого народу – це не просто дорога, а шлях, який встелений урвищами, прірвами, болотами та гострими цвяхами. Це та терниста дорога, яка веде нас від Вашого народження й до пекельного сьогоднішнього дня. Час минає, роки і століття мимоволі проходять. Нові герої змінюють старих, борючись з реаліями та злочинними злочинами свого часу, шукаючи натоптані стежки своїх предків. З покоління в покоління ми намагаємося зберегти традиції нашого багатостраждального народу.

Свій життєвий шлях Ви присвятили боротьбі за природне право: право на щастя, право на життя, право на дружбу, на свою думку... Всі Ваші твори – це не лише глибокий колодязь знань, а й джерело чистих думок, з якого «напитись» може кожен спраглий читач.

Я простий хлопець, моя мама медсестра, вона рятує людей, лікує наших мужніх солдатів. Я навчаюсь, бо пообіцяв їй, що маю допомогти відбудувати Україну, а для цього треба бути ґрунтовним.

Зараз ми об'єднані спільною мрією про перемогу над не-навислим та лютим ворогом, тому майже кожен відчув силу

допомоги на «своєму місці»: вчитель – вчителює, аграр – вирощує, будівельник – будує, рятувальник – рятує. Саме зараз ми відчули справжню силу і необхідність робити свою обрану і власну справу, відчули свою необхідність. Шукаючи істину, ми знаходимо себе. Зараз, часто перебуваючи у сховищі, під звуки повітряних тривог, я відчуваю надію, сподіваючись на мир та перемогу. Я вірю, що світло переможе темряву, в своїх думках я щасливий...якщо це називається щастям...

Ці чорні хмари обов'язково над нашою рідною землею промайнуть...Ви знаєте, ми знаходимось не лише в центрі Європи, ми зараз знаходимось в центрі цілого світу! Своєю жагою до волі, своєю незламністю, своєю боротьбою за свої права ми вражаємо всю планету, яка ще рік тому, здавалося, вражала нас. Ще донедавна я мріяв побачити безліч іноземних країн, зараз я хочу подорожувати лише Україною, вивчити її географію досконало.

Я теж борець за справедливість, я вважаю, що ми всі маємо право на життя, на освіту, на дружбу, щастя і любов. Нам ніхто не повинен нав'язувати свою думку, бо в нас вона своя. І боротися ми будемо за свою країну до кінця.

P.S. Я вірю, що прийде «Апостол правди і науки...», все стане на свої місця! Я Вам ще напишу, напишу, коли ми переможемо і здолаємо ворога! А це точно буде! Бо той, хто не шанує Україну, той її не вартий!

УРИВОК З ПОЕМИ Т.Г. ШЕВЧЕНКА

Пугач Юліан Андрійович

Чижиківський ЗЗСО I-III Ступенів

11 Клас

с. Чижиків

Львівська область

Львівський район

*І день іде, і ніч іде.
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки*

Справді, пророчі слова, які обов'язково здійсняться! У них криється велика таємниця...

Тарас Шевченко ці рядки написав у 1860 році у Петербурзі. Вони стали своєрідною реакцією Кобзаря на тогочасні революційні події. Безумовно, письменник очікував позитивних змін та зрушень для українства, проте, в рядках чітко відслідковуємо, що «Апостол правди та науки все не йде»...

Що ж означає вислів «Апостол правди і науки?» У Біблії та в усьому християнському світі – ця фраза ототожнюється з поняттям «учень Христа, проповідник Його віри» за аналогією до дванадцяти апостолів. Проте, у народі в застосуванні ширшого вжитку, вона стала крилатою та набула додаткового значення.

«Апостол правди і науки» – невтомний борець за правду та чесність у рідному краї, захисник слабких та обділених, помічник ображених та знедолених, тобто, по-суті, певна адаптація всесвітньо відомого образу Робін Гуда, але у духовному розумінні.

Виникає логічне запитання: кого ж Тарас Григорович мав на увазі, використовуючи образ «Апостола»? Хто ж той національний герой, сподвижник широких соціальних мас, здатний привести народ до процвітання? Чи мертвий він? Живий? Чи ще не народжений?

Може, тим самим правдолюбцем був Богдан Хмельницький, Іван Мазепа чи Пилип Орлик? А може, Кобзар пішов далі й став пророкувати прихід героя у майбутньому? Тоді чому «Апостолом» не може бути кожен із нас? Маю на увазі, що в кожного дремає дух ідеаліста і борця за правду, це – факт. Тоді, чому нам не здійснити пророкування Тараса?

У пам'ять про нього та інших славних синів української землі, ми повинні пробудити те, істинне, єство українства, справжнє обличчя давніх чумаків та хліборобів, стельмахів та козаків.

Тільки у єднанні сила, у єднанні довкола одної правди, у своїй рідній хаті... «Отака-то, наша слава, слава України!»

І встане Україна, світ правди засвітить.

І заживемо на своїй, Богом, даній землі

Ми – українські діти!

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ

Решітник Юлія Юріївна

*Пристанційнівська гімназія
Новосанжарської селищної ради
Полтавської району
Полтавської області
с. Пристанційне
Полтавський район
Полтавська область*

«У кожен момент нашого життя ми повинні намагатися шукати не те, що нас відділяє від інших людей, а те, що у нас з ними спільного». (Джон Рескін)

Історія демонструє багато прикладів, коли розбрат призводив до поразок, послаблення, руйнації та розпаду держав.

Ще Володимир Великий та Ярослав Мудрий, відчувши на власному життєвому досвіді руйнівну силу розбрату заповідали своїм нащадкам, щоб вони трималися разом, не сварилися. Лиш тоді жоден ворог їм не страшний. Заповіт Ярослава: »Не сваріться, живіть в згоді: тільки мир збере усе, а незгода, наче вітер, по полю рознесе...» актуальний по цей день.

Українцям часто закидають «родову хворобу» – відсутність єдності.

Страх перед роз'єднаністю, атономізацією, подрібненістю, розбратом – явище в наших суспільно-політичних реаліях досить зрозуміле й історично обґрунтоване. В умовах війни країна повинна мати бодай «необхідний мінімум» єдності – мати єдиного головнокомандувача, лояльну до держави армію і суспільство, яке цю армію утримує і підтримує.

В одній із своїх пісень Тарас Петриненко співає: «Боже, Україну збережи! Господи, помилуй нас!» Але облишмо Господа, бо як говорить прислів'я: «На Бога надійся, а сам не плошай!»

Про єдність згадують у різноманітних політичних дискусіях настільки часто, що передбачається, ніби кожен із тих, хто чує

це слово, за умовчанням вкладає в нього плюс-мінус однаковий і позитивний сенс.

І з цим важко не погодитися. Єдність – завжди про добро, а не про зло. Єдність – завжди про відсіч добрих у протистоянні з могутнішою потугою, що несе зло. Єдність – завжди краща за свою протилежність, тобто роз'єднаність і порізнєність.

Варто лише звернутися до історії і знайти аналогії, коли «українцям забракло єдності». А її хронічно бракувало в усіх визвольних змаганнях, які тільки можна пригадати – від князівських міжусобиць до Мазепи з Кочубеєм; від Петлюри-Скоропадського до Бандери-Мельника. І завжди наші численні національні поразки наставали внаслідок браку єдності.

От і сьогодні ми знову усвідомлюємо необхідність єдності у кризовій ситуації, коли постала загроза для існування самої державності. Разом з цим, відображення в менталітеті українців крилатої фрази «Моя хата скраю» – стала вкрай небезпечною загрозою для подальшої консолідації українського народу.

Тривогою за відсутність єдності на рідних землях, осудом міжусобиць наповнені оповіді і повчання, літописи, історичні та літературні твори багатьох видатних істориків та діячів культури, політиків. Не дарма з найдавніших часів вони так переймались проблемою єдності, звертались до майбутніх поколінь із закличками – єднатися.

Т.Г. Шевченко наполегливо застерігав, що для України небезпечні внутрішні розбрати, коли політична еліта роз'єднана, не знаходить спільної мови з народом: «доборолась Україна до самого краю. Гірше ляха свої діти її розпинають» Не слід забувати про «Послання». Воно адресоване нам, це політична програма, моральний кодекс державотворення, це заклик до національної злагоди, миру, обопільних поступок, спільної праці задля України.

Під час загострення міждержавних конфліктів зазвичай відбувається загострення патріотичних почуттів. Це дуже яскраво видно сьогодні, коли на захист своєї землі, держави, домівки стали мільйони українців: воїни, волонтери, пересічні громадяни. Адже боротися можна не тільки зі зброєю в руках.

Проте знову історичні особливості ментальності нашого народу далися взнаки – частина суспільства все ще чекає, що добробут прийде з чужини.

Як можна не розуміти, що немає країн, що поставили б власні інтереси нижче інтересів нашої країни?! Тільки ми самі українці разом можемо підняти рівень життя в нашій країні, покращити її, захистити. Здоровий інстинкт нації полягає у прагненні утворити й зміцнити свою власну державу. На жаль наші інстинкти досить довго намагалися викоринити через російсько-імперську асиміляцію, а пізніше через радянську ідеологію.

Що єднає націю? Мова, культура, національні цінності, духовність, історична гордість, національна самосвідомість і, навіть, історичні помилки, які є поштовхом до самовдосконалення, спільна мета. Усе це ми маємо.

Рік запеклої боротьби, рік важких днів і ночей, рік болючих втрат, але й також рік сили. Рік, який вклав новий зміст у нашу національну свідомість, Цьогоріч ми зі сльозами на очах і болем у серці по-справжньому зрозуміли глибинну суть Дня Незалежності і Дня Державного прапора, Дня Єдності. Разом оплакували втрати, співали гімн та патріотичні пісні. Рік хоробрості та звитяги, та головне – єднання у справжню націю, віри у Перемогу !

Відома істина: хто не знає історії – не має майбутнього. Історія – суворий учитель, який не раз доводив, що відсутність консолідації приводить до Руїни державної, соціальної, національної і духовної. Сьогодні ми це усвідомлюємо як ніколи. Доводимо своє право на існування як нації та беремо відповідальність за життя майбутніх поколінь. Разом докладаємо зусиль, ідучи до спільної мети, разом несемо відповідальність за долю нашої України. Щоб потім з гордістю сказати словами Івана Франка: «Ми побідили нашим громадським ладом, нашою згодою і дружністю»!

УСЕ БУДЕ УКРАЇНА!!!

БЛАГАННЯ

Сторінки щоденника

Роборчук Валерія Олександрівна

ОЗО «Шиловецький ЗЗСО I-III ступенів»

8-Б клас

с.Шилівці

Дністровський район Чернівецька область

16 лютого 2023 р. (358 лютого)

Сьогодні Україна відзначає День єднання.

Сьогодні минає рік, як вранці з однокласниками раділа, що не справдилося попередження західної розвідки про напад росії.

–Ще не вечір,– із засторогою сказала моя подруга Люба і трохи стривожила нашу безтурботну веселість.

Згадала Любині слова якраз через тиждень, коли 24 лютого страшна війна увійшла в моє життя вибухами в Києві, на аеродромах, військових базах та словами тата:

–Я піду добровольцем...

Ми з мамою та бабусею, мовчки плачучи, збирали татів рюкзак, навіть не намагаючись переконати батька дочекатися повістки. Добре розуміли його – учасника столичного Майдану під час Революції Гідності й АТО. Розуміли його рішучість захистити рідну землю й нас, бо не раз повторював Кобзареве:

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава.

І воля святая!

19 лютого 2023 р. (361 лютого)

Щойно почула по телефону татів голос після тривожних трьох днів мовчання:

– Рідненькі мої! Все добре. Ці кілька дні не було зв'язку. Проти нас – танки, дрони, авіація, йдуть безперервні бої. У нас є зброя, але її щодня треба більше і більше. Ми будемо вгризатися у свою рідну землю, бо в нас сильний козацький дух. Ми мусимо вистояти і перемогти.

Встане Україна.

... Світ правди засвітить, –

вірив Тарас Шевченко, віримо ми.

Помоліться за нас...

Бережіть себе! Нехай Господь усіх береже, – промовила татові, який раніше вже був двічі поранений.

20 лютого 2023 р. (362 лютого)

День Героїв Небесної Сотні.

По-моєму, теперішня однастайність народилася на Майдані, куди з'їхалися патріоти, як і мій тато, зі всієї України.

Усвідомлюю, що запорукою відсічі окупантів є наша єдність як на фронті, так і в тилу. В окопах поруч із татом воюють захисники родом із Херсона, Авдіївки, Харкова. Вже ніколи ніхто не розділить нас на Схід і Захід.

А громада наша об'єдналася з перших днів війни. Односельчани приносили продукти й речі, різали смужки, сплітали маскувальні сітки, шили бронезилети, змайстрували навіть переносний мінідуш, купили генератори, автомобіль, готували й готують смачну домашню їжу в печах, випікають хліб, смаколики. Я з однокласниками малювала малюнки, ліпила вареники, виготовляла окопні свічки.

Волонтери вже десятки разів відвозили потрібні вантажі до тата та його побратимів. З-за кордону наші заробітчани надсилають медикаменти, одяг, взуття для ЗСУ і для переселенців, яких прихистило моє село. А нещодавно наймолодшому 19-річному нашому захисникові Артемові Парашуку громадою зібрали 80 тисяч гривень на тепловізор. Хіба не єднанням ми сильні?

Про єдність мріяв геніальний син України Тарас Шевченко, коли благав, звертаючись до Бога:

А всім нам вкупі на землі

Єдинодумліє погай

І братолюбіє пошли.

Роздумуючи над цими золотими словами, усвідомлюю: не тільки єдністю в середині країни ми стали міцні, але й об'єднанням із цілим світом – «всім нам вкупі на землі». Справді, єднання – це і попередження про ймовірний напад 16 лютого

2022 року, і «Байрактари», «Джавеліни», «Леопарди», вся інша військова техніка, і мільярди доларів, євро в наш бюджет. А як багато значать слова наших закордонних друзів: «Ми будемо допомагати Україні стільки, скільки потрібно!» Як віддячити за все це вам, Люди?

21 лютого 2023 р. (363 лютого)

День рідної мови.

Мрія, майбутнє – ці авторські слова хочу об'єднати одним – прекрасні: прекрасна мрія, прекрасне майбутнє. І так буде, бо за це воює мій тато. Але йому потрібно більше зброї... З телевізійних новин знаю, що треба більше танків і літаків, щоб перемогти варварів, щоб припинити вбивство, пекельний вогонь, жадливе руйнування, нестерпні страждання. Клятий ворог не здається, а суне й суне на наші позиції, накопичує на нашому кордоні авіацію, щоденно ракетними ударами безжально терзає, як звір, всю мою Україну.

Я готова стати на коліна і благати:

– Світе! Врятуй Україну! Поспіши врятувати, поки не пізно...

Людство! Захисти мого батька! Поспіши захистити, поки він живий...

Я у молитвах благаю Бога ночами:

– Господи всемогутній! Допоможи перемогти, збережи Україну і мого татуса Олександра. Боже, почуй мене...

ЖИТТЯ ІДЕ І ВСЕ БЕЗ КОРЕКТУР... ПРОЗРІНЬ НЕ БІЙСЯ, БО ВОНИ ЯК ЛІКИ (ЛІНА КОСТЕНКО)

Сакара Костянтин Григорович

*Опорний заклад Почаївська
загальноосвітня школа I-III ступенів
Почаївської міської ради
Тернопільської області
10-Б клас*

*У безнадії також є надія,
У відчаї є віра в над усе.
І кожна мрія — це ота затія,
Яка у праці потім піднесе.
За кожним злетом є шляхи падіння
Душевних ран і навіть потрясінь.
Каміння в душу — то і є прозріння,
Як крик, помітний поміж шепотінь.*

Сергій Ущипівський

Кілька років тому старенька сусідка, розмовляючи з моєю мамою, (на Західну Україну жінка потрапила по закінченні вузу після розподілу на роботу, створила тут сім'ю, дочекалася навіть праправнуків) сказала, що голодомор – це вигадка націоналістів, щоб скомпроментувати російську владу. Я добре пам'ятаю реакцію моєї мами, її обурення. Потім ненька розповіла мені про ті страшні роки, про те, як замовчувалася, а іноді й переписувалася, історія нашого народу. Для мене її оповідь стала одним із перших прозрінь. Я зрозумів, що українську землю й досі топчуть люди, які користуються її благами, але щиро ненавидять націю, серед якої живуть.

І хоч нашій офіційній державі вже виповнився тридцять один рік, але до повномасштабного вторгнення російських військ в Україну ще багато її мешканців знаходилися у якомусь напівмаренні: уже й радянського союзу не існує, країна незалежна, має свої кордони, мову, національні відзнаки, але панівне

становище всього російського, ніби павутина, засновувало наші голови, проникало в усі галузі суспільного життя. Воно там «господарувало» і вело диверсійну роботу. Навіть ми, підлітки, вважали нормальним слухати російську музику, вбирали в себе «сміття», яке лилося нам у вуха (і що найгірше – у душу) з інстаграму, тік-току.... Нас захоплювали чужі блогери, співаки... Нам нав'язували низькопробні розважальні програми. Ми це все дивилися, слухали....і вироджувалися як нація. А коли серед цього всього бруду з'являвся інший контент – україномовний, якісний, близький – він проникав нам у самісіньке серце, зачіпав найтонші струни нашого ества – і приходило прозріння! Уже нині ми усвідомлюємо, що українське – це круто, це ексклюзивно, неймовірно гарно та вишукано! Такий матеріал відразу стає модним, підхоплюється, формуючи культурні цінності цілого покоління. Добре, що зараз такого контенту все більше і більше. Це ніби генеральне прибирання інтернет-простору від російського сміття та з наших голів та душ водночас. Адже низькопробна риторика ворожої пропаганди роками насаджувалася українцям, проникала у свідомість, знищувала національний код, підселяючи ген меншовартості, неповноцінності, формуючи слухняного манкурта. Виховувала потенційних зрадників. Як показує нинішня ситуація, робила це досить успішно. Прикро чути повідомлення про коригувальників цілей для ворога. Серед щирих прихильників «руського світу» трапляються і молоді люди, які народилися вже в незалежній Україні. Їм у школі на уроках історії вже розповідали про трагедії, через які доводилося проходити не одному поколінню нашої держави з вини «великого сусіда». Невже у ці хвилини до них так і не прийшло прозріння? Не вилікувало їхні душі від липкого нальоту російського «братського синдрому»? Мені здається, що це вже не люди, а просто істоти, які не мають ні глузду, ні душі. До них прозріння вже не прийде навіть у в'язниці. Де ж вони взялися на нашій землі? Що зродило таких монстрів? Мабуть, це нащадки тих катів, які прийшли в оселі вимерлих від голоду у 1932–33 років чи вивезених до Сибіру «ворогів народу» або розстріляних до певної дати більшовицьких звитяг... То хто ж міг народитися у тих, хто радісно

заселявся в такі хати? Нинішні події дають вичерпну відповідь: манкурти, духовні покручі та зрадники, підступні колаборанти, які здають позиції наших військ, які доносять за проукраїнську позицію... Гірке прозріння, чи не так? Але воно вчить бути обережним і виваженим у виборі друзів.

Найбільш багатим на потрясіння стали, мабуть, перші роки нашої незалежності. У літературу повернулося багато імен: Іван Багряний, Микола Хвильовий, Лесь Курбас, Василь Стус.... Почали говорити про непрості факти історії... Це був великий час потрясінь. Адже з небуття виринала наша самобутність та національна свідомість.

Батуринська різанина 1708... Каральні дії московських військ із захоплення і знищення столиці гетьмана Мазепи. Під час цих дій московські війська вирізали всіх мешканців міста незалежно від віку і статі.... Саме місто пограбували, навіть церкви спалили... Сліди замітали своїх звірств... Чи змінилася тактика поведінки російських армій за ці століття? Не нагадує вам це Ірпінь? Бучу? Бородянку? Ізюм?Як вам таке прозріння?

Три хвили голодомору.... геноцид української нації! Невже таке взагалі можливе? А факти– річ уперта! Виявляється, можливе! Люди навіть нагороди отримували за «понаднормову заготівлю зерна».... Коли занурюєшся в читання архівних документів, то від цинічності дій влади, від обурення і розпуки закипає кров.

Урочище Сандармох у Карелії в 1937 році... Там відбулося «святкування» чергової річниці Жовтневої революції... За три дні 1111 розстріляних пострілами у голову представників української інтелігенції ... Знищено цвіт нації... За що? За любов до своєї Батьківщини?

З'їзд бандуристів та лірників у Харкові в 30-х рр. ХХ століття.... Навіть документальних свідчень не лишилося, хоча очевидці стверджують, що розправа над митцями відбулася на станції Козача Лопань... Незрячих кобзарів і їхніх малолітніх поводарів вишикували в одну шеренгу й розстріляли, а всі музичні інструменти спалили поряд із тілами... А сліпих митців за що?

Нам постійно насаджували думку, що ОУН/УПА – вороги, бо вони співпрацювали з нацистами. А як виявилось, саме вони

відразу зрозуміли, що в Україні на той час було два вороги: нацистська Німеччина та радянський союз. А коли я дізнався про справжню діяльність Степана Бандери, його погляди та переконання, то знову прийшло прозріння, адже роками насаджувалося зовсім інше... на жаль...

Прозріння – корисна річ! Воно дійсно лікує! Допомагає зрозуміти істинність понять. Людина починає дивитися на світ іншими очима, учиться мислити критично, оцінювати ситуацію, відрізнати правду від обману. Вона розуміє необхідність створення нового світу без фальшу та облуди. Це має бути світ, де панує чітке розуміння правди, де світить, за словами Джохара Дудаєва, «українське сонце».

Українці – це нація, яка прозріла за один ранок 24 лютого 2022 року. Величезну і непомірну ціну платить вона зараз за те одкровення. Людськими життями, каліцтвом, сирітством.... Бідою, чорною і страшною... Вона, як гадина, заповзає в кожну хату, у кожний куточок, кожну душу... Вона розплющує нам очі і ніби каже: «Дивіться! Це ваша недбалість! Це ваша легковірність! Це ваше невміння вчитися на помилках власної історії!»... І сміється дико...у вибиті вікна, кричить з-під уламків зруйнованих будинків, ходить вулицями міст-привидів... Це моторошне прозріння!.. На жаль...Але воно теж лікує. У той ранок ми, навіть попри колаборантів і зрадників, у переважній більшості прокинулися НАЦІЄЮ! Єдиною, незламною, сильною духом і просто людяною! Ми стали таким собі механізмом із живим жовто-блакитним серцем! Ми змусили прозріти весь світ! Своїм прагненням до свободи й незалежності, умінням боротися з останніх сил. І робити це гідно! Ми стали воїнами і волонтерами за одну ніч! У перші дні повномасштабної війни ми вистоювали черги до військкоматів, готували їжу, плели маскувальні сітки, шили плитоноски, вибирали з домашніх аптечок ліки, бо ТАМ – вони були потрібніші...

Ми нарешті усвідомили те, про що нам говорили предки: «НАША СИЛА В ЄДНОСТІ!»

ВСТАНЕ УКРАЇНА

Сердюкова Валентина Іванівна

учениця 8 класу Калениківського

ЗЗСО I – III ступенів

Решетилівської міської ради Полтавської області

Встане Україна.

І розвіє тьму неволі,

Світ правди засвітить...

Т. Шевченко

Ще уважніше вчитуюсь у Шевченкові рядки... Знаю, батьку, що ти спостерігаєш за своїми славними нащадками. Зі сивини віків даєш нам мудрі поради. Пророчими словами звертаєшся до нас із безлічі біл-бордів, у звільнених від рашиської погані містах підтримуєш, надихаєш, вселяєш віру:

Борітеся – поборете.

Вам бог помагає!

За вас правда, за вас сила,

І правда святая!

Твої мудрі слова під рашиським плакатом на біл-борді читають Воїни Світла у звільненій Бакалії. Твій козацький дух наснажує нас...Знай, ми не підведемо тебе.

Був щасливий вечір 23 лютого, останній спокійний вечір, таким мав бути і ранок... Та підступним пострілом у спину «брати» розділили наше життя на вчора і страшне сьогодні. Не фантазували, навіть тут здерли чуже, бо погано навчались всього потрошку і як– небудь (вибачте, але не хочу цитувати поганського нібито іще й класика)! Досвіток 24 лютого розпочався однаково по всій неньці-Україні: «Прокидайся, розпочалася війна...» Ракетні удари..., запах крові і смерті..., розбиті домівки і людські долі..., розбите життя.

... відлік... за двадцять хвилин четверта... 24/02/2022... Мілове Луганської області, а о п'ятій за поганським часом ракетні удари по десятках міст всієї України, включаючи столицю держави....

Як таке могло статися у XXI столітті! Це виходить поза межі здорового глузду. Кров холоне в жилах, розум відмовляється давати хоч якісь пояснення. Той клятий день із тривогою на душі. А по дорогах суне важка техніка... Ми всі, дорослі і діти, вслухались у кожне слово Президента, сучасного Святослава, наснажувалися його непохитністю і його вірою в наших людей:

«Сьогодні Росія розпочала вторгнення в Україну. Путін розпочав війну з Україною, з усім демократичним світом. Росія здійснила удари по нашій інфраструктурі та по наших прикордонниках. Ми вводимо військовий стан на всій території нашої держави. Без паніки. Ми – сильні. Ми переможемо, бо ми – це Україна!»

Багато запитань і безсловесних відповідей. Єдине, що знали з першого ворожого пострілу, що у нас немає іншого виходу, як вистояти і перемогти у боротьбі із цими «старшими братами і сестрами». І тут, Тарасе, ти знову нам пояснюєш, що і як:

*Отак подивився здаля на москаля,
І ніби справді він людина,
Іде собі, мов сирота,
Очима – блим, губами – плям.
І десь трапляється хвилинка,
Його буває майже жаль.
А ближче пігійдеш –СКОТИНА.*

Вибач, батьку, але мені не хочеться їх навіть скотом називати, бо тварини добрі створіння, а вони – нелюди або недолюди...

Війна жіночого роду (на хвилинку, зачекай, а жіночий рід же дає життя!), то чому ж вона така жорстока!!! Жоден батько і жодна мати не мріяли чекати сина із окопа. Схаменітесь ви, прокляті недолюди!!! А, то ви, недогерої, воюєте із двохмісячними дітьми?

Ви хотіли вирвати серце України – Київ. А потім були... Гостомель. Буча. Ірпінь. Бородянка. Житомир. Харків. Краматорськ. Чернігів. Одеса. Оленівка... Десятки неприступних міст і сіл! У відповідь на повномасштабне вторгнення вас

чекали не квіти, а всенародний супротив!!! Кожен населений пункт – це твердиня, цитадель.

Фортеця Бахмут

*Всі молитви наші тут.
І серцець сталевий Дух.
І Герої незламних Крут
З неба нам сил дають.
Волю, вогонь і лють!
Стіни горять в бою.
Мамо, а я стою.
Мамо, а я стою.
Нене, я борюсь!*

Знищу і повернусь! – із передової синівську сповідь нам передає Тарас Тополя. Страшне місиво війни. Якщо раніше патріотизм для мене був якимось, вибачте, абстрактним, то тепер він реальний: його можна бачити, чути, до нього можна доторкнутися. Це обличчя справжніх героїв, справжні очі, бо в житті декількох спроб немає.

*Жовто-блакитне серце
І плаче, і сміється.
Жовто-блакитне серце*

Ніколи не здається, – посилає тобі, Тарасе, меседж український козак Артем Пивоваров. Його молоду голову обсіли, як колись і твою, «Думи мої, думи, \ \ Лихо мені з вами... ».

Захисники, ріднесенькі, тільки поверніться живими до своїх дітей, до своїх батьків! Надсилайте найбажаніше смс: я живий! Історію пишуть УКАЇНСЬКІ ТИТАНИ, нещадно жєнучи із рідної землі російських ваньок, які посміли своїми смердючими лаптями топтати святу, вільну, козацьку землю.

А ти, батьку, колись співав «Про Січ, про могили \ \... щоб нехотя \ \ На весь світ почули, \ \ ...За що слава козацькая \ \ На всім світі стала!»

Бабуся говорить, що українцям земля Богом дана, і вони свою територію мають, на чужі кордони не зазіхають. Я хочу запитати у тебе, Тарасе, невже ж у цих ваньок немає Бога за душею?

Вони ж волають, що брати, що всі ми християни. А хіба на Землі дві християнських віри? Одна говорить: «Не убий! Не вкради!» А інша навпаки: «Убивай, обкрадай – і прямісінько в рай». За якою вірою малі діти і старі батьки стають сиротами?! А жінки (та ні, зачекай, вони іще майже молоді дівчата) стають вдовами... Бачила відео на початку війни, як тисячі наших братів-поляків моляться на колінах за Україну. То ж до якого бога звертаються московські попи, благословляючи оту свою погань на нашу землю? Демократичний світ одноставно дає відповідь: «чия правда, чия кривда»? А ми знаємо, «чий ми діти»!

І ти, батьку, знаєш і знав усі відповіді, бо іще в 1654 році кричав:

*Світе тихий, краю милий,
Моя Україно,
За що тебе сплюндровано,
За що, мамо, гинеш?*

Ба, ти ж не хотів бачити неньку у лапах московського царя, тому й розбуджував пасивних сучасників для боротьби за соціальне й національне розкріпачення народу, тим самим розриваючи вісь безперервності історичного часу!!! А тут ось знайшовся «новітній недоцарьок», якого горді українці посилають вслід за російським кораблем разом із його «другою армією»!

Російська мова принесла визволення на нашу землю! Ти думаєш, що я жартую. Ні! Не до жартів, це сарказм на маразм хворої на всю голову недолюдини. Довизволялись...

Мир у нашій солов'їній мові має багато нових синонімів: родина, стіл, тато, тиша, спокій, рідна мова, паляниця... Хочемо, щоб уся-уся родина у тиші і спокої зібралася за столом, а на покуті обов'язково сидів тато. А мама з донькою вечерю подавали. Так буде, неодмінно буде!

*І на оновленій землі
Врага не буде супостата.
А буде син, і буде мати.
І будуть люди на землі.*

Тарасе Григоровичу, твоя творча спадщина – неповторне явище в історії української літератури та світової культури.

Твої твори стали потужним джерелом для пробудження національної свідомості українців. Ти першим із письменників відкрито вів боротьбу з російською імперією. Ти – пророк, ти – титан, ти – геній. Немає Шевченка без України, а України – без Шевченка.

Обов'язково побачимо весну, мирну весну без війни. Козаки стають на коліна тільки тоді, коли моляться Богу або цілують рідну землю, а голову схиляють у пошані перед батьком і матір'ю. Наша сила і незламність – у єдності, у справедливості боротьби.

*Долю змінить час,
Дайте шанс, бо
Вільні люди, так було, так буде
Вільні люди,
Довкола нас вільні люди,
Вільні люди.*

І знову лютий, який і не закінчувався: не було ні весни, ні літа. Скоро, дуже скоро прийде на нашу землю нова весна, мирна весна в оновленій Україні. Вдячна Богу, що я звуся українкою і живу на цій прекрасній землі, я – її частинка!

СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...

Симоненко Анастасія Сергіївна

Учениця 6 класу Клесівської гімназії

с.Клесів Сарненського

р-н Рівненська обл.

*«І день іде, і ніч іде.
І, голову схопивши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?»*

(Т.Г. Шевченко)

Інколи так важко сидіти в чотирьох стінах. Зараз дуже потоваришувала з ними, а саме з двома... Дві стіни – маленькі обійми, які захищають мене від руйнації. Які зможуть прикрити мене, мов вігвам, тримаючи одна одну.

Чому адекватність і людяність не притаманна країні, з якою ми маємо кордони? Ці кордони чітко визначені, тому важко зрозуміти, чому їх порушено.

Колись ми гралися у війну. Хлопці приносили танчики і солдатиків, було весело, коли солдатика падали. Вже двоє справжніх з мого селища впали... Не весело. На дорозі зів'яли квіти. Вдома витирає сльози мама, яка ще кілька тижнів тому говорила з сусідкою про її сина, що загинув... Його зустрічали, усім селищем, стоячи на колінах.

Беру до рук старенький мамин «Кобзар» і поринаю у світ Шевченка. А його сила була у єдності? Його немає вже більше двохсот років, а його слова зараз у єдності, справжній єдності з усіма нами...

Більше грати у війну ми не будемо. Нехай пластмасові солдатика залишаться в коробці, як згадка про те, що ця гра взагалі може бути веселою...

Відтепер я боюся грому. І шуму потяга. І руху машин за вікном після заходу сонця. Бабуся каже, що треба жити далі: доглядати за волоссям, читати книги, мріяти про майбутнє, не забувати, що бабуся чекає на правнуків.

Просто жити. Врешті-решт, на повну силу жити. Я ж не по-лохливий зайчик, який боїться усього...

Наспівую «Червону калину», гортаю ТікТок, у пошуку нових трендів. Ця війна за свій шлях дає нам можливість навчитися цінувати моменти. Можливо, колись мої діти знайдуть коробку з солдатиками і я розповім, що це просто гра і не потрібно боятися.

Наша земля була, є і буде нашою, ніхто не зможе відібрати її в нас. Я впевнена в цьому. Мій шлях проходить там, де воля – синонім до слова «життя».

Пройдемо цей шлях з гордістю, яким би тернистим і крутим він не був би!

Знову візьму мамину книгу, читаю : «Встане Україна,... Світ правди засвітить...». Вже світить, Тарасе, на увесь світ світить!!! І зовсім-зовсім скоро засяє з такою силою, що більше ніколи не настане темрява.

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!»

Скороходова Лариса Павлівна

11 клас

*КЗО «Середня загальноосвітня
школа №118 з поглибленим вивченням
англійської та німецької мов і предметів
природничо-математичного напрямку»
м. Дніпро Індустріальний р-н*

Так склалося, що я не знаю тлумачення слова «правда». Здається, що це просте поняття. Одразу спадають на думку загальновідомі визначення : «справедливість», «істина»... Проте мене ці асоціації лише віддаляють від суті. Це слово неосяжне, майже магічне у своїй можливій багатозначності.

Може, тому, що я вкладаю багато сенсу в слово «правда», це не дає мені використовувати його цинічно? Адже, незважаючи на абстрактне визначення цього слова, я знаю його цінність. Усвідомлюючи усе це, бачу «правду» як мораль, що закладає мати дитині, бачу її зброєю, що використовується у боротьбі за неї ж. Вона і сила, і знаряддя, і мета водночас – вона саме життя.

Мій досвід пояснює неоднозначне розуміння простого слова. Чи думала я про правду, в один день ставши мурахою у протистоянні сам на сам великій біді? Думала. Розуміння правди жевріло в моєму серці, змушуючи мислити раціонально тоді, коли імпульси переважали. Таким чином, утративши тваринний страх перед ризиком загинути, я не втратила силу духу, спокій, людяність глибоко в душі. Дивилася навколо як журналіст, бачила у сховищі, де перебувала моя сім'я, різних людей.

Поки моя родина вслуховувалась у ледве працююче радіо в надії отримати хоча б краплю інформації, ці люди молилися за швидкий прихід ворога. Вони чекали встановлення ворожого прапора, аби продовжувати своє безтурботне життя, наче нічого не сталося. Вони були примітивними, обмеженими у своєму викривленому світі брехні. Правду вони не сприймали.

Важко зберегти духовні цінності в умовах всебічної обмеженості. Утім, ті, кому це вдається, мають змогу бути корисними Батьківщині та дивувати світ. На мене тиснуло перебування в одному «болоті» з маленькими людьцями, але я знала, що ми кардинально відрізняємось: я все ще маю мету й засоби для боротьби, ціную правду, отже, здатна до змін. Усвідомлення відмінності було моєю мотивацією. І мені пощастило врятуватися й зберегти холодний розум – яке ж то щастя, що я не втратила віру, надію, прагнення бути корисною людям.

Тепер я усвідомлюю себе українкою. Батьківщина в моєму серці.

Разом із усіма українцями я пишу історію моєї країни сьогодні.

Мені доводилось терпіти свавілля жадібних людей, які не познайомилися вчасно з красою науки та прагнули обмежити в цій красі нас. Вони змушували українців ховати власну ідентичність, знищуючи нас фізично. Я зберегла цю ідентичність у серці – як українці пісні на устах. Моя Батьківщина виборює свободу й тепер розповідає світу власну історію як незалежна держава. Скільки життів було покладено для того, щоб я жила, мріяла, духовно збагачувалася.

Як актуально звучать рядки поезії Ліни Костенко:

Але не бійся прикрого рядка.

Прозрінь не бійся, бо вони як ліки.

Не бійся правди, хоч яка гірка,

не бійся смутків, хоч вони як ріки.

Ми не знаємо імені кожного сміливого українця, який поклав своє життя заради відновлення Істини. Проте, що було б зараз з Україною без великої жертви усіх цих громадян? Чи існувала б Україна взагалі?

Головне – усі ці українці виборювали одну й ту саму Правду. Магічне для мене слово лунало в їхніх творах, які писалися кров'ю мільйонів.

Час над усім володарює. Але у нас є Слово, яке не знищить ані час, ані ворог. Слово – зброя для боротьби, для об'єднання людей у націю. Кожен із нас сьогодні борець за Правду, Волю, Незалежність. Усе буде Україна!

КОЛИ ПАДЕ ДОЩ, АБО КОРОБОЧКА З-ПІД КАВИ

Сочивець Олена Олександрівна

Учениця 11 класу

Козелецького ліцею №1

Чернігівської області

Усім, кого роз'єднала клята війна

А за вікном знову дощ... Паде дощ.. (Пам'ятаю, як тато колись привіз зі Львова каву з цікавою назвою «Коли паде дощ». У нас на Чернігівщині так не казали). Вітер, здається посилюється. На вулицях нікого, лише час від часу пробігає таксі. Спустившись зі сходів будинку, я прочинила двері, і раптом... спало на думку (так кажуть у мене на Батьківщині), що в таку погоду й собаку на вулицю не виженеш... Добиратися пішки бажання не було. Через кілька хвилин таксі вже стояло навпроти. Ми їхали темними вулицями, лише ліхтарі, немов острови надії, освітлювали шлях. Знову думки снуються про рідних. Ловлю себе на думці, що завжди, коли йде дощ, згадую про них. Чого б то? Може, усе через ту коробочку з цікавою назвою «Коли паде дощ», яку зберігаю майже рік.... А може тому, що дощ лив як з відра, коли ми прощалися. Усі були мокрі...сльози змішались з дощем... А в мене потяг...

Я дістала ключі й відчинила двері будинку. Зняла верхній одяг і зайшла на кухню заварити чаю. Де ж та коробочка, у ній, здається, була м'ята.. Мамина м'ята. Дивом знаходжу її на верхній полиці. Звісно, м'ята давно закінчилась (уже навіть не пам'ятаю, коли востаннє пила чай з м'ятою). Але вона ще й досі пахне дивовижною травою, що діє на мене немов чар-зілля. Одразу згадую наш невеликий будинок, густо обсіяний влітку м'ятою з усіх сторін. Ми малими бігали повз неї за день разів зо тридцять. І кожного разу запах її чіплявся то до рук, то просто до одягу. І навіть увечері, лягаючи спати, відчувалось, як пахнуть долоньки...

Піднімаю очі на світлину, що наді мною. Беру до рук. На ній мама і я. Мамо, матусю, як ти там? (Де взяли сльози й дощем падають на фото). Що робиш? Чи все в тебе добре?

Сотні тисяч кілометрів залягли між нами, і лише думки й сльози об'єднують нас. Ти там, у Чернігові, а я по закордонах... Клята війна роз'єднала нас... Я живу лише спогадами, картинками, кадрами зі щасливого минулого...

Я сиділа на дивані у вітальні. Кімната була прикрашена кольоровими гірляндами й кульками. Свято?. Ну, звичайно, це ж мій день народження! Відчинилися двері, і в напівтемну кімнату увійшла іменинниця. І раптом разом з яскравим світлом залунало: «З Днем народження!» Так, це було неочікувано і так приємно. Поцілунки, подарунки, привітання. Але найбільший сюрприз мене чекав від батьків. Це була поїздка в Київський легендарний парк розваг. А чого ще душі бажати?. За годину ми вже дісталися запланованого місця. Цей парк був ще більшим і гарнішим, ніж я уявляла. Ми були на американських гірках, катались на різноманітних каруселях, їли солодку вату, навіть побували на екстремальних атракціонах. Це був незабутній день. Усі були задоволені, а найбільше – я. Я була така вдячна батькам, адже вони зробили усе це для мене. І така щаслива. В одному «дякую!» вдячності не передаси...

Я прокинулась... Що то було? Сон, мрії, спогади? Важко сказати.

А проте, там я була щаслива... Була. А що сьогодні? Що я роблю тут, місяцями відкладаючи поїздку у своє щастя? Мене немов пронизало струмом. Забувши про заборону батька повертатися в Україну поки триває війна, за годину я вже була на пероні. А вже вранці стояла на порозі рідного дому. Двері відчинила мама, перелякано-здивовано вона спитала:

Щось трапилось, доню?

Ні, не хвилюйся, просто скінчилася м'ята. Я відкрила свій маленький дорожній рюкзак, у якому красувалась коробочка з-під кави «Коли паде дощ».

І хлинули сльози. Сльози найщасливішої людини на землі. Мої сльози.

«В ЄДНОСТІ НАША СИЛА»

Спицина Софія Валеріївна

учениця 10-Б класу

Чернігівського ліцею №22

Хлібне поле... Вітер колихає золоті хвилі пшениці, яка виростає на нашому родючому українському чорноземі. А над цим бурхливим морем розлилася бездонна небесна блакить така, як на державному прапорі України.

Ми з давніх часів – хлібороби. Ми – не орда жорстоких завоювальників, які жили, використовуючи багатства та землі поневолених народів.

Усе, що в нас є, ми створили своєю наполегливою працею. Українці, талановитий миролюбний народ, ніколи чужого не бажали, але своє боронили до останньої краплі крові.

Спроможність нашого народу вистояти в бою за Батьківщину, свободу, незалежність має глибоке історичне коріння. Нас не здолали хозари і печеніги, монголо-татари і московити, нас не здолати рашистам.

У кожному українці живе непереборний дух козаків-характерників, які володіли надприродною силою перевтілення. Ми вміємо в скрутний час об'єднатися і стати монолітною скелею.

От і тепер, коли скажена орда російських окупантів зазіхнула на нашу свободу, коли гинуть люди, коли ворог перетворює наші села і міста в згарище, ця скеля перетворилася на незламну фортецю.

Не збулися мрії окупантів захопити Київ за три дні. ЗСУ на фронті воюють із другою армією у світі, захищають свою землю, свій дім. За кожен метр рідної землі ми платимо дорогою ціною – нашою кров'ю.

Українським військовим на полі бою важливо відчувати, що їх підтримують рідні, друзі, небайдужі громадяни. Героїчно працює на перемогу «армія волонтерів». Їх хоробрість і самопожертва допомагає нашим солдатам у бою на передовій. Волонтери під ворожими обстрілами доставляють на фронт усе необхідне, вивозять поранених, допомагають мирному населенню.

У нас навіть діти збирають кошти на потреби ЗСУ. Хто як може та вміє... Хто посеред площі грає на скрипці, хто виграє в шахи або шашки, хто робить окопні свічки і захисні сітки, а хто, розбивши свою скарбничку, віддає кошти на придбання дрона.

Війна жорстока, вона не тільки забирає життя людей, але робить їх бездушними, немилосердними, намагається знищити в душах романтичні почуття.

Але це не про наших воїнів. До ворога, який убиває їх сім'ї, нищить українські міста і села, вони безжальні і принципові. Пощади до загарбників нема, але військові не втратили у своїх серцях почуття любові, співчуття до людського горя та самопожертви заради миру і гуманних цінностей людини. Чим жорсткіша війна, тим ми більше цінуємо доброту, любов, відданість, дружбу, співчуття. Найбільше – красу природи і тишу... Спів соловейка у вишневому садку вечорами, запах матіоли та чорнобривців.

Український танкіст з позивним «Мандрівник» розповів в інтерв'ю каналу 1+1, як їх колону танкістів зустрічали люди після визволення Київщини. Вони вигукували слова подяки зі сльозами на очах, бажали здоров'я та живими повернутися додому. Маленька дівчинка, років шести, вибігла на дорогу і, піднявши оченята вгору, схрестила маленькі пальчики у формі серця. Колона зупинилася, танкісти віддали дівчинці і дітям, які стояли неподалік, усі свої цукерки і шоколадки, які мали від волонтерів. З того моменту військові збирали «солодкий боєприпас», який при нагоді роздавали дітям.

Танкіст «Мандрівник» розповідав про цей випадок, а голос тремтів і зривався, бо він бачив сльози на очах суворих воїнів, які згадали свої сім'ї, своїх дітей.

У цей вирішальний для нашої країни час увесь народ об'єднався заради єдиної мети – перемоги.

Під час війни мертві зіниці зруйнованих і спалених будинків заглядають у душу, кожне мертве вікно – це чиясь трагедія, понівечена доля, втрачене життя. Але люди не зневірилися, не занепали духом. Вони, як фенікс, воскресають з попелу, відроджують свої почуття та надії.

Разом ми сила, яку не здолають вороги холодом, темрявою, голодом і обстрілами... Українці доводять це кожного дня своєю невтомною працею, своєю сміливістю і здатністю на героїчні вчинки.

Можна підбити танк чи літак, врятувати людину з-під завалу чи на операційному столі, можна віддати свою кров чужій людині або двадцять чотири години на добу випікати хліб для воїнів ЗСУ. Героїзм – в окупованому Херсоні ховати від загарбників державний прапор України.

Ми розуміємо, що перемога – це колективний подвиг народу. Нашу країну не можна роз'єднати на зразок Південної і Північної Кореї.

З Ужгорода до Краматорська курсує «Потяг єдності». Кожен охочий може купити на нього квиток, заповнити листівку з побажаннями та добрими словами, які передають на Донбас. Нам потрібна єдність заради майбутнього. Цей потяг з'єднає не тільки Захід і Схід нашої країни, а й поєднає серця людей.

Діти перестануть здригатися від завивання сирени повітряної тривоги, забудуть запах сирих підвальних сховищ.

Знову навесні розквітне червона калина, у Києві зацвітуть білі свічки каштанів, заспіває соловейко у зеленім гаї, якого ми не чули за гулом снарядів і мін.

І я знаю: зазвучать єдиним хоралом мелодії царівни Карпат-трембіти, поліської сопілки, київської бандури, скрипки сходу та південних литаврів. У цій гармонії наша сила та незламність, у єдності та братерстві національний козацький дух.

«Україна – фортеця вільного світу, і вона вистоїть, перемога буде за нами!» – зазначив Президент України Володимир Зеленський.

КНИГА ЖИТТЯ

Тиха Катерина Олегівна

вихованка гуртка «Театральний»

КЗ СБШ

учениця 7 класу

Книга життя...Що ж це за книга така, що її не купити у жодному книжковому магазині, не замовити в читальному залі бібліотеки, не знайти в електронному варіанті, не зустріти на старих архівних полицях..?

Це життєпис кожної людини. Від перших її кроків і до останнього подиху. Автором цієї епопеї є сама людина. У цій книзі є всі елементи композиції. Експозиція – це корені від діда – прадіда, вся історія родоvodu. Зав'язка – це народження і початок життя...Як і в кожній художній книзі, найцікавішим елементом є розвиток подій. У книзі життя – це життя людини, середовище, в якому зростає, оточення, її вчинки і помисли, якими керується. Це дім, школа, інший навчальний заклад, сім'я, друзі, професія, захоплення. Іншими словами: дитинство, юність, зрілість... Кульмінаційний момент – це старість, досвід прожитих років і те, що може залишити після себе. І, насамкінець, зав'язка – це завершення людського життя.

Мені 13 років. І це особисто мої міркування. Зародились вони тоді, коли я прочитала поезію Ліни Костенко «Життя іде і все без коректур...». Вона мене надихнула на різні роздуми. Наприклад, спочатку мені були не зрозумілими рядки «...І як напишеш, так уже і буде..». Хто ж це має написати..? Сама людина... Куди написати? У книгу життя..!Бо і справді, час летить невпинно. Не встигнеш оглянутися, як постукає у двері старість, а попереду – пуста... Скільки ще треба встигнути, а вже сили ослабли.. У книзі життя появилось багато прогалин, пустих сторінок і нецікавих моментів. Багато рядків, де є початок і немає закінчення. Тож письменниця закликає бути активним, щось робити, щось міняти, коректувати. Головне, не сидіти на місці. Прозріти і мінятись! Міняти цей світ, в якому панує неправда і нещирість. Міняти в кращу сторону, подавати

приклад іншим, надихати. Та головне не загатись у цьому, бути обережним. «Людині бійся душу ошукать, бо в цьому схибнеш, то уже навіки». Це означає жити так, щоб не образити інших, не порушити Божі заповіді і людські норми.

Таке моє розуміння цієї поезії. Ці безцінні змістовні рядки, будуть актуальними у всі часи на всіх перехрестях історії. Це дороговказ наступними поколінням. Якщо пірнути глибше, то водночас, мені здається, що цю поезію слід сприймати і в більш широкому сенсі. Не як особисту книгу життя кожної людини, а як життєпис цілої України. Ліна Костенко – велика патріотка своєї держави. В її біографії багато епізодів, які свідчать про великі заслуги. Вона – наш геній, наш герой. Рядки цього вірша можна трактувати як заклик до змін, а отже – до боротьби. Бо ми стільки часу жили «без коректур», а зараз настав момент, коли можемо довести самим собі, країні агресорові – росії, і цілому світу, що ми сильна нація, і хочемо жити у вільній демократичній державі. Не боятись «прикрого рядка» – це означає не боятись ворога і труднощів. Українці прозріли, і тепер нас вже не зупинити! Ми будемо боротися до кінця, допоки не виборемо свободу.

Дуже прикро, що перемога нам дається дорогою ціною. Багато людських втрат. Гине цвіт нації, і ці рани України будуть гоїтись ще довго. Страшно спостерігати на екранах телевізорів жахливі кадри реальності війни. Розум не може осягнути, що це все відбувається в моїй країні. У моїй співучій українській землі. Тут, де ще вчора на полях золотом виблискували колоски пшениці, гордовито зеленіли кавуни. Де цвіла калина, маки і чорнобривці. Де лунав дитячий сміх, і пташиний спів. Сьогодні наші поля перетворились на поле бою, цвіт калини і маків ще більше асоціюється із кольором крові, потьмяніли чорнобривці. І хтозна, чи прилетять цього року до нас лелеки. І навіть після перемоги перед очима українців ще довго буде стояти картина сумної акції порожніх колясок на площі у Львові. Ми цього не забудемо! І не пробачимо ніколи! У нас вже не буде кордону з росією, а буде високий колючий паркан, який ніколи не пересічуть «сусіди» з двох сторін.

Ми, українці, – незламна нація. В життєписі нашої історії є багато буремних сторінок. Україна від початку свого існування виборює кров'ю свободу і спокій. Однак, перебуваючи під різним гнітом, завжди знаходились месники, які не корились і піднімали бунт проти свавілля пригноблювачів. Вони знали за що гинули, тільки ми не все розуміли. Бо правда завжди приховувалась, і була інша пропаганда. Їхні імена вписані в історію України. Ми маємо на кого рівнятись. Згадаймо тільки радянські репресії... За підрахунками деяких істориків, 80 мільйонів людей було б в Україні нині, якби не репресії та голодомори. І це тільки одна сторінка нашої кривавої історії. Тепер ми знаємо всю правду. Бо «виросли», змужніли, прозріли і порозумнішали. Пройшли складний шлях до офіційного визнання Незалежності. Почали робити вдалі кроки до свого розвитку. Досягнули успіхів у спорті, кінематографії, шоу-бізнесі та інших сферах на рівні з європейськими країнами. Так ні! Ненависний «сусід» не може допустити, щоб ми жили краще від них. Бо як вони, такі сильні і могутні, будуть спокійно спостерігати за цим. Звісно, нас треба рятувати!? Прийшли і порятували... Знищили наші міста і села, інфраструктуру. І найстрашніше ...людські життя. Та не зламали наш дух. Навпаки, розбудили нашу національну свідомість. Ми стали єдині, бо всі згуртувалися заради мети. Так. Ми вмираємо. Бо знаємо за що. А за що вмираєте ви, прості російські солдати..? Чи спокійно спитьесь вам, російські матері, відправивши своїх синів на поле бою в чужу країну..? Яка ваша ідея? Мета..? Ці питання – це крик у безодню. На жаль, до них не достукатись. Що ж... Тоді отримуйте відсіч! Вмирайте, занепадайте духовно і економічно! Бо вже скоро прийде той час, що ви відчуєте вплив накладених санкцій. Ви ніколи не жили розкішно, а тепер нидійте в бідності і вигнанні! Від вас відвернулись всі цивілізовані країни! Ви – зло, яке вкоренилось у центрі Європи! Що ж ви напишете у своїй «книзі життя»? Що ви – мародери і вбивці!!! А що будуть писати ваші поети?

На рубежі XIX – XXI століть співзвучними з поезією Л.Костенко є вірш – мініатюра нашого Кобзаря, генія Тараса Шевченка: «І день іде, і ніч іде. І голову схопивши в руки, Дивуєшся, чому

не йде Апостол правди і науки?» Здається, що може бути спільного у цих двох митців, якщо різниця у часі два століття? А відповідь проста. Єднає їх національна ідея. Вона звучить як заклик до нескорення. Тарас Шевченко – велетень духу, митець могутньої творчої сили, непримиренний борець. Його життя – це боротьба за волю України, а його творчість – невичерпна скарбниця мудрості, джерело духу та правдива совість української нації. На його творчості виховується вже не одне покоління. І, може, й тому українці сьогодні такі сильні проти російської агресії, бо в нашій свідомості чи підсвідомості закарбувалась неприязнь до «москалів», до «московії», яких так ненавидів Тарас Шевченко. Протягом століть вони залишаються гнобителями на генетичному рівні. Історія змінюється, а вони – ні. Вони зруйнували нашу славу Січ, але дух козацтва їм знищити не вдалося. В наших жилах тече козацька кров. І ми скоро переможемо!

Україна підніметься з руїн. У нас є країни – союзники, партнери. Їхня допомога – безцінна. Завдяки сучасному оснащенню наші ЗСУ виженуть ворога зі своєї землі. Наше небо все ж буде захищене. Я в це вірю! Ми відбудуємо приморський центр – Маріуполь! Ми поїдемо на море в Одесу, в Залізний порт і Очаків. Нас, хвилюючись, радо, зустрине Кримське узбережжя. Морські води будуть чистими і прозорими. На херсонських полях знову пишно зазеленіють кавуни! Наші родючі українські поля заколосяться золотою пшеницю. Зацвітуть мальви і чорнобривці. Прилетять в наш край лелеки і принесуть щастя. «Природа убереться в пишні шати». «Коректури» неодмінно відбудуться. У книзі життя України з'являться нові сторінки історії на чистих біленьких аркушах. А старі, пошарпані, протерті і заплямлені ми підклеїмо і збережемо, як пам'ять, як пересторогу для інших поколінь...

«І встане Україна... Світ правди засвітить». По – іншому і бути не може. Бо зло має бути покаране. Світом має ширитись добро.

«В сім'ї вольній, новій...» ми тебе не забудемо, Тарасе!!!

А Ліна Костенко напише чудовий вірш про нашу перемогу!

ВСТАНЕ УКРАЇНА, СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ... (Т.Г. ШЕВЧЕНКО,,СТОЇТЬ В СЕЛІ СУБОТОВІ»)

Третяк Альона Віталіївна

*учениця 8 класу
Кременчуцької гімназії №22
Кременчуцької міської ради
Кременчуцького району Полтавської області*

Сьогодні видався сонячний лютневий день. Лютий 2023 року. Ось кілька годин мій Кременчук не здригається від звуків сирени. Хочеться заплющити очі, підставити обличчя сонцю й послухати мирну тишу, насолодитися такими природними звуками міської вулиці, якою поспішають автомобілі й тролейбуси, кудись прямують люди, пурхають довірливі голуби й цівкають полохливі синички.

Вже цілий рік, як у серці кожного українця – тяжкий воєнний лютий. А сьогодні – сонечко... Воно височенько піднялося в небі, кудись поділися хмари. І думається мені : «А весна таки прийде. Прокинеться земля. Звільниться від льоду. Зігріється сонцем – і зазеленіє, зацвіте». Так і буде. Обов'язково. Як у пісні:

*І ось прийшла весна,
Співають солов'її,
У нас іде війна,
У нашому краї...
А ти діждись мене!..
Кохана, моя єдина!
Я повернусь з війни!..
Все буде Україна!*

А вулиця веде мене прямісінько до скверу на березі Дніпра. До пам'ятника Шевченкові. Я знаю, що кожен, хто приходить сюди, відчуває якусь особливу ауру: тут дихається й мислиться вільніше, відчувається потужний зв'язок із батьківською землею.

Стоїть поет, задумався. Здається, що йшов широкою, зеленою, багатолюдною вулицею, милувався новобудовами,

захоплювався тополиними алеями, вітався з привітними мешканцями придніпровського міста – та ось на хвилину спинився в задумі перед оригінальною спорудою річкового вокзалу, який красивим кораблем пристав до берега. Стоїть Кобзар і думає про рідну землю, що скільки лиха бачила, а все здолала, піднялася, розквітла, відродилася. Про людей думає, що не скорилися недолі, порвали кайдани і живуть на своїй, Богом даній землі. Нерадісні спогади зупинили сьогодні Шевченка: насуплені брови, застиглий погляд, складені в замок руки. Він знає ціну шляху до оновленої землі... Уявляю : ще крок – і зійде Тарас із постаменту, опиниться серед нас, питає: « Як ви?» ...

Знає поет, яке нестерпно тяжке випробування впало на нашу долю. На плечі моїх сучасників, на землю моєї багатостраждальної України. Війна... Смертоносними «прильотами», виттям сирен, слізьми і кров'ю, сирітством дітей і невтішністю осиротілих батьків увірвалася вона в мирний передранковий сон українців 24 лютого 2022 року. Здавалося, світ заляк від почутого: в XXI сторіччі, у самому центрі Європи ті, хто називав себе братнім народом, посунули дикою ордою через кордон України, щоб руйнувати, гвалтувати, вбивати, а цим самим зламати, підкорити «укропів», які не хочуть прийняти їхній «русский мир», а натомість обирають європейські цінності : свободу, демократію, рівність, повагу до людської гідності. Увесь світ очікував, світ заляк,... світ, та не ми. Президент В. Зеленський рішуче відмовився від пропозицій евакуюватися з Києва, центр приймав рішення про опір, оборону, шукав можливості зупинити «асвабодітелей». І ми побачили, як в різних куточках України, де з'являлася ця самовпевнена погань, неозброєні люди виходили на вулиці міст і сіл, щоб голими руками зупинити Z-танки й V-бронетранспортери, як скандували забродам : «Домой!», «Орки, ідіть геть!», «Маріуполь, Херсон, Мелітополь, Ізюм... – це Україна !», ми почули, як клятвенно зазвучали в ці дні слова: «А ми нашу славу Україну, гей,гей, розвеселимо!». Вже 26 лютого історія про моїх безстрашних земляків, яку назвали «гадяцьким сафарі», облетіла Україну й стала символом опору окупантам. Так почала писатися

історія подій і почуттів, настроїв і рішень, любові й ненависті. А ще писалася кожним із нас своя особиста хроніка.

І на Кобзареве : «Як ви?» – я розкажу: «Пам'ятаю той ранок... Це був четвер, у школі дистанційне навчання, тоді ще тривав коронавірусний карантин. Але ми вже сподівалися виходити до школи у понеділок. На той момент я не бачила однокласників 3 місяці, й мені здавалося це занадто довго. Адже я завжди любила школу: затишний клас, широкі коридори, їдальню, велике футбольне поле, маленький садочок біля школи, де завжди затишно. Дні, проведені в школі, з друзями, завжди були для мене яскравими, цікавими, часто насиченими чимось фантастичним. У той день, 24 лютого, я й увявити не могла, що не повернуся до школи ще як мінімум рік. Сподівалася, що цей страшний сон швидко мине. Кожного дня, гортаючи новини, я намагалась знайти в пабліках Телеграму повідомлення: «... все закінчилось, ми перемогли», але єдине, що я бачила – це купу однотипних повідомлень:»треба ще трохи зачекати, все скінчиться«. І я чекала... перший тиждень, другий... почуття були гнітючі. Почула про Бучу, Ірпінь, досі мені не відомі. Для всього світу вони стали символами нечуваного варварства з боку російських загарбників і зразками незламності людського духу моїх співвітчизників. Хотілося кричати на весь світ, просити допомоги. Із душі рвався докір: «Куди ж ви дивитесь, народи?! Сьогодні ми, а завтра — ви», – як написала Ліна Костенко. І світ почув нас, заговорив про необхідність єднання у боротьбі проти вселенського зла. Сьогодні ми вдячні тим, хто прийняв і зігрів теплом своїх домівок мільйони наших земляків за кордоном, хто вийшов на акції протесту проти агресії Росії щодо моєї миролюбивої країни, тим, хто усвідомлює, що сильні ми єднанням, хто підтримує нас праведною зброєю, яка зупинить зло.

І що тут скажеш? Саме так – у єдності наша сила. І цьому вчать нас історія, життя. Ні, я зараз не про сторінки в підручниках історії, бо вони, як каже мій дідусь, часто переписувалися зі зміною ладу, з приходом нової влади, щось замовчувалося, а щось по-новому читалося. Я про історію, яку не зітреш в пам'яті людській, про те, що передавалося від покоління до

покоління в батьковій науці : «Тому роду не буде переводу, в котрому браття милують згоду». Я про ту історію, що закарбована у творах мистецтва слова ... «Слова о полку Ігоревім» невідомого, але такого мудрого автора, справжнього, відважного, патріота, слова Івана Франка про тухольську громаду, згуртовану Захаром Беркутом, яка не силою, не хитрістю і навіть не відвагою, а саме єдністю здолала ненависного ворога. Ця історія на віки, її сторінки не перепишеш, бо вони назавжди вкарбувалися в нашу пам'ять, у нашу свідомість, у наші серця.

Сьогодні історія мого народу пишеться кров'ю на полях боїв під Бахмутом і Соледаром, на Херсонщині й Харківщині, болючими шрамами викарбувана на Яворівському полігоні, в Маріуполі, Вінниці, Дніпрі... й моєму рідному Кременчуці. Та нехай зрозуміє світ, що сьогодні піднялася Україна на боротьбу не лише за свою незалежність, вона очолює боротьбу людства проти звірства, за демократію й гуманізм, встала, щоб «світ правди засвітить».

Ось стоїмо ми з тобою, славний Кобзарю, на березі правічного Дніпра, що посивів від людського болю, від крові, від смертей, від гулу сирен, від історій тисяч моїх співвітчизників, що вмиль стали переселенцями, біженцями, сполоханими птахами, гнаними палючим вітром війни зі спалених гнізд, і чуються мені твої пророчі слова :

Борітеся – поборете!

Вам Бог помагає!

За вас правда, за вас слава

І воля святая!

Нехай же весь праведний світ об'єднається цим закликком до боротьби проти тих, хто замахнувся на правду і волю святую.

А ще думається мені: «Ні, Тарасе Григоровичу, Ви не лише геніальний поет і талановитий художник, Ви-пророк, Ви- світоч української нації. Через століття запалені від Вашого серця свічки горять у наших серцях й освітлюють нам шлях у майбутнє до правди і волі».

ВСТАНЕ УКРАЇНА, СВІТ ПРАВДИ ЗАСВІТИТЬ...

Федоряко Владислави Дмитрівни

учениці 9 – А класу

Дніпровського наукового ліцею інформаційних технологій

Дніпровської міської ради

м. Дніпро

Що таке дійсно сильна нація?

Як би там не було, війна дуже багато на що відкриває очі. Боляче, повільно, але міцно і впевнено вона знімає з пов'язку. Думаю, ті пов'язки були закріплені на потилиці так сильно, що здирати їх довелося аж отаким чином – ножем розтинаючи щільний тканевий вузол, зтинаючи волосся і водячи просто біля скальпу. Проте зрештою, ми побачили.

Ми побачили, яке саме злощасне утворення світ століттями вважав сильною і ніби величною нацією. І ми не злякались – ми закричали.

Невже сильною нацією можна вважати стадо лякливих тварин, просто тому що їх наче як багато? Що сенсу, що їх понад сто мільйонів, коли в скрутну хвилину вони мерщій кинуть один одного і тікатимуть у різні сторони? Хіба то щит, коли його частини, які мають бути злиті між собою найміцнішою сталлю, кинуть стиснуті руки і добре, якщо просто розійдуться поодиноці, а не зжеруть один одного на вгоду власного умовного щастя? То радше решето. А решето, яку б велику площу воно не мало, назавжди лишиться просто дірявим решетом. Воно, звісно, може погрожувати, що накриє когось собою і до скону мучитиме у неволі, проте прекрасно розуміє, що саме там назавжди й залишиться. Приблизно там же і згніє, забите горем і закривавлене, заіржавіє і розвалиться на нитки, проте досі верещатиме, що колись було великим і могутнім.

Ми кричали, і світ почув нас. Нас побачили.

Світ побачив міцне рукостискання двох голів надто різних за для спільної роботи опозиційних партій. Колишній президент і теперішній встали поряд. Навколо них коїться справжнє диво: ось львів'янин стоїть і готує чай для врятованої маріупольської

родини. При передачі гарячого картонного стаканчика між їх руками виникне дотик – руки розійдуться, проте утворений зв'язок – ні. Ця надана поміч замкнула одну ланку кола. Тепер цю нитку не розірвеш – вона побудована на доброті, щирості і вдячності. Важко знайти хімію, яка розщепить таку міць, правда ж?

Ось бабуся з Дніпра прихистила у своїй старенькій затишній однушці дівчину, яка дивом не знаходилась вдома, коли її квартира в секунду перетворилася на попіл. Старенька хусточкою, обережним, помірним рухом змахує з щоки дівча гарячу сльозу. Між людьми знов розтягується та сама найміцніша в світі ниточка. Усього лише ниточка, яку не під силу розірвати навіть позорній ворожій ракеті.

Хто, як не херсонець, справді знає, як важливі на війні гроші. Він охоче скине з картки останні 5 гривень, бо побачить, як чоловік, що звільнив його місто, просить грошей на ремонт воєнної автівки. Він зробить свій внесок. Хтось ще – зробить свій. Тисячі ниточок сплетуться в одне щільне полотно і з 5 гривень виросте колись непідйомна сума грошей, якої вистачить, щоб авто знов служило. Ще один квадратний кілометр повернеться до України ціною одного відремонтованого авто. Ще троє людей вийдуть з – під землі на світ Божий і поїдуть до Львова. Їх там – я точно знаю – пригостять смачним чаєм. І в спільну перемогу вплетуться ще три нові ниточки.

Ми плетемо наш прапор разом. Кров'ю й потом витинаємо на карті світу синьо-жовте полотно. Ткати ще багато, проте я знаю – ми впораємось. Бо ми робимо це разом. Бо ми – єднанням сильні.

ЗА ПОКЛИКОМ ДУШІ Із записника волонтера

Фесина Вікторія

З курс

*Вище професійне гірничо – будівельне училище
м. Горішні Плавні*

Знову дорога... Два дні, як повернулися зі сходу. Сьогодні ми їдемо на Херсонщину – край кавунів, сонця, моря. Так було ще зовсім недавно. А зараз... Їдемо обережно, тут по іншому не можна – міни майже скрізь... Думки не дають спокою.

У моїй країні війна. У моїй країні розруха. Розруха життів, розруха душ, розруха надій, розруха сімей, розруха будівель... Зруйноване життя мільйонів... І що з цим робити? Як далі жити?

Моєму поколінню випали не лише важкі випробовування, але й особлива місія – здійснити нарешті те, чого так довго потребуємо ми – українці. Звільнитися від гніту московської одри, яка залізла на нашу землю, яка намагається залізи

у наші душі і змусити думати, що ми «адін народ», що «какая різниця», якою мовою розмовляєш, що немає чітких меж між добром і злом.

Але ні!

Всі ці межі дуже і дуже чіткі. І зараз не лише час нашої визвольної війни, а й час нашого національного прозріння, національного єднання і визначення всіх меж. Ми повинні назавжди запам'ятати цей час, запам'ятати себе такими – вільними, сміливими, людяними, об'єднаними навколо України, на боці правди і справедливості. Щоб ми і після перемоги такими залишилися. А основне – з чітким розумінням і гордістю за те, що ми – українці.

Життя триває.

Зазвичай дух кожної людини проявляється у вчинках, не зважаючи на будь-яку ситуацію.

Ще декілька місяців тому, я й подумати не могла, що стану волонтером, однією із сотен, хто ризикуючи своїм життям, дає можливість жити іншим.

Сьогодні, у дні війни, потужний волонтерський рух став зразком громадянської позиції, єдності і самоорганізації українського суспільства. В період повномасштабної російсько-української війни, волонтерами став весь український народ. Кожен з нас став волонтером.

Чому люди обирають цей шлях? Тому, що ми об'єднані спільною метою, стосунками, дружбою. Волонтери – це люди з широкою душею, повною доброти і чуйності! Діяльність волонтера гідна і безкорислива.

Щодня наші військові мають змогу відчути та оцінити те безкорисливе добро, яке творять волонтери. Це ще одна своєрідна армія забезпечення і підтримки, адже завдяки їм врятовано тисячі життів та доль. Саме вони з перших днів війни були небайдужими до чужої біди і нині роблять усе, щоб наблизити нашу перемогу.

Кажуть, що волонтери – це люди з великої букви. Хтось підлаштувався під війну, хтось змінив професію, аби стати корисним, підтримати постраждалих... Не знаю, мені здається, що ми звичайні, з своїми родинами, будинками, собаками і котами... І з своїми мріями...

Їдемо... Раптово виринув величезний Кавун – символ Херсонської області. Стаємо, робимо фото. Так, це той Кавун, біля якого фотографувалися Олександр Усик та волонтер Сергій Притула. Саме тут починаєш хвилюватися і трішки тремтіти. Десь далеко чуєш вибухи. Недалеко лінія фронту. У нас часу – три години для розвантаження води, ліків, продуктів. І назад, на Полтавщину.

За нашими спинами тисячі кілометрів та тони доставлених необхідних вантажів. Майже ніколи не знаєш, де будеш завтра. Можливо, знову на Донбас везти сітки, свічки, теплі речі, смаколики. Або на Дніпро – корм у собачий притулок чи питну воду, дитяче харчування, предмети першої необхідності до Миколаєва.

І так щоденно. Важко, страшно, нестерпно боляче дивитися на зруйновані міста і села.

Прощання. А поруч люди, яких неможливо забути. І очі... Очі, сповнені вдячності і в той же час невимовної болі і надії.

Дзвінок. Замовлення на Запоріжжя, перевезти поранених.

Чомусь на думку прийшла історія славетної козацької республіки, яка існувала саме завдяки єдності. Козаки виборювали свої права та свободу не кожен сам за себе, а всі разом. І в часи Великої Вітчизняної війни тільки об'єднання народу воєдино привело до перемоги над фашистськими загарбниками: народ зумів зібрати всі свої сили та дати гідну відсіч окупантам.

Ось і зараз, незважаючи на тяжкі часи в Україні, ми віримо в перемогу. Йдемо до неї і робимо все, щоб дати гідну відсіч ворогу.

... Останній поворот на рідну Полтавщину. Знову дзвінок. Завтра на Нікополь, до наших, на передок.

Впевненості надають слова Президента України, які звучать з нашого маленького радіо: «Читайте по губах: Без газу чи без вас? Без вас. Без світла чи без вас? Без вас. Без води чи без вас? Без вас. Без їжі чи без вас? Без вас. Холод, голод, темрява й спрага – для нас не так страшно й смертельно, як ваші «дружба й братерство». Але історія все розставить по місцях. І ми будемо з газом, світлом, водою та їжею.. і БЕЗ вас!». Так і буде. Бо ми – великий, єдиний і сильний народ!

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ
(«І на оновленій землі врага не буде,
супостата...»)

Филонич Софії Андріївни

учениця 9 класу
КЗ «Полтавський міський багатoproфільний ліцей №1
імені І.П. Котляревського
Полтавської міської ради Полтавської області»

«І на оновленій землі врага не буде, супостата...»
Не вмирає душа наша,
Не вмирає воля.
І неситий не виоре
На дні моря поле.

Т.Г. Шевченко

Минув рік російсько-української війни... 365 днів кровопролиття, страждань, непоправних утрат, відчаю, розпачу й упертого спротиву, незгасної віри, очікування дива – припинення цього жаху! Реальність як страшний сон, у який важко повірити. Це ж як, щоб у XXI столітті отак? Народ на народ!.. Ні, не народ, а орда, дике, свавільне плем'я на кривного родича, який, бачте, інакше мислить, інакше живе, інакше дорогу в майбутнє торує... І як посміли? І звідки ересі нахапалися?! Європи захотілося?! А «старшого брата» запитали? І хто це там веремію влаштував? Нацики? Бандерівці! «Пряма угроза русскоязычному населению»! І покотилася лавина ненависті, насильства, та захлинулася уже в перші дні! Голіруч ішли українці на ворожі танки, грудьми зупиняли. Їхньою ж мовою по-доброму прохали: «Повертайтеся, вам тут не раді. Хлібом-сіллю не зустрінуть!» Та хіба ж дикун почує? Хіба втямить? Заздрість очі засліпила, розум затьмарила! Бач, як вони живуть! І гайда грабувати, гвалтувати, катувати тих, хто вмів працювати від зорі до зорі, а не горілку лигати... Чого тільки не крав наш ненаситний сусіда, хай би його рак урачив! Кого тільки не переманював на свої багнища! Століттями плодили

яничарів і манкуртів, перевертнів і заброд... А хто не корився, на Колиму, у Сибір. Історію переписали, зі словників колоритні лексеми прибрали, учителям за русифікацію щедро доплачували. Калнишевського на Соловки запроторили, щоб і духу козацького не було. Страшні жнива українського безпам'ятства: історії не знали, мови цуралися, «союз нерушимий республік» прославляли. «Україно! Україно! Оце твої діти... Московською блекотою... Заглушені!» (Т.Г. Шевченко).

А хто не хотів забувати, голодом заморили. Залякали, зацькували, але не дісталися кореня українського! Не вирвали з рідної землі, не задавила блекота молоді пагони волі, які вперто п'ялися у жовто-блакитну вись. І вирости горді сини України, розправили плечі й зібралися на Майдані, щоб майбутнє дітей своїх захищати. Злякалися перевертні, які кліщами уп'ялися й обкрадали народ, полилася праведна кров захисників свободи... І досі ллється... Тяжка битва Правди з неправдою, Волі з неволею! Гірке прозріння змінилося ненавистю до тих, хто посягнув на наше життя й свободу. Війна об'єднала, біда навчила думати не про себе, а про рідну землю, віддавати останнє тим, хто на передовій. Ми тепер знаємо ціну свободи. Ми тепер знаємо, що таке щастя! Це наша перемога в цій страшній війні! Ми побачили світ, і зрозуміли, що серцю наймиліша Україна! І світ побачив нас –відчайдушних, упертих, незламних! Нам важко, як ніколи, але, як писав колись І. Франко,

*Се ж остання війна! Се до бою
Чоловіцтво зі звірством стає,
Се поборює воля неволю,
«Царство боже» на землю зійде.*

Маємо справу з ворогом підлим, ницим, лукавим, безжальним. Тому мусимо бути пильними, гартувати дух, тримати стрій, бути єдиним фронтом. Кожен на своєму місці: воїн на передовій, учень за партою, професор за кафедрою, лікар за операційним столом, депутат у Верховній Раді – мусить починати день з думкою про Україну: «А що я можу зробити таке, щоб наблизити Перемогу? Чим пожертвувати в ім'я тих, кому зараз найважче?» Війна – це виклик для всіх: не можна жити

за принципом «хай хтось, аби не я». Коли це зрозуміють усі українці, тоді настане омріяний мир. А для цього мало хорообрості. Єдина запорука успіху – це патріотизм, почуття, яке робить народ нездоланим, допомагає в найважчі часи! Тому «Апостол правди і науки» прийде до тих, хто цього прагне! Та й у нас, українців, він є! Колись український письменник Ю. Мушкетик сказав: «Кажуть, немає програми державотворення? Ось вона, тут! У «Кобзарі»! Читаймо й робімо, як тут написано, – й збудуємо Україну!» Не всі знають ці слова, не всі дослухаються, проте це єдиний шлях до нашої свободи й незалежності, бо там є заповітні слова, які зараз актуальні, як ніколи:

*Свою Україну любіть,
Любіть її... Во врем'я люте.
В остатню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.*

У тяжкі часи рашистської навали рятує любов до України – дієва, жертвна! Надихає Кобзареве гасло: «Борітеся – поборете!» Боремося – і поборемо!

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ

Ципічева Єлизавета Олексіївна

*КЗО «Фінансово-економічний ліцей наукового спрямування
при Університеті митної справи та фінансів»
Дніпровської міської ради*

Ну що б. здавалося, слова...

Слова та голос – більш нічого.

А серце б'ється, ожива, як їх почує...

Т.Г. Шевченко

Так, ну що б, здавалося слова...Просто слова. Просто одне слово. Війна... П'ять літер. Та скільки асоціацій та емоцій пробуджує в нас воно! По – перше, це страх, бо страх притаманний всьому живому, коли є загроза життю. Страх за своє, таке звичне, таке зручне, налагоджене сьогодні. Потім це потужніша хвиля страху за Батьківщину, за тих, хто дорожчий за себе. А потім... потім розриває від емоцій, блискавично змінюючи одна одну: біль, відчай, гнів, ненависть, патріотизм... Емоції схлинули, залишаючи твердий намір боротися.

Чому у творі я заговорила про війну? Тому що війна для мене – аморальне явище. «Борітеся – поборете », – казав колись Кобзар. «Та чи є за що боротися?» – питаєте ви. Ми, будучи молодими українцями, бачили тільки один стан нашої країни – боротьбу за незалежність. За час цієї боротьби незалежна Україна бачила багато чого, у тому числі й багато негативних моментів, А сьогодні Україна, як і її незалежність, перебувають в серйозній небезпеці.

«Україно, Україно! Серце моє, ненько! Як згадаю твою долю, заплаче серденько!» – таке враження, що історія нашої країни йде по колу. Дивимося ми навкруги й відчуваємо те, що колись відчував Шевченко, і говоримо його словами. Просто слова ... А чи пророцтво в них, чи одвічний вирок? Чи то Кобзар – душа народна – висловив так нашу спільну українську мораль, що й до цього часу нема їй строку давності: «І то лихо – попереду знати, що нам в світі зострінеться...»

Колись війна була засобом виживання. Люди воювали за родючі землі. Навіть за жінок воювали. Пам'ятаємо й Велику Вітчизняну. За що воювали тоді? З одного боку – за егоїстичні ідеї расизму й нацизму. А з іншого – була священна війна, війна за життя та незалежність. Увесь світ отримав кривавий урок. Забули...

Життя чи смерть – питання завжди гостре. Але «вогонь за-пеклих не пече»! Як і колись, за часів Тараса Шевченка, життя й незалежність для справжнього українця – слова – синоніми. І моя відповідь – є за що боротися! Моя мораль – це боротьба. Я хочу жити й працювати в рідній країні! Я хочу мати змогу спостерігати захід сонця. Відчувати його промінь на обличчі. Я знаю, що за заходом обов'язково буде схід. А яким він буде, це вже вирішувати нам.

*Тільки ворог, що сміється...
Смійся, лютий враже!
Та не дуже, бо все гине, –
Слава не поляже;
Не поляже, а розкаже,
Що діялось в світі, Чия правда, чия кривда
І чиї ми діти.
Наша дума, наша пісня
Не вмре, не загине...
От де, люди, наша слава,
Слава України!*

«ЖИТТЯ ІДЕ І ВСЕ БЕЗ КОРЕКТУР... ПРОЗРІНЬ НЕ БІЙСЯ, БО ВОНИ ЯК ЛІКИ.»

Чапліна О.О.

Учениця 11 класу
Кремінського ліцею №2 Кремінської міської
ради Луганської області

Ми завжди боїмося змін, остереігаємося дізнатися страшну правду, обтрусити з себе луску неправди або ж «зняти рожеві окуляри». Часто видаємо бажане за дійсне. Чому?

По – перше, страх перед невідомістю. А раптом буде щось гірше? По – друге, боїмося правди, гіркої, неприємної, часом страшної. Наш мозок краще сприймає теплу й солодку брехню, ніж гірку реальність. Але та ейфорія, ті приємні відчуття, коли розумієш що насправді відбувається, що за люди тебе оточують – ось саме тоді стає легше. Правда лікує нас, вона і є те саме прозріння.

Людина, що ходить в «рожевих окулярах», не справжня. Вона не знає, що насправді навколо неї відбувається, не відчуває власної зазомбованості.

Я можу навести вам простий історичний приклад – СРСР. Чому саме він? Усе тому, що влада людям видавала бажане за дійсне, радянський народ вважав, що живе в найпрекраснішій країні. Страшний терор, голодомори, колгоспи... Терпіли, гинули, змирялися. Але не всі: були й ті, хто з «соціалістичного раю» в пошуках кращого життя. І тільки коли вже весь світ кричав про те, що тоталітаризму не місце в цьому житті, от тоді піднялися всім нам добре відомі постаті. Вони змогли, попри страх і погрози встати і боротися не тільки за себе, а й за права всіх людей, за майбутнє своїх дітей. Це і представники «розстріляного відродження», і «шістдесятники», і письменники-емігранти. Багатьох ув'язнили чи позбавили життя, але нарешті почали зникати «білі плями», люди почали відчувати свободу, і от саме тоді ця велика страшна куля розірвалася. Прозріння – ось що надало крила всім, воно дійсно стало ліками, як для

України, так і для інших держав, що були заручниками СРСР. Сьогодні в більшості країн панує демократія, до людей ставляться як до особистостей, цінується кожне життя та не приховуються страшні події. Тож не варто боятися змінювати світогляд!

Прозріння відіграють значну роль у нашому житті – ми можемо розкривати нові таємниці, переоцінювати цінності, знаходити однодумців та оминати псевдодрузів.

Прозріння заспокоює. Часто, розв'язуючи те чи інше питання, ми не спимо ночами. Перегорнуто всі книжки та соціальні мережі, прочитано наукові статті та книги – а результату нуль. Ось тоді нас покидає усе : спокій, сон, їжа, тиша. І потім, як ясне сонце, приходять воно – прозріння. Питання, що мучило нашу голову більше не турбує. Ми, як та рослина, що нарешті дочекалася дощу, розквітаємо і посміхаємось. І знову в снах приходять теплі та приємні єдинороги, і життя входить у звичну колію.

Ми не повинні боятися прозрінь, своїх помилок, бо помилка – то шлях до вдосконалення. Виправляємо усе хибне, чого не помічали.

Наразі ми боремося за нашу свободу, за право жити у своїй країні і говорити рідною мовою. Із нападом рашистів на Україну до багатьох із нас теж прозріння прийшло. Нехай дещо пізно, заплативши високу ціну, але люди остаточно прозріли і усвідомили: хто наш брат, а хто лютий ворог. Українці ще в 2014 році побачили, що їх знову намагаються загарбати, що в них хочуть забрати демократію і право вибору. Ми повстали за волю, свободу, життя. Історія часто повторюється, вона циклічна, але ми можемо змінитися і змінити навколо себе світ. Підказки в книгах, у фольклорі, у літописах. «Учитесь, читайте...» (Т, Шевченко)

Так, іноді прозріння приходять запізно. Як наприклад, до Богдана Хмельницького чи Симона Петлюри. Вони приймали не найкращі для України рішення, але ми більше ніколи не допустимо їх помилок. Ми стали сильнішими та маємо «світлу» голову, здатні аналізувати та не давати повторитися трагічним моментам нашої історії.

Отже, прозріння ніколи не запізнюється, воно чекає на свій вихід. Ми не повинні боятися змінювати своє життя. Нам варто писати та створювати власну історію, навчаючись на чужих помилках. Але це не означає, що ми не можемо їх припускатися. Кожна жива істота має право на похибку, головне робити висновки і ніколи не зупинятися. Прозріння, і реальність, і правда – усі вони будуть нам допомагати: лікувати нас, наділяти особливою силою, надихати, давати правильні поради, сприяти нашим діям. Головне вірити в себе, у свої сили!

СОБОРНА МОЯ УКРАЇНА

Челбашева Злата Олегівна

учениця 9 класу

Вигодянського ліцею

Вигодянської сільської ради

Роки зо два тому, побачивши в черговий раз вислів «Україна – незалежна і соборна держава», я замислилась, що означає слово «соборна»? Пошукавши значення цього слова, я дізналась, що це слово означає: об'єднана, ціла.

Ідея соборності будь-якої держави, передбачає не просто єднання людей, громадян цієї держави, а їх об'єднання довкола побудови суспільства у межах цієї країни. Тобто в її кордонах, а також і культурної держави. Щоб держава була об'єднана не лише кордонами, а і змістом, однією національною ідеєю.

Пам'ятаю, ще тоді я подумала, хіба наша держава настільки соборна? Адже нас постійно ділять : на схід і захід, на западців і українців, на російськомовних і українськомовних. І взагалі, в суспільстві було дуже багато таких «розділових» ліній.

До недавна, у нашому суспільстві, було дуже багато людей, для яких такі поняття як «історична пам'ять», «минуле народу», «національне відродження» і подібні до них не викликали відповідних почуттів.

Для таких людей, не мала значення мова, якою вони спілкувалися; музика, яку вони слухали; землі, на яких вони проживали, і загалом, життя держави, громадянами якої вони були.

Звісно, рік тому усе змінилося. Дуже багато людей свідомо перейшли на українську мову, перестали слухати російську музику, для них стало важливим навіть озвучування фільмів, які вони переглядають. І це насправді добре, тому що, ті, нібито «дрібниці», які до цього не мали значення, також є чинниками, що єднують суспільство.

Ми, українці, збурилися від агресії, яку проявляє до нас російська федерація. Але тут потрібно пам'ятати, що подібні

народні збурення проти захоплення нашого народу були уже в історії не раз.

Спільна історія України та росії налічує кілька століть. Ця історія є пронизаною обманом, пригнобленням, а тепер і військовою. Але звісно, були часи, коли обманутий люд ніби «присиплявся», забуваючи про те, хто є їхніми гнобителями. І тоді, з'явилися «люди-будителі».

Саме так можна назвати активістів, національного, культурного й мовного відродження. Звичайно, до цих людей ми відносимо письменників і поетів, громадських та культурних діячів. Метою їх діяльності, було будь-якими способами «достукатися» до «сплячого» народу, підняти його національну свідомість.

Вони доносили до людей думку, що життя не вічне, що треба жити й боротися за свою країну, за її інтереси, за свій народ зараз, а не відкладати це на потім.

Без спільної національної ідеї, національного відродження, національної культури народ не може бути єдиним, країна не може бути соборною.

Серед таких «будителів», звичайно, чільне місце посідає Тарас Григорович Шевченко. Його поезія пронизана ідеями національної єдності. Через критику тогочасного суспільства, через показ українців як занедбаного, забутого і закріпаченого народу, він просуває основну думку: «Борітеся – поборете», «В своїй хаті своя й правда, і сила, і воля».

Тарас Шевченко у своїх творах також торкається теми часу. «І день іде, і ніч іде.

І голову схопивши в руки.

Дивуєшся, чому не йде.

Апостол правди й науки». Якщо аналізувати ці рядки, то можна винести таку думку: людина живе в очікуванні, можливо сама не знаючи чого очікує. На мою думку, Тарас Шевченко написав ці рядки, як спонукання до роздумів, що час іде, час невблаганний, треба полягатись на вічні цінності та зберігати вірність своїй батьківщині.

Зараз українське суспільство об'єднане і консолідоване, мабуть, як ніколи раніше. Всіх нас об'єднала боротьба за свою

країну. І це не тільки про землі чи кордони. А що найважливіше, боротьба за націю, за право бути українцем. Зараз головне не забувати всі старання та прагнення предків до об'єднання та соборності. Важливо усвідомлювати наше походження, нашу силу й міць, наші можливості, і носити звання українця з піднятою головою.

«УКРАЇНА – ЗЕМЛЯ, ЗАДИВЛЕНА У СВОБОДУ...»

Чернишова А.А.

*учениця 10 класу
Кремінського ліцею №2
Кремінської міської ради
Луганської області*

Воля і правда... Такі різні поняття, а наскільки тісно пов'язані. Кому, як не нам, українцям, про це знати. Адже вільний той, хто правдивий із собою. Знаючи правду, легше здобувати волю.

Століттями наш народ змушений був виборювати собі місце під сонцем, відстоювати право називатися нацією, можливість розвиватися на власному ґрунті, по цеглинці складати нашу країну, щоб була. Нині Україна – ненька знову в бойових облядунках. Встала на борню з ворогом. Але не з колін!!! На колінах вона не стояла ніколи! Потерпала під катками історії? Так! Переживала валуєвих і щербицьких, зберігаючи рідне слово? Так! По всьому світу були розсіяні її діти, обвішані ворожими ярликами. Прудкі сусіди «приватизували» наші надбаня, наліпивши на них власні ідентифікатори...

Тарас Шевченко, Іван Франко, Василь Симоненко, Ліна Костенко – наші апостоли правди і науки – поодинокими ініціативами намагалися вносити корективи в життя України, прагнули реанімувати нашу національну гідність, вилікувати рабську психологію. Їх поетичні думки і до сьогодні є для нас цінними дороговказами: «Учітесь, читайте, і чужому навчайтесь, й свого не цурайтесь» (Т. Шевченко), «Ми мусимо навчитися чути себе українцями – не галицькими, не буковинськими українцями, а українцями без офіційних кордонів» (Іван Франко), «Малоросійство – це не політика і навіть не тактика, лише завжди апіорна і тотальна капітуляція» (Леся Українка), «Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину» (В.Симоненко).

Сьогодні наша держава знов у режимі тотальної оборони. Заточена на війну росія вчергове вишкірила свої ікла, аби

задовольнити спрагу крові та імперські амбіції. У XXI столітті гинуть діти, стають каліками люди, плюндруються збудовані міста, псується екологія... Національна єдність моїх земляків стала основою успішного спротиву. Усі, хто може тримати зброю чи володіє навичками поведження з новими видами техніки, стали на захист кордонів України. Дипломати, журналісти тримають інформаційний фронт. Учителі – освітній. Лікарі, працівники ДСНС рятують життя людей. Енергетики ціною власного життя забезпечують світлом країну. Непосильну ношу звалили собі на плечі волонтери... Захоплююсь кожним, хто наближає перемогу! Хто знає, може, у цій борні кується наш Апостол, наш керманіч? А може, український Месія лиш росте і формується в ці страшні часи – часи оновлення і воскресіння нації? А поки на чолі держави – наш Президент. Він, безкомпромісний і сміливий, завдає курс на завтрашній день. Мотивує захисників, підтримує пересічних українців, утішає осиротілих матерів та вдів, сміливими меседжами привертає увагу всього світу до України. Цивілізовані нації співчують нам, захоплюються згуртованістю українського народу, чудесами відваги воїнів та цивільного населення. Усі розуміють, що Україна сьогодні – щит Європи! Ми з глибокою вдячністю приймаємо гуманітарну, фінансову та військову допомогу від іноземних держав. Кожен такий вчинок наближає нашу перемогу.

Мені чомусь здається, що не просто так на Україну покладено надзвичайно важливу місію – звільнити світ від ненажерливого кривавого агресора, від нелюдської злоби і звірств?! Адже Україна – найволелюбніша, найнезламніша супердержава! «... Україна — це ексклюзив. ... Вона загартована найвищим гартом. В умовах сучасного світу їй немає ціни» (Ліна Костенко). Перед нашою Вітчизною стоїть благородна мета, до якої йдуть прекрасні миролюбиві люди на чолі з нашим Президентом. А значить, ми вистоїмо. Виконаємо свою місію з честю!

Вірю: незабаром настане переможний мир! І світ правди засяє над Україною і цілим світом!

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!»

Черняєва Ксенія Дмитрівна

учениця 9-Б класу

КЗО «Середня загальноосвітня школа №121»

Дніпровської міської ради

*І день іде, і ніч іде..
І, голову схиливши в руки,
Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?*

Т.Шевченко

Здається, жодна книжка в історії української літератури не викликала таких лютих нападів з боку ворогів та захоплюючих відгуків з боку прихильників, як поява творів Т.Шевченка.

Перше видання «Кобзаря» з`явилося на світ 1840 року і миттю розбудило апатію й викликало любов до рідного слова, яке було вигнане з ужитку навіть часто і поміж культурних українців. Нічого не змінилось і у 1860 році, коли вийшло з друку нове видання «Кобзаря». Навпаки, вихід у світ цього важливого видання ще більше піднесло славу нашого поета. Як для того часу шеститисячний тираж був досить великим, проте «Кобзар» швидко розходився, здобуваючи успіх не тільки авторові, а й усій Україні та її культурі. Його слова заблищали новим змістом і новими барвами. А чи блищать зараз, у наше сьогодні? Без сумніву, так...Шевченкові твори в усі часи пробивали мури байдужості й ворожості, піднісши українську мову на нечувану височінь, – та й він сам набув небаченої популярності, бо є пророком епохи. Поет недаром сказав, побачивши донедавна ще раз своїх уярмлених, покріпачених земляків, що він «на сторожі коло них поставить слово», – і він це здійснював на практиці у 1860 році був надзвичайно працьовитий. Написав багато нових поезій, серед яких є і такі рядки:

*І день іде, і ніч іде..
І, голову схиливши в руки,*

*Дивуєшся, чому не йде
Апостол правди і науки?*

Я вважаю, що у цих строфах Шевченко задається питанням, яке актуальне і понині, а саме: чому при усьому розвитку суспільства, люди не стають добрішими та толерантнішими один до одного, а навпаки – панує презирство, жорстокість, заздрість, ворожнеча між людьми, або навіть і між державами; замість того, щоб дивитись у майбутнє, розвивати інформаційні технології й культуру на користь іншим, вони дивляться «собі під ноги», не звертаючи уваги на оточуючих, а розвивають егоїзм, ненажерливість?

Як на мене, причини, які спонукали Шевченка – пророка підняти ці питання, ховалися в суспільстві, у якому він жив, і яке, на жаль, суттєво не змінилося до нашого часу. Бо як Тарас Григорович боровся за права народу, рідну мову, культуру – проти кріпосництва й царизму силою слова, так і ми у XXI столітті продовжуємо боротися проти країни-агресора за рідну землю, культуру і мову.

Що змінилося? На жаль, нічого. «І день іде, і ніч минає...», часи спливають, а український народ бореться за волю. Народжувались і народжуються лицарі, знані і незнані, проливавши і проливають кров в ім'я України, гинули і гинуть за її свободу. Терзаний український народ, немовби Прометей закутий, мучився, але не впокорявся. Дух прометеїзму ніколи не залишав нашу рідну землю.

На згадку приходять поема Т.Шевченка «Кавку», де автор створює свій гімн волі, звертаючись не до героїчної історії України, а зображуючи тему боротьби проти свавілля ширше – на прикладі Кавказу, де з давніх-давен російське самодержавство вело загарбницькі війни, а боротьба за кавказькі землі точилася близько ста років. Офіційна преса і історіографія загарбницьку війну цинічно назвали впокоренням диких племен. І саме Шевченко показав світові оголену, страшну правду про народи-правдоборців, що в ім'я справедливості наважилися стати на боротьбу за волю і за рідну землю. Так і наші захисники – солдати ЗСУ – виступили проти рф, об'єднавши космічну енергію і бажання перемоги, аби показати усім, що

загарбницькі війни – це пережиток минулого. Людству ще далеко до миру і до гармонії на Землі, проте війни, на превеликий жаль, перестали бути нормою для суспільства. Бо нікуди не ділись громадянські війни, репресії всередині якоїсь країни, масові насильства, хоча і XXI століття. І дуже прикро, що деякі держави ніколи не називають війни-війнами, а лише «допомогти», «захистити», але не вторгнутись. Тому людство, разом із Шевченком, і дивується, чому «не йде Апостол правди і науки».

І поки суспільством будуть керувати дільці, для яких людські смерті – це спосіб збільшити своє багатство та примножити капітали, нехтуючи життям людей, доки «правда і наука» належитиме їм; а прості люди і далі будуть закутані у темряву презирства та неуктства. Зневага до оточуючих, боязнь підняти голову вверх, аби знайти світло справедливості і добра, не дають людям можливість побачити корінь зла.

І тому і надалі день буде іти, і ніч минати, а ми – люди – будемо чекати того Апостола, який би нам приніс науку, правду і справедливість. А щоб швидше досягнути проблеми людства, то треба переосмислити Шевченкові слова і починати змінювати суспільство, і з себе особисто. Так, будь-які зміни, нововведення – це нелегка, копітка праця. Це невдачі і прорахунки, промахи й поразки, але водночас це і знахідки, досягнення, здобутки, успіхи – і нарешті, перемоги. Адже «гладеньке» впровадження часто означає, що насправді нічого не змінюється.

Важливо, щоб ми – молодь, у цьому процесі посідали не пасивну позицію, не були спостерігачами, а стали співтворцями нового сіспільства – і тоді ми не будемо дивуватися і питати: «Чому не йде Апостол науки і правду?» Бо ми – це і є Апостоли справедливості.

ОБ'ЄДНАНІ МОВОЮ

Чумак Уляна Вадимівна

КЗ «Білгород-Дністровський педагогічний фаховий коледж»

Одеська обл.

студентка 1-А курсу відгілення «Початкова освіта»

с. Великозименово

Березівський р-н

Одеська обл.

Наша країна перебуває в надзвичайно складному стані, а разом із нею – усі ми. Намагаємося побороти зло, але нам постійно щось заважає. Тому, аналізуючи цю ситуацію, населення України поділилося на дві групи: люди та нелюди.

Щодня українці покладаються на ЗСУ з вірою про якнайшвидше наближення перемоги. Це дуже круто, коли є така довіра! Та, на жаль, ми почали зникати до війни та забувати, наскільки важливими є наші спільні старання...

Насамперед – це важливість української мови. Якщо чесно, то дуже прикро чути від людини, яка втратила рідних на фронті, висловлювання мовою ворога. У цей час постає питання: «Заради кого загинув той воїн?» Звичайно, це можна прекрасно зрозуміти, адже є безліч людей, які з народження спілкуються мовою агресора. Але, шановні, їдьте до москви, як не хочете дотримуватися мовного закону! Ви заважаєте нам уміло воювати словом!

Якою б не була ситуація у світі, ми завжди повинні були зберігати стриманість і розуміння. Але в країні з'являється таке собі проблемне питання, яке кожен трактує по-своєму. Нелюди, яким не пояснили в дитинстві, як живуть справжні Люди, кажуть:» Русский язык – язык великой и богатой нации».

Мені дуже цікаво, яким же те багатство повинне бути, аби красти речі тих, кого прийшов убивати? Напевно, Людям ніколи не зрозуміти позицію нелюдів.

В'ячеслав Чорновіл започаткував такі крилаті рядки: «Дай Боже, нам любити Україну понад усе сьогодні – маючи, щоб не довелося потім гірко любити – втративши».

Прикро, що раніше ми не думали про це. Можливо, через нашу байдужість Бог і послав такі страждання... Просто необхідно було набратися сил, віри та боротися.

Думаю, що найдоречніший вислів Степана Бандери: «З мо-скалями нема спільної мови!» Він мені так подобається, що можу перечитувати безліч разів! Хоч ми й, справді, не маємо спільної мови з ними, та все одно вжалити можемо добряче. Запросто воюємо з ними словом, адже ця нація зовсім неос-вічена. Крім газу та нафти, нічим не цікавляться. Вони не ро-зуміються в культурі, мистецтві... Хіба цей народ може когось перемогти? Впевнена, що ні.

Здається, їх нація – єдина помилка, якої припустився Всевишній. Хоча через них ми багато чого усвідомили, але якою ж ціною... Дякуючи їм, ми почали єднатися.

Тарас Шевченко писав:

Ну що б, здавалося, слова...

Слова та голос – більш нічого.

А серце б'ється, оживає,

Як їх почує!

Він неймовірно зобразив ціну нашої мови, довів те, наскільки важлива вона для життя. Просто для того, аби існувати, вона так необхідна!

Тож війна – не лише ракетні обстріли чи вогняні гради. Вона також залежить від того, як країна дбає про свою мову. На жаль, ми не дійшли ще того рівня, на якому кожен думав би так, як Шевченко. Мабуть, ми поки що початківці, але зовсім скоро все буде Україна!

З ДУМКАМИ ПРО УКРАЇНУ

Шатило Софія Олександрівна

*вихованка літературної студії «Муза»
КЗПО «Семенівський Будинок дитячої
та юнацької творчості»*

*Семенівської селищної ради Полтавської ради,
учениця 9 класу Семенівського ліцею № 1
імені М.М. Хорунжого*

Семенівської селищної ради Полтавської області

У дитинстві мене називали Чомучкою, бо я просто засипала своїх рідних безкінечним потоком запитань. Відмахуватись від них дорослим було дуже складно, адже кожна їхня відповідь породжувала нову хвилю моєї цікавості. Ті прості дитячі намагання пізнати світ довкола інколи заганяли дорослих у глухий кут, з якого обов'язково треба було знайти вихід, наче з лабіринту. Бувало, я сама знаходила дитячу відповідь на власне питання, і тоді мама з полегшенням посміхалася й пригортала до себе. На деякий час нас обох це влаштовувало. Згодом запитань стало ще більше, а мого дитячого досвіду не вистачало для тлумачення їх. Тож деякі так і залишилися без пояснень, і я заглиблювалася в думки...

Чому? Дитина, будуючи халабуду десь у саду біля старої яблуні, уявляє собі палац і облаштовує його далі, доки не зможе пішатися своїм творінням перед іншими. І непереливки тому, хто спробує глузувати або зруйнувати хоч найменшу частинку. Це її світ, у ньому живе щастя. Підростаючи, діти відкривають для себе неймовірний світ. Він – у солов'їній мові бабусиної казки й маминої пісні, подорожах найпрекраснішими місцями з дивовижними краєвидами. Перед молодими – можливості здобути вищу освіту для досягнення нових життєвих вершин.

Україна має величезний потенціал для розвитку. Чому? Чому багато людей не помічають його, а, помітивши, просто нехтують? Чому тільки скаржаться на певні обставини, навіть не намагаючись щось змінити? Вирішують, що там, за кордоном, у європейській країні вони житимуть краще. І їдуть. Хто куди. Влаштовуються, працюють на іншу країну, живуть за її законами, звичаями. Усе

наче добре. Чому тоді найкраще чуже гірше ніж звичайне своє? Повертаються. Приїжджають, наче у відпустку від самого себе. У когось є певні життєві необхідності... А інші...

Чому при в'їзді в Україну дехто залишає там, за кордоном, європейські культуру, порядки, прагнення вдосконалюватися й знову стає таким, як і був до виїзду? Приїжджає відпочити, а потім знову їде, щоб стати добропорядним європейцем. Чіткої відповіді я так і не знайшла, але точно знаю, що не хочу бути однією із... Хочу навчатися, хочу приносити користь моїй країні, хочу бути невід'ємною частиною її великого майбутнього.

Чому? Чому 24 лютого 2022 року? Чому ми? Чому світові лідери не змогли нічого вдіяти проти путінського режиму? Чому? Чому слово «війна» найстрашніше з усіх слів? Чому ненажерлива кривава орда суне в мою державу «захищати» мене, спопеляючи все на своєму шляху? Чому я маю залишити свій дім та їхати в чужий?..

Тепер майбутнє для мене це година, день, тиждень. Відлік змінився ранком 24 лютого. Переповнений до задухи потяг з кожною хвилиною віддалявся від дому, від мами, від того звичайного життя та омріяних планів на майбутнє. У голові все змішалось, наче в густому тумані. Три дні. Саме стільки часу всі світові розвідки відраховували Україні... Чому вони просто спостерігали, як стікають поволі піщинки її життя?..

Польща. Нас зустрічають приємні, ввічливі люди, справді готові допомогти в усьому. У їхніх очах сум, жаль, співчуття, а в наших розпач, сльози та невизначеність. Німеччина інша країна, та очі ті ж самі... Люди підтримують, просто не дають потонути, захлинутися, поки не знайдеш новий зміст буття. Чужий дім, чужа школа, чужі друзі, чужа мова. От тільки ми для них були не чужими, і це рятувало в ті важкі хвилини, коли просто накривало сірим простирадлом невимовного болю та суму до сліз після чергового перегляду стрічки українських новин. І знову чому? Чому світові лідери вели відлік піщинок до кінця України, а звичайні люди, не знаючи нашої нації, нашої мови й історії, рахували піщинки, які українські хоробрі воїни за найвищу ціну досипали в той годинник?

І час для моєї неньки України не зупинився, верхня чаша годинника нестримно щодня наповнюється піщинками життя кожного

янгола-охоронця свободи та незалежності величної держави. Розпач та невизначеність не найкращі супутники. Життя не закінчилося просто зараз воно інше. Чому я повинна просто сидіти й плакати? Це не моє. Я маю щось робити там, де знаходжусь. Мабуть, це момент дорослішання, становлення власних цінностей. Тут, у Німеччині, я українка, і дуже цим пишаюся. Навчатися у двох школах дуже важко, але водночас цікаво. Вивчаю історію Німеччини й розповідаю новим друзям свою героїчну історію незалежної України. Тепер їм це справді цікаво. Щодня вдосконалюю знання німецької, бо людина повинна знати й поважати мову країни, у якій проживає, навіть якщо тимчасово. У сімейному колі винятково українська, найспівучіша і наймилозвучніша у світі, найрідніша! Дуже цікаво вивчати точні математичні науки, бо вони тут викладаються дещо по-іншому, невід'ємно поєднані зі щоденним життям, мабуть, трішки філософськи. Інколи й викладачі запитують, як воно буде українською. Перекладаю. Намагаються повторити й посміхаються. Я теж посміхаюся з їхньої вимови: так приємно відчувати повагу до рідного слова, хоча й не ідеально відтвореного.

«Після закінчення війни», говорять німці.

«Після перемоги», відповідаю я.

«Після перемоги», повторюють вони... Отже, я вже щось зробила, хай трішечки. Не знаю, як складеться моє життя, але точно знаю, що зі здобутими новими знаннями я зможу більше зробити для своєї рідної, незалежної України, вільної та процвітаючої. Бо, знаючи менталітет двох народів, завжди легше знаходити порозуміння та встановлювати тісні зв'язки на будь-який рівнях. Після перемоги...

Я обов'язково повернуся додому, на свою Батьківщину, у своє селище, до рідного порогу, до своєї матусі. Інколи мене запитують: «Чому Україна перемаже? Чому ми єдині? Чому платимо таку високу ціну? Чому стали Україною? Чому стільки оптимізму щодо майбутнього?»

Відповідь проста. Ми українці. Ми нація, яка знає й шанує свою історію, мову. Нація, яка сама визначила свою ідентичність.

Ми – українці! Я – українка!

ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!

Шестобанська Кароліна

Встане Україна... Світ правди засвітить...

(Т.Г.Шевченко «Стоїть в селі Суботові...»)

Серед просторого степу сидить Вона. Зводить свої блакитні очі до вершечків хмар, грізно потемнілих над її землею. Та не боги насилають на мирне небо громовиці-канонади. Небо стало чужим, більше не мирним. Та чи вперше це? Ця жінка, Україна, тримає на руках своїх загиблих дітей, оплакує їх, таких молодих і таких вірних. Чи може бути для матері більше горе? І вдень, і вночі вона приймає у свою землю воїнів, ніжно обгортає могили, скроплює їх пекучими слізьми. А тоді сумно вдивляється у даль, де височіють насипані козацькі могили, де з кам'яними хрестами, а де вже і ні (навіть могила наводить на ворога жах, бо нагадує про силу, збуджує дух, який так часто гнобили). Невже ця жінка не заслуговує бути вільною? Скільки тисяч карбованців потрібно, щоб ворог не смів дивитися у сторону вишневих садів та широкого Дніпра?

Протягом XVI-XX століть Україна боролася і продовжує боріння за свою волю. Козацькі і селянські повстання не дозволяли загарбникам згладити ту величезну різницю між нами, втратити національну ідентичність, схилити голову перед нагайкою. А вже в XIX столітті свою чітку позицію висловлюють і «гайдамаки» пера – письменники. Саме їхнє тверде слово надихало, вселяло надію, не дозволяло здаватися. Несправедливість, зневага, національний гніт, заборони перетворили життя українця на боротьбу не тільки за державність, але й за життя. Чи це було село, чи місто. Чи ти був із простої родини, чи із заможної. «Українець» – самовизначення, яке ставало справжнім тавром для людини, смертним вироком.

Усе найкраще подарував Бог українському народу: працелюбність, доброту, розум, проте одна риса стала визначальною для початку боротьби. Про це ще говорив Володимир Мономах дітям, а пізніше Шевченко напише у своїх «Гайдамаках»: «Того ж батька, такі ж діти – / Жити б та брататься. / Ні, не вміли, не

хотіли,/ Треба роз'єднатися!». Причин для роз'єднання українцям завжди було предостатньо : різні погляди на політичну ситуацію, меркантильність деяких, непоступливість в окремих переконаннях. Хоча у нас і не валилася Вавилонська вежа, проте інколи створюється враження, що український народ говорить різними мовами.

Митців, поетів недарма називають пророками. Роздумуючи поетичними рядками над минулим, аналізуючи сьогодення, вони будують логічну проєкцію на майбутнє. Кажуть, історія циклічна. І в цьому наш біль. Проте, хто сказав, що коло неможливо розірвати? Тільки нове мислення, нові орієнтири і цінності можуть задати іншу траєкторію розвитку України. І на цьому шляху ми опинилися неодноразово. Тільки у такий вирішальний момент виявлялася зрада. Або геноцид.

Епохальною постаттю став Іван Франко, український Мойсей, приречений виводити наш обдурений «його величством царьом» народ із духовної пустелі. Адже саме моральні цінності, духовне багатство виокремлюють нашу українську людину добру, чуйну від обмеженого, темного ворога. «Ми поляжем, щоб волю, і щастя, і честь, / Рідний краю, здобути тобі!» – на жаль, ці пророчі слова вкотре стали суворою реальністю для нас. Здавалося, людство дійшло до тієї точки свого розвитку, коли війна уже не могла б стати способом панування. Але імперіалістська хвороба, здається, генетична. І невиліковна. Тільки потужна сила єдиної (не Східної і Західної, не Правобережної і Лівобережної, не російськомовної і україномовної) України здатна стати кремінною кісткою у горлі дикого звіра.

Коли, здавалося, міцна духовна основа для Української держави була вже закладена письменниками-політиками, ворог спромігся на внутрішню еволюцію у своєму тиранстві – власну колонію держав, яка поглинула і Україну, роздроблену своїми дітьми через непорозуміння між ними. І на довгі десятиліття країну затягнуло багно заслань, геноциду, карцерів, сибірів, кгб. Попри все, боротьба тривала. Віра і любов сильніші за страх смерті. «Не бійся», – сказала Ліна Костенко у своєму

вірші «Життя іде і все без коректур...». Не біймося правди і смутків. Тільки цей шлях істинний. А от чого варто боятися, так це – «душу ошукать». Час настільки скороминучий, що витратити його на брехню, страх безглуздо. Адже, переживши Другу Світову війну, насилля радянської системи, письменниця знову бачить, куди прийшов її народ, у яку безводну пустелю забрів і втрапив у лапи смертельно небезпечного звіра. І він, збожеволівши від звірського апетиту, не бачить своїх окривавлених лап, хизується своєю дикістю. Чи можливо уявити, який біль розриває серце Ліни Василівни? Його може уявити осиротіла мама, дружина, донька, син, сестра...

А Вона йде. Несе своїх дітей, поранених, але живих. Тулить до серця, загоює рани своїм теплом. Ця жінка-героїня – Україна. Сльози так і течуть по обличчю, вони змивають біль, дають сили пережити горе. Стає собі край дороги, махне рукою – поле засівається пшеницею, різним збіжжям. Скоро весна. Земля прогодує її дітей. Вони об'єднуються проти ворога, а слово їхнє стане твердою крицею. Усміхнуться Шевченко і Франко, Леся Українка, Ліна Костенко. Володимир Мономах полегшено зітхне. А за ними і жінка з блакитними очима під мирним безхмарним небом... Перепочила. Треба іти далі. Плакати і молити Бога за Україну.

З ВІРОЮ В НАРОД

Шнайгер Дарини Сергіївни

учениці 11– А класу

Березнівського лицейу №1

імені Миколи Буховича

Березнівської міської ради

Рівненської області

Ніколи не забуду той ранок – 24 лютого 2022 року. Я тільки-тільки додивилась останній сон і ніжилась у ліжку перед тим, як остаточно прокинутися. Пам'ятаю, що сон мій був гарним. Я літала в блакитному небі серед білосніжних хмаринок. Відчуття невагомості зачаровувало, перехоплювало подих.

А тоді зайшла мама ... Я ще ніколи не бачила стільки болю й розпачу в її очах. «Доню, війна ...» – прошепотіла вона. «Яка війна?» – здивувалась я тоді. Тепер я знаю, яка війна ...

Мій світ перевернувся. У ньому змінилося все. Але найбільше змінилась я сама. Коли згадую себе торішню з моїм розпачем через невдалу зачіску чи сукню, зі сльозами через зраду подружки, то не вірю, що це була я. Ні. Трохи не так. Це була я, але мільйон років тому. Сьогодні розпач і сльози зовсім через інше.

Сльози течуть невпинно, коли бачу на фото в інтернеті дитячі іграшки біля зруйнованих російськими ракетами будинків. Розпач і нестерпний біль охоплюють, коли читаю про згвалтованих окупантами жінок і дівчат, моїх ровесниць і навіть молодших.

Ще плакала, коли мама й тато, не зважаючи на моє «не хочу», відправляли мене до тітки у Францію. Як же я не хотіла їхати! Як боялась лишати їх, моїх найдорожчих, тут, в Україні! Але розуміла, що вони найбільше бояться за мене. У Франції було добре, у мене дуже добра тітка, яка робила все можливе, щоб я не почувалась самотньою. Але саме там я зрозуміла, що таке Батьківщина. І це не просто високі слова. Згадався вислів, який колись давно вчиталась чи почула. Йшлося про те, що Батьківщина схожа на повітря. Доки воно є, ти його не помічаєш. Але заберіть у людини повітря, і ... Так, мені не вистачало України, як повітря. Здається, кожної миті я хотіла додому! Як тільки відбувала всі уроки, виконувала всі

завдання, я сиділа в новинах. До сліз, до розпачу, до головного болю!

Уже кілька місяців я вдома. На щастя, клятий ворог не дійшов до мого містечка і батьки дозволили мені повернутися. Я ходжу до школи, у свій випускний одинадцятий клас, то очно, то дистанційно... Майже щодня серед ночі або й серед уроку пронизливо й страшно гуде сирена. Тривога! Й ми знову біжимо у бомбосховище! Стривожені вчителі, сумні й знервовані однокласники. Це дуже-дуже непросто – вчитися так. Жити так. Але ... ми сьогодні інші.

Ми інші, бо минув майже рік від того страшного дня – 24 лютого 2022 року. Цей рік дуже чітко показав усьому світові, а найперше нам самим, які ми – українці.

Як же я пишаюся своїм народом! Я ніколи ще не була така горда тим, що я – українка. Це ми сьогодні даємо гідну відсіч триклятому ворогу на фронті! Молоді й не дуже, чоловіки й жінки стоять на передовій на смерть! Написала «на смерть» і жажнулась! Ні, не на смерть. Стоять до перемоги! І стоять Київ і Бахмут, Одеса і Буча, Херсон і Львів! Вони обов'язково вистоять! Бо тут, у тилу, стоять пліч-о-пліч, як одна сім'я, ті, хто з усіх сил працює на перемогу.

Це ми далеко від фронту стрічали переселенців зі Сходу і плакали разом з ними, і ділилися останнім: продуктами, одягом, житлом.

Це ми, молоді і старі, сьогодні плетемо й маскуємо сітки, заливаємо окопні свічки, збираємо посилки для фронту і для тих, хто змушений був лишитися в окупації.

Це ми у церквах і вдома, вдень і вночі молимося за тих, хто воює і за поранених, за знедолених війною, за нашу перемогу!

У цьому страшному вогні, як сталь найвищої проби у горнілі, гартується мій народ, щоб іти далі єдиним і неподільним! Гартується кожен із нас!

Я так хочу, щоб у нас був випускний. Справжній, веселий і радісний, тому що Перемога вже настала! Я так хочу, щоб ми раділи і кружляли в чудових сукнях під звуки шкільного вальсу. Щоб із нами радів цілий світ! Бо перемогло добро!

Так буде! Так обов'язково буде! Якщо не з нами, то з випускниками наступного року! Інакше бути не може, бо мій народ сьогодні єдиний, як ніколи, і цілий світ з нами!

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний еколого-натуралістичний центр
учнівської молоді

Конкурс есе патріотично-громадянської тематики

«ЄДНАННЯМ СИЛЬНІ!»

За заг. ред. доктора педагогічних наук,
професора В.В. Вербицького

Художній редактор
Евген Щепкін

Коректор
Вікторія Петлицька

Комп'ютерна верстка
Олександр Головай

Підписано до друку 17.05.2023 р.
Формат 60x84/16. Друк офсетний.
Гарнітура Times New Roman. Ум-друк.арк: 15,625
Наклад прим.:100. Зам. № 1705/23

Виготовлювач: СПД Андрієвська Л.В.
м.Київ, вул. Бориспільська,9
Свідоцтво: серія ВОЗ №919546 від 19.09.2004 р.